

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsens arbetsutskott
Datum och tid	2019-03-26, kl. 08.00
Plats	SR Sunnanö, kommunkontoret i Östhammar
Sekreterare	Rebecka Modin
Ordförande	Jacob Spangenberg (C)

Ärendelista

1. Information	3
2. Avsiktsförklaring, Samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Tierp och Östhammars kommuner	4
kl. 8.30-8.45 Lena Blad	
3. Införande av verksamhetsområde VA i Östhammar kommun	6
kl. 8.45-9.00 Lena Blad	
4. Finansiering av överföringsledning från Örbyhus i Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammars kommun	7
kl. 9.00-9.15 Lena Blad och Tony Wahlberg	
5. Årsredovisning jämte bolagsstyrningsrapport 2018 Östhammar Vatten	10
kl. 9.15-9.30 Lena Blad	
6. Godkännande av årsredovisning för Östhammars kommun 2018	12
kl. 9.45-10.30 Linn Sunnelid, Tony Wahlberg, Fredrik Borgelin, Ida Eklöf, Fredrik Hübinette	
7. Lägesrapport av lokalförsörjningsplaner	13
kl. 10.30-11.10 Anna Lidvall Gräll och Helen Åsbrink	
8. Markupplåtelseavtal	15
kl. 11.10-11.15 Helen Åsbrink	
9. Aktualitetsförklaring för Översiktsplan 2016	16
kl. 11.15-11.30 Senny Ennerfors och Emma Sundin	

Kommunstyrelsens arbetsutskott

10. Information inför Samordningsförbundets medlemssamråd	17
11. Ändring i lokala ordningsföreskrifterna avseende fyrverkeri och andra pyrotekniska varor	18
12. Redovisning av uppföljning av interna kontrollplaner 2018	20
13. Svar på motion från Lena Hagman (KD), Sabina Stål (KD) och Madelene Alpsjö (KD) om utökning av årskurs på Ekebyskolan	21
14. Antagande av ändringar i bolagsordning för Hargs Hamn AB	22
15. Konfirmering av utvecklingsgrupper	23
16. Anmälningssärende, årsredovisning jämte bolagsstyrningsrapport 2018 för Gästrike Vatten AB	25
17. Anmälningssärende, Verksamhetsberättelse och Bokslut 2018 för slutförvarsorganisationen inklusive revisionsintyg	26

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-17

1. Information

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens arbetsutskott och tjänstemän informerar.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-197

2. Avsiktsförklaring, Samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Tierp och Östhammars kommuner

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

- att anta en avsiktsförklaring om långsiktig samverkan för vattenförsörjning mellan Östhammars kommun och Tierps kommun,
- att uppdra till Östhammar Vatten AB att ingå avtal om köp av vatten/gemensam vattenproduktion med Tierps Energi & Miljö AB. Innan avtalet undertecknas skall det godkännas av kommunfullmäktige i respektive kommun (beslut av principiell karaktär)
- att uppdra till Östhammar Vatten AB att, tillsammans med Tierps Energi & Miljö AB, genomföra en fördjupad utredning av förutsättningarna för den långsiktiga vattenförsörjningen,
- att besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Tierps kommun fattar motsvarande beslut.

Ärendebeskrivning

Den kommunala VA-försörjningen i Östhammars kommun är mycket ansträngd. På flera orter behöver kapaciteten utökas för att möta den tillväxt som beräknas i kommunen fram till 2030. I Östhammar och Alunda tätorter nyttjas redan idag hela den kapacitet som finns varför även kortsiktiga åtgärder behöver utredas och vidtas.

Tierps kommun har, i och med Uppsalaåsens sträckning i kommunen, tillgång till stora mängder råvatten för dricksvattenförsörjning. Vattentäkten Odens källa är belägen i Uppsalaåsen strax söder om Månkarbo.

En diskussion gällande samverkan mellan kommunerna angående en gemensam vattenförsörjning från Odens källa har pågått sedan några år. En utredning har visat att förutsättningar för samverkan finns (Ramböll 2016; PM, Överföring av dricksvatten från Örbyhus till Österbybruk).

Beslutsunderlag

- PM Samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammars och Tierps kommuner, Östhammar Vatten AB och Tierps Energi & Miljö AB, mars 2019

Kommunstyrelsens arbetsutskott

- PM Överföring av dricksvatten från Örbyhus till Österbybruk, Ramböll, 2016
- Tjänsteskrivelser från kommundirektörer Tierp och Östhammar

Ärendets behandling

Ärendet har behandlats på styrelsemöte för Östhammar Vatten AB 2019-03-07, § 6, då styrelsen fick information.

Beslutet skickas till

- Tierps kommun
- Östhammar Vatten AB
- Kommundirektör Peter Nyberg
- Teknisk chef Helen Åsbrink
- Samhällsbyggnadschef Ulf Andersson
- Chefsstrateg Marie Berggren

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-198**3. Införande av verksamhetsområde VA i Östhammar kommun****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att utöka verksamhetsområdet för vatten, spillvatten och dagvatten i enlighet med bilaga (kartor 1-13).

Ärendebeskrivning

Sedan Östhammar Vatten AB bildades och startade sin verksamhet 2017 har en kartläggning och analys över kunder och leverans av vatten och mottagande av spillvatten gjorts. För VA-verksamheten är det av stor vikt att ett verksamhetsområde i enlighet med lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) finns beslutat som redovisar det geografiska område som Östhammar Vatten AB ska hantera som verksamhetsområde.

Införandet av verksamhetsområde för VA sker etappvis. I denna första etapp omfattas fastigheter som idag nyttjar kommunalt vatten och/eller spillvatten. Denna etapp omfattar huvuddelen av kunderna. I nästa etapp/er kommer de fastigheter som behöver utredas ytterligare för att klargöra förhållandena för att tas med.

Beslutsunderlag

- Införande av verksamhetsområde för VA i Östhammar kommun, daterad 2019-02-27
- Bilagor 1-13 (kartor)

Ärendets behandling

Ärendet har behandlats på styrelsemöte för Östhammar Vatten AB 2019-03-07, § 9:

Styrelsen beslutade att föreslå Östhammar kommunfullmäktige att besluta att utöka verksamhetsområdet för vatten, spillvatten och dagvatten i enlighet med bilaga 1-13.

Beslutet skickas till

- Östhammar Vatten AB
- Kommundirektör Peter Nyberg
- Teknisk chef Helen Åsbrink
- Samhällsbyggnadschef Ulf Andersson
- Chefsstrateg Marie Berggren

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-199

4. Finansiering av överföringsledning från Örbyhus i Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- att finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun sker genom att Östhammar Vatten AB fakturerar Östhammars kommun två tredjedelar av de kostnader som överskrider 40 Mnkr och som bedöms vara ett risktagande
- att godkänna ett borgensåtagande för Östhammar Vatten AB avseende överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun med 135-165 mnkr
- att besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Östhammars och Tierps kommuner fattar beslut om avsiktsförklaring Regional samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammar och Tierps kommuner

Ärendebeskrivning

Enligt Östhammars kommun finns ett önskemål om att dubbla befolkningen i Alunda inom en 20-årsperiod och att fyrdubbla befolkningen inom en 40-årsperiod. För att Östhammar Vatten AB ska kunna tillmötesgå det önskemålet krävs stora investeringar. Kostnaderna för att få en överföringsledning i drift beräknas till 150 mnkr +/- 10%, dvs 135-165 mnkr (kostnad x). Med kompletteringar till en kostnad av ca 5-10 mnkr kan kapaciteten (mängden vatten) succesivt utökas. Skälet till kompletteringarna är att hela tiden säkerställa dricksvattnets kvalitet till kunderna. Det finns även begränsningar i avloppsreningen i Alunda, utredning sker under 2019 för att ta fram kortsiktiga och långsiktiga åtgärdsförslag.

Då investeringen i nutid är hög och intäkterna till Östhammar Vatten AB från anläggningsavgifter och bruksavgifter genom fler anslutna kunder både beräknas ske under lång tid och omfattningen är osäker utgör investeringen ett risktagande. Enligt 30 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) är det endast nödvändiga kostnader som ska belasta VA-kollektivet och finansieras via avgifter. Ett önskemål om tillväxt är inte en nödvändig kostnad i enlighet med vattentjänstlagen. Det innebär att riskhanteringen för

Kommunstyrelsens arbetsutskott

överföringsledningen inte kan bekostas genom VA-avgifter utan bör finansieras via skattekollektivet.

I uppdraget som VA-huvudman ingår att leverera dricksvatten till bebyggelse inom verksamhetsområde och åtgärder för att säkerställa detta uppdrag. Utifrån detta föreslås att de 40 mnkr, som ändå hade behövt vidtas om inte överföringsledningen skulle genomföras, bör vara nödvändig kostnad och därmed belasta Östhammar Vatten AB. Kostnad x reducerat med 40 mnkr bli i storleksordningen 110 mnkr, kostnad y. Kostnad y bedöms härröra till tillväxten. Det kan även antas att prognosen för befolkningsökningen till 5 000 personer i Alunda det vill säga en tredjedel av den långsiktiga prognosen på 10 000 personer är mer säker. Utifrån detta föreslås en tredjedel av kostnad y, ca 35 mnkr belasta Östhammar Vatten AB. Övriga två tredjedelar av kostnad y, ca 75 mnkr bedöms vara ett risktagande och bör därför finansieras via skattekollektivet.

Finansiering av överföringsledningen bör ske genom att Östhammar Vatten AB genomför investeringen och det kapital som behövs för investeringen införskaffas genom upplåning enligt rutin. Östhammar Vatten AB och Östhammar Kommun upprättar ett avtal där Östhammar Vatten AB har rätt att fakturera den del av investeringen där Östhammar Kommun ska stå för risktagandet, dvs. två tredjedelar av kostnad y. Genom faktureringen får Östhammar Vatten AB täckning för kostnader avseende avskrivningar på investeringen samt räntekostnader på upptagna lån. Fakturerat belopp uppgår årligen till under året bokförda avskrivningar och betalda räntekostnader, mervärdesskatt tillkommer.

Beslutsunderlag

Finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammars kommun, daterad 2019-02-28, med bilaga Överföringsledning Alunda daterad 2017-12-13.

Ärendets behandling

Ärendet har behandlats på styrelsemöte för Östhammar Vatten AB 2019-03-07, § 10:

Styrelsen beslutade, att med ändring av första attsatsen och med tillägg av andra attsatsen, att föreslå Östhammar kommunfullmäktige att besluta

Kommunstyrelsens arbetsutskott

- att finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun sker genom att Östhammar Vatten AB fakturerar Östhammars kommun två tredjedelar av de kostnader som överskrider 40 Mnkr och som bedöms vara ett risktagande
- att godkänna ett borgensåtagande för Östhammar Vatten AB avseende överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun med 135-165 mnkr
- att besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Östhammars och Tierps kommuner fattar beslut om avsiktsförklaring Regional samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammar och Tierps kommuner

Beslutet skickas till

- Tierps kommun
- Östhammar Vatten AB
- Kommundirektör Peter Nyberg
- Teknisk chef Helen Åsbrink
- Samhällsbyggnadschef Ulf Andersson
- Chefsstrateg Marie Berggren

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-191

5. Årsredovisning jämte bolagsstyrningsrapport 2018 Östhammar Vatten

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisning för Östhammar Vatten AB samt bolagsstyrningsrapport för Östhammar Vatten AB.

Ärendebeskrivning

Östhammar Vatten AB äger och förvaltar den allmänna VA-anläggningen i Östhammar kommun och därmed förenlig verksamhet samt har huvudmannaskapet för den allmänna VA-anläggningen i Östhammar kommun. Östhammar Vatten AB ingår i Gästrike Vatten koncernen.

Gästrike Vatten AB äger och förvaltar aktier i dotterbolagen inom koncernen, svarar för administration och ekonomi samt drift och underhåll av VA-anläggningar i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammars kommuner samt driver därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska tillsammans med dotterbolagen svara för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna.

Beslutsunderlag

- Missiv
- Verksamhetsrapport 2018 Gästrike Vatten AB med dotterbolag
- Årsredovisning för räkenskapsåret 2018 Östhammar Vatten AB
- Bolagsstyrningsrapport 2018 Östhammar Vatten AB

Ärendets behandling

Ärendet har behandlats på styrelsemöte för Östhammar Vatten AB 2019-03-07, § 8:

Styrelsen beslutade

- att godkänna framlagd årsredovisning för Östhammar Vatten AB
- att överlämna framlagd årsredovisning till Östhammar kommun
- att uppdra till VD att godkänna smärre justeringar i bifogad årsredovisning
- att framlägga årsredovisningen till bolagsstämman för beslut
- att godkänna framlagd bolagsstyrningsrapport för Östhammar Vatten AB

Kommunstyrelsens arbetsutskott

- att överlämna beslutad bolagsstyrningsrapport till Östhammar kommun

Beslutet skickas till

- Östhammar Vatten AB
- Kommundirektör Peter Nyberg
- Teknisk chef Helen Åsbrink
- Samhällsbyggnadschef Ulf Andersson
- Chefsstrateg Marie Berggren

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-177

6. Godkännande av årsredovisning för Östhammars kommun 2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för Östhammars kommun 2018.

Ärendebeskrivning

Bifogat återfinns kommunstyrelsens årsredovisning för Östhammars kommun 2018. I årsredovisningen redogörs för kommunens verksamhet under budgetåret 2018. Hur och om de av fullmäktige beslutade målen har uppnåtts eller ej samt en redogörelse över budgetutfallet för året. Årsredovisningen innehåller också en verksamhetsberättelse från respektive nämnd.

Ansvarsfrihet för styrelse och nämnder beslutas som separata ärenden.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2018

Beslutet skickas till

- Webbredaktionen
- Lednings- och verksamhetsstöd, ekonomi
- Ekonom Fredrik Borgelin

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2018-169

7. Lägesrapport av lokalförsörjningsplaner

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Presentation av vilka moment som är kvar på respektive lokalförsörjningsplan (LFP).

Kultur- och fritidsnämnden och förvaltningen (KOF):

- identifiera vilka delar som finns och som inte är ”objekt” idag samt behöver tas om hand, ex elljusspår, friluftsbad,
- identifiera gränsdragning i ansvarsfrågor, ex tillhandahålla dass, tillhandahålla camping, tillhandahålla bryggplatser mm,
- identifiera konsekvenser av befolkningsutvecklingen och vad det innebär i form av olika strategiska satsningar,
- identifiera vilka ekonomiska konsekvenser som är resultatet av att tillhandahålla alla objekt,
- identifiera vilka kulturbyggnader och kulturmiljöer som borde vara kopplat till KOFs uppdrag,
- sammanställa objektens status (underhållsbehov),
- ta fram grafer och GIS-bilder.

Dessutom, kopplat till avtalsöverföringen:

- vilka serviceavtal finns som upprättats av KOF och som behöver följa med i överlämningen,

Barn- och utbildningsnämnden och förvaltningen (BUN):

- analysera grafer och GIS-bilder
- sammanställa objektens status (underhållsbehov).
- identifiera konsekvenser av befolkningsutvecklingen och vad det innebär i form av olika strategiska satsningar,

Dessutom

Kommunstyrelsens arbetsutskott

- skapa tydligare gränsdragningsprinciper mellan KOF och BUN när det gäller samnyttjande av bibliotek,
- skapa tydligare gränsdragningsprinciper mellan KOF och BUN när det gäller samnyttjande av gymnastiksal och sporthallar,
- skapa bättre transparens för mat och lokalkostnader för kök,

Socialnämnden:

- ta fram grafer och GIS-bilder.
- identifiera förändringar och analysera konsekvenser av befolkningsutvecklingen och vad det innebär i form av olika strategiska satsningar,
- försöka skapa en tydligare processbild av hur arbetsgången mellan socialförvaltningen-stiftelsen-Tekniska fungerar.

Kommunstyrelsen:

- LFP nyanlända är inte påbörjad än

Ärendets behandling

Kommunstyrelsens arbetsutskott diskuterade ärendet på sammanträdet 2018-03-06, § 76 och gav förvaltningen i uppdrag att ta fram en lokalförsörjningsplan på sammanträdet 2018-03-20, § 83. Arbetsutskottet har fått information i ärendet 2018-12-11, § 292, och 2018-05-15, § 118.

Beslutet skickas till

Tekniska förvaltningen

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-183

8. Markupplåtelseavtal

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner markupplåtelseavtal gällande ersättning av 70 kV kraftledning mellan Dannemora-Gimo-Harg med ny 130 kV ledning.

Ärendebeskrivning

Vattenfall Eldistribution AB har för avsikt att ersätta 70 kV kraftledning mellan Dannemora-Gimo-Harg med ny 130 kV ledning. Genom Gimo tätort planeras ledningen att förläggas som markkabel. Energimarknadsinspektionen har meddelat nätkoncession för ledningen.

Beslutsunderlag

Markupplåtelseavtal avseende elektrisk startströmsanläggning i mark, belastade fastigheter Gimo 8:89, Skäfthammar 7:306 och Långsunda 2:21, två st. ett för jordkabeln och ett för luftledningen.

Beslutet skickas till

Tekniska förvaltningen

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-190

9. Aktualitetsförklaring för Översiktsplan 2016

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram en aktualitetsförklaring för Översiktsplan 2016.

Ärendebeskrivning

Kommunen skall minst en gång varje mandatperiod pröva om översiktsplanen är aktuell, enligt PBL 3 kap. 27 §. En aktualitetsförklaring tar ställning till översiktsplanens aktualitet och kan leda till att översiktsplanen revideras eller att en ny översiktsplan tas fram, men den behöver inte innebära något av alternativen. När en aktualitetsförklaring är genomförd och har blivit antagen har kommunen uppfyllt kraven i PBL om att pröva översiktsplanens aktualitet.

I och med den nya tidsplanen för översiktsplanearbetet som blev antagen av kommunstyrelsen 2019-03-05 bedömer samhällsbyggnadsförvaltningen att en aktualitetsförklaring utöver att vara lagstadgad även kommer vara till nytta för det fortsatta planeringsarbetet. Förvaltningen föreslår därför att arbetet med en aktualitetsförklaring inleds. Aktualitetsförklaringen bedöms vara klar i slutet på maj 2019.

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-17

10. Information inför Samordningsförbundets medlemssamråd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Samordningsförbundet Uppsala län genomför ett medlemssamråd 2019-05-03 för att diskutera budget, äskande av medlemsavgifter 2020 samt synpunkter och förslag på arbetet framåt. Diskussion inför samrådet och samordningsförbundets ekonomi.

Beslutsunderlag

Preliminära medlemsavgifter 2020

Dnr KS-2018-514**11. Ändring i lokala ordningsföreskrifterna avseende fyrverkeri och andra pyrotekniska varor****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ändra § 11 i de lokala ordningsföreskrifterna till ”Användning av pyrotekniska varor tillåts bara från kl. 12.00 på påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton samt därpå följande dag till kl. 02.00. Under övriga tider på året krävs tillstånd av polismyndigheten.”

Ärendebeskrivning

Nuvarande formulering i de lokala ordningsföreskrifterna § 11 är ”Pyrotekniska varor får inte användas utan tillstånd av polismyndigheten, om användningen med hänsyn till tidpunkten, platsens belägenhet och övriga omständigheter innebär risk för skada på eller någon beaktansvärd olägenhet för person eller egendom. (3 kap. 7 § ordningslagen)” Detta motsvarar första stycket i 3 kap. 7 § ordningslagen.

Bygdegårdsföreningen societetshuset Källör har lämnat en begäran om att kommunen ändrar de lokala ordningsföreskrifterna så att det blir ett totalt förbud mot pyrotekniska produkter såsom fyrverkerier på Källörsområdet 52:6 och ön Källören 7:14. Som skäl för detta anger föreningen att de vill att grannar och djur i möjligaste mån inte ska bli störda av de aktiviteter som försiggår på Källör och att djur men även en del människor far illa när pyrotekniska produkter används. Det har även kommit förslag från medborgare om att förbjuda eller begränsa användning av fyrverkerier utifrån ett djurskyddsperspektiv, exempelvis för att hundar kan bli rädda.

Åldersgränsen för att köpa, inneha och använda fyrverkerier är 18 år. Smällare är förbjudna. Tomtebloss och andra produkter som är avsedda att användas inomhus kräver inget tillstånd.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har framfört att pyrotekniska produkter använder miljöfarliga metaller men de är inte olagliga och att enstaka fall inte går emot miljöbalken. Beredskaps- och säkerhetsskyddssamordnare har inga synpunkter på nuvarande formulering i de lokala ordningsföreskrifterna.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Ett relativt vanligt upplägg bland grannkommuner är att användandet av pyroteknik såsom fyrverkerier är avgränsat till vissa dagar och tider (exempelvis nyårsafton) och att geografisk avgränsning är buffertområden runt boenden av olika slag.

Stöd för att fatta beslut om föreskrifter som gäller användningen av pyrotekniska varor fattas med stöd av 3 kap. 9 § ordningslagen (1993:1617) och 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617). Enligt 3 kap. 13 § ordningslagen ska kommunens beslut att ändra i de lokala ordningsföreskrifterna omedelbart anmälas till Länsstyrelsen, som kan upphäva föreskriften om den strider mot ordningslagen.

Ärendet tidigare behandling

Ärendet diskuterades på kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-02-26, § 64. Då beslutades att arbeta vidare med att ha ett liknande upplägg som omkringliggande kommuner och remittera detta till Lokalpolisområde Norduppland. Polisen har yttrat sig att de ser en fördel med att likrikta bestämmelserna om pyrotekniska varor i de lokala ordningsföreskrifterna för de fyra kommuner som ingår i lokalpolisområdet, samt lämnat ett förslag på formulering som utgör förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Nu gällande lokala ordningsföreskrifter finns via kommunens [webbplats](#)
- Remissyttrande från Lokalpolisområde Norduppland

Beslutet skickas till

- Länsstyrelsen
- Polisen
- Webbredaktionen

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2018-900

12. Redovisning av uppföljning av interna kontrollplaner 2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner uppföljningarna av interna kontrollplaner 2018.

Ärendebeskrivning

Enligt reglementet för intern kontroll §§ 10 och 11 ska nämnderna senast i samband med inlämnandet av årsbokslutet till kommunstyrelsen rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen inom respektive nämnd. Rapportering ska samtidigt också göras till kommunens revisorer. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och vid behov ge förslag på förbättringar.

Beslutsunderlag

Uppföljningar från:

- Barn- och utbildningsnämnden 2018-12-18, § 159
- Kultur- och fritidsnämnden 2019-02-07, § 7
- Socialnämnden 2019-02-06, § 22

Ärendets behandling

Uppföljningarna har behandlats i respektive nämnd.

Beslutet skickas till

- Barn- och utbildningsnämnden
- Kultur- och fritidsnämnden
- Socialnämnden

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2018-875

13. Svar på motion från Lena Hagman (KD), Sabina Stål (KD) och Madelene Alpsjö (KD) om utökning av årskurs på Ekebyskolan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till svar från barn- och utbildningsnämnden.

Ärendebeskrivning

Lena Hagman (KD), Sabina Stål (KD) och Madelene Alpsjö (KD) yrkar i motion daterad 2018-12-12:

- att Ekebyskolan behåller ytterligare en årskurs från HT-19.
- att de elever som önskar gå på Ekebyskolan får skolbusskort.
- att Östhammars kommun arbetar aktivt med att utveckla våra byskolor och möjliggör för en utökning av årskurser.

Beslutsunderlag

- Yttrande från Barn- och utbildningsnämnden 2019-03-07, § 36
- Motion

Ärendets behandling

Motionen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2018-12-18, § 155. Ärendet överlämnades till kommunstyrelsen för beredning. Barn- och utbildningsnämnden yttrade sig över motionen 2019-03-07, § 36. Christer Lindström (M), Sabina Stål (KD), Maria Arvidsson (L) och Filip Uthammar (M) reserverade sig mot beslutet.

Beslutet skickas till

- Lena Hagman (KD)
- Sabina Stål (KD)
- Madelene Alpsjö (KD)
- Webbredaktionen

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-200**14. Antagande av ändringar i bolagsordning för Hargs Hamn AB****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar ändringarna i bolagsordning för Hargs Hamn AB och överlämnar till bolagsstämman att fastställa bolagsordningen.

Ärendebeskrivning

Bestämmelser om kommunala bolag finns i kommunallagens (2017:725) 10 kap. (I tidigare gällande kommunallag (1991:900) fanns bestämmelserna i 3 kap.) För att uppfylla kraven behöver vissa ändringar göras i Hargs Hamn AB:s bolagsordning. Bolaget ägs till 89 % av Östhammars kommun.

Beslutsunderlag

- PM kommunala företag (bolag), styrning, bolagsordning, ägardirektiv mm
- Bolagsordning för Hargs Hamn AB med ändringsförslag och kommentarer

Beslutet skickas till

Hargs Hamn AB

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-64

15. Konfirmering av utvecklingsgrupper

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen konfirmerar följande utvecklingsgrupper, vilket innebär att de får disponera 10 000 kronor 2019 i enlighet med reglemente:

- Alunda utvecklingsgrupp
- Ekeby utvecklingsgrupp
- Gräsö Skärgårdsråd
- Hargshamns utvecklingsgrupp
- Norrskedika utvecklingsgrupp
- Söderöns utvecklingsgrupp
- Österbybruks utvecklingsgrupp

De utvecklingsgrupper som inte har lämnat in årsredovisning medges möjlighet att göra detta senast 2019-04-15, för att konfirmeras på kommunstyrelsens sammanträde 2019-05-07.

Ärendebeskrivning

Enligt *reglemente för utvecklingsgrupper i Östhammars kommun* ska kommunstyrelsen årligen konfirmera befintliga och nya utvecklingsgrupper.

Utvecklingsgrupperna ska lämna en årsredovisning/verksamhetsberättelse senast 1 mars varje år. Där ska det framgå aktuell medlemsförteckning, deltagarförteckningar från öppna möten, genomförda aktiviteter, redovisning av disponerade medel och beskrivning av genomfört och planerat arbete med utgångspunkt i ska-kraven i reglementet.

Följande utvecklingsgrupper har lämnat in en årsredovisning där de helt eller delvis visar att de uppfyller kraven i reglementet:

- Alunda utvecklingsgrupp
- Ekeby utvecklingsgrupp
- Gräsö Skärgårdsråd
- Hargshamns utvecklingsgrupp
- Norrskedika utvecklingsgrupp
- Söderöns utvecklingsgrupp

Kommunstyrelsens arbetsutskott

- Österbybruks utvecklingsgrupp

Följande utvecklingsgrupper har inte lämnat in årsredovisning:

- Gimo utvecklingsgrupp
- Öregrunds utvecklingsråd
- Östhammars Stadsråd
- Ungdomsrådet

Kommunledningsförvaltningen har för avsikt att inför utvecklingsgruppernas redovisning av 2019 års verksamhet ta fram ett formulär för att underlätta en fullständig redovisning enligt reglementet.

Beslutsunderlag

Reglemente för utvecklingsgrupper via kommunens [webbplats](#).

Beslutet skickas till

- Alunda utvecklingsgrupp
- Ekeby utvecklingsgrupp
- Gimo utvecklingsgrupp
- Gräsö Skärgårdsråd
- Hargshamns utvecklingsgrupp
- Norrskedika utvecklingsgrupp
- Söderöns utvecklingsgrupp
- Öregrunds utvecklingsråd
- Österbybruks utvecklingsgrupp
- Östhammars Stadsråd
- Ungdomsrådet
- Lednings- och verksamhetsstöd, ekonomi

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2019-191

16. Anmälningssärende, årsredovisning jämte bolagsstyrningsrapport 2018 för Gästrike Vatten AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ta del av årsredovisning jämte bolagsstyrningsrapport 2018 för Gästrike Vatten AB.

Ärendebeskrivning

Gästrike Vatten AB äger och förvaltar aktier i dotterbolagen inom koncernen, svarar för administration och ekonomi samt drift och underhåll av VA-anläggningar i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammars kommuner samt driver därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska tillsammans med dotterbolagen svara för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna.

Beslutsunderlag

- Protokoll från styrelsemöte för Gästrike Vatten AB 2019-03-07
- Missiv
- Verksamhetsrapport 2018 Gästrike Vatten AB med dotterbolag
- Årsredovisning för räkenskapsåret 2018 Gästrike Vatten AB
- Bolagsstyrningsrapport 2018 för Gästrike Vatten AB

Ärendets behandling

Ärendet har behandlats på styrelsemöte för Gästrike Vatten AB 2019-03-07, § 8, där styrelsen bland annat beslutade att godkänna årsredovisningen och bolagsstyrningsrapporten och överlämna dessa till ägarkommunerna.

Beslutet skickas till

Gästrike Vatten AB

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Dnr KS-2017-647

17. Anmälningssärende, Verksamhetsberättelse och Bokslut 2018 för slutförvarsorganisationen inklusive revisionsintyg

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Inför överlämnande av verksamhetsberättelse och bokslut 2018 för slutförvarsorganisationen i Östhammars kommun till Riksgälden genomgår dokumentet revision av extern part.

KPMG har genomfört revisionen och överlämnar inom kort ett revisionsintyg.

Vid tidigare beredning av ärendet fanns inte detta med då revision pågick.

Beslutsunderlag

Revisionsintyget (endast i arbetsrum)

Beslutet skickas till

Enhetschef slutförvarsenheten Marie Berggren

PM Samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammars och Tierps kommuner

Organisationer

Tierp Energi & Miljö AB (TEMAB) ansvarar för drift samt utveckling av gata och park, vatten och avlopp samt renhållning i Tierp Kommun. Bolaget ägs till 100% av Tierp kommun. I bolagsstrukturen finns även dotterbolaget Tierps Fjärrvärme som levererar fjärrvärme till Tierp, Örbyhus och Karlholm.

Gästrike Vatten AB (GVAB) ansvarar för drift och utveckling av den allmänna VA-försörjningen i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar kommuner och ägs av de ingående kommunerna. I varje kommun är respektive dotterbolag VA-huvudman, i detta fall Östhammar Vatten AB (Östhammar Vatten).

Bakgrund och motiv

TEMAB och Östhammar Vatten har för avsikt att samarbeta gällande vattenförsörjning. Tierps kommun har, i och med Uppsalaåsens sträckning i kommunen, tillgång till stora mängder råvatten för dricksvattenförsörjning. Vattentäkten Odens källa är belägen i Uppsalaåsen strax söder om Månkarbo. Syftet är att etablera ett långsiktigt samarbete kring Odens Källa.

En diskussion gällande samverkan mellan kommunerna angående en gemensam vattenförsörjning från Odens källa har pågått sedan några år. En utredning har visat att förutsättningar för samverkan finns (Ramböll 2016; PM, Överföring av dricksvatten från Örbyhus till Österbybruk). Dagens försörjningsområde för Odens källa omfattar tätorterna Örbyhus och Tobo med omnejd samt Vendels kyrkby och Husby.

Idag är det ca 2 500 personer anslutna till vattenverket. En ökning med ca 500 personer förväntas i framtiden. Örbyhus och Tobo försörjs även till viss del med vatten från Arvidsbo vattenverk. Ett framtida försörjningsbehov för ca 3 000 anslutna personer i dessa orter ger en förväntad framtida medeldygsförbrukning på ca 1 400 m³/dygn. Med en fortsatt försörjning från Arvidsbo på ca 400-500 m³/dygn ger det en förväntad framtida dygsförbrukning från Odens grundvattenkälla motsvarande ca 800-900 m³/dygn.

Gällande miljödom för vattenuttag (DVA51, VA 11/81, 1981-07-16) för Odens källa tillåter ett uttag på 1 900 m³/dygn som medel över ett år och 2 850 m³/dygn som högsta dygsuttag. Detta möjliggör ett ökat uttag som kan nyttjas till försäljning till Östhammars kommun. Begränsande för hur mycket dricksvatten som kan säljas/köpas är dels kapaciteten i överföringsledningen från Odens källa till Örbyhus, dels begränsningar i beredningen vid vattenverket Odens källa. Samverkan kring vattenförsörjning med TEMAB som leverantör av dricksvatten till Östhammar Vatten kan komma att innebära ingrepp och kompletteringar i TEMAB:s befintliga ledningssystem.

I Östhammars kommun finns en stark expansion i framför allt Alunda och kommunen förutspår en stark befolkningstillväxt och tillkommande verksamheter. I Alunda är kapacitet i befintlig vattenförsörjning inte tillräcklig för att möta den planerade tillväxten och i Österbybruk är både vattnets kvalitet och kvantitet en begränsande faktor. Östhammar Vattens intention är att dra en överföringsledning från Örbyhus till Österbybruk och därefter vidare till Alunda.

Genomförande

TEMAB och Östhammar Vatten ser i dagsläget att följande aktiviteter kommer att genomföras i tre etapper. Om förutsättningarna för dess genomförande förändras, behöver TEMAB och Östhammar Vatten kunna anpassa och förändra aktiviteter och etapper i den omfattning som krävs.

Ettapp 1

En ny beredning av Odens källa, som klarar uttagsmöjligheter enligt gällande miljödom för vattenuttag, kommer att genomföras under 2019-2020.

En överföringsledning mellan Örbyhus och Österbybruk/Alunda planeras med genomförande inom 3 år. Initialt krävs inga åtgärder vid vattenverket Odens källa eller på vattenledningen till Örbyhus.

Avtal som reglerar villkoren för försäljning av dricksvatten kommer att träffas mellan TEMAB och Östhammar Vatten.

TEMAB försäkrar att Östhammar Vatten efter genomförande av ettapp 1 genom parternas avtal får köpa 750 m³ vatten/dygn.

Befintliga undersökningar av grundvattenmagasinet bör fördjupas och kompletteras. Utredning för hur långsiktigt stora uthålliga uttag kan ske i ett förändrat klimat bör påbörjas. Den kompletterande utredningen bör också ge underlag till ny ansökan för miljödom för vattenuttag samt för ansökan/revidering av vattenskyddsområde.

Ettapp 2

Överföringsledningen mellan Odens källa och Örbyhus behöver anpassas för att klara ökat uttag.

Tryckstegringar planeras på överföringsledningen mellan Örbyhus och Österbybruk/Alunda.

TEMAB försäkrar att Östhammar Vatten efter genomförande av ettapp 2 genom parternas avtal får köpa 1000 m³ vatten/dygn.

Resultaten från grundvattenutredningen enligt ettapp 1 bör ligga till grund för nytt dimensionerat behov för överföring mellan Odens källa och Örbyhus samt inför genomförande av ettapp 3.

Ettapp 3

Ytterligare vattenuttag kan genomföras efter ny ansökan om miljödom för vattenuttag. TEMAB och Östhammar Vatten behöver då komma överens om hur stor del av vattenuttaget som Östhammar kan få tillgång till.

Finansiering

Kostnaderna för genomförande av aktiviteter enligt ettapp 1-3 fördelas mellan Östhammar Vatten och TEMAB baserat på bolagens intressen i respektive aktivitet, vilket kommer att regleras i avtal.

PM

Uppdrag Överföring av dricksvatten från Örbyhus till
Österbybruk
Beställare Tierps Energi & Miljö AB
Från [REDACTED]

Datum 160701

Ramböll Sverige AB
Dragarbrunnsgatan 78B
753 20 Uppsala

T: +46-10-615 60 00
D: +46 (0)10 615 13 01
F: +46-18-69 55 49
www.ramboll.se

Unr **Fel! Hittar inte
referenskälla.**

Ramböll Sverige AB
Org nr 556133-0506

1. Bakgrund/syfte

Det finns förutsättningar för att vattenproduktionen från Odens källa kan utökas och försörja Örbyhus och efterföljande distributionssystem med dricksvatten. Den befintliga ledningen mellan Odens Källa och Örbyhus kan möjligen vara begränsande. Förliggande dokument ska belysa den frågan.

Ett alternativ/komplement till att försörja Örbyhus och efterföljande distributionssystem med tillräcklig mängd dricksvatten är att uppgradera vattenverket Arvidsbo till vad vattendomen för grundvattenuttaget medger och producera så mycket vatten som är möjligt. Önskemålet är 260 m³/h. Föreliggande dokument ska översiktligt visa kapaciteten i det utökade och befintliga nätet.

2. Förutsättning

2.1 Odens Källa-Örbyhus

Önskat maximalt dygnsflöde: 160 m³/h (44,5 l/s).

Ledning: PVC280 PN10 (Di=253,2 mm)

Längd: 20 km

I denna etapp har förbrukningar längs sträckan samt marknivåer nyttjats i bedömningen.

2.2 Arvidsbo-Örbyhus

Önskat maximalt dygnflöde: 260 m³/h (72 l/s).

Ledning:

V160/PN10 Tierp-Tobo

V160/PN10 Tobo-Örbyhus

V200-V225 Tobo-Örbyhus

Längd 11 km Tierp-Tobo

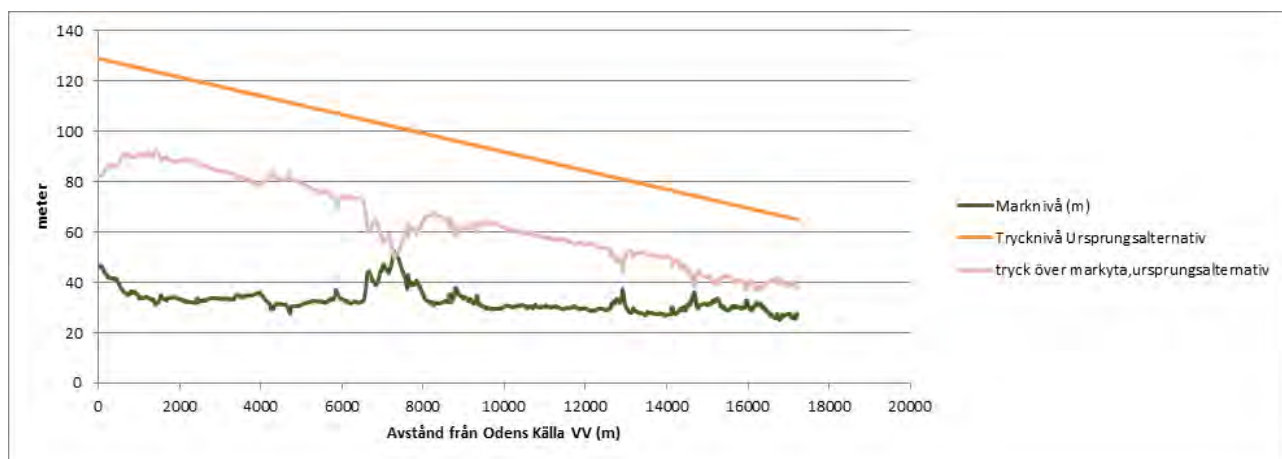
5,5 km Tobo-Örbyhus

Uppgifter om tillkommande förbrukningar längs överföringsledningen samt marknivåer har för denna etapp inte varit känd.

3. Resultat Odens källa-Örbyhus

3.1 Alternativ 1. Ingen tryckstegring förutom vid vattenverk

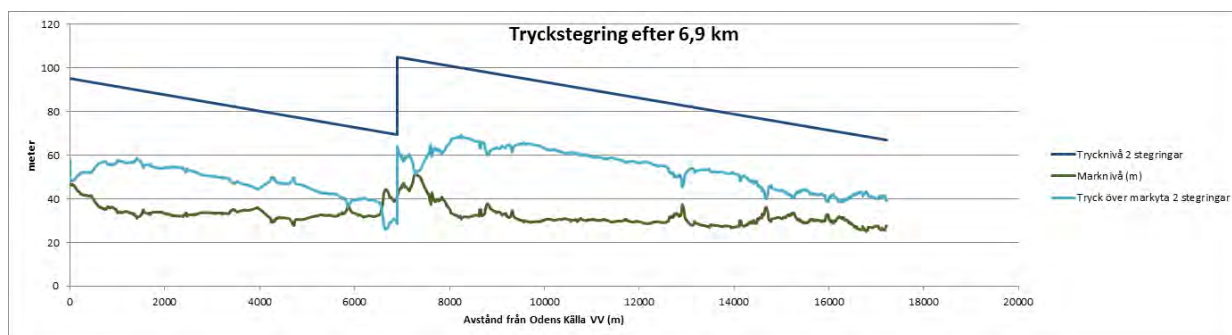
För ursprungsalternativet, utan någon ytterligare tryckstegring, behövs tryckreducering för fastigheter med ett avstånd på mindre än ca 6,5 km till vattenverket för att inte överskrida gränsen +70 mvp. 23 fastigheter ligger inom detta avstånd, 3 av dem ser ut att ligga relativt isolerat och behöva separata tryckreduceringar, resterade 20 fastigheter ligger mer samlade. Det går inte från underlagsmaterialet att utläsa om de har en gemensam anslutning till vattenledningen eller om alla har egna anslutningspunkter. Eventuellt skulle en samlad tryckreducering för dessa 20 fastigheter fungera.

Figur 1 Trycknivå (orange), tryck (rosa) och marknivå (grön) från VV vid Odens källa till reservoar i Örbyhus, alternativ med enbart pumpning från vattenverk, 44,5 l/s.

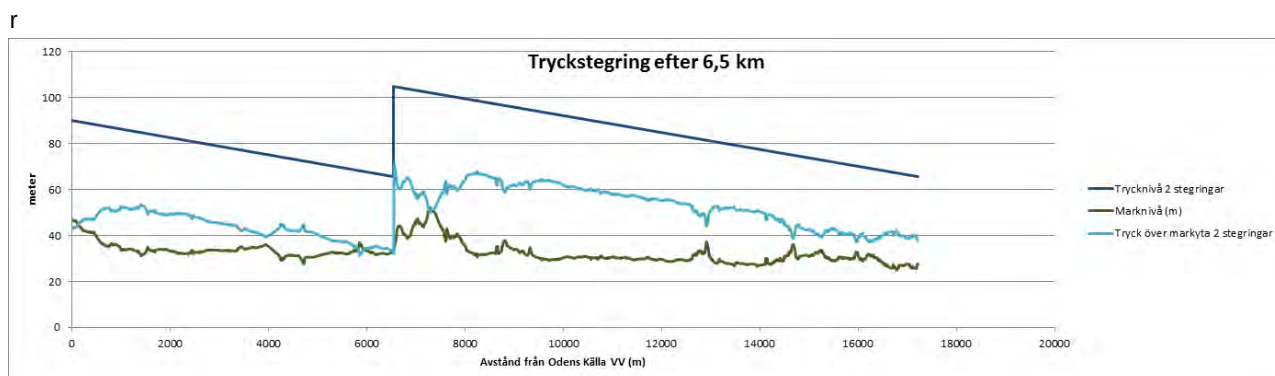
3.2 Alternativ 2. Kompletterande tryckstegring

Antingen kan man lägga den andra tryckstegringen efter 6,9 km, med en höjning av trycknivån från ca 70 till 105 m. Från Odens källa behöver trycknivån vara >95 m.

Figur 2 Trycknivå (mörkblå), tryck (ljusblå) och marknivå (grön) från VV vid Odens källa till reservoar i Örbyhus, alternativ med en pumpning från vattenverk och en TS efter 6,9 km, 44,5 l/s.

Ett annat alternativ är att lägga tryckstegringen lite tidigare, efter 6,5 km (innan markhöjning på ca 12 m) med en höjning av trycknivån från ca 65 till 105 m. Från Odens källa behöver trycknivån vara ca 90 m. I detta alternativ blir trycket lite över 70 mvp en kort sträcka efter tryckstegringen. Bedömningen är dock att effekten är så pass begränsad att den är försumbar.

Figur 3 Trycknivå (mörkblå), tryck (ljusblå) och marknivå (grön) från VV vid Odens källa till reservoar i Örbyhus, alternativ med en pumpning från vattenverk och en TS efter 6,5 km, 44,5 l/s

3.3 **Rekommenderad lösning Odens Källa-Örbyhus**

Vi förordar alternativ 2 med tryckstegring innan marknivån stiger. Dels beroende på att utgående tryck från Odens källa inte behöver vara lika högt och dels på grund av att samtliga förbrukare kan få ett tryck över 25 mvp.

4. Resultat Arvidsbo VV-Örbyhus

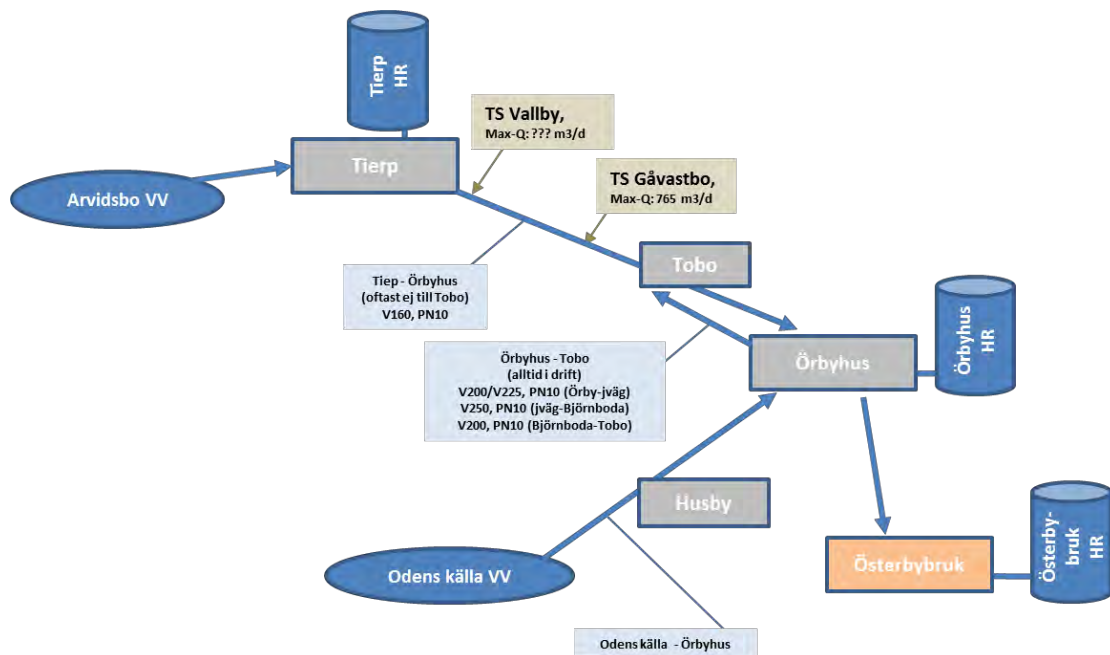
I tabell 1 syns tryckförluster längs sträckningen (se figur 4) då flödet är 260 m³/h.

Tabell 1 Tryckförluster vid flöde 72 l/s

Sträcka	Dimension	Flöde (l/s)	Tryckförlust (mvp)
Tierp-Tobo	2 V PE160	72	400
	1 VPE 160, 1 V PE 315	72	40
	1 VPE 160, 1 V PE 355	72	25
Tobo-Örbyhus	1 VPE 160, 1 V200 (bef. sit)	72	110
	1 VPE 160, 1 V200, 1 V PE 315	72	12

Beroende på uttrycket från Arvidsbo fordras åtminstone 1 tryckstegring på vägen om en ny V PE 355 eller V PE 315 väljs mellan Tierp och Örbyhus.

Kostnaden för ledningsbyggandet skulle grovt uppskattat bli ca 25 000 kkr.

Figur 4 Systemskiss befintligt system

Med befintligt system är det rimligt att ca 10-15 l/s skulle kunna pumpa från Arvidsbo till Örbyhus med en tryckstegring längs vägen.

I tabell 2 syns tryckförluster längs sträckningen (se figur 4) då en ny V PE 160 förläggs mellan Tierp och Örbyhus alternativt att ny PE 160 enbart förläggs till Tobo.

Tabell 1 Flöden vid två V160 PE mellan Tierp och Örbyhus

Sträcka	Dimension	Flöde (l/s)	Tryckförlust (mvp)
Tierp-Tobo	2 V PE160	72	400
	2 V PE160	30	80
	2 V PE160	20	35
Tobo-Örbyhus	1 VPE 160, 1 V200 (bef. sit)	30	22
	1 VPE 160, 1 V200, 1 V PE 160	30	12
	1 VPE 160, 1 V200 (bef. sit)	20	10

Som synes skulle ca 30 l/s med åtminstone en tryckstegring förläggas på längs vägen.

Kostaden för en ny V PE 160 till Tobo skulle grovt uppskattat bli ca 10 000 kkr.

Avsiktsförklaring – Regional samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammars och Tierps kommuner

Förslag på beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta

- att anta en avsiktsförklaring om långsiktig samverkan för vattenförsörjning mellan Östhammars kommun och Tierps kommun,
- att uppdra till Östhammar Vatten AB att ingå avtal om köp av vatten/gemensam vattenproduktion med Tierps Energi & Miljö AB. Innan avtalet undertecknas skall det godkännas av kommunfullmäktige i respektive kommun (beslut av principiell karaktär)
- att uppdra till Östhammar Vatten AB att, tillsammans med Tierps Energi & Miljö AB, genomföra en fördjupad utredning av förutsättningarna för den långsiktiga vattenförsörjningen,
- att besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Tierps kommun fattar motsvarande beslut.

Ärendebeskrivning

Den kommunala VA-försörjningen i Östhammars kommun är mycket ansträngd. På flera orter behöver kapaciteten utökas för att möta den tillväxt som beräknas i kommunen fram till 2030. I Östhammar och Alunda tätorter nyttjas redan idag hela den kapacitet som finns varför även kortsiktiga åtgärder behöver utredas och vidtas.

Tierps kommun har, i och med Uppsalaåsens sträckning i kommunen, tillgång till stora mängder råvatten för dricksvattenförsörjning. Vattentäkten Odens källa är belägen i Uppsalaåsen strax söder om Månkarbo.

En diskussion gällande samverkan mellan kommunerna angående en gemensam vattenförsörjning från Odens källa har pågått sedan några år. En utredning har visat att förutsättningar för samverkan finns (Ramböll 2016; PM, Överföring av dricksvatten från Örbyhus till Österbybruk).

Beslutsunderlag

PM Samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammars och Tierps kommuner, Östhammar Vatten AB och Tierps Energi & Miljö AB, mars 2019

PM Överföring av dricksvatten från Örbyhus till Österbybruk, Ramböll, 2016

Avsiktsförklaring – Regional samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammars och Tierps kommuner

Förslag på beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta

- att anta en avsiktsförklaring om långsiktig samverkan för vattenförsörjning mellan Östhammars kommun och Tierps kommun,
- att uppdra till Tierps Energi & Miljö AB att ingå avtal om försäljning av vatten/gemensam vattenproduktion med Östhammar Vatten AB. Innan avtalet undertecknas skall det godkännas i kommunfullmäktige i respektive kommun(beslut av principiell karaktär),
- att uppdra till Tierps Energi & Miljö AB att, tillsammans med Östhammar Vatten AB, genomföra en fördjupad utredning av förutsättningarna för den långsiktiga vattenförsörjningen,
- att besluten ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Östhammars kommun fattar motsvarande beslut.

Ärendebeskrivning

Den kommunala VA-försörjningen i Östhammars kommun är mycket ansträngd. På flera orter behöver kapaciteten utökas för att möta den tillväxt som beräknas i kommunen fram till 2030. I Östhammar och Alunda tätorter nyttjas redan idag hela den kapacitet som finns varför även kortsiktiga åtgärder behöver utredas och vidtas.

Tierps kommun har, i och med Uppsalaåsens sträckning i kommunen, tillgång till stora mängder råvatten för dricksvattenförsörjning. Vattentäkten Odens källa är belägen i Uppsalaåsen strax söder om Månkarbo.

En diskussion gällande samverkan mellan kommunerna angående en gemensam vattenförsörjning från Odens källa har pågått sedan några år. En utredning har visat att förutsättningar för samverkan finns (Ramböll 2016; PM, Överföring av dricksvatten från Örbyhus till Österbybruk).

Beslutsunderlag

PM Samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammars och Tierps kommuner, Östhammar Vatten AB och Tierps Energi & Miljö AB, mars 2019

PM Överföring av dricksvatten från Örbyhus till Österbybruk, Ramböll, 2016

Styrelsen Östhammar Vatten AB

Införande av verksamhetsområde för VA i Östhammar kommun

Förslag till beslut

Att styrelsen föreslår Östhammar kommunfullmäktige att besluta
– att utöka verksamhetsområde för vatten och spillvatten i enlighet med bilaga 1-13.

Ärendebeskrivning

Sedan Östhammar Vatten AB bildades och startade sin verksamhet 2017 har en kartläggning och analys över kunder och leverans av vatten och mottagande av spillvatten gjorts. För VA-verksamheten är det av stor vikt att ett verksamhetsområde i enlighet med lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) finns beslutat som redovisar det geografiska område som Östhammar Vatten AB ska hantera som verksamhetsområde.

Införandet av verksamhetsområde för VA sker etappvis. I denna första etapp omfattas fastigheter som idag nyttjar kommunalt vatten och/eller spillvatten. Denna etapp omfattar huvuddelen av kunderna. I nästa etapp/er kommer de fastigheter som behöver utredas ytterligare för att klargöra förhållandena för att tas med.

Bakgrund

Verksamhetsområde för VA är ett geografiskt avgränsat område. Inom verksamhetsområdet gäller LAV, vilket innebär såväl rättigheter som skyldigheter, både för VA-huvudman och fastighetsägare. VA-huvudmannen är skyldig att skyndsamt och så länge behov finns ordna med den vattentjänst eller de vattentjänster som verksamhetsområdet avser. Fastighetsägaren har motsvarande rätt att försörjas av den allmänna VA-anläggningen och är avgiftsskyldig för vattentjänsterna inom verksamhetsområdet där fastigheten ligger.

Kommunfullmäktige beslutar om vilka geografiska områden som ska ingå i verksamhetsområdet för VA. Syftet med det kommunala ansvaret är att trygga en långsiktigt hållbar vattenförsörjning och avloppshantering med hänsyn till människors hälsa och miljö i befintlig eller blivande bebyggelse.

I Östhammar Vattens uppdrag som VA-huvudman ingår att bereda och lämna förslag på ändringar av verksamhetsområden.

Bilaga 12 och 13 överlappar delvis varandra i respektive kartbilaga över orterna Dannemora och Österbybruk .

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Alunda

Bilaga 2 Östhammar

Bilaga 3 Film

Bilaga 4 Forsmark

Bilaga 5 Gimo

Bilaga 6 Öregrund

Bilaga 7 Harg

Bilaga 8 Hargshamn

Bilaga 9 Hökhuvud

Bilaga 10 Norrskedika

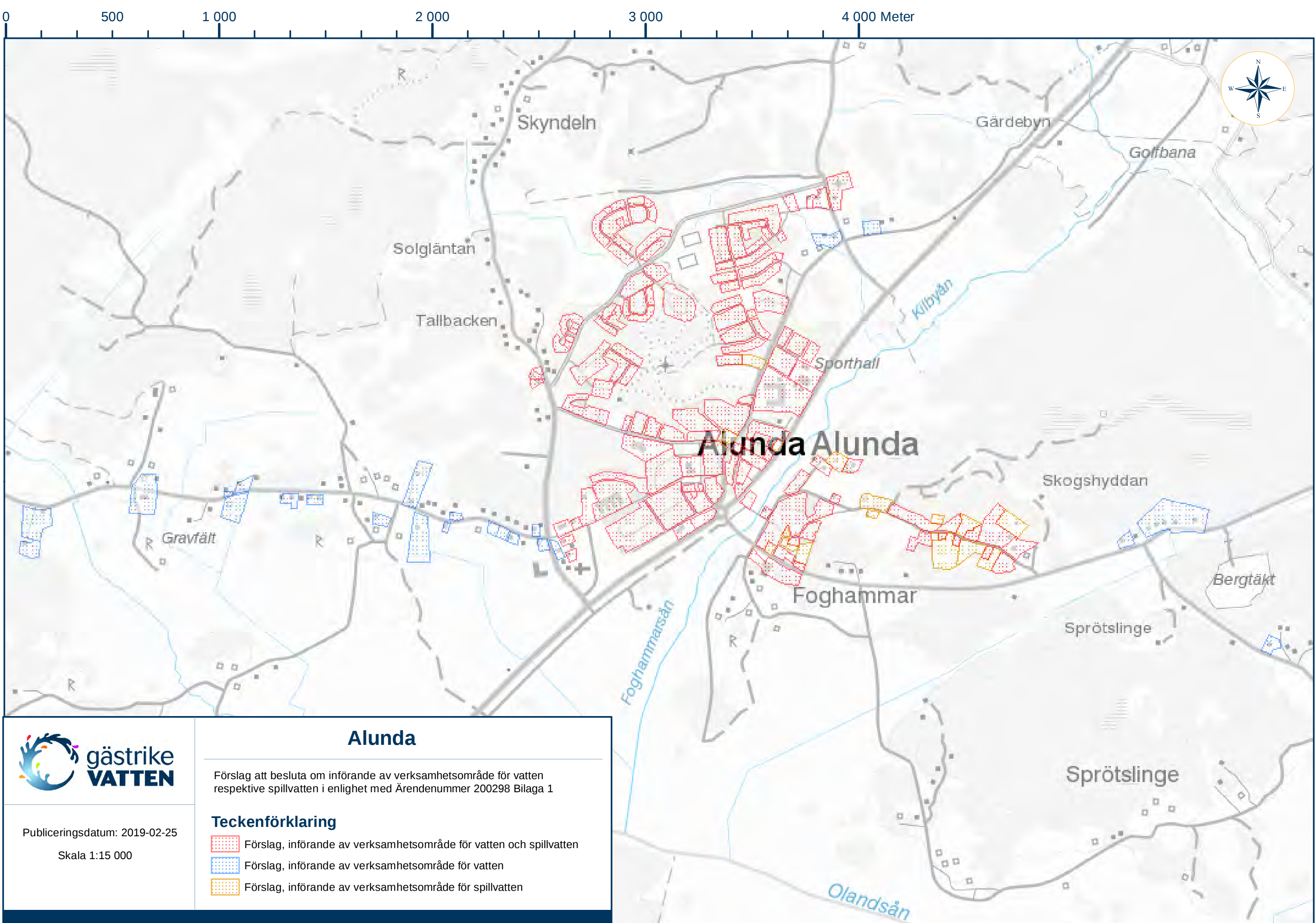
Bilaga 11 Skoby

Bilaga 12 Dannemora

Bilaga 13 Österbybruk

Ansvarig för underlag till ärendet är Lisbeth Moilanen, Verksamhetsutvecklare.

Föredragande i ärendet är Lena Blad, Vd.

Alunda

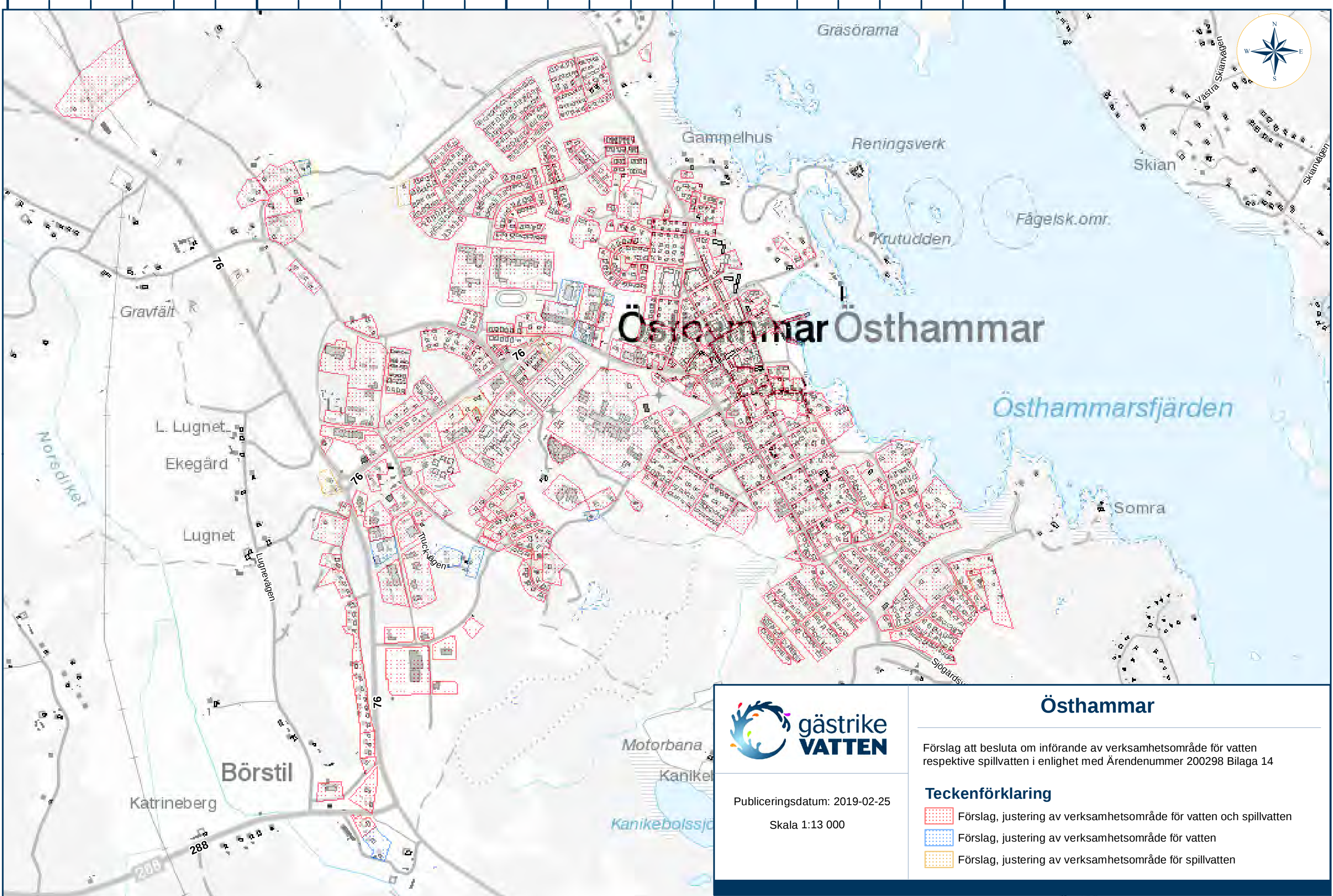
Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 1

Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

Publiceringsdatum: 2019-02-25
Skala 1:15 000

0 500 1 000 2 000 3 000 4 000 Meter

Östhammar

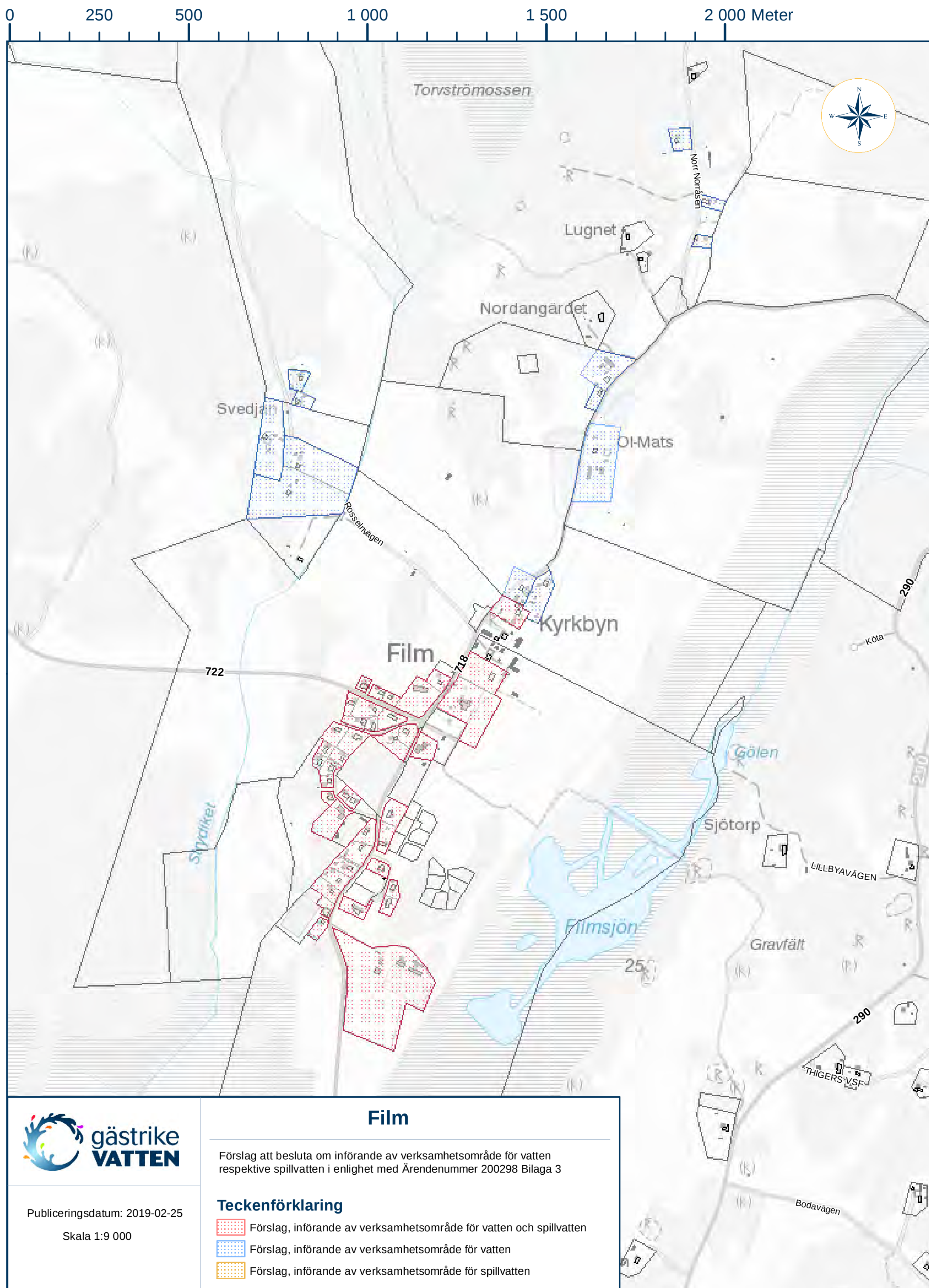
Publiceringsdatum: 2019-02-25
Skala 1:13 000

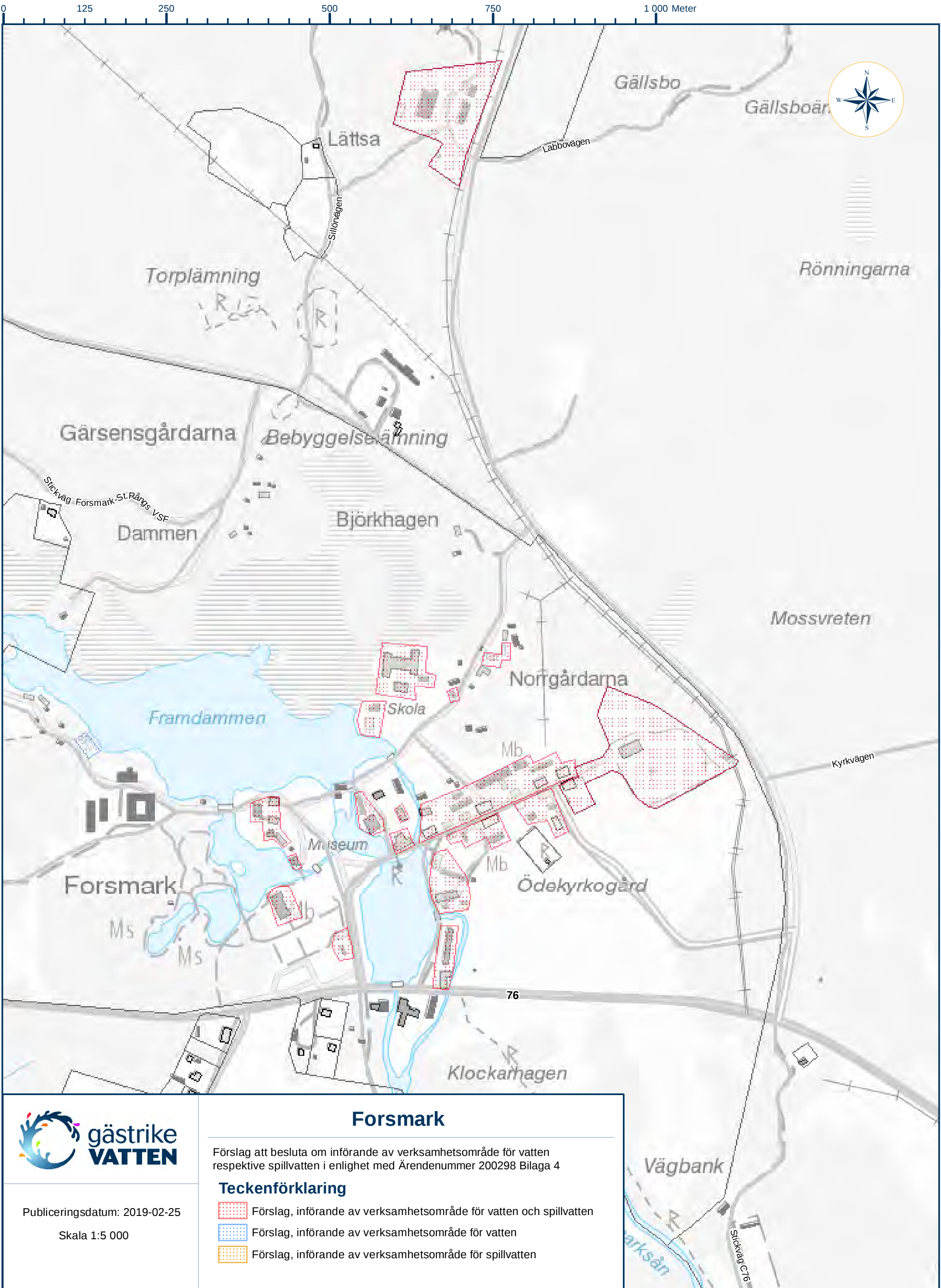
Östhammar

Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 14

Teckenförklaring

- Förslag, justering av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, justering av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, justering av verksamhetsområde för spillvatten

Forsmark

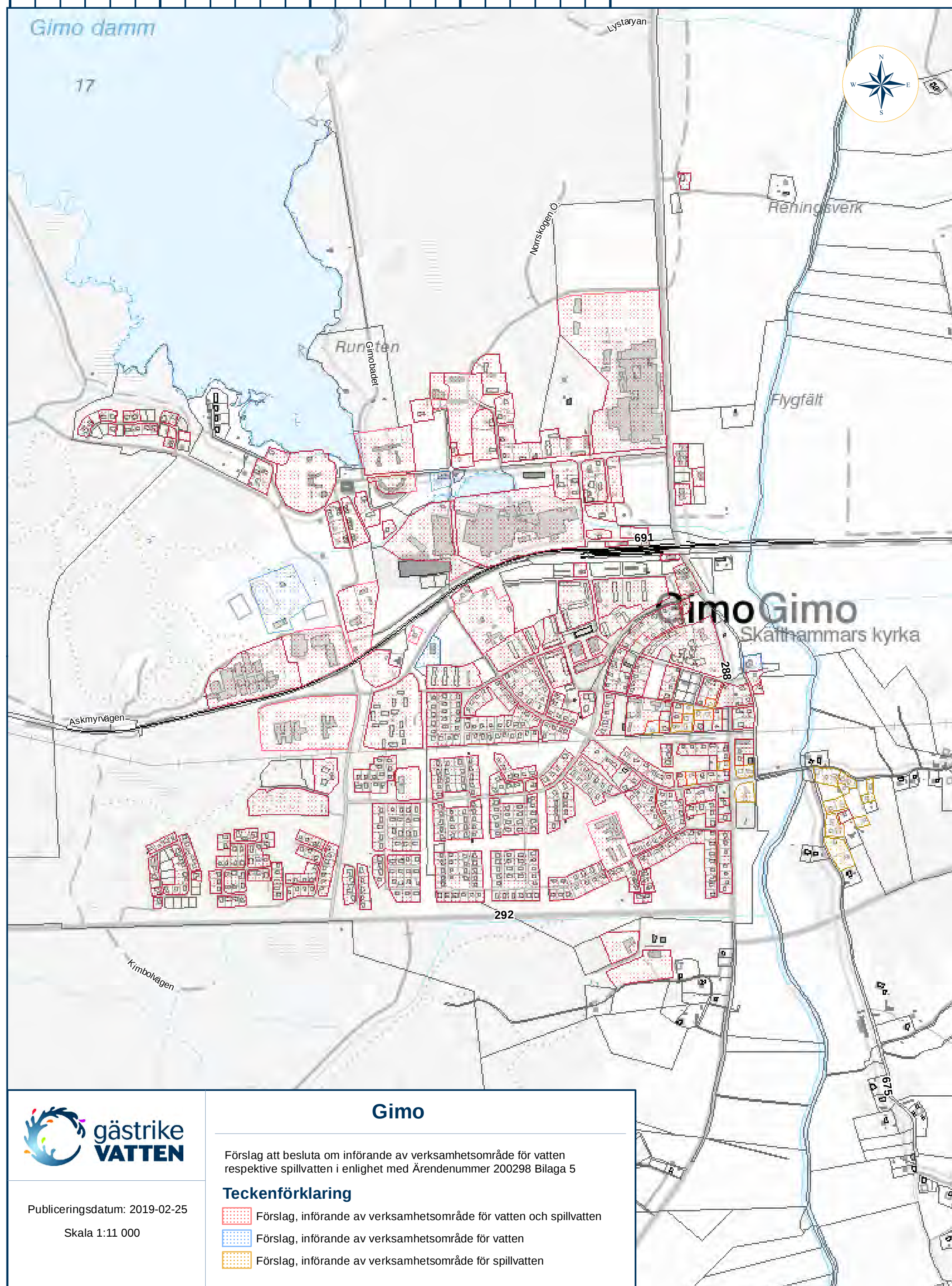
Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 4

Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

Publiceringsdatum: 2019-02-25
Skala 1:5 000

0 250 500 1 000 1 500 2 000 Meter

Gimo

Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 5

Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

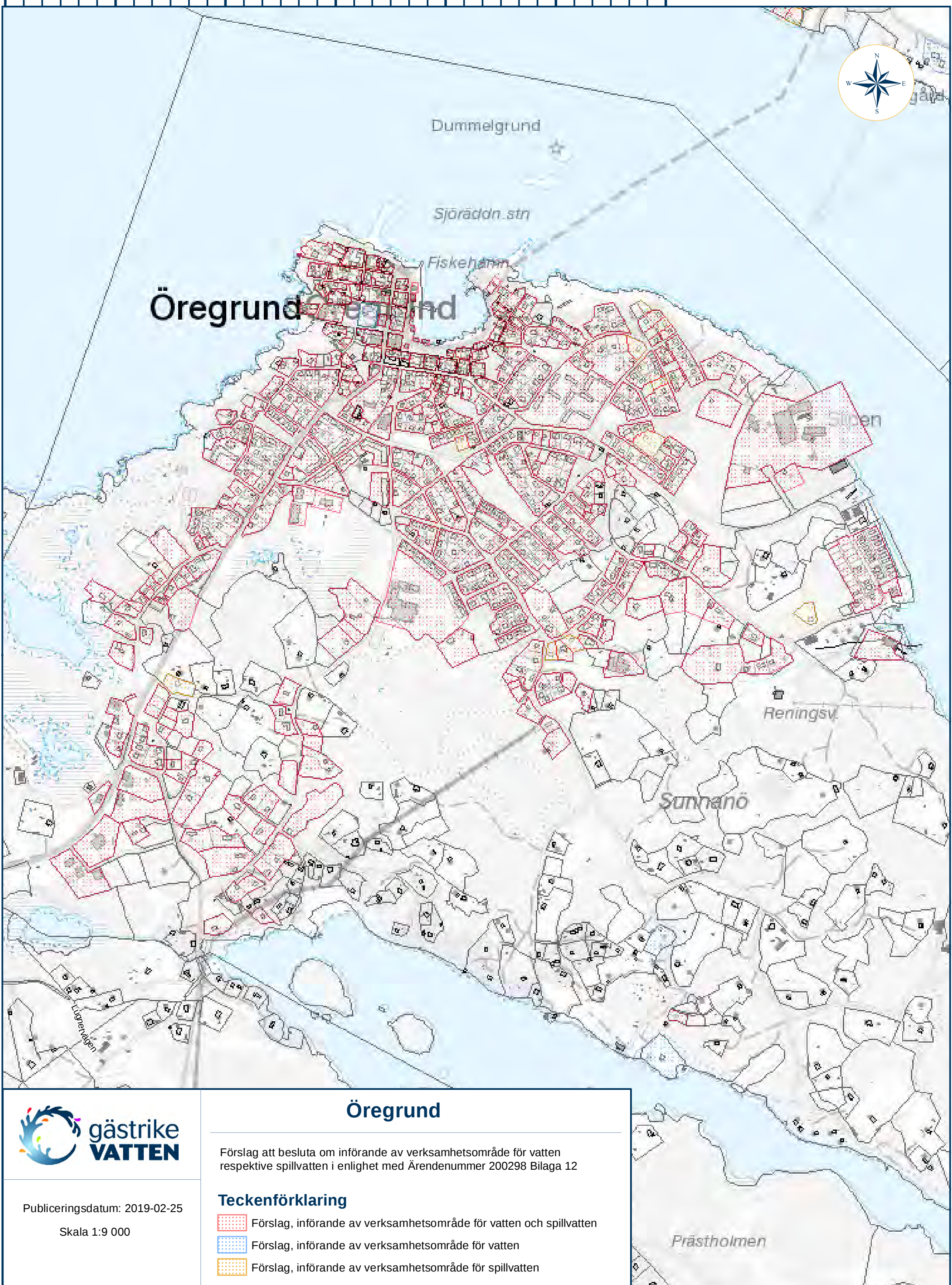
Publiceringsdatum: 2019-02-25

Skala 1:11 000

0 150 300 600 900 1 200 1 500 1 800 Meter

Öregrund

Öregrund

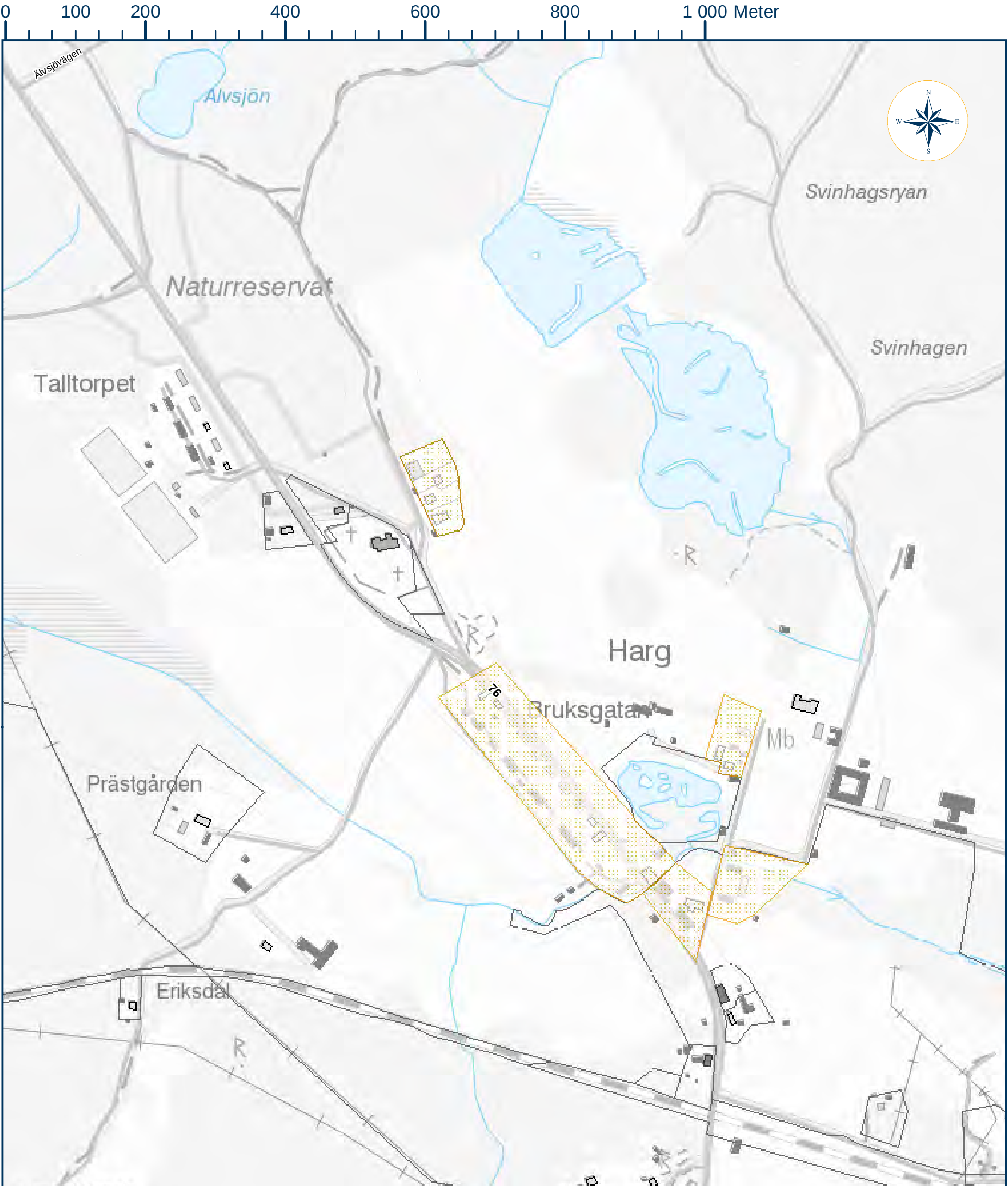
Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 12

Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

Publiceringsdatum: 2019-02-25

Skala 1:9 000

Publiceringsdatum: 2019-02-25

Skala 1:5 000

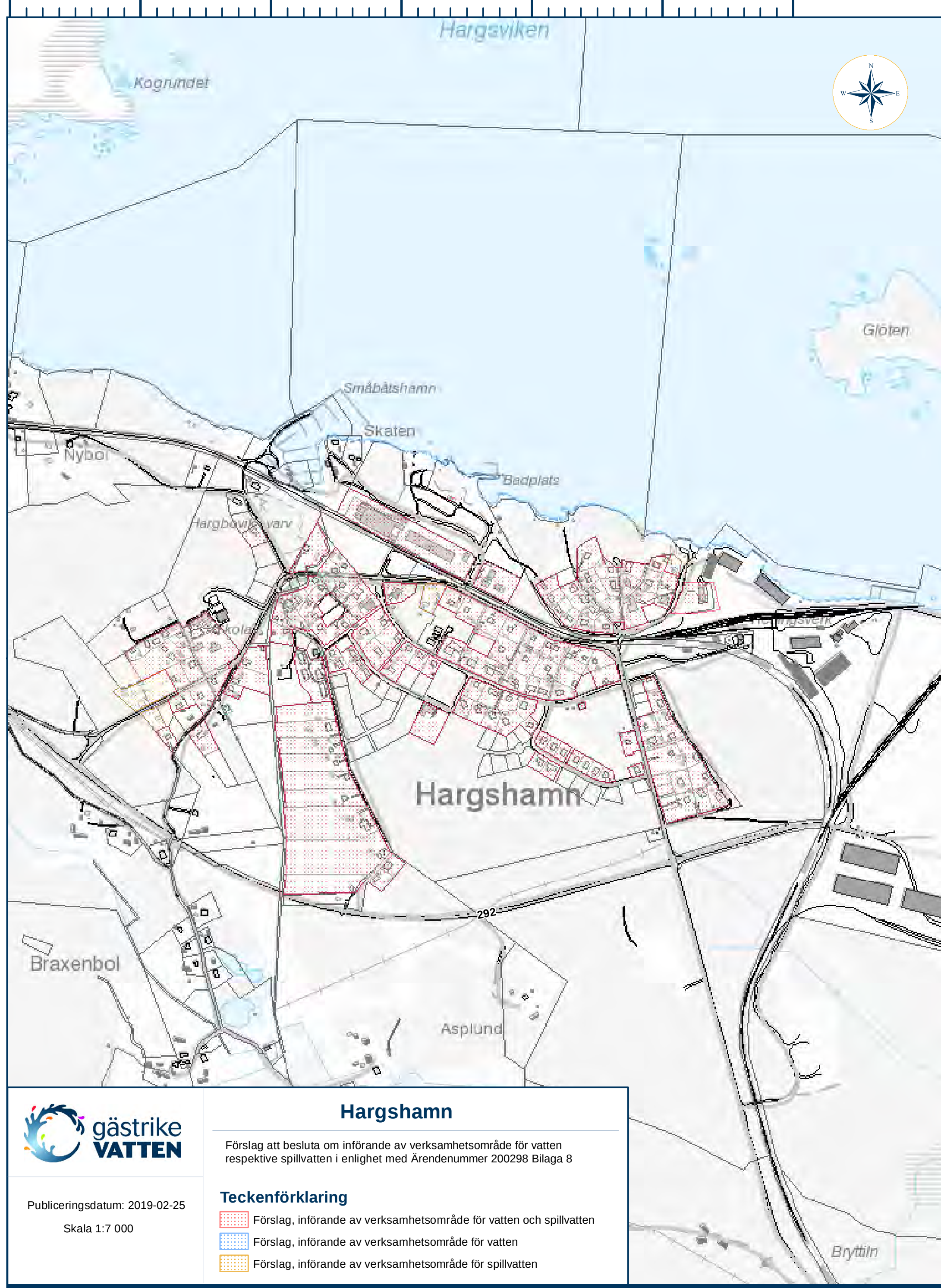
Harg

Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 7

Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

0 140 280 560 840 1 120 1 400 1 680 Meter

Hargshamn

Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 8

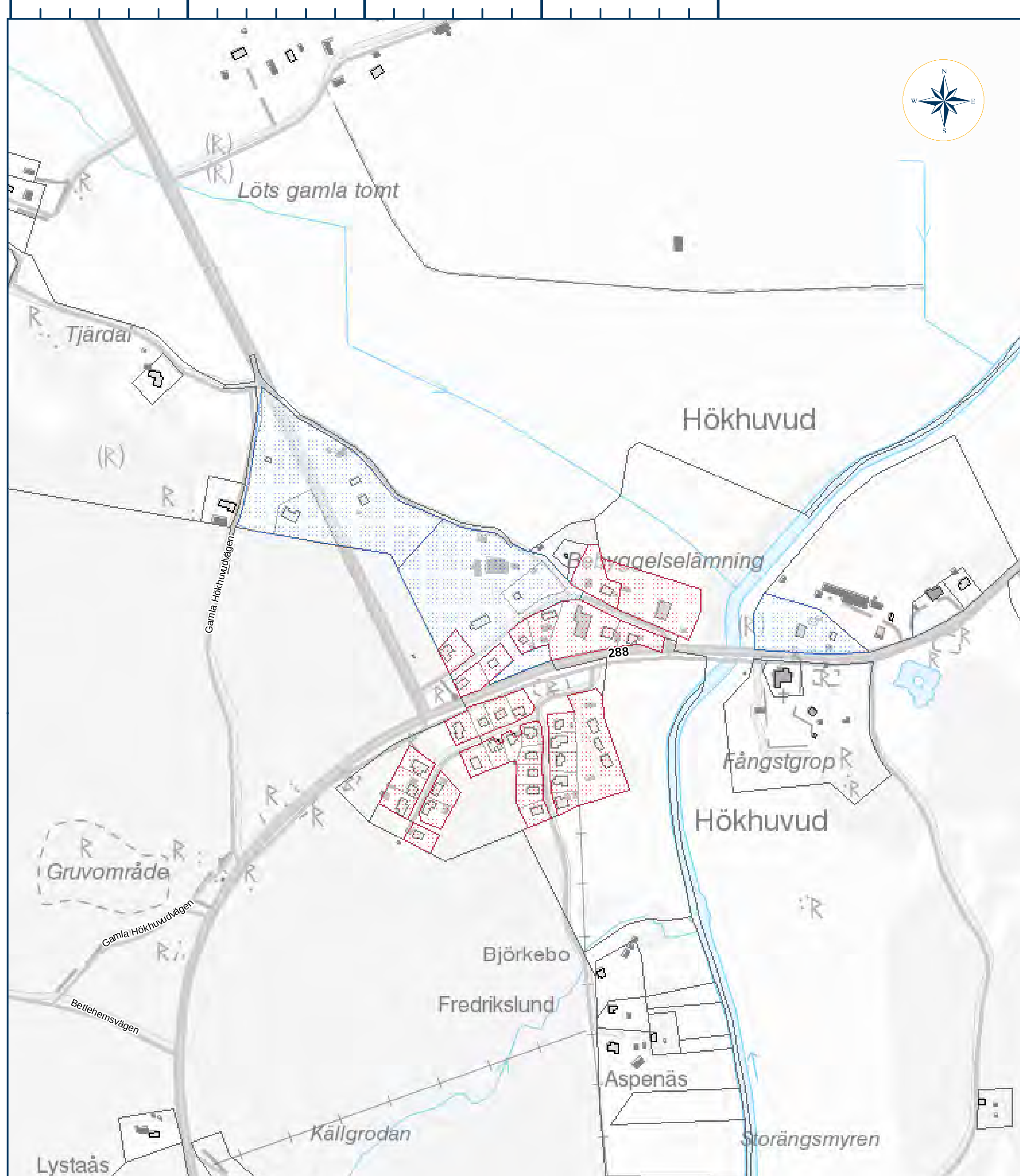
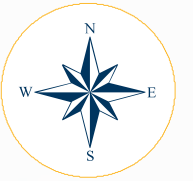
Publiceringsdatum: 2019-02-25

Skala 1:7 000

Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

0 125 250 500 750 1 000 Meter

Hökhuvud

Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 9

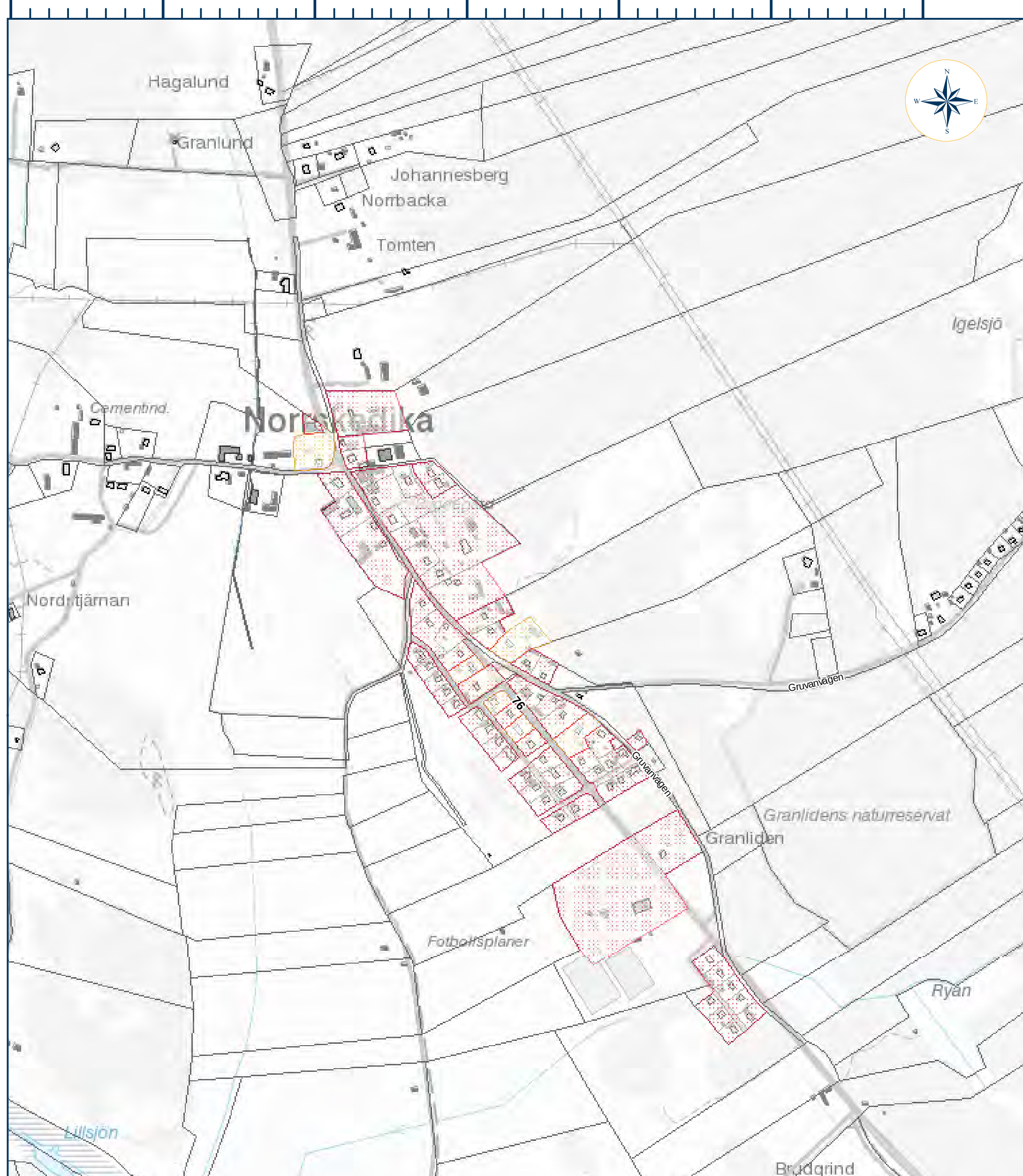
Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

Publiceringsdatum: 2019-02-25

Skala 1:5 000

0 150 300 600 900 1 200 1 500 1 800 Meter

Norrskedika

Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 10

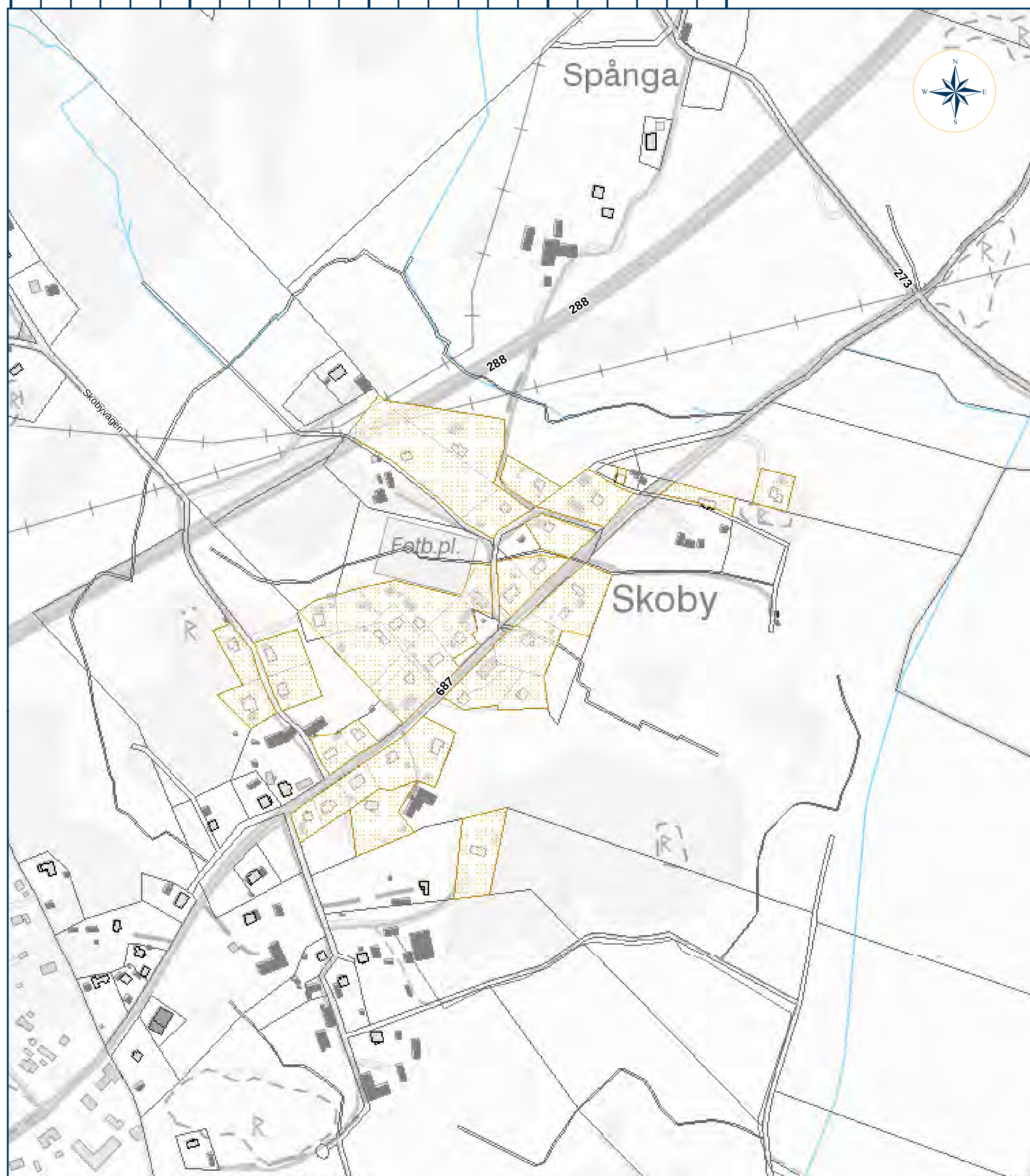
Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

Publiceringsdatum: 2019-02-25

Skala 1:7 000

0 100 200 400 600 800 Meter

Skoby

Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 11

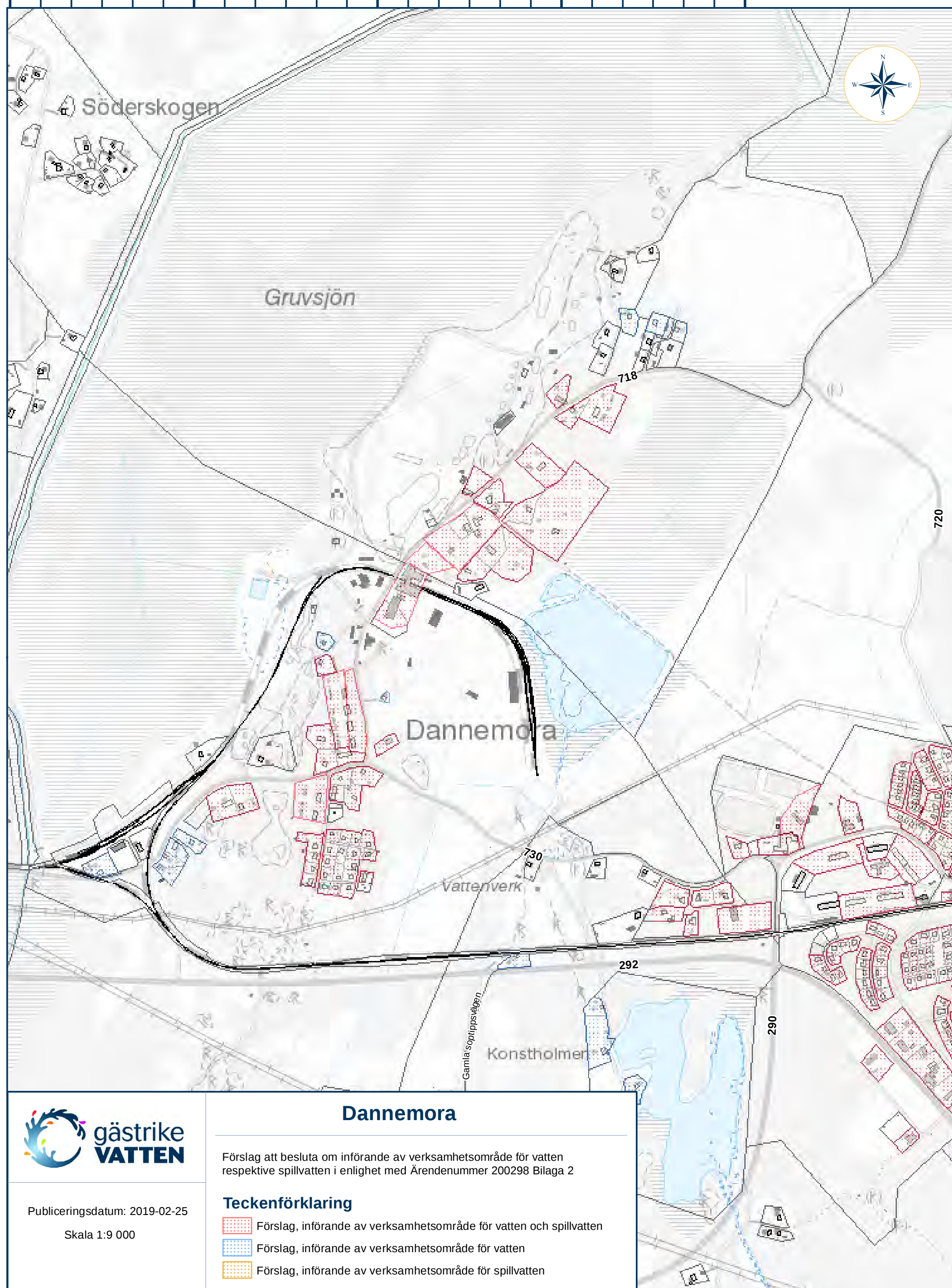
Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

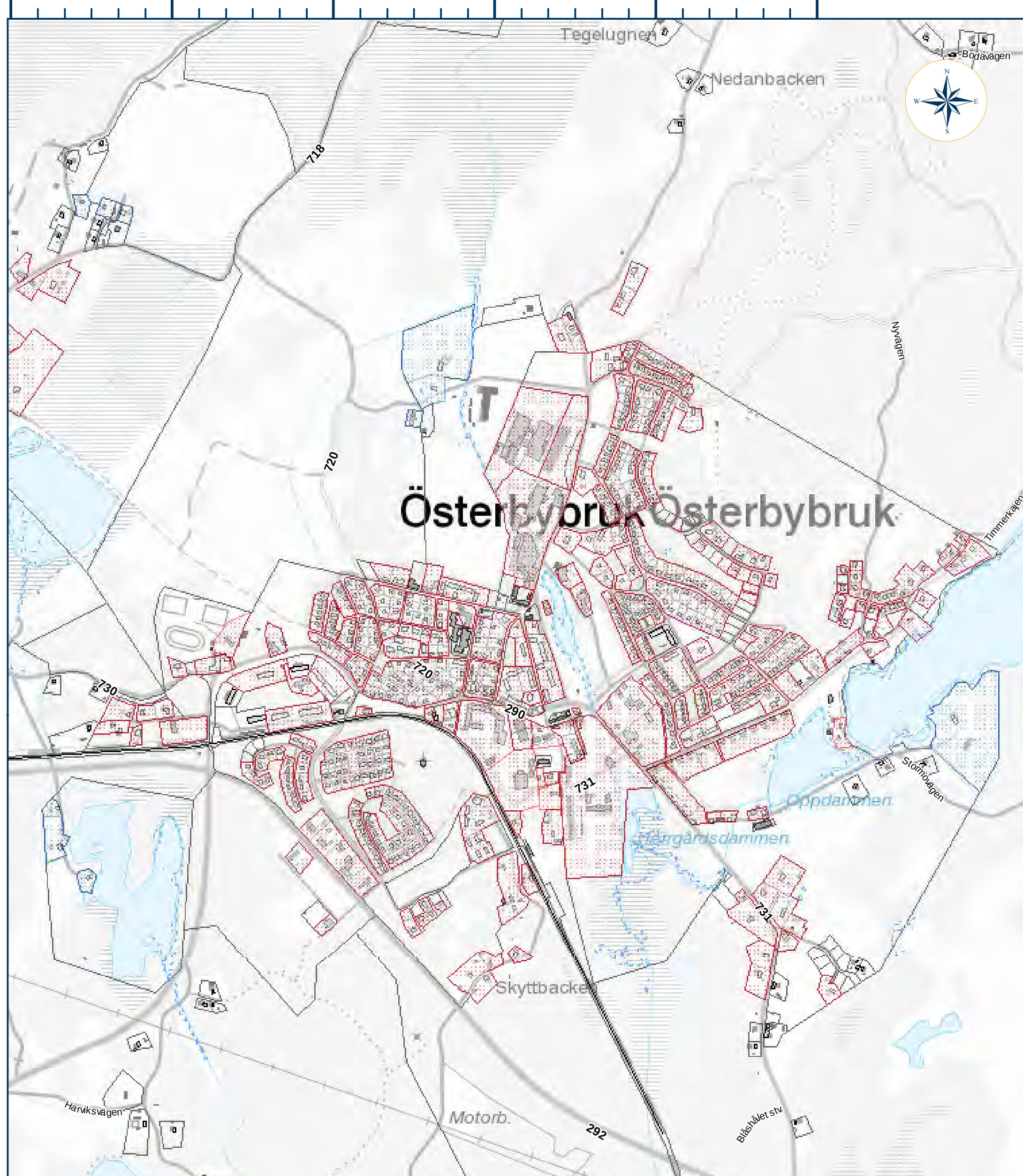
Publiceringsdatum: 2019-02-25

Skala 1:4 000

0 250 500 1 000 1 500 2 000 Meter

0 250 500 1 000 1 500 2 000 2 500 Meter

Österbybruk

Förslag att besluta om införande av verksamhetsområde för vatten respektive spillvatten i enlighet med Ärendenummer 200298 Bilaga 13

Publiceringsdatum: 2019-02-25

Skala 1:11 000

Teckenförklaring

- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten och spillvatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för vatten
- Förslag, införande av verksamhetsområde för spillvatten

Styrelsen Östhammar Vatten AB

Finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammars kommun

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår Östhammars kommunfullmäktige att besluta

- att finansiering av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda i Östhammar kommun sker genom att Östhammar Vatten AB fakturerar de 75 mnkr som bedöms vara ett risktagande till Östhammar kommun
- att beslutet ovan förutsätter att kommunfullmäktige i Östhammars och Tierps kommuner fattar beslut om avsiktsförklaring Regional samverkan för dricksvattenförsörjning mellan Östhammars och Tierps kommuner

Ärendebeskrivning

Enligt Östhammars kommuns finns ett önskemål om att dubbla befolkningen i Alunda inom en 20-årsperiod och att fyrdubbla befolkningen inom en 40-årsperiod. För att Östhammar Vatten AB ska kunna tillmötesgå det önskemålet krävs stora investeringar. Kostnaderna för att få en överföringsledning i drift beräknas till 150 mnkr. Med kompletteringar till en kostnad av ca 5-10 mnkr kan kapaciteten (mängden vatten) succesivt utökas. Skälet till kompletteringarna är att hela tiden säkerställa dricksvattnets kvalitet till kunderna.

Då investeringen i nutid är hög och intäkterna till Östhammar Vatten AB från anläggningsavgifter och brukningsavgifter genom fler anslutna kunder både beräknas ske under lång tid och omfattningen är osäker utgör investeringen ett risktagande. Enligt 30 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) är det endast nödvändiga kostnader som ska belasta VA-kollektivet och finansieras via avgifter. Ett önskemål om tillväxt är inte en nödvändig kostnad i enlighet med vattentjänstlagen. Det innebär att riskhanteringen för överföringsledningen inte kan bekostas genom va-avgifter utan bör finansieras via skattekollektivet.

I uppdraget som VA-huvudman ingår att leverera dricksvatten till bebyggelse inom verksamhetsområde och åtgärder för att säkerställa detta uppdrag. Utifrån detta föreslås att 40 mnkr, som ändå hade behövt vidtas om inte överföringsledningen skulle genomföras, bör vara nödvändig kostnad och därmed belasta Östhammar Vatten AB. Övriga 110 mnkr bedöms härröra till tillväxten. Det kan även antas att prognosen för befolkningsökningen till 5 000 personer i Alunda, det vill säga en tredjedel av den långsiktiga prognosen på 10 000 personer, är mer säker. Utifrån detta föreslås en tredjedel av 110 mnkr, ca 35 mnkr belasta Östhammar Vatten AB. Övriga 75 mnkr bedöms vara ett risktagande och bör därför finansieras via skattekollektivet.

Finansiering av överföringsledningen bör ske genom att Östhammar Vatten AB genomför investeringen och det kapital som behövs för investeringen införskaffas genom upplåning enligt rutin. Östhammar Vatten AB och Östhammar Kommun upprättar ett avtal där Östhammar Vatten

AB har rätt att fakturera den del av investeringen där Östhammar Kommun ska stå för risktagandet. Genom faktureringen får Östhammar Vatten AB täckning för kostnader avseende avskrivningar på investeringen samt räntekostnader på upptagna lån. Fakturerat belopp uppgår årligen till under året bokförda avskrivningar och betalda räntekostnader, mervärdesskatt tillkommer.

Alternativa lösningar till fakturering har utvärderats men alternativen bedöms vara mer komplicerade redovisningsmässigt och kräver betydligt mer administration.

Bakgrund

Östhammar Vatten AB:s styrelse fattade 171213 beslut om att genomföra utbyggnad av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda under 2018-2020. Finansiering beslutas efter att projektering är klar. Utbyggnaden har lyfts in i budget för Östhammar Vatten AB. Skälet till att finansiering beslutas senare är dels för att få en bättre kostnadsuppskattning men även för att utreda hur den risk som en framtida anslutning innebär bör hanteras.

Östhammars kommuns ambition är en start tillväxt i Alunda. I enlighet med underlaget för befolkningsprognoser som togs fram som underlag till behovsanalys i fastställd vattenförsörjningsplan för Östhammars kommun för den kommunala vattenförsörjningen är prognosen att dagens ca 2 500 personer i Alunda år 2040 är ca 5 000 personer samt ca 10 000 personer år 2060.

Idag försörjs ca 600 kunder motsvarande ca 2 200 personer av kommunalt vatten i Alunda. Sedan lång tid finns problem med både vattenmängd och vattnets kvalitet. Under större delen av 2016 kördes vatten för att klara vattenförsörjningen. Såväl 2017 och 2018 har restriktioner i vattenanvändningen för Alunda tillsammans med övriga orter med kommunal vattenförsörjning i Östhammars kommun införts. Omfattande åtgärder har vidtagits för att säkerställa leverans av dricksvatten till dagens kunder.

I beslutsunderlaget från 171213 anges att nyttjandet av flera mindre vattentäkter till viss del kan vara möjligt för att möta en tillväxt och kunna ansluta fler fastigheter i Alunda. Då detta alternativ ger små mängder vatten och är mycket kostsamt i förhållande till mängden vatten som är möjlig att ta ut har det inte utretts vidare. En övergripande kostnadsuppskattning av alternativet visar att kostnad för ledningsdragning utifrån avstånd är ca 40 mnkr. Kostnadsuppskattningen bygger på att uttag i samtliga utpekade områden Dragonslåtten, Fredrikslund, Asphagen samt Lissån 1 och 2 är möjligt. Se områden på karta i bilaga 2. Uttag i dessa områden bedöms maximalt kunna ge 1-4 l/s. Med ett antagande att hälften av uttaget skulle kunna nyttjas för kommunal vattenförsörjning skulle det innebära 1-2 l/s. Beräknat på dagens vattenförbrukning i Alunda skulle 400 – 600 personer motsvarande 200-300 bostäder kunna försörjas.

För att möta det långsiktiga behovet behövs mer vatten än vad som finns i vattenresurserna i närområdet. Inriktningen är att genom en ledning leda vatten från Örbyhus i Tierps kommun, via Österbybruk till Alunda för att komplettera vattentäkterna och vattenverken i Österbybruk och Alunda. Det finns även begränsningar i avloppsreningen i Alunda, utredning sker under 2019 för att ta fram kortsiktiga och långsiktiga åtgärdsförslag.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Missiv till beslut om överföringsledning från 171213 Östhammar Vatten AB

Föredragande i ärendet är Lena Blad, Vd.

Styrelsen Östhammar Vatten AB

Överföringsledning Alunda

Förslag på beslut

Styrelsen föreslås besluta

- att genomföra utbyggnad av överföringsledning från Örbyhus, Tierps kommun till Österbybruk och Alunda under 2018-2020. Finansiering beslutas efter att projektering är klar.

Ärendebeskrivning

För att kunna ansluta fler kunder och möjliggöra fortsatt tillväxt i Alunda i enlighet med den antagna översiktsplanen och den kommande fördjupade översiktsplanen både på kort sikt 3-5 år och på längre sikt behöver åtgärder vidtas. Inom en femårsperiod är ambitionen att ansluta 150-250 nya fastigheter. Alternativ till kortsiktiga och långsiktiga lösningar för vattenförsörjningen har utretts.

Utifrån alternativ för kortsiktiga och långsiktiga lösningar med tillräcklig vattenmängd, kostnader inklusive taxepåverkan och resursallokering förordas att en överföringsledning (Örbyhus-Österbybruk-Alunda) genomförs. Detta alternativ ger även förutsättningar för en långsiktig lösning för Österbybruks vattenförsörjning. En avsiktsförklaring mellan Östhammars kommun och Tierps kommun är en förutsättning för en långsiktig leverans av dricksvatten.

I samband med utredning och projektering under 2018 kommer även en långsiktig avloppshantering att utredas. Åtgärder behöver vidtas då även reningsverkets kapacitet nyttjas till fullo idag.

Beslutsunderlag

Utifrån uppdraget som VA-huvudman har Gästrike Vatten AB på uppdrag av Östhammar Vatten AB fortsatt utredning av vattenförsörjningen i Alunda som Tekniska kontoret, Östhammar påbörjat. Åtgärder har vidtagits under 2017 och ytterligare åtgärder kommer att fortlöpa under 2018 för att trygga leverans av dricksvatten till de kunder som är anslutna idag. Infiltrationsförsök har gett bra resultat varför åtgärden permanentas. Beredningen (reningen) stärks genom UV-ljus. Fortsatt uppföljning av grundvattnets flöde, kvalitet och nivåer sker kontinuerligt. För att kunna hantera låga grundvattennivåer vidtas förberedelser för att kunna köpa vatten från Örbyhus, Tierps kommun. Arbete med avsiktsförklaring och avtal tillsammans med Tierp pågår. Nuvarande vattenförsörjning medger inte ytterligare fastigheter att anslutas.

Kortsiktiga alternativ såväl som mer långsiktiga lösningar har utretts. Lösningar i närtid kan sammanfattas:

- Att nyttja flera mindre vattentäkter, är till viss del möjligt men ger små mängder vatten och är mycket kostsamt i förhållande till mängden vatten som är möjlig att ta ut.
- Att anlägga en överföringsledning från Örbyhus i Tierp via Österbybruk (som liksom Alunda har en ansträngd vattenförsörjning) och vidare till Alunda, genomförande 150 – 200 mnkr, tidplan ca 3 år från beslut.
- Att köra vatten från Örbyhus i Tierp till Alunda, beräknad årlig kostnad ca 10-30 mnkr samt ombyggnad av vattenverket 400-800 tkr.

Mer långsiktiga lösningar är:

- Överföringsledningen mellan Örbyhus och Alunda skapar möjlighet att långsiktigt försörja ca 5 000 personer dvs dubbelt så många som idag i Alunda. För detta krävs ett utökat samarbete med Tierp och tillkommande kostnader för grundvattenutredning och åtgärder på vattentäkt, vattenverk och ledningar i Tierp. Befintliga vattentäkter i Österbybruk och Alunda behöver finnas kvar som komplement.
- En avsaltningsanläggning vid kusten, kostnaden är hög och tidplanen ligger avsevärt längre fram i tid i förhållande till en överföringsledning.
- Överföringsledning och köp av vatten från Uppsala kommun. Detta alternativ har stora osäkerheter och kräver omfattande utredningar.

Föredragande i ärendet är Lena Blad.

Lena Blad
VD

Styrelsen Östhammar Vatten AB

Årsredovisning jämte bolagsstyrningsrapport 2018 Östhammar Vatten

Förslag på beslut

Styrelsen beslutar

- att godkänna framlagd årsredovisning för Östhammar Vatten AB
- att överlämna framlagd årsredovisning till Östhammar kommun
- att uppdra till VD att godkänna smärre justeringar i bifogad årsredovisning
- att framlägga årsredovisningen till bolagsstämman för beslut
- att godkänna framlagd bolagsstyrningsrapport för Östhammar Vatten AB
- att överlämna beslutad bolagsstyrningsrapport till Östhammar kommun

Ärendebeskrivning

Östhammar Vatten AB äger och förvaltar den allmänna VA-anläggningen i Östhammar kommun och därmed förenlig verksamhet samt har huvudmannskapet för den allmänna VA-anläggningen i Östhammar kommun. Östhammar Vatten AB ingår i Gästrike Vatten koncernen.

Gästrike Vatten AB äger och förvaltar aktier i dotterbolagen inom koncernen, svarar för administration och ekonomi samt drift och underhåll av VA-anläggningar i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammars kommuner samt driver därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska tillsammans med dotterbolagen svara för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna.

Beslutsunderlag

Beslutsunderlaget för Östhammar Vatten AB utgörs av:

- Verksamhetsrapport 2018 Gästrike Vatten AB med dotterbolag
- Årsredovisning för räkenskapsåret 2018 Östhammar Vatten AB
- Bolagsstyrningsrapport 2018 Östhammar Vatten AB

Föredragande i ärendet är Lena Blad, VD.

Lena Blad, VD

Verksamhetsrapport

2018

Gästrike Vatten AB med dotterbolag

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Målanalys	4
3 Resultat och investeringar	9
4 Sammanfattning av de viktigaste händelserna	17
5 Utvecklingsområden	21
6 Framtida intäkts- och kostnadsutveckling	22
7 För verksamheten viktiga statistik	24

1 Inledning

Verksamhetsrapporten för år 2018 är gemensam för alla bolag i Gästrike Vatten koncernen. I Gästrike Vatten koncernen ingår förutom moderbolaget Gästrike Vatten AB följande dotterbolag:

- Gävle Vatten AB
- Hofors Vatten AB
- Ockelbo Vatten AB
- Älvkarleby Vatten AB
- Östhammar Vatten AB

Rapporten ger en övergripande sammanställning över verksamheten under året samt belyser utveckling under kommande år

Kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar äger gemensamt Gästrike Vatten AB. Gästrike Vatten AB bildades och startade sin verksamhet 2008, under 2017 kom Östhammar in i VA-samverkan.

Dotterbolagen inom Gästrike Vatten koncernen svarar för driften av den kommunala vattenförsörjningen och avloppshanteringen i ägarkommunerna. En viktig del av Gästrike Vatten koncernens arbete är att delta aktivt i kommunernas och regionernas samhällsplanering för att möta morgondagens behov av VA-tjänster och bidra till en hållbar tillväxt. Investeringsplanerna ska bygga på såväl förnyelsebehov som anpassning av VA-systemet för att bidra till ett hållbart samhälle. Genom nära samarbete med kommunen inhämtas och avlämnas information i tidiga skeden för att kunna göra rätt prioriteringar.

Alla medarbetare är anställda i Gästrike Vatten AB. Även system, mobil utrustning inklusive fordon som krävs för VA-verksamheten finns hos Gästrike Vatten AB.

Varje VA-kollektiv (kunder anslutna till det kommunala VA-nätet i respektive kommun) bär sina egna kostnader. Det är förutsättningarna för VA-försörjningen i respektive kommun som styr hur hög eller låg avgiften är i respektive kommun.

Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning från sina dotterbolag. Kostnader av gemensam karaktär har fördelats utifrån fastställd fördelningsnyckel: Gävle Vatten AB 71 %, Hofors Vatten AB 7 %, Ockelbo Vatten AB 3 %, Älvkarleby Vatten AB 7 % och Östhammar Vatten AB 12 %.

2 Målanalys

2.1 Invånare och kunder har förtroende för våra VA-tjänster

Målet innebär att vi har en driftsäker VA-försörjning och säkra leveranser av god kvalitet till invånare och kunder i samtliga kommuner. Även en hög tillgänglighet och tydlig information för att ge en god service.

Ett stort antal driftstörningar på ledningsnätet, både akuta och planerade, har inneburit leveransavbrott till kunderna. I majoriteten av de akuta läckorna har våra kunder fått tillbaka vattnet inom 12 timmar och i de få fall där det tagit längre tid har det gällt ett färre antal kunder. Vid avbrott i leverans informerar vi berörda kunder genom sms/hemsida för att underlätta deras planering för den avbrutna leveransen och därmed mildra effekterna. Det har även bedrivits ett prioriterat arbete med läcksökning och lagningar som ger effekt i form av minskad vattenproduktion och ökat förebyggande arbete

Flera åtgärder har skett under året för att öka vår service och information om verksamheten till kunderna. Ett exempel på detta är tjänsten kundtekniker, med fokus på rådgivning och åtgärder ute hos kund. Ett annat exempel är genomförandet av ett stort antal informationsmöten och deltagande vid kommunala evenemang. Andra exempel är samarbete med skolor för att öka barns kunskap om VA-området.

Mätning av nöjd kundindex har tidigare skett under hösten och är grunden för målvärdet till indikatorn. Det har dock visat sig att tidigare sammanställningar av enkätsvaren inte varit något reellt stöd i arbetet med att utläsa vilka insatser som behöver göras för ökad kundnöjdhet och därför har beslut tagits att inte göra fler övergripande enkätundersökningar. Istället pågår arbete med att ta fram andra indikatorer som kan mäta kundnöjdhet.

Analys av indikatorerna

Mätning av nöjd kundindex har inte skett under 2018, men med stöd av de åtgärder som gjorts så bedöms målet för kundnöjdhet uppfyllas för helåret.

Uppföljning av kvalitet på dricksvatten har genomförts enligt fastställd plan i egenkontrollprogrammet. I kontrollprogrammet för dricksvatten mäter vi flera kvalitetsparametrar både kemiska och mikrobiella, kraven på parametrarna är fastställda av Livsmedelsverket i föreskriften för dricksvatten. Då det inte finns några bekräftade otjänliga prover så är målet gällande hälsomässigt säkert vatten uppfyllt.

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Nöjd kundindex	Gästrik Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Gävle Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Hofors Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Ockelbo Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Älvkarleby Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Östhammar Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås

Hälsomässigt säkert vatten	Gästrike Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Gävle Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Hofors Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Ockelbo Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Älvkarleby Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Östhammar Vatten AB	100		>99%	Uppnås

2.2 Gästrike Vatten är en attraktiv arbetsgivare

Målet innebär att vi har en god organisatorisk och social arbetsmiljö där medarbetare trivs och kan utvecklas. Förutsättningar finns för ett aktivt ledarskap och medarbetarskap.

Den nya organisationen som trädde i kraft 1 april 2018 är helt implementerad och samtliga enhetschefer är tillsatta. Arbetet med att tydliggöra ansvarsområden och roller fortsätter efter hand liksom att forma de nya enheterna. Under året har arton rekryteringar slutförts, varav tio är en utökning, detta är i enlighet med plan.

Flera medarbetare ligger på en hög övertid, främst inom avdelning Produktion. Övertiden beror främst på flera stora driftstörningar och att medarbetare går dubbelt på beredskap som en del av sin introduktion. Åtgärder har genomförts där planering, prioritering och ändrat arbetssätt i verksamheten har till viss del gett resultat. Trots detta har sex medarbetare överskridit 200 övertidstimmar. Detta innebär att arbetet och åtgärderna måste analyseras ytterligare för att intensifiera åtgärderna.

Då vi firat att Gästrike Vatten fyllt 10 år har vi genomfört fler gemensamma aktiviteter än tidigare år med syfte att ge våra medarbetare möjlighet att lära känna varandra och umgås i en avslappnad miljö och under trivsamma former. I april genomförde vi en lunch till lunchkonferens med fokus "vem gör vad" för den nya organisationen. Under sensommaren bjöd vi in till en uppskattad medarbetardag i Furuviksparken och året avslutades med en gemensam förmiddag innan juluppehållet med tema "Gästrike Vatten 2008-2018". Aktiviteter har även arrangerats av och för medarbetarna genom personalklubben Poolarna.

Analys av indikatorerna

Under året har vi genomfört tre Må Bra-enkäter och en Medarbetarenkät. Genom det arbete som gjordes 2017 och 2018 vad gäller att förstärka medarbetarkåren och organisationen kan vi nu se i enkäterna att den tidigare höga andelen medarbetare som upplevde en alltför stor arbetsbelastning har reducerats och ligger nu på en betydligt bättre nivå. Analysen styrker att nu när alla chefstjänster är tillsatta så ser vi en förbättring i struktur och planering som i sin tur gör att belastningen minskar hos medarbetarna.

Vi arbetar kontinuerligt med vår företagskultur med fokus på en positiv och trygg arbetsmiljö. Med närmare fyrtiofem nya medarbetare på två år och flera nya chefer är det ett arbete som fortsatt behöver prioriteras.

Vårt mål för sjukfrånvaron är att inte överstiga 3 %, ett mål som vi uppnår trots betydligt högre frånvaro på grund av långtidssjukdom än något tidigare år.

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Nöjd medarbetarindex	Gästrike Vatten AB	3,2	 =>3,2		Uppnås
Sjukfrånvaro	Gästrike Vatten AB	3,0 %	 =<3		Uppnås

2.3 Gästrik Vatten har en långsiktigt hållbar VA-försörjning

Målet innebär att vi har en låg miljöpåverkan, god hushållning av resurser och en robust vattenförsörjning. Vi tillgodoser dagens behov och kan möta tillväxt utan att äventyra kommande generationers möjligheter.

Fortsatt arbete har skett med att få vattenkiosker på plats och i drift. Arbetet har inte skett enligt tidplan. Vattenkioskerna är viktiga då de ger oss kontroll på vattenuttag och säkerställer en god hygien vid hanteringen av vatten. De förenklar även entreprenörers uttag. Ytterligare vattenposter har även plomberats, vilket skapar bättre kontroll på uttagen och minskar risken för kontaminering.

Som en del av vårt arbete för måluppfyllnad installeras ytterligare flödesmätare för ökad kontroll på vattenanvändningen. Under året ligger fokus på Gävle, Älvkarleby och Ockelbo kommuner.

Under året har vi ökat våra insatser för planering och projektering av ledningsnätsförnyelse. Med hjälp av ökad mängd indata samt analyser av vattnets flöde från produktion, leverans till kund och mottagande samt rening kommer vår behovsprecision förbättras och därigenom optimerar vi våra åtgärdsplaner vilket på sikt ska öka nyttjandet av det vatten som produceras.

Analys av indikatorerna

Med stöd av pågående aktiviteter så bedöms indikatorn att kontrollen på vattenanvändningen ska öka att uppfyllas i samtliga dotterbolag.

Uppföljning av tillstånd, miljödomar för vattenuttag och tillstånd/villkor för avloppsreningsverk, har skett och visar att indikatorn inte nås i Östhammar och i Hofors. Detta då kraven i gränsvärdet för Alunda reningsverk inte klaras samt att vi har överskridit vattendomen för Hammardammen.

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Kontroll på vattenanvändning	Gävle Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelser
Kontroll på vattenanvändning	Hofors Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelser
Kontroll på vattenanvändning	Ockelbo Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelser
Kontroll på vattenanvändning	Älvkarleby Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelser

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Kontroll på vattenanvändning	Östhammar Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelse
God tillståndshantering	Gävle Vatten AB		>99 %	Ok	Uppnås
God tillståndshantering	Hofors Vatten AB		>99 %	Större avvikelse	Uppnås ej
God tillståndshantering	Ockelbo Vatten AB		>99 %	Ok	Uppnås
God tillståndshantering	Älvkarleby Vatten AB		>99 %	Ok	Uppnås
God tillståndshantering	Östhammar Vatten AB		>99 %	Större avvikelse	Uppnås ej

2.4 Verksamheten har en ekonomi i balans

Målet innebär att vi har rätt nivå på bruksavgift och anläggningsavgift utifrån ett 5-årsperspektiv.

Under året har arbete skett för att utveckla verksamhetsplaneringen inom koncernen. Det arbetet har initierats då ytterligare en kommun (Östhammar) kom in i koncernen under 2017 vilket påverkar såväl resursbehov (fler projekt, utredningar, remisser och driftstörningar) som utfall från de gemensamma kostnaderna (totalt sett högre kostnad på grund av fler kunder och medarbetare men kan bli lägre per dotterbolag då fler delar på kostnaden). Även en översyn av gränsdragningen mellan underhåll och investeringar har skett. Detta har gjort att det redan vid uppföljningen vid tertiäl 1 visat att budget inte var realistiskt utan arbete har under året skett mot prognosen från tertiäl 1.

Analys av indikatorerna

Indikatorerna nedan påvisar i de flesta fallen en obalans, utfallet är generellt lägre än budgeterat vilket är förväntat. Främst är det lägre kostnader i Gästrike Vatten i förhållandet till budget som slår igenom i samtliga bolag samt att personalresurserna inte var anpassade till den budget som lagts.

Lägre kostnader är budgeterat i kombination med i flera fall högre intäkter än budgeterat gör att resultatet i dotterbolagen generellt blir högre än budgeterat. Ekonomisk uppföljning sker löpande och långsiktiga planer finns för alla bolagen vilket gör att ekonomin bedöms vara i balans över tid.

Indikator	Enhet	Utfall		Målvärde	Status	Prognos Helår
Kostnader vs budget	Gävle Vatten AB	-6 %		+-5 %		Uppnås delvis
Kostnader vs budget	Hofors Vatten AB	-2 %		+-5 %		Uppnås
Kostnader vs budget	Ockelbo Vatten AB	-9 %		+-5 %		Uppnås delvis
Kostnader vs budget	Älvkarleby Vatten AB	1 %		+5 %		Uppnås
Kostnader vs budget	Östhammar Vatten AB	-9 %		+5 %		Uppnås delvis
Personalkostnader vs rörelsekostnader (MB)	Gästrike Vatten AB	-28 %		+-3 %		Uppnås ej
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Gävle Vatten AB	-12 %		+4 %		Uppnås ej
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Hofors Vatten AB	-45 %		+-4 %		Uppnås ej
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Ockelbo Vatten AB	-7 %		+4 %		Uppnås delvis
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Älvkarleby Vatten AB	-28 %		+-4 %		Uppnås ej
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Östhammar Vatten AB	-7 %		+4 %		Uppnås delvis

3 Resultat och investeringar

3.1 Gästrik Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse utfall- budget 2018
Rörelsens totala intäkter	105 858	94 082	113 400	104 457	-7 542
Rörelsens kostnader	-28 377	-28 115	-29 530	-27 005	1 153
Personalkostnader	-74 098	-62 697	-80 408	-74 220	6 310
Avskrivningar	-3 041	-3 132	-3 362	-3 012	321
Rörelseresultat före fin.	342	138	100	220	242
Finansiella intäkter	0		0	0	0
Finansiella kostnader*	-208	-96	-100	-220	-108
Resultat efter finansiella poster	134	42	0	0	134
Bokslutsdispositioner	0	0	0	0	0
Resultat före skatt	134	42	0	0	134
Skatt	-134	-42	0		-134
Periodens resultat	0	0	0	0	0
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2 017	Årsbudget 2 018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall- budget 2018 0
Investeringar	1 702	1 087	1 000	1 975	702
Totalt investeringar	1 702	1 087	1 000	1 975	702

Årets utfall gällande kostnader är lägre än budgeterat. Avvikelsen beror till största del av lägre personalkostnader delvis på grund av vakanser samt lägre kostnader för resor och transportmedel. Detta uppmärksammades redan vid T1 och avvikelsen mot prognos avspeglar detta. De lägre kostnaderna påverkar samtliga dotterbolag. Eftersom samtliga kostnader faktureras dotterbolagen så innebär det att även intäkterna är lägre än budget.

Årets investeringar är över budget vilket är främst hänförbart till komplettering och anpassning av kontorsutrymmen.

3.2 Gävle Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse utfall- budget 2018
Över (-)/underuttag (+)					
Periodiserade anslutningsintäkter	8 458	21 739	12 600	8 000	-4 142
"Investeringsfond" återföring	2 988	2 454	3 600	3 600	-612
Rörelsens totala intäkter	141 862	144 207	139 100	139 892	2 762
Rörelsens kostnader	-135 025	-137 050	-136 800	-136 800	1 775
Större underhåll	-11 694	-17 128	-20 000	-12 804	8 306
Avskrivningar	-24 048	-20 853	-25 200	-24 000	1 152
Rörelseresultat före fin.	-17 459	-6 631	-26 700	-22 112	9 240
Finansiella intäkter	138	88	100	150	38
Finansiella kostnader*	-4 960	-3 338	-5 500	-4 800	540
Resultat efter finansiella poster	-22 281	-9 881	-32 100	-26 762	9 819
Bokslutsdispositioner	0	0	0	0	0
Resultat före skatt	-22 281	-9 881	-32 100	-26 762	9 819
Skatt	-78	477	-300	-300	222
Periodens resultat	-22 359	-9 404	-32 400	-27 062	10 041
	0				
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2 017	Årsbudget 2 018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall- budget 2018 0
Investeringar	41 290	50 562	62 211	55 300	-20 921
Exploateringar	18 714	27 955	34 200	31 600	-15 486
Totalt investeringar	60 005	78 517	96 411	86 900	-36 406

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Akkumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	19 807	- 2 551

Årets utfall visar på ett lägre underskott än budgeterat. Totala intäkter under året är högre än budgeterat vilket främst beror på en sen avläsning av en storkund vilket innebär att kundens ökning för 2017 har debiterats under 2018 vilket tydliggjordes redan vid prognosen för T1. Årets anslutningsavgifter är också något högre än budgeterat.

Rörelsens kostnader är lägre än budgeterat främst på grund av lägre kostnader i Gästrike Vatten, vilket har redovisats vid prognos för både T1 och T2. Även kostnader för större underhåll är lägre än budgeterat vilket förklaras av att större underhåll på VA-ledningar inte når upp till budget det beror både på ändrad klassificering mellan underhåll och investeringar samt prioritering av mer akuta åtgärder inom koncernen. Årets avskrivningar når inte heller upp till budget vilket bland annat förklaras av att de planerade investeringarna och exploateringarna som slutförts och aktiverats under året inte har uppnåtts vilket slår igenom på årets avskrivningar.

Årets resultat (underuttag) är ca -22,4 mnkr vilket leder till att tidigare års överuttag nu är förbrukat och en fordran på VA-kollektivet på ca 2,5 mnkr redovisas.

Hofors Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse budget - utfall 2018
Över (-)/underuttag (+)					
Rörelsens totala intäkter	29 665	30 103	27 800	28 661	1 865
Rörelsens kostnader	-18 917	-20 728	-22 399	-21 338	3 482
Större underhåll	-7 520	-1 675	-5 000	-7 000	-2 520
Avskrivningar	-5 632	-5 374	-5 501	-5 621	-130
Rörelseresultat före fin.	-2 403	2 326	-5 100	-5 298	2 697
Finansiella intäkter	2	4	0	0	2
Finansiella kostnader	-949	-688	-900	-900	-49
Resultat efter finansiella poster	-3 351	1 642	-6 000	-6 198	-2 649
Bokslutsdispositioner	0	0	0	0	0
Resultat före skatt	-3 351	1 642	-6 000	-6 198	-198
Skatt	16	-13	0	0	-16
Periodens resultat	-3 335	1 629	-6 000	-6 198	2 665
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse budget - utfall 2018
Investeringar	6 897	2 636	7 300	10 200	403
Exploateringar	0	0	0	0	0
Totalt investeringar	6 897	2 636	7 300	10 200	403

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Akkumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	16 571	13 236

Årets utfall visar på ett lägre underskott än budgeterat. Utfallet för årets intäkter är högre än budget främst på grund av att en storkund haft högre förbrukning än budget och prognos. Årets totala kostnader är totalt sett lägre än budgeterat, de största förklaringarna till det är lägre kostnader i Gästrik Vatten, lägre kostnader för ledningsrätter och inköp av tjänster. Kostnader för större underhåll är högre än budgeterat för året vilket kompenserar något för de lägre kostnaderna generellt. Årets investeringar når i stort upp till budgeten. Vid T1 lades en prognos med ökning på 3 mnkr mot budget som avsåg entreprenadkostnaderna för omläggning av ledningar i Råbacka. Då arbetet inte är klart kommer utfall inte förrän 2019.

3.3 Ockelbo Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall	Utfall	Årsbudget	Årsprognos	Avvikelse utfall- budget 2018
	2 018	2 017	2018	2018	
Över (-)/underuttag (+)					
Rörelsens totala intäkter	17 587	16 569	17 950	17 400	-363
Rörelsens kostnader	-13 553	-11 426	-12 050	-12 544	-1 503
Större underhåll	-566	-2 490	-3 700	-1 206	3 134
Avskrivningar	-2 750	-2 719	-2 800	-2 800	50
Rörelseresultat före fin.	718	-66	-600	850	1 318
Finansiella intäkter	2	2	0	0	2
Finansiella kostnader	-433	-384	-500	-440	67
Resultat efter finansiella poster	287	-448	-1 100	410	1 387
Bokslutsdispositioner	0	0	0	0	0
Resultat före skatt	287	-448	-1 100	410	1 387
Skatt	-59	-44	0	0	-59
Periodens resultat	229	-492	-1 100	410	1 329
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall	Utfall	Årsbudget	Årsprognos	Avvikelse utfall- budget 2018
	2 018	2 017	2018	2018	0
Investeringar	2 639	2 048	4 500	1 935	-1 861
Exploateringar	0	2	0	0	0
Totalt investeringar	2 639	2 050	4 500	1 935	-1 861

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Akkumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	10	240

Årets utfall visar på ett högre resultat än budgeterat, en förlust var budgeterad på -1,1 mnkr men årets resultat blir en vinst på 0,23 mnkr. Intäkterna för året är något lägre än budgeterat vilket förklaras av en storkund som minskat sin förbrukning under året vilket tydliggjordes redan i T1.

När det gäller rörelsens kostnader är dessa högre än budgeterat på grund av bland annat högre kostnader för snöröjning och läckor. Även kostnaderna från Gästrike Vatten är något högre än budgeterat på grund av högre användning av resurser. Totalt sett blir dock kostnaderna lägre än budget på grund av större underhåll som inte når upp till budget, främsta förklaringen där är att renovering av Rabo högreservoar flyttas till 2019 och kommer redovisas som en investering vilket leder till högre utfall på investeringar än

budget. Även större underhåll på befintliga VA-ledningar och VA-anläggningar har ett utfall lägre än budgeterat.

3.4 Älvkarleby Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse utfall -budget 2018
Över (-)/underuttag (+)					0
Rörelsens totala intäkter	32 068	32 846	32 000	31 500	68
Rörelsens kostnader	-22 743	-22 508	-24 286	-23 400	1 543
Större underhåll	-5 604	-2 307	-3 500	-5 500	-2 104
Avskrivningar	-4 834	-4 624	-5 000	-5 000	166
Rörelseresultat före fin.	-1 112	3 407	-786	-2 400	-1 614
Finansiella intäkter	4	5			4
Finansiella kostnader*	-821	-698	-900	-900	79
Resultat efter finansiella poster	-1 930	2 714	-1 686	-3 300	-1 531
Bokslutsdispositioner		0	0	0	0
Resultat före skatt	-1 930	2 714	-1 686	-3 300	-1 531
Skatt	-23	-96	0	0	23
Periodens resultat	-1 952	2 618	-1 686	-3 300	-266
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2 017	Årsbudget 2 018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall -budget 2018
Investeringar	529	6 125	4 000	2 500	3 471
Exploateringar		0		8 500	8 500
Totalt investeringar	529	6 125	4 000	11 000	11 971

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Ackumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	11 949	9 997

Årets utfall hamnar i princip på budgeterat resultat, -1,95 mnkr mot budgeterat -1,7 mnkr. Rörelsens kostnader är lägre än budgeterat främst på grund av lägre kostnader i Gästrik Vatten, i övrigt är det små avvikelser med kostnader som hamnar under budget. Satsningen på större underhåll i Älvkarleby gör att årets större underhållsåtgärder överskrider budget i enlighet med prognos.

Efter bokslutet 2018 finns ett överuttag på ca 10 mnkr i skuld till VA-kollektivet. Det ska utredas om möjligheten att sätta av 3 mnkr till en investeringsfond utifrån det beslut som togs under 2018 om en gemensam systemlösning för dricksvattenförsörjning i Älvkarleby och Gästrik kommuner.

Årets investeringar når inte upp till budget främst på grund av att man fokuserat på större underhåll. Vid prognosen för T1 flaggades för ökning pga av Exploatering av bostadsområdet Liljebacken, utförandet sker med start 2019.

3.5 Östhammar Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017 maj-dec	Årsbudget 2018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall- budget 2018
Över (-)/underuttag (+)					
Rörelsens totala intäkter	50 598	27 850	48 311	47 500	2 287
Rörelsens kostnader	-41 154	-24 412	-44 707	-43 442	3 553
Större underhåll	-1 989	0	-2 960	-2 960	971
Avskrivningar	-5 925	-5 721	-6 700	-5 900	775
Rörelseresultat före fin.	1 530	-2 282	-6 056	-4 802	7 586
Finansiella intäkter	2	2	0	0	2
Finansiella kostnader	-982	-343	-700	-875	-282
Resultat efter finansiella poster	550	-2 623	-6 756	-5 677	7 306
Bokslutsdispositioner	0		0	0	0
Resultat före skatt	550	-2 623	-6 756	-5 677	7 306
Skatt	-41		0	0	-41
Periodens resultat	508	-2 623	-6 756	-5 677	7 265
Investeringar & Exploatering (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017 maj-dec	Årsbudget 2018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall- budget 2018
Investeringar	4 929	1 738	6 575	6 115	1 646
Exploatering	0	0	0	0	0
Totalt investeringar	4 929	1 738	6 575	6 115	-1 646

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Akkumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	0	508

Årets utfall hamnar på ett överskott på ca 0,5 mnkr mot en budgeterad förlust på ca - 6,8 mnkr. Överskottet bokas som en skuld till VA-kollektivet.

Avvikelsen förklaras av högre intäkter och lägre kostnader än budgeterat. Intäkterna är högre än budget främst på grund av avgifter för placering av antenner på anläggningarna som avser 2017 har blivit debiterade för 2018 samt att intäkterna från anslutningsavgifter är högre än budgeterat. Årets rörelsekostnader är lägre än budgeterat och den största enskilda posten är kostnader från Gästrik Vatten som är lägre än budgeterat på grund av utfallet i Gästrik Vatten och användandet av resurser. Även större underhåll ligger något under budget på grund av att arbete avseende ledningsnätsförnyelse inte har hunnit påbörjas och generellt lägre kostnader på projekt än budgeterat. Dessutom har abonnemang för kommunikation av tekniknätet setts över, vilket lett till lägre kostnader.

Även avskrivningarna är lägre än budgeterat vilket bland annat förklaras av den lägre investeringstakten som beror på att arbete med att åtgärda akuta driftstörningar och åtgärder för att klara gällande tillstånd/villkor prioriterats.

4 Sammanfattning av de viktigaste händelserna

4.1 Gästrike Vatten AB

- Den varma och torra sommaren påverkade vattenanvändningen vilket ledde till uppmaning om sparsamhet i flertalet kommuner. Blixtnedslag orsakade strömbavbrott och i sin tur driftstopp på verken och den extrema torkan förändrade jordens struktur vilket ökade antalet läckor och skapade ovanligt många driftstörningar genom avbruten vattenleverans. Dessa händelser har i sin tur lett till ökad övertid för medarbetarna.
- Stora problem med kommunikationsstörningar mellan våra styrenheter lokalt på anläggningarna (PLC) och servern centralt (SCADA) under perioden har även det resulterat i övertid för medarbetarna eftersom anläggningarna då måste kontrolleras och styras på plats till åtgärd är utförd.
- Periodisk besiktning av extern part har skett för våra reningsverk med gott resultat. HACCP (livsmedelsriskanalys) för vattenverk är utförda enligt nytt lagkrav från 2017.
- Processen för verksamhetsplanering har i samråd med styrelsen utvecklats. Även dokumentation och utveckling av arbetssätt och verksamhetsprocesser fortlöper. I detta arbete innefattas även utveckling av ärendesystemet.
- Åtgärder för ökad säkerhet och skalskydd fortlöper. Det nationella säkerhetsläget följs löpande och deltagande har skett i nationell säkerhetsutbildning med fokus på dricksvattenförsörjning. Verksamheten har påbörjat ett arbete med säkerhetsskyddsanalys. Samordning sker med kommunernas planering av uppdatering av risk- och sårbarhetsanalys (RSA).
- Under året har antalet medarbetare ökat. Detta har gjort att kontorsutrymmen anpassats och kompletterats, detta arbete fortlöper under 2019.
- I juli höll vi tillsammans med SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet) och Uppsala VA ett uppskattat föredrag om vattenförsörjning kontra tillväxt i Almedalen inom ramen för Vattenforum.
- Under året har en ny rutin för hantering och godkännande av sprinkleranläggningar tagits fram. Direkt sprinkler från det allmänna ledningsnätet tillåts inte för att säkerställa kvalitet och leverans till våra kunder.
- Ett inriktningsbeslut har fattats rörande tillåtelse av antenner på VA-anläggning om förutsättningarna tillåter det.

4.2 Gävle Vatten AB

- Ett nytt tillstånd för Duvbackens reningsverk har givits av Miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen Dalarna. Tillståndet innebär att reningsverket får en utökning på inkommande belastning på upp till 120 000 pe. Utifrån att även kraven har förändrats har vi överklagat beslutet.
- Den torra sommaren har troligen påverkat slamhanteringen på Duvbackens reningsverk. I och med detta har gasproduktionen och leveransen till gasuppgraderingen minskat under det sista tertialet.
- Filteranläggningen som förstärker mängden grundvatten i Gävle-Valboåsen är mycket värdefull. Detta blev väldigt tydligt under årets varma och torra sommarperiod och ses även under vintertid då filteranläggningen stängs på grund av låga temperaturer i Gävleån.
- Under året har beredningen vid Totra vattenverk som försörjer Hamrångeområdet utökats med ett kloreringssteg för att kunna säkerställa rätt desinfektion vid försämrad råvattenkvalitet.

Kloreringen tillsammans med UV-ljus utgör nu de två mikrobiella barriärerna på vattenverket.

- En ny brunn i Valbo har anlagts som en av flera åtgärder för att säkerställa dricksvattnets kvalitet och öka mängden. Idag är vattentillgången ansträngd och det beror bland annat på grundvattenkvalitet, beredning i vattenverket och brunnstekniska aspekter samt tillgången på grundvatten. Genom två brunnar kan vattenuttaget fördelas.
- Kommunfullmäktige i såväl Gävle som Älvkarleby fattade i juni beslut om en gemensam systemlösning för dricksvattenförsörjning som skapar en säker vattenleverans och ger möjlighet till tillväxt i regionen.
- Utbyggnad av VA i enlighet med utbyggnadsplan och exploateringsplan fortlöper. Under året har utbyggnad bl.a. skett till Sälgsjön, Hemlingby och Lindbacka västra. Förberedelse för utbyggnad i Heliga Landet vid Storsjön har startat. Även förberedelse för utbyggnad till nya etableringar har påbörjats.
- Ett exempel på större underhållsarbete som genomförts under året är utbyte av styrsystem (PLC:er) på ett tiotal avloppspumpstationer samt tryckstegringar och vattentorn.

4.3 Hofors Vatten AB

- Arbetet med processoptimering av Hofors vattenverk har under året fortsatt enligt plan. Under hösten renoverades tre av sex st. kolfilter och nytt kol fylldes. Detta kommer att ge en bättre reduktion och lukt och smakämnen på dricksvattnet. Råvattnet från Hyen har under sommar och tidig höst påvisat höga färgtal (brunfärgat). Beredningen i vattenverket har dock haft god kapacitet så att vi har klarat kvalitetskraven på utgående dricksvatten.
- Flertalet läckor i Torsåker samtidigt som leveranskapaciteten var ansträngd pga av hög förbrukning hos våra kunder skapade driftstörningar under sommarmånaderna.
- Under maj till augusti har bräddning skett från Hofors reningsverk. Detta har berott på hydraulisk överbelastning vid stora nederbördsmängder.
- Ledningsnätsförnyelsen i Råbacka fortlöper. Arbetet är försenat på grund av besvärliga markförhållanden vilket även leder till fördröjning.

4.4 Ockelbo Vatten AB

- Stort fokus under året har legat på åtgärder och utredningar för att säkerställa leverans av dricksvatten. Bland annat har klorering skett under sommaren och hösten på grund av grumligt och färgat råvatten i Lingbo och vid ett av de fyra vattenverken i Ockelbo tätort, Rabo. Vid ett annat av de fyra vattenverken i Ockelbo tätort, Kyrkan, har byte av kol i filtren skett för att säkerställa att dricksvattnet inte har rester från äldre bekämpningsmedel. Projektering har påbörjats för en bättre beredning vid Källängets vattenverk. Genomförande och driftsättning är planerat till 2019. Arbetet fortlöper inför utförande av vattenledning mellan Mobyheden och Ockelbo tätort. Entreprenadarbetet startar under våren 2019 och arbetet beräknas vara klart under 2020.
- Brutet vatten har installerats på Lingbo och Åmot reningsverk för att uppfylla gällande regelverk.

4.5 Älvkarleby Vatten AB

- Ett omfattande underhållsarbete på pumpstationer har genomförts under hösten, det har innefattat såväl rust och utbyte av maskinutrustning som fastighetsunderhåll.
- Projektering av VA-ledningar inför exploatering av bostadsområdet Liljebacken har påbörjats inom ramen för kommunens projektering. Utförande sker under kommande år.
- Under året har dialogen med Econova avseende omhändertagande av slammängder i Dragmossens återvinningsanläggning avslutats via förlikning.
- Kommunfullmäktige i såväl Älvkarleby som Gävle fattade i juni beslut om en gemensam systemlösning för dricksvattenförsörjning som skapar en säker vattenleverans och ger möjlighet till tillväxt i regionen.

4.6 Östhammar Vatten AB

- Under året har ett omfattande arbete skett för att säkra vattenleverans till kunder och omhändertagandet av avloppsvatten för en god vattenmiljö både genom åtgärder och förändrat arbetssätt. Många åtgärder har även till syfte att öka kundservicen samt säkerställa en god arbetsmiljö och uppfylla gällande regler och lagkrav.
- I början på året uppkom en stor läcka på matarledningen från Film till Österbybruks vattenverk, läckan var svår att åtgärda och omfattande åtgärder för akut vattenförsörjning fick vidtas.
- Tack vare ett effektivt läcksökningsarbete och uppmärksammas önskan om sparsamhet har vattenproduktionen sett över hela kommunen minskat med 20 % i jämförelse mot 2017.
- Några exempel på åtgärder inom dricksvatten är installation av nya barriärsteg (UV-ljus för desinfektion) på Norrskedika, Alunda, Östhammar, Öregrund och Österbybruks vattenverk. Nytt skalskydd (lås och larm) är installerat på samtliga högreservoarer. På Östhammar och Österbybruks vattenverk har golven åtgärdats för att uppfylla hygienkraven för livsmedelsanläggning. Inspektioner och rengöringar av högreservoarer och lågreservoarer har påbörjats och arbetet fortsätter under 2019. Brandposter har kontrollerats och plomberats. Ansökan om reviderat vattenskyddsområde med föreskrifter för Börstil vattentäkt har inlämnats till länsstyrelsen i Uppsala. En vattenförsörjningsplan för den kommunala VA-försörjningen har arbetats fram och fastställts. Grundvattenutredningar har fortlöpt och startats upp.
- Några exempel på åtgärder inom avlopp är ombyggnation av flöden för internbelastning för att ge förutsättningar för att kunna kontrollera processparametrarna i provtagningspunkter samt driftoptimering och utredning om belastningen för Östhammars reningsverk. Åtgärder har vidtagits för förbättrad process vid Alunda reningsverk, utifrån uttaget behöver ytterligare åtgärder vidtas. Utredningar och projektering för åtgärder av slamhanteringen vid Gimo reningsverk har utförts.
- Arbete med att digitalisera och mäta in ledningsnätet samt ta fram brandskyddsdokumentation har fortlöpt under året. Avtal har tecknats för en lokal för att skapa en gemensam arbetsplats för medarbetare som utgår från Östhammars kommun. Delar av verksamheten har flyttat in i lokalen.
- Tillsammans med Östhammar kommun har en ansökan om LONA-bidrag för en stationär mätstation på Karö våtmark lämnats in till länsstyrelsen i Uppsala.
- Arbete inför anläggande av en överföringsledning från Örbyhus i Tierp till Österbybruk och Alunda fortlöper.
- En inriktning för kommunens VA-utveckling inklusive förslag till åtgärder för beslut av

kommunfullmäktige har tagits fram utifrån nuvarande kunskap. I enlighet med kommunfullmäktiges beslut har utredningar startat för att ta fram förslag till möjlig teknisk lösning för att möjliggöra att spillvatten kan transporteras från Östhammar tätorts ledningsnät till Gimo, ta fram en förstudie för nytt avloppsreningsverk för Östhammar tätort samt Öregrund och ta fram en förstudie för ett avsaltningsverk för dricksvatten för de östra delarna av Östhammars kommun.

- VA-taxans bruksavgift höjdes under 2018.
- Ett stort arbete med att byta ut vattenmätare hos kunderna inom hela kommunen ska ske och första steget är testa eventuell felvisning på mätarna. Regeln är att om felvisning är över 6% så måste mätarna bytas efter fem år. Testerna har dock visat på under 4% felvisning vilket leder till att de mätare som sätts upp inte behöver bytas förrän efter 10 år vilket gör att den tidplan som tagits fram för byten kan följas.

5 Utvecklingsområden

Ökade krav på beredning och robusthet för vattenleverans samt reningskrav för avlopp och dagvatten kommer att påverka inriktning och kostnader. Under planperioden kommer det därför vara stort fokus på ökad statuskontroll genom ökad mätning och uppföljning. På så sätt ökar möjligheterna till att genomföra mångfacetterade analyser och därmed skapa förutsättningar för att leverera beslutsunderlag av hög kvalitet inför framtida åtgärder och prioritering mellan olika åtgärder.

Planering för en stark tillväxt tillsammans med de behov som dagens VA-verksamhet kräver för att fullgöra uppdraget ställer stora krav på verksamheten. Värdefulla styrkor är att det finns ett stort förtroende hos kunder, invånare och kommunernas tjänstemän och politiker. Inom organisationen är medarbetarnas nytänkande, engagemang och kompetensnivå högt vilket även skapar goda möjligheter till fortsatt rekrytering. Gästrike Vatten är en självklar samhällsviktig aktör och omfattande samverkan och samarbeten finns både lokalt, regionalt och nationellt.

För att på bästa sätt arbeta för att nå bolagets samtliga strategiska målsättningar är det avgörande att ägare och styrelser är delaktiga i såväl strategiska diskussioner som beslut. Det innebär att det är viktigt att hitta en givande struktur för ägar- och styrelsedialog. Arbeta är påbörjat för att tillsammans med styrelserna ta fram en bild av nuläget, både internt i bolaget och också externt, för att därefter fortsätta arbetet med en tydlig strategisk inriktning för kommande utveckling.

Genom den samverkan som finns genom Gästrike Vatten och de idag ingående fem kommunerna finns stora möjligheter att göra gemensamma satsningar och att göra delutredningar som fler än ett projekt/dotterbolag/region har nytta av. Genom samverkan är även kompetensbasen större vilket ger ökade möjligheter att möta framtida krav genom innovation inom såväl kundvård som reningsprocesser.

6 Framtida intäkts- och kostnadsutveckling

6.1 Gästrike Vatten AB

Att leverera tjänster som för oss i Sverige anses så självklara kan bli en svaghet då det är lätt att ta VA-tjänsterna för givna. Utredningar av vattnets flöden kräver årscyklar och att anpassa, utveckla och bygga ut VA-infrastrukturen är tidskrävande aktiviteter. Detta kan medföra att VA-utvecklingen blir en flaskhals vid hög tillväxt och i en snabb samhällsförändring. Förändringar och nya behov, både av när i tid samt omfattning av och därmed kostnader för investeringar och exploateringar ökar komplexiteten. Genom tydliga prioriteringar och riskhantering tillsammans med ägarkommunerna i de långsiktiga planerna, fler personella resurser samt en hög flexibilitet skapas förutsättningar för att hantera den ökade komplexiteten. Att flera stora nyinvesteringar och exploateringar i samtliga dotterbolag sammanfaller är en utmaning och kan innebära att reinvesteringar behöver skjutas fram.

Stora investeringar innebär höjda taxor vilket påverkar kunderna, det påverkar även ägarkommunens totala borgensutrymme för kommunens investeringsbehov. Detta gör att en översyn av verksamhetsplaneringen för ökad renodling och transparens kommer att ske. Utbyggnad av VA-tjänster i befintliga områden ställer höga krav på verksamheten och påverkar fastighetsägarna i stor omfattning genom krav på att betala anläggningsavgift, för anslutning tillkommer grävning på egen fastighet. Affärsbankernas hårdare bedömningar gör att fler fastighetsägare inte medges att ta lån för anläggningsavgiften vilket ger verksamheten svårigheter i såväl ekonomisk som kundhantering.

Då Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning genom sina dotterbolag är det av stor vikt att vi aktivt arbetar för en enkel men effektiv verksamhet som inte skapar onödiga kostnader i dotterbolagen. Det ingår även att arbeta aktivt med låneportföljen och respektive dotterbolags förutsättningar för att minimera ränterisken så långt det är möjligt.

6.2 Gävle Vatten AB

Verksamhetskostnaderna bedöms öka. Då även investerings- och exploateringsbehovet är stort med nya vattenverk och reningsverk till följd ger det ökade kapitalkostnader, och därmed ett behov av att öka intäkterna. Detta gör även att verksamheten blir mer räntekänslig.

Behovet av ökade intäkter för planperioden täcks delvis genom intäkter från anläggningsavgifter och ökade intäkter från brukningstaxan. Då detta endast kommer att motsvara del av de ökade kostnaderna är taxehöjningar nödvändiga. Arbetet pågår med att se över både omfattning och tidplan för investeringar och exploateringar kommande 15 år för att skapa en realistisk tidplan. En långsiktig plan krävs även för att kunna hitta en stabil nivå för brukningstaxan. Genom att överväga alternativa finansieringsformer och nyttja möjligheter till avsättning kan taxejusteringarna hållas nere. Betydande taxehöjningar av brukningstaxan kommer ändå att krävas under planperioden.

6.3 Hofors Vatten AB

Kunddialog visar att den största kunden har ett minskat behov av vattenmängder, detta kommer påverka intäkterna för Hofors Vatten AB. Det tillsammans med viss kostnadsökning till följd av avveckling av

anläggningar gör att tidigare års överuttag kommer att återföras till VA-kollektivet genom underfinansiering i ekonomisk plan. Då det finns flera osäkra parametrar sker en fördjupad analys.

6.4 Ockelbo Vatten AB

Utöver generella kostnadsökningar, ökar kostnaderna som en följd av investeringar dels ökat behov av resurser för den långsiktiga VA-planeringen. Det krävs ett helhetsgrepp ur ett samhällsekonomiskt perspektiv för en god VA-försörjning som är hållbar. Åtgärder för en bättre och mer robust vattenleverans pågår. Ytterligare åtgärder och även behov av ökad rening av avloppsvatten föreligger. Detta gör att utredningar och åtgärder fortlöper under många år framåt.

Taxejusteringar kan behövas under planperioden för att inte verksamheten ska vara underfinansierad. Detta kommer att utredas närmare.

6.5 Älvkarleby Vatten AB

Tidigare års överuttag återförs till verksamheten genom underfinansiering av den löpande verksamheten. De generella kostnadsökningar som sker under planperioden, är hänförliga till generella kostnadsökningar, effekt av genomförda investeringar samt förväntad utveckling av räntenivåer. Kommunens arbete med ny översiktsplan tillsammans med antagande av nya detaljplaner medför att flera exploateringar kan förväntas ske under kommande år.

6.6 Östhammar Vatten AB

Då bolaget är relativt nytt fokuseras arbetet fortfarande på att dokumentera status inom samtliga delar i Östhammar Vatten AB samt identifiera nuvarande och kommande behov. Framtagna utredningar och sammanställningar visar på stora behov. Behov både för att klara dagens leverans och tillstånd men också för att möta kommande behov och tillväxt.

7 För verksamheten viktig statistik

Gävle Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018
Mottagen mängd (m3)	12 482 560	12 931 768	13 869 838	14 147 369	13 193 548
Producerad mängd (m3)	9 662 095	9 810 135	9 676 283	9 436 914	9 511 806
Försåld mängd VA i (m3)	6 292 711	6 171 065	6 601 891	6 421 846	6 644 047
Antal vattenläckor	48	44	47	55	74
Antal avloppsstoppar	114	125	117	103	110

Hofors Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018
Mottagen mängd (m3)	1 213 568	1 602 135	1 460 408	1 438 712	1 650 185
Producerad mängd (m3)	1 093 476	1 110 099	1 211 902	1 223 240	1 239 104
Försåld mängd VA i (m3)	752 371	762 122	666 388	676 005	746 551
Antal vattenläckor	16	13	14	16	11
Antal avloppsstoppar	14	36	25	21	38

*värdet för T1 2015 är högre än för tidigare år. Under 2014 åtgärdades nivåmätare på reningsverket som gav felaktiga mätvärden.

Ockelbo Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018
Mottagen mängd (m3)	660 966	665 457	626 067	676 933	774 480
Producerad mängd (m3)	369 343	406 161	365 906	400 994	435 589
Försåld mängd VA i (m3)	253 796	268 990	277 820	277 735	269 594
Antal vattenläckor	4	8	6	7	6
Antal avloppsstoppar	26	23	18	18	20

Älvkarleby Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018
Mottagen mängd (m3)	1 058 175*	1 214 645	1 319 170	1 385 116	1 347 090
Producerad mängd (m3)	1 319 390	1 460 566	1 465 585	1 190 651	1 264 128
Försåld mängd VA i (m3)	783 837	777 647	698 677	912 663	839 741
Antal vattenläckor	15	15	19	29	23
Antal avloppsstoppar	98	59	54	47	65

* Värdet för mottagna mängder år 2014 är osäker på grund av instabilitet i övervakningssystemet med vissa överföringsproblem av värden.

Östhammar Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	T2-T3 2017	2018
Mottagen mängd (m3)				2 113 959	1 895 162
Producerad mängd (m3)				1 245 530	1 139 791
Försåld mängd VA i (m3)				536 096	994 506
Antal vattenläckor				25	41
Antal avloppsstoppar				13	48

För perioden 2014- T1 2017 var bolaget inte verksamt

Personalstruktur

Antal årsarbetare

	2018-12-31			2017-12-31			2016-12-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	30,6	73,8	104,4	25,8	68,8	94,6	20,6	55,8	76,4
Visstid	6	3	9	4	5	9	2	4	6
Totalt	36,6	76,8	113,4	29,8	73,8	103,6	22,6	59,8	82,4

Antal anställda

	2018-12-31			2017-12-31			2016-12-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	31	74	105	26	69	95	21	56	77
Visstid	6	3	9	4	5	9	2	4	6
Totalt	37	77	114	30	74	104	23	60	83

Analys

Vi har fortsatt att anpassa och stärka organisationen med fler medarbetare och breddat vår kompetens i företaget under 2018. Antalet medarbetare har under året ökat till 113,6 årsarbetare.

Ålder

Åldersfördelning

	Kön	Upp t.o.m. 29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år eller äldre
Tillsvidare	Kvinnor	0	12	10	3	6
	Män	9	10	23	21	11
	Totalt	9	22	33	24	17
Visstid	Kvinnor	2	1	1	2	0
	Män	2	1	0	0	0
	Totalt	4	2	1	2	0
Totalt	Kvinnor	2	12	11	5	6
	Män	11	10	23	21	11
	Totalt	13	22	34	26	17

Genomsnittlig ålder

	Kön	2018-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Tillsvidare	Kvinnor	44,6	44,5	43,9
	Män	46,4	47,6	46,6
	Totalt	45,9	46,0	45,4
Visstid	Kvinnor	41,00	48,3	35,0
	Män	30,3	31,0	41,3
	Totalt	37,4	39,7	39,2
Totalt	Kvinnor	44,10	45,0	43,1
	Män	45,8	46,5	46,2
	Totalt	45,2	45,8	45,4

Analys

Åldersfördelningen är jämt fördelad mellan åldersgrupperna. Pensionsavgångar inom 5 år, åldersgruppen 60 år eller äldre motsvarar drygt 15 % vilket gör att förnyring bör ske naturligt vid återrekrytering.

Övertid

	Kön	2018-12-31			2017-12-31		
		Antal timmar	Utbetald ersättning	Beräknad kostnad för övertid i tid	Antal timmar	Utbetald ersättning	Beräknad kostnad för övertid i tid
Fyllnadstid	Kvinnor	152	49679	489	163	52198	
	Män	144	37009	0	76	19500	
	Totalt	296	86688	489	239	71698	
Enkel övertid	Kvinnor	373	60531	116135	483	228303	50563
	Män	1383	50816	482324	1539	584926	399949
	Totalt	1756	111347	598459	2022	813229	450512
Kvalificerad övertid	Kvinnor	526	204766	140896	557	314837	90577
	Män	5897	2660212	88260	5293	2415469	771307
	Totalt	6423	2864978	229156	5850	2730306	861884
Totalt	Kvinnor	1051	314976	257520	1203	595338	141140
	Män	7425	3179545	139076	6908	3019895	1171256
	Totalt	8476	3494522	396596	8111	3615233	1312396

Analys

Övertidssaldot har ökat motsvarande övertiden för ytterligare en kommun. Vi kan dock se att vissa enheter

är mer belastade än andra och ett arbete med syfte att se över arbetsuppgifters förläggning, prioritering och fördelning påbörjades 2018 och fortsätter under 2019.

Rekrytering och personalförsörjning

Nyttillsättningar

	2018-12-31			2017-12-31			2016-12-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	7	7	14	4	17	21	4	8	12
Visstid	4	3	7	5	7	12	4	6	10
Totalt	11	10	21	9	24	33	8	14	22

Avgångar

	2018-12-31			2017-12-31			2016-12-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	3	3	6	1	5	6	2	4	6
Visstid	1	2	3		3	3	2	1	3
Totalt	4	5	9	1	8	9	4	5	9
- varav pension		2	2		1	1	1	2	3
- varav sjukersättning									
- varav SAP-Ö									

Sysselsättningsgrad

Genomsnittlig sysselsättningsgrad

	Kön	2018-12-31 (%)	2017-12-31 (%)	2016-12-31 (%)
Tillsvidare	Kvinnor	98,7	99,0	98,1
	Män	99,7	99,7	99,6
	Totalt	99,4	99,4	99,2
Visstid	Kvinnor	100	100	100
	Män	100	100	100
	Totalt	100	100	100

Östhammar Vatten AB
Org nr 559099-4447

Årsredovisning för räkenskapsåret 2018

Styrelsen och verkställande direktören avger följande årsredovisning.

Innehåll	Sida
- förvaltningsberättelse	2
- resultaträkning	7
- balansräkning	8
- kassaflödesanalys	10
- noter	11

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Bolaget bildades och startade sin verksamhet 2017 och ska enligt gällande bolagsordning äga och förvalta den allmänna VA-anläggningen i Östhammar kommun samt därmed förenlig verksamhet samt ha huvudmannaskapet för den allmänna VA-anläggningen i Östhammar kommun.

Koncernen

I Gästrike Vatten koncernen ingår förutom moderbolaget Gästrike Vatten AB följande dotterbolag:

Gävle Vatten AB

Hofors Vatten AB

Ockelbo Vatten AB

Älvkarleby Vatten AB

Östhammar Vatten AB

Östhammar Vatten AB har sitt säte i Östhammar kommun, Upplands län.

Ägarförhållanden

Östhammar Vatten AB är ett dotterbolag till moderbolaget Gästrike Vatten AB. Kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar äger gemensamt Gästrike Vatten AB. Gästrike Vatten AB innehar 99 % av aktierna och Östhammar kommun äger resterande 1 % men har kontroll över samtliga röster i bolaget.

Verksamheten samt väsentliga händelser

Östhammar Vatten AB producerar och distribuerar dricksvatten samt omhändertar och renar avloppsvatten.

Inga anställda finns i Östhammar Vatten AB. Utveckling, drift och underhåll av de allmänna anläggningarna i Östhammar utförs av Gästrike Vatten AB, som är Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammars gemensamma bolag för VA-samverkan över kommungränserna.

Östhammar Vatten ABs förutsättningar på marknaden betraktas som stabila. Bolaget har en lagstiftad monopolställning i rollen som kommunens leverantör av vatten- och avloppstjänster.

Under året har ett omfattande arbete skett för att säkra vattenleverans till kunder och omhändertagandet av avloppsvatten för en god vattenmiljö både genom åtgärder och förändrat arbetssätt. Många åtgärder har även till syfte att öka kundservicen samt säkerställa en god arbetsmiljö och uppfylla gällande regler och lagkrav.

I början på året uppkom en stor läcka på matarledningen från Film till Österbybruks vattenverk, läckan var svår att åtgärda och omfattande åtgärder för akut vattenförsörjning fick vidtas.

Den varma och torra sommaren påverkade vattenanvändningen och vattentillgången vilket ledde till uppmaning om att spara vatten och bevakningsrestriktioner. Även åskoväder och den torra marken ledde till många driftstörningar i form av driftstopp på verken på grund av strömbrott samt avbruten vattenleverans vid brott på ledningar. Tack vare ett effektivt läcksökningsarbete och uppmärksam önskan om sparsamhet har vattenproduktionen sett över hela kommunen minskat med 20 % i jämförelse mot 2017.

Några exempel på åtgärder inom dricksvatten är installation av nya barriärsteg (UV-ljus för desinfektion) på Norrskedika, Alunda, Östhammar, Öregrund och Österbybruks vattenverk. Nytt skalskydd (lås och larm) är installerat på samtliga högreservoarer. På Östhammar och Österbybruks vattenverk har golven åtgärdats för att uppfylla hygienkraven för livsmedelsanläggning. Inspektioner och rengöringar av högreservoarer och lågreservoarer har påbörjats och arbetet fortsätter under 2019. Brandposter har kontrollerats och plomberats. Ansökan om reviderat vattenskyddsområde med föreskrifter för Börstil vattentäkt har inlämnats till länsstyrelsen i Uppsala. En vattenförsörjningsplan för den kommunala VA-försörjningen har arbetats fram och fastställts. Grundvattenutredningar har fortlöpt och startats upp.

Några exempel på åtgärder inom avlopp är ombyggnation av flöden för internbelastning för att ge förutsättningar för att kunna kontrollera processparametrarna i provtagningspunkter samt driftoptimering och utredning om belastningen för Östhammars reningsverk. Åtgärder har vidtagits för förbättrad process vid Alunda reningsverk och utredningar och projektering för åtgärder av slamhanteringen vid Gimo reningsverk har utförts.

Arbete med att digitalisera och mäta in ledningsnätet samt ta fram brandskyddsdokumentation har fortlöpt under året. Avtal har tecknats för en lokal för att skapa en gemensam arbetsplats för medarbetare som utgår från Östhammars kommun. Delar av verksamheten har flyttat in i lokalen.

Tillsammans med Östhammar kommun har en ansökan om LONA-bidrag för en stationär mätstation på Karö våtmark lämnats in till länsstyrelsen i Uppsala.

Arbete inför anläggande av en överföringsledning från Örbyhus i Tierp till Österbybruk och Alunda fortlöper.

En inriktning för kommunens VA-utveckling inklusive förslag till åtgärder för beslut av kommunfullmäktige har tagits fram utifrån nuvarande kunskap. I enlighet med kommunfullmäktiges beslut har utredningar startat för att ta fram förslag till möjlig teknisk lösning för att möjliggöra att spillvatten kan transporteras från Östhammar tätorts ledningsnät till Gimo, ta fram en förstudie för nytt avloppsreningsverk för Östhammar tätort samt Öregrund och ta fram en förstudie för ett avsaltningsverk för dricksvatten för de östra delarna av Östhammars kommun.

VA-taxans bruksavgift höjdes under 2018.

Miljöansvar

Verksamheten genomsyras av ett långsiktigt kretsloppstänkande, där hänsyn tas till kommande generationers behov av en bra VA-försörjning. På så sätt kan vårt vatten hanteras, bevaras och brukas på ett miljövänligt sätt. Östhammar Vatten ABs verksamhet är till väsentliga delar tillståndspliktig enligt miljöbalken. För varje tillståndspliktigt reningsverk upprättas ett särskilt miljöbokslut. Det finns åtta tillståndspliktiga verk i Östhammars kommun. Förutom vid Alunda avloppsreningsverk har samtliga avloppsreningsverk reningsresultat inom gällande tillståndsvillkor för reduktion av total fosfor och biologiskt nedbrytbara ämnen. Det är gränsvärdet för total fosfor som har överskridits vid avloppsreningsverket i Alunda. Avloppsvatten renas i avloppsreningsverken från fosfor och organiskt material innan det återförs till naturen i ytvatten som är recipienter.

Intäkter och kostnader

Årets resultat är 0, efter att 508 tkr av intäkterna har redovisat som överuttag och utgör därmed en skuld till VA-kollektivet. Huvuddelen av intäkterna kommer från bruksavgifter, en mindre del av intäkterna kommer från periodens anläggningsavgifter.

Över- eller underuttag arbetas in i bolagets ekonomiska plan och avgiftsuttaget balanseras mot verksamhetens kostnader. Den plan som läggs har sin grund i den strategi som styrelsen tagit fram och genom att avgiftsuttaget balanseras mot verksamhetens kostnader kan upparbetade över- eller underuttag återföras.

Östhammar Vatten AB belastas av samtliga kostnader för sin VA-försörjning. Resurser som nyttjas gemensamt i Gästrike Vatten AB och som inte går att koppla direkt till ett anläggningsbolag fördelas genom en fördelningsnyckel som fastställts av styrelsen i Gästrike Vatten AB. Andelen av Gästrike Vatten ABs kostnader som belastar Östhammar Vatten AB uppgår till 12 %.

Investeringar

Årets investeringar uppgår till ca 4,9 mnkr. Största investeringen är pågående och utgörs av en råvattenledning för infiltration i Alunda. I övrigt är det mindre investeringar.

Flerårsjämförelse

Bolagets utveckling i sammandrag.

		<u>2018</u>	<u>2017</u>
Nettoomsättning	tkr	48 680	27 638
Årets över (+)-/underuttag (-)	tkr	508	0
Ackumulerat över-/underuttag	tkr	508	0
Investeringar	tkr	4 929	168 599
Balansomslutning	tkr	180 073	183 303
Såld mängd VA	tm3	995	536
Producerad mängd vatten	tm3	1 140	1 246
Mottagen mängd avlopp	tm3	1 895	2 114

Nettoomsättningen avviker mellan åren på grund av att 2017 var ett förkortat räkenskapsår.

I nettoomsättningen ingår över-/underuttag

tkr = tusental kronor, tm3 = tusental kubikmeter

Differensen mellan såld mängd, producerad mängd och mottagen mängd ger en indikation om anläggningarnas status.

Risk- och osäkerhetsfaktorer samt förväntad utveckling

Då bolaget är relativt nytt fokuserar arbetet fortfarande på att dokumentera status inom samtliga delar i Östhammar Vatten AB samt identifiera nuvarande och kommande behov. Framtagna utredningar och sammanställningar visar på stora behov. Behov både för att klara dagens leverans och tillstånd men också för att möta kommande behov och tillväxt.

Känslighetsanalys

Räntor

En ökning av räntan med ± 1 procentenhet skulle innebära en förändring i kostnader på ca $\pm 1,4$ mkr för bolaget.

Bolaget påförs en inlåningsavgift i samband med positiva saldon på banktillgodohavanden överstigande 50 mnkr i koncernen. Inlåningsavgiften beräknas på saldot per månad som det överstiger 50 mnkr med ett genomsnitt av 1 W stibor för aktuell månad (Riksbanken).

Intäkter

En förändring av intäkter med ± 1 procentenhet skulle innebära en förändring i intäkter på ca ± 500 tkr för bolaget.

Kostnader

En förändring av direkta kostnader med ± 1 procentenhet skulle innebära en förändring i kostnader på ca ± 140 tkr för bolaget.

Förändring av eget kapital

	Aktie- <u>kapital</u>	Övrigt fritt eget <u>kapital</u>	Summa eget <u>kapital</u>
Eget kapital 2018-01-01	100 000	9 892 574	9 992 574
Årets resultat	-	-	-
Eget kapital 2018-12-31	100 000	9 892 574	9 992 574

Villkorat aktieägartillskott

Villkorlig återbetalningsskyldighet för aktieägartillskott uppgick till totalt 9 892 575 kr.

Förslag till resultatdisposition

Till årsstämman förfogande står följande medel

Balanserade vinstmedel

9 892 575

Årets resultat

-

kronor

9 892 575

Styrelsen föreslår att årets resultat balanseras i ny räkning.

Vad beträffar företagets resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Resultaträkning	Not	2018-01-01 -2018-12-31	2017-02-02 -2017-12-31
Nettoomsättning	2	48 679 642	27 637 767
Övriga intäkter		1 409 776	212 582
		<u>50 089 418</u>	<u>27 850 349</u>
Rörelsens kostnader			
Produktionskostnader		-13 965 805	-6 967 216
Handelsvaror		-56 352	-
Övriga externa kostnader	3, 4	-29 120 829	-17 444 582
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-5 924 960	-5 720 659
		<u>-49 067 946</u>	<u>-30 132 457</u>
Summa rörelsens kostnader			
		-49 067 946	-30 132 457
Rörelseresultat		1 021 472	-2 282 108
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	5	2 389	1 515
Räntekostnader och liknande resultatposter	6	-982 451	-342 507
		<u>-980 062</u>	<u>-340 992</u>
Summa resultat från finansiella poster			
		-980 062	-340 992
Resultat efter finansiella poster		41 410	-2 623 100
Skatt på årets resultat	7	-41 410	577 056
		<u>0</u>	<u>-2 046 044</u>
Årets resultat			
		0	-2 046 044

Balansräkning	Not	2018-12-31	2017-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Byggnader och mark	8	19 597 418	20 544 225
Maskiner och andra tekniska anläggningar	9	122 358 295	125 647 484
Inventarier	10	14 313 499	14 949 187
Pågående nyanläggningar och materiella anläggningstillgångar	11	5 613 194	1 737 655
		161 882 406	162 878 551
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Uppskjutna skattefordringar	12	535 646	577 056
		535 646	577 056
Summa anläggningstillgångar		162 418 052	163 455 607
Omsättningstillgångar			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar		3 123 930	2 539 563
Fordringar hos koncernföretag	13	594 632	-
Övriga kortfristiga fordringar		13 786 464	17 308 257
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		150 000	-
		17 655 026	19 847 820
<u>Kassa och bank</u>	14	-	-
Summa omsättningstillgångar		17 655 026	19 847 820
Summa tillgångar		<u>180 073 078</u>	<u>183 303 427</u>

Balansräkning	Not	2018-12-31	2017-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<u>Bundet eget kapital</u>			
Aktiekapital	15	100 000	100 000
		100 000	100 000
<u>Fritt eget kapital</u>	16		
Balanserat resultat		9 892 575	11 938 619
Årets resultat		-	-2 046 044
		9 892 575	9 892 575
Summa eget kapital		9 992 575	9 992 575
Avsättningar			
Övriga avsättningar	17	399 419	180 000
Summa avsättningar		399 419	180 000
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	18	133 766 124	137 913 124
Övriga långfristiga skulder	19	24 968 445	24 793 223
Summa långfristiga skulder		158 734 569	162 706 347
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		3 307 789	5 214 102
Skulder till kreditinstitut	18	3 584 000	3 021 000
Skulder till koncernföretag	13	-	428 283
Skulder till Östhammars kommun	13	598 701	44 665
Övriga kortfristiga skulder		1 624 815	870 449
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	1 831 210	846 006
Summa kortfristiga skulder		10 946 515	10 424 505
Summa eget kapital och skulder		180 073 078	183 303 427

Kassaflödesanalys	2018-01-01 -2018-12-31	2017-02-02 -2017-12-31
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat före finansiella poster	1 021 472	-2 282 108
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	6 144 379	5 900 659
Erhållen ränta	2 389	1 515
Erlagd ränta	-982 451	-342 507
	6 185 789	3 277 559
Ökning/minskning av rörelsefordringar	-382 627	-3 485 935
Ökning/minskning övriga kortfristiga rörelseskulder	134 232	32 196 728
	5 937 394	31 988 352
Kassaflöde från den löpande verksamheten	5 937 394	31 988 352
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-4 928 815	-168 599 210
	-4 928 815	-168 599 210
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-4 928 815	-168 599 210
Finansieringsverksamheten		
Erhållet aktieägartillskott	-	12 038 619
Upptagna lån	18 767 014	140 934 124
Amortering av skuld	-22 351 014	-
	-3 584 000	152 972 743
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-3 584 000	152 972 743
Årets kassaflöde	-2 575 421	16 361 885
Likvida medel vid årets början	16 361 885	-
	13 786 464	16 361 885
Likvida medel vid årets slut	13 786 464	16 361 885
Likvida medel består av tillgodohavande på koncernkonto hos Gävle kommun.		
<u>Specifikation av poster som inte ingår i kassaflödet</u>		
Avskrivningar	5 924 960	5 720 659
Övriga avsättningar	219 419	180 000
	6 144 379	5 900 659
Totalt	6 144 379	5 900 659

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Koncernredovisningen/årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Intäkter

Bolagen följer BFAR 2003:3 som anger att en inkomst redovisas som intäkt först då det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som företaget ska få av transaktionen kommer att tillfalla företaget. I enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) får avgifterna inte överskrida det som behövs för att täcka kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen. Eventuella överuttag/underuttag bör återföras/belasta abonnentkollektivet inom tre år från det att dessa uppstått genom återbetalning eller som taxesänkning alternativt taxehöjning för att uppnå kostnadstäckning. Om inkomsterna från avgifterna överskrider kostnaderna föreligger följaktligen en legal förpliktelse. I enlighet med VA-lagen redovisas överuttag som en skuld och det överuttag som skett för framtida investeringar redovisas som långfristig skuld och löses upp i den takt som anläggningen skrivs av.

Anläggningsavgifter

Anläggningsavgiften är en engångsavgift som ska betalas när fastigheten ansluts till kommunalt VA. Anläggningsavgiften ska täcka kostnaderna för att ansluta en fastighet vilket innebär att den ska täcka kostnader för nyinvesteringar i anläggningen samt del av huvudanläggningen, administration (fakturerings, kommunikation, inspektion m m) och räntekostnader för nyanläggning i ledningsnätet och del av huvudanläggning.

Anläggningsavgiften intäktsförs i dotterbolagen enligt matchningsprincipen vilket innebär att den möter kapitalkostnaderna som är hänförliga till anslutningsavgiften enligt nedanstående.

År 1	10 % för administrationskostnader och 1/33 av resterande 90 %.
År 2-33	1/33 av resterande 90 %.

Brukningsavgifter

Brukningsavgiften är en periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän va-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift. Brukningsavgiften faktureras löpande till alla kunder.

Gemensamma intäkter och kostnader

Gemensamma kostnader från moderbolaget har fördelats utifrån olika fördelningsnycklar: Personalkostnader har fördelats från moderbolaget till dotterbolagen utifrån tidredovisning. Direkta kostnader hänförliga till dotterbolagen har debiterats dotterbolagen i sin helhet. Övriga kostnader fördelas utifrån fördelningsnyckel fastställd av styrelsen i Gästrike Vatten AB.

Lån

Östhammars kommun har borgensåtagande för finansiering av investeringar i Östhammar Vatten AB. För Östhammar Vatten AB sker upptagning av lån externt hos kreditinstitut mot reverser som löper med ränta och amortering för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar som inte är internt finansierade.

Skatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år och justeringar avseende tidigare års aktuella skatt. Skatteskulder/-fordringar värderas till vad som enligt företagets bedömning skall betala till eller erhållas från skatteverket. Bedömningen görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. För poster som redovisas i resultaträkningen, redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Uppskjuten skatt avseende framtida skatteeffekter redovisas i resultat- och balansräkningen.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. När en komponent i en anläggning byts ut, utträngs eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar och eventuella ned/uppskrivningar. Avskrivningar på anläggningstillgångar redovisas i resultaträkningen och belastar rörelseresultatet med avskrivningar enligt plan från anskaffningstillfället. Följande avskrivningstider har tillämpats

	<u>År</u>
Inventarier	3-10
Maskiner	5-10
Tekniska anläggningar *	10-33
VA-ledningar **	33-50

* Som tekniska anläggningar räknas exempelvis; pumpstationer, tryckstegringar, högreservoarer, brunnar, infiltrationsanläggningar

** VA-ledningar är en tekniska anläggning och avskrivningstiden är beroende av om det är en; huvudledning, servisledning, områdesledning samt om mark eller sjöförlagd ledning.

Byggnader * (vattenverk och avloppsreningsverk)

Delas upp i komponenter i enlighet med K3; tak, stomme, grund, byggnadsanläggning. Anläggningens huvudsakliga funktion styr om anläggningen är att betrakta som en byggnad eller en produktionsanläggning. Syftet med byggnaden vid en produktionsanläggning är ett skal/skydd för att skydda produktionen, den tekniska anläggningen och utgör därmed byggnadsanläggning.

	<u>År*</u>	<u>andel i %</u>
- tak	25	10-50
- stomme	50	5-35
- grund	50	5-20
- byggnadsanläggning	10-25	40-80

* Avskrivningstiden för byggnader övertagna från kommunen har anpassats till återstående nyttjandeperiod från tidpunkten vid övertagandet.

Fordringar

Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar. Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

Not 2 Nettoomsättning

	<u>2018-01-01</u> <u>-2018-12-31</u>	<u>2017-02-02</u> <u>-2017-12-31</u>
Anslutningsavgifter	1 366 348	613 889
Konsumtionsavgifter	47 821 644	27 023 878
Överuttag VA kollektivet	-508 350	-
Summa	<u>48 679 642</u>	<u>27 637 767</u>

Not 3 Ersättning till revisorerna

	<u>2018-01-01</u> <u>-2018-12-31</u>	<u>2017-02-02</u> <u>-2017-12-31</u>
KPMG AB		
Revision	37 155	34 755
Summa	<u>37 155</u>	<u>34 755</u>

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförande av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Not 4 Kostnader från Gästrike Vatten AB

	<u>2018-01-01</u> <u>-2018-12-31</u>	<u>2017-02-02</u> <u>-2017-12-31</u>
Kostnader för styrelsen	37 433	27 507
Inhyrd personal	15 732 334	8 126 628
Övriga kostnader enligt fördelningsnyckel fastställd av Gästrike Vatten AB	1 174 712	1 090 602
Summa	<u>16 944 479</u>	<u>9 244 737</u>

Not 5 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2018-01-01 -2018-12-31	2017-02-02 -2017-12-31
Ränteintäkter	2 389	1 515
Summa	<u>2 389</u>	<u>1 515</u>

Not 6 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2018-01-01 -2018-12-31	2017-02-02 -2017-12-31
Räntekostnader till kreditinstitut	696 140	340 894
Borgensavgifter till Östhammars kommun	281 800	-
Räntekostnader, övriga	4 511	1 613
Summa	<u>982 451</u>	<u>342 507</u>

Not 7 Skatt på årets resultat

	2018-01-01 -2018-12-31	2017-02-02 -2017-12-31
Aktuell skatt	-	-
Uppskjuten skatt	-41 410	577 056
Skatt på årets resultat	<u>-41 410</u>	<u>577 056</u>
Redovisat resultat före skatt	41 410	-2 623 100
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22 %)	-9 110	577 082
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	-32 300	-
Skatteeffekt av ej skattepliktig intäkter	-	-26
Uppskjuten skatt hänförliga till temporära skillnader byggnader	-	-
Redovisad skattekostnad	<u>-41 410</u>	<u>577 056</u>
Effektiv skatt %	100	-22

Not 8 Byggnader och mark

	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	21 175 429	-
Inköp	-	21 175 429
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	21 175 429	21 175 429
Ingående avskrivningar	-631 204	-
Avskrivningar	-946 806	-631 204
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 578 010	-631 204
Utgående restvärde enligt plan	<u>19 597 419</u>	<u>20 544 225</u>
 Bokfört värde byggnader	 17 358 119	 18 304 925
Bokfört värde mark	2 239 300	2 239 300
	<u>19 597 419</u>	<u>20 544 225</u>

Not 9 Maskiner och andra tekniska anläggningar

	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	130 313 147	-
Inköp	1 053 276	130 313 147
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	131 366 423	130 313 147
Ingående avskrivningar	-4 665 663	-
Avskrivningar	-4 342 465	-4 665 663
Utgående ackumulerade avskrivningar	-9 008 128	-4 665 663
Utgående restvärde enligt plan	<u>122 358 295</u>	<u>125 647 484</u>

Not 10 Inventarier

	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	15 372 979	-
Inköp	-	15 372 979
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	15 372 979	15 372 979
Ingående avskrivningar	-423 792	-
Avskrivningar	-635 688	-423 792
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 059 480	-423 792
Utgående restvärde enligt plan	14 313 499	14 949 187

Not 11 Pågående nyanläggningar materiella anläggningstillgångar

	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärde	1 737 655	-
Inköp	3 875 539	1 737 655
Utgående anskaffningsvärde	5 613 194	1 737 655

Not 12 Uppskjutna skattefordringar

	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
De uppskjutna skattefordringarna hänför sig till följande post:		
Byggnader	138 865	-
Skattemässigt underskott	396 781	577 056
	535 646	577 056

Not 13 Transaktioner med koncernföretag

	<u>2018-12-31</u>	<u>17-12-31</u>
Uppgifter om moderföretaget		
Moderföretag i den största koncern där Östhammar Vatten AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Östhammars kommun, 212000-0258.		
Moderföretag i den minsta koncern där Östhammar Vatten AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Gästrike Vatten AB, 556751-1661, Gävle.		
Inköp och försäljning mellan koncernföretag		
Andel av årets inköp och försäljning avseende företag inom Gästrike Vattenkoncernen.		
Inköp (%)	40	38
Försäljning (%)	-	-
Fordringar (+) / Skulder (-) avseende närstående		
Östhammars kommun, fordringar/skulder	-598 701	-44 665
Summa Östhammars kommun kort fordran/skuld	-598 701	-44 665
Gästrike Vatten AB	<u>594 632</u>	<u>-428 283</u>
Summa Gästrike Vattenkoncernen kort fordran/skuld	594 632	-428 283

Not 14 Kassa och bank

Beviljat belopp på checkräkningskredit hos Gävle kommun uppgår till 110 mnkr totalt för Gästrike Vattenkoncernen. Eventuellt saldo redovisas som kortfristig fordran/skuld. Gävle kommun är kontohavare mot banken.

Not 15 Aktiekapital

Aktiekapitalet i Östhammar Vatten AB består av 100 st aktier med kvotvärde 1 000 kr.

Not 16 Resultatdisposition

	<u>2018-12-31</u>
Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:	
Balanserade vinstmedel	9 892 575
	<u>9 892 575</u>
Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att i ny räkning överförs	<u>-9 892 575</u>

Not 17 Övriga avsättningar

	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Beräknade skadeståndsanspråk där VA-huvudmannen har strikt ansvar	399 419	180 000
Summa	<u>399 419</u>	<u>180 000</u>

Not 18 Skulder till kreditinstitut

	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Räntebärande skulder		
<u>Långfristiga skulder</u>		
Skulder till kreditinstitut	133 766 124	137 913 124
Summa	133 766 124	137 913 124
<u>Kortfristiga skulder</u>		
Skulder till kreditinstitut	3 584 000	3 021 000
Summa	3 584 000	3 021 000
Summa räntebärande skulder	<u>137 350 124</u>	<u>140 934 124</u>
Förfallotider		
<u>Den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen</u>		
Skulder till kreditinstitut	28 882 737	29 933 737
Summa	<u>28 882 737</u>	<u>29 933 737</u>

All upplåning består av externt upptagna lån från kreditinstitut.

Not 19 Övriga långfristig skulder

	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Periodiserade anslutningsavgifter		
Ingående balans	24 613 488	-
Årets förändring	184 519	24 613 488
Redovisat värde	24 798 007	24 613 488

Intäkter från anslutningsavgifter intäktsförs med ca 13 % det första året och därefter ca 3 % per år.

Skuld för investeringsbidrag till Karö Våtmark

Ingående balans	179 735	-
Årets förändring	-9 297	179 735
Redovisat värde	170 438	179 735
Summa	<u>24 968 445</u>	<u>24 793 223</u>

Not 20 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Upplupna räntekostnader	367 013	357 863
Upplupna kostnader	955 848	488 143
Kortfristig skuld VA-kollektivet	508 350	-
Summa	<u>1 831 211</u>	<u>846 006</u>

Resultat- och balansräkningen kommer att föreläggas årsstämman den 24 april 2019 för fastställelse.

2019-03-07

Jacob Spangenberg
Ordförande

Margareta Vidén Berggren

Pär-Olof Olsson

Tomas Bendiksen

Jonas Svensson

Lena Blad
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2019-

KPMG AB

Margareta Sandberg
Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport 2018 Östhammar Vatten AB

Innehåll

Bolagsstyrningsrapport 2018 Östhammar Vatten AB	1
Inledning	2
Ägarstyrning	2
Uppfyllelse av bolagsordning och ägardirektiv	2
Styrelsens och verkställande direktörens arbete	2
Styrelsearbetet	2
Intern kontroll	2
Kommunikation med revisorer och lekmannarevisorer	3
Ärenden som bolagen överlämnar till kommunen	3

Inledning

Östhammar Vatten AB, 559099-4447, lämnar härmed rapport hur bolagsstyrningen bedrivits under året.

Ägarstyrning

Östhammar Vatten AB är ett dotterbolag till moderbolaget Gästrike Vatten AB. Kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar äger gemensamt Gästrike Vatten AB. Gästrike Vatten AB innehar 99 % av aktierna och Östhammar kommun äger resterande 1 % men har kontroll över samtliga röster i bolaget.

Föresättningsarna för bolagets verksamhet är bolagsordning, aktieägaravtal, ägardirektiv och samarbetsavtal. Styrelsen gör bedömningen att bolaget efterlevt dessa styrdokument under året.

Bolagets styrning baseras även på lagar och regler såsom i första hand aktiebolagslagen, kommunallagen och lagen om allmänna vattentjänster. På årsstämma beslutas om väsentliga frågor som disposition av bolagets resultat. Ändringar i bolagsordning, styrelsens sammansättning och beslut av principiell karaktär beslutas av kommunfullmäktige i Östhammar kommun.

Uppfyllelse av bolagsordning och ägardirektiv

Bolagets målsättning är att förvalta respektive VA-kollektivs pengar på bästa sätt. Bolaget ska i största möjliga mån verka för att samordna sin verksamhet med ägarkommunerna och inom koncernen så att så effektivt resursutnyttjande som möjligt åstadkommes. Detta bedöms vara uppfyllt.

Styrelsens och verkställande direktörens arbete

Styrelsen har under 2018 bestått av fem ledamöter varav en är ordförande samt fem suppleanter. Samtliga ledamöter, inklusive styrelsens ordförande, utses av kommunfullmäktige i Östhammar. VD är VD för samtliga bolag som ingår i Gästrike Vatten koncernen.

En utvärdering av styrelsens och VDs arbete har skett och dokumenterats. Sammantaget är det samlade omdömet gott både gällande styrelsens och VDs arbete.

Styrelsearbetet

Under året har styrelsen haft fem styrelsemöten varav ett konstituerande möte. Styrelsens arbete följer en årlig plan. Frågor som har behandlats under året är verksamhetsplaner, budget, delårsrapporter och årsredovisning. Vid behov har arbetsmöten hållits inför beslut av strategisk karaktär

Intern kontroll

Styrelsen ansvarar enligt Aktiebolagslagen för bolagets interna kontroll vilket syftar till att säkerställa att den finansiella rapporteringen är tillförlitlig, att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt samt att lagar, förordningar och interna regelverk efterlevs.

Utvärderingen sker årligen utifrån COSO-ramverkets komponenter; kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning/övervakning.

Varje kontrollkomponent bedöms och förstärkningsområden identifieras. Utvärderingen av föregående års iakttagelser ligger tillsammans med genomförda riskanalyser grunden till kommande års internkontrollplan.

Riskhantering

I internkontrollplanen för 2018 bedömdes risker i bolagets egen verksamhet. Då bolaget är ett dotterbolag där moderbolaget sköter drift och utförande i verksamheten och de moment som kontrolleras är utifrån arbetssätt och processer så har det indirekt påverkan på dotterbolagen och det arbete som bedrivs där. Rapporteringen av den interna kontrollen visar att den interna kontrollen över lag är god men att det finns brister, åtgärder vidtas för dessa och uppföljning av åtgärderna sker.

Kommunikation med revisorer och lekmannarevisorer

Kommunfullmäktige i Östhammar har utsett en lekmannarevisor med en ersättare i bolaget. Till auktoriserad revisor har KPMG AB utsetts.

Ordförande i bolaget har tillsammans med övriga ordförande inom Gästrike Vatten koncernen samt bolagets ledning haft två möten, höst samt vår, med revisorerna för att informera om viktiga strategiska händelser samt erhållit rapportering från revisorerna av väsentliga iakttagelser från genomförd granskning.

Ärenden som bolagen överlämnar till kommunen

Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska beredas kommunfullmäktige tillfälle att ta ställning till. Bolaget har under året lyft ett (1) ärenden, till kommunfullmäktige för fastställelse och beslut.

- *Inriktningsbeslut vattenförsörjning Östhammar Vatten AB, ärende 108603*

Årsredovisning 2018

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Innehållsförteckning

Organisation och övergripande kommentarer

Ordförande har ordet.....	4
Organisation	6
Kommunens nämnder organisation	7

Förvaltningsberättelse

Omvärld och befolkning	11
Målredovisning strategiska inriktningsområden	14
Driftredovisning	28
Investeringsredovisning.....	32
God ekonomisk hushållning	33
Personalredovisning	37
Kommunkoncernen	43

Kommunens verksamhet.....

Kommunstyrelsen.....	
- Kommunledningsförvaltningen.....	47
- Teknisk förvaltning	48
- Teknisk förvaltning renhållning	51
Lokala säkerhetsnämnd	52
Barn- och utbildningsnämnd Bygg- och miljönämnd	53
Socialnämnd	66
Bygg- och miljönämnd	79
Kultur- och fritidsnämnd.....	84
Hållbarhetsbokslut.....	91
Resultaträkning	110
Kassaflödesanalys.	111
Balansräkning.....	112
Noter	113
Redovisningsprinciper	119
Revisionsberättelse.....	120

An aerial photograph of a residential neighborhood, showing a grid of streets and numerous houses. The entire image is covered with a semi-transparent red filter. The text 'Organisation och övergripande kommentar' is overlaid in white in the upper left quadrant.

Organisation och övergripande kommentar

Ordförande har ordet

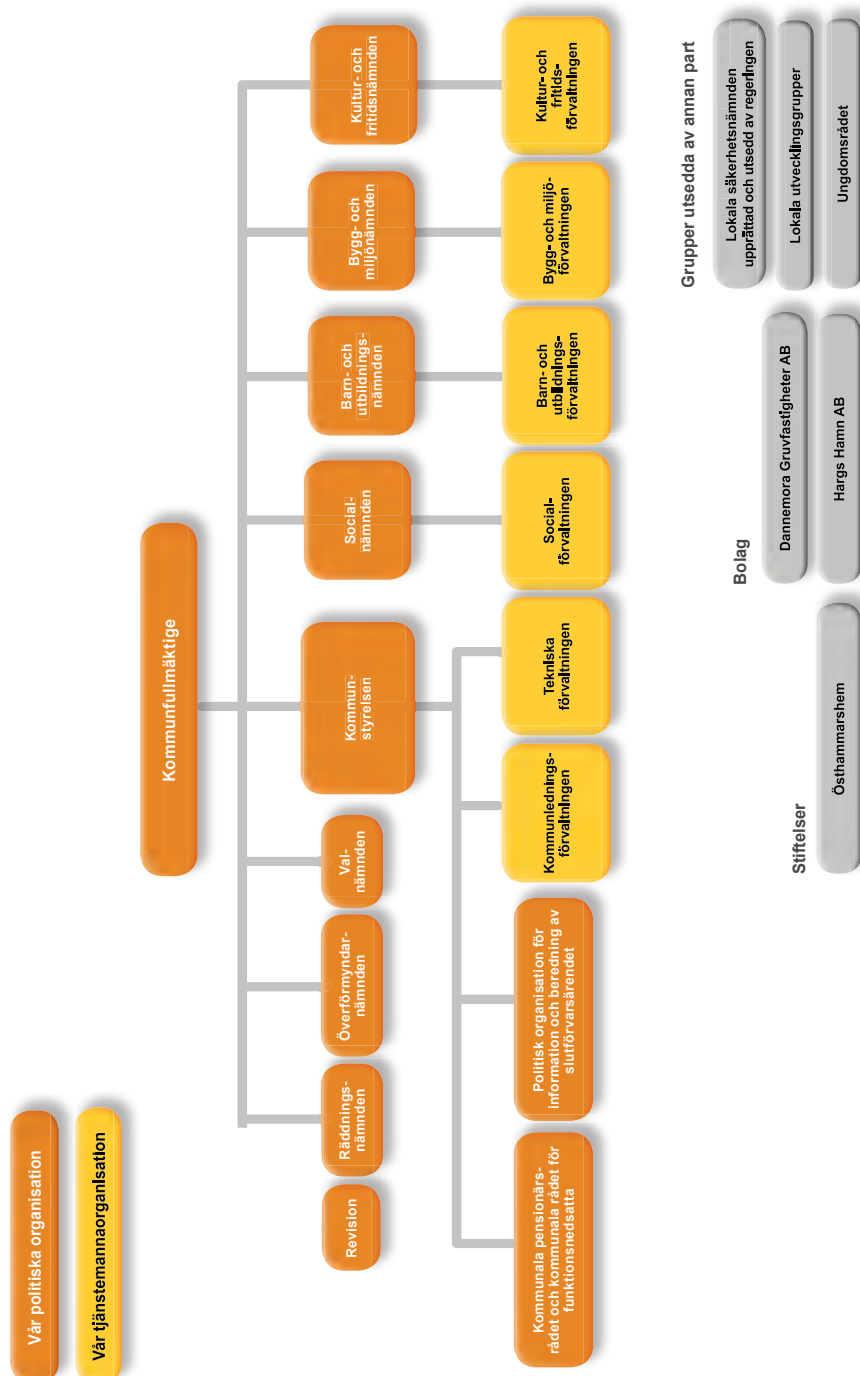
TEXT KOMMER TILL KS

Jacob Spangenberg (C)
Ordförande i kommunstyrelsen

Organisation

Nämnder och verksamhet

Kommunfullmäktige

Roger Lamell	Ordförande	S
Lisa Landberg	1:e vice ordf.	C
Lennart Owenius	2:e vice ordf.	M
Margareta Widén-Berggren	Ledamot	S
Tomas Bendiksen	Ledamot	S
Sanne Lennström	Ledamot	S
Lisa Norén	Ledamot	S
Jonas Lennström	Ledamot	S
Anna Frisk	Ledamot	S
Jonas Svensson	Ledamot	S
Caroline Schnell	Ledamot	S
Mika Muhonen	Ledamot	S
Suzan Karagöz	Ledamot	S
Örjan Mattsson	Ledamot	S
Ann-Charlotte Grehn	Ledamot	S
Thomas Näslund	Ledamot	S
Désirée Mattsson	Ledamot	S
Linus Westin	Ledamot	S
Martin Wahlsten	Ledamot	SD
Mats Olsson	Ledamot	SD
Hans Westerman	Ledamot	SD
Bo Persson	Ledamot	SD
Håkan Sjöblom	Ledamot	SD
Sirlis Persson	Ledamot	SD
Lennart Dahlberg	Ledamot	SD
Stefan Larsson	Ledamot	SD
Anna-Lena Söderblom	Ledamot	M
Pär-Olof Olsson	Ledamot	M
Gunilla Delwall	Ledamot	M
Fabian Sjöberg	Ledamot	M
Christer Lindström	Ledamot	M
Allan Kruukka	Ledamot	M
Jacob Spangenberg	Ledamot	C
Bertil Alm	Ledamot	C
Inger Abrahamsson	Ledamot	C
Håkan Dannberg	Ledamot	C
Cecilia Bernsten	Ledamot	C
Josefine Nilsson	Ledamot	C
Sabina Stål	Ledamot	KD

Lena Hagman	Ledamot	KD
Madelene Alpsjö	Ledamot	KD
Lars O. Holmgren	Ledamot	BOA
Vakant	Ledamot	BOA
Fredrik Jansson	Ledamot	BOA
Ingeborg Sevastik	Ledamot	V
Mohammad Sabur	Ledamot	V
Julia Andersson	Ledamot	L
Irmeli Bellander	Ledamot	L
Kerstin Dreborg	Ledamot	MP

Kommunstyrelse

Jacob Spangenberg	Ordförande	C
Margareta Widén-Berggren	1:e vice ordf.	S
Pär-Olof Olsson	2:e vice ordf.	M
Tomas Bendiksen	Ledamot	S
Roger Lamell	Ledamot	S
Lisa Norén	Ledamot	S
Bertil Alm	Ledamot	C
Lennart Owenius	Ledamot	M
Lars O. Holmgren	Ledamot	BOA
Martin Wahlsten	Ledamot	SD
Ylva Lundin	Ledamot	SD

Nämndernas ordförande och vice ordförande

Barn- och utbildningsnämnden

Josefine Nilsson	Ordförande	C
Matts Eriksson	1:e vice ordf.	S
Christer Lindström	2:e vice ordf.	S

Bygg- och miljönämnden

Tomas Bendiksen	Ordförande	S
Inger Abrahamsson	1:e vice ordf.	C
Lars O Holmgren	2:e vice ordf.	BOA

Kultur- och fritidsnämnden

Jonas Lennström	Ordförande	S
Lisa Landberg	1:e vice ordf.	C
Maria Nyström	2:e vice ordf.	KD

Socialnämnden		
Lisa Norén	Ordförande	S
Cecilia Bernsten	1:e vice ordf.	C
Anna-Lena Söderblom	2:e vice ordf.	M
Valnämnden		
Håkan Högström	Ordförande	S
Lennart Owenius	Vice ordf.	M
Lokal säkerhetsnämnden		
Margareta Widén-Berggren	Ordförande	S
Lennart Owenius	Vice ordf.	M
Gemensam nämnd för Räddningstjänsten i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner		
Margareta Widén-Berggren	Ledamot	S
Lennart Owenius	Ledamot	M
Överförmyndarnämnd för Heby, Knivsta, Tierp, Uppsala, Älvkarleby och Östhammars kommuner		
Christer Lindström	Ledamot	M
Gemensam nämnd för IT i Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommuner		
Anders Beckman	Ledamot	S
Gemensam nämnd för kunskapsstyrning för socialtjänst och angränsade hälso- och sjukvård		
Lisa Norén	Ledamot	S

Kommunfullmäktigeval 2018

	Antal röster	Procent	Mandat
Moderaterna	2167	14,69	7
Centerpartiet	2166	14,68	7
Liberalerna	514	3,482	2
Kristdemokraterna	902	6,11	3
Arbetarepartiet-			
Socialdemokraterna	4596	31,15	16
Vänsterpartiet	589	3,99	2
Miljöpartiet de gröna	354	2,40	1
Sverigedemokraterna	2218	15,03	8
Borgerligt alternativ	841	5,70	3
Landsbygdspartiet			
Oberoende	263	1,78	0
Övriga partier	101	0,68	0
Totalt	14753	100,00	49

Östhammars kommuns ledningsgrupp

Peter Nyberg	kommundirektör
Linn Sunnelid	administrativ chef
Helen Åsbrink	teknisk chef
Elin Dahm	kultur- o fritidschef
Lisbeth Bodén	barn-o utbildningschef
Håkan Dahlqvist	socialchef
Ulf Andersson	samhällsbyggnadschef
Marie Berggren	enhetschef

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelse

I årsredovisningen redogörs för hur Östhammars kommuns verksamhet har utvecklats under året. Hur de mål fullmäktige satt upp för verksamheten har uppfyllts. En redogörelse för kommunens finansiella utveckling görs. Det är kommunstyrelsen som är ansvarig för årsredovisningen.

Ett grundläggande syfte med årsredovisningen är att utgöra grund för kommunfullmäktiges ansvarsprövning av kommunstyrelsen. I lagen om kommunal redovisning sägs:

”Årsredovisningen skall redogöra för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut”.

Kommunens årsredovisning består av förvaltningsberättelsen som innehåller en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet. En utvärdering av om målen och riktlinjerna i kommunfullmäktiges beslutade budget har uppnåtts och följts. I förvaltningsberättelsen lämnas information om kommunens ekonomi utöver det som framgår av resultat och balansräkning, händelser som är av väsentlig betydelse för kommunen och som inträffat under året. En redogörelse för kommunens framtida utveckling. En redogörelse av kommunens anställda samt annan information som är väsentlig för fullmäktiges styrning och uppföljning av verksamheten. Vilken finansiell information som ska redovisas och hur den ska presenteras framgår i lagen om kommunal redovisning.

Omvärld och befolkning

Allt tyder nu på att den svenska konjunkturen har passerat sin topp och att en svagare tillväxt väntar framöver. En inbromsning av ekonomin i vår omvärld, kommer att sätta avtryck i global tillväxt och utrikeshandel.

På hemmaplan tycks byggboomen vara över; Sveriges Kommuner och Landsting räknar med att bostadsbyggandet minskar under hela 2019. Detta är två huvudförklaringar till en nedväxling av svensk tillväxt. En svagare utveckling av sysselsättningen medför en påtaglig dämpning av den kommunala skatteunderlagstillväxten.

Kommunernas ekonomi – från stark till svag

Kommunernas ekonomi har under de senaste åren varit stark. Skälet är den snabba ökningen av skatteintäkter, positivt finansnetto och omfattande ersättningar från staten för flyktingmottagandet. I takt med att dessa intäkter minskat har kommunernas ekonomi försämrats.

Kommunerna har även fått känna på det demografiska trycket, hittills främst från barn och unga; Ännu inte så mycket från den åldrande befolkningen. Detta syns bland annat genom omfattande investeringar och ett stort renoveringsbehov i förskolor, skolor, va-anläggningar med mera. Den stora grupp människor som föddes strax efter andra världskriget är nu 73 år eller yngre och det är först om några år som de kommer att ha mer omfattande behov av äldreomsorg. Kommande år ligger det demografiska trycket kvar på en hög nivå. Om kostnaderna ökar i takt med demografin till 2022 skulle kommunerna behöva genomföra åtgärder så som

nya arbetssätt och arbetsmetoder, motsvarande 31 miljarder, utan höjda statsbidrag.

De ekonomiska utmaningarna börjar successivt visa sig i kommunerna, inte minst inom individ- och familjeomsorgen, där bland annat effekterna av bostadsbristen och statens minskade ersättningar för ensamkommande har lett till att det senaste årets snabba kostnadsutveckling slår igenom i budgetunderskott.

De senaste åren har statsbidragen dessutom i allt högre grad kommit att domineras av att vara kopplade till specifika krav och åtgärder som ska genomföras för att få medlen, vilket gör att de inte ger den effekt eller den effektivisering av verksamheten som skulle behövas med tanke på förutsättningarna.

Hur kan vi då möta utmaningarna?

Vi räknar med att det behövs stora effektiviseringar för att klara välfärden på dagens nivå fram till år 2022, med oförändrad personaltät. Statsbidragen är nominellt sett oförändrade om inga nya beslut fattas, och det finns ingen koppling vare sig till pris- och löneökningar eller till ökade välfärdskostnader som en följd av den demografiska utvecklingen.

Vi har idag allt svårare att bemanna våra verksamheter vilket gör att det kommer vara viktigt att fortsätta fokusera på vår kompetensförsörjning framöver. Vår region har låg arbetslöshet och bara att hitta semestervikarier är en stor utmaning.

Samsyn och samverkan mellan stat, regioner och kommunsektor

Det behövs bättre förutsättningar för välfärdens

utveckling och finansiering, och det är viktigt att dialogen och samsynen mellan staten och kommuner och regioner stärks och att långsiktigheten i agerandet ökar. Vi bör, i samarbetet i regionen, arbeta för att skapa en samsyn kring utmaningar och förändringsbehov som gör det möjligt att komma överens om gemensamma satsningar för långsiktigt hållbara förändringar – med ett gemensamt ansvarstagande och utan statlig detaljstyrning.

Ökad användning av ny teknik

En annan viktig lösning för att klara den framtida utmaningen är att förändra arbetssätt och arbetsmetoder genom att bland annat bättre utnyttja ny teknik och digitalisering. Med tanke på den förväntade ökningen av antalet invånare över 80 år är möjligheten till digitala lösningar inte minst intressant inom äldreomsorgen. Om

befintlig teknik används på ett klokt sätt finns möjlighet att klara att ge fler brukare god omsorg med bibehållen kvalitet även när det blir svårt att rekrytera nya medarbetare.

Längre arbetsliv

De närmaste årens demografiska utmaningar kommer att ställa högre krav på ett längre arbetsliv för att klara att finansiera och beman- na välfärden när andelen invånare som arbetar annars skulle minska. De senaste årens ökade sysselsättningsgrad kan till stor del förklaras av en ökad sysselsättning i åldrarna 55-74 år, detta är nödvändigt även framöver. En höjd pensionsålder kommer delvis hjälpa oss med detta. Därutöver är det viktigt att vi fortsätter arbetet med att införa heltidsmättet som norm, främst inom vård och omsorg.

	2014	2015	2016	2017	2018
FOLKMÄNGD					
Totalt	21 374	21 563	21 822	21 927	22 048
Män	10 965	11 071	11 209	11 271	11 344
Kvinnor	10 409	10 492	10 613	10 656	10 704
FOLKMÄNGDSFÖRÄNDRING					
Födda	194	227	220	213	211
Döda	244	217	250	240	248
Födelsenetto	-50	10	-30	-27	-37
Flyttningsnetto	72	180	288	131	159
Befolkningsförändring	22	190	259	105	121
UTDEBITERING					
Kommunen	21,69	21,69	21,69	21,69	21,69
Landstinget	11,16	11,16	11,71	11,71	11,71
Kyrkan, snitt	0,30	0,31	0,31	0,25	0,24
TOTALT	33,15	33,16	33,71	33,64	33,64

Befolkningsutveckling

Östhammar har under året fått 121 nya invånare och befolkningen uppgick 31 december till 22 048 personer. Detta är en mindre ökning än den befolkningsökningen som årets budget utgick ifrån. Östhammar har haft en svagare befolkningsökning än riket och länet i övrigt under de senaste åren. Under perioden 2014-2017 ökade befolkningen i Östhammar med 2,6 procent, i Uppsala län med 5,7 procent och i riket med 3,8 procent. En del av den svaga utvecklingen i Östhammar förklaras av att tillskottet av nya bostäder är lågt i kommunen.

Östhammar har en mycket stark sysselsättning

och låg arbetslöshet. Ett vanligt förekommande mått för att beskriva arbetsmarknaden är måttet förvärvsfrekvens. Förvärvsfrekvensmäter hur stor andel av befolkningen i en kommun som arbetat under året. För Östhammars del är förvärvsfrekvensen 84,3 procent jämfört med snittet i riket och länet på 78,6 procent. Bland Sveriges kommuner ligger Östhammar på plats 34. Arbetslösheten i kommunen ligger på 4 procent vilket är betydligt bättre än snittet för både riket och länet. Då ska man betänka att Uppsala län har lägst arbetslöshet i landet. Kommunens och länets största privata arbetsgivare är Sandvik Coromant. Medianinkomsten i Östhammar är 272 tkr vilket är något lägre än rikssnittet och snittet för länet.

Målredovisning

Kommunfullmäktige har med utgångspunkt i Vision 2020 beslutat om fyra strategiska inriktningsområden som ska vara vägledande för all verksamhet i kommunen.

De fyra strategiska inriktningsområdena är en del av kommunens styrmodell – Styrhuset.

STRATEGISKA INRIKTNINGSOMRÅDEN

- 1. En attraktiv och växande kommun
- 2. En hållbar kommun
- 3. En lärande kommun
- 4. En öppen kommun

Vi följer årligen utvecklingen genom tolv styrtalet som är relevanta för vad vi vill uppnå, jämförbara med andra kommuner och som huvudsakligen mäts av andra. God ekonomisk hushållning är ett lagkrav som innebär att kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet.

EN ATTRAKTIV OCH VÄXANDE KOMMUN

Bakgrund

Som naturskön kust- och skärgårdskommun i utkanten av den dynamiska och snabbväxande Uppsala-Stockholm regionen finns naturliga förutsättningar för kommunen att växa invånarmässigt. Hög kvalitet i de kommunala välfärdstjänsterna och ett välmående näringsliv är nycklar i att kunna attrahera nya invånare.

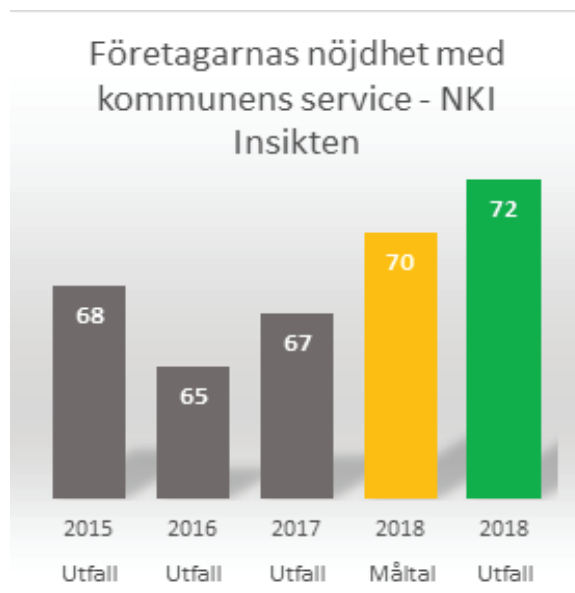
Företagarnas nöjdhet med kommunens service

Företagarna är fortfarande inte helt nöjda med kommunens service. Det finns flera indikatio-

ner på detta. Samtidigt är det viktigt att ha med sig att bilden behöver nyanseras för att kunna användas till verksamhetsutveckling.

Nyligen prisades Östhammars kommun i Sveriges kommuner och landstings årliga undersökning Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK). Bemötandet och tillgängligheten uppskattades enligt undersökningen till den 7:e bästa i landet. Just tillgänglighet och bemötande har varit två områden inom servicen som också skattats högst av företagarna i den årliga NKI-undersökningen.

Eftersom resultatet för NKI-undersökningen offentliggörs i april året efter baseras nedanstående tabell på senast kända utfall vilket är för helåret 2017.

Värdet består av ett index där ett högre värde är bättre. Resultatet för varje avslutat år offentliggörs i april året efter vilket innebär att värdet i ovanstående tabell släpar ett år.

Av de preliminära NKI-siffrorna för 2018 att döma så håller tendensen i sig, kommunen uppskattas för sin tillgänglighet och sitt bemö-

tande. Serviceområden som ser ut att backa är information och effektivitet.

Tillbakagången ser också ut att vara rejäl – särskilt inom myndighetsområdets Servicerings-tillstånd och Miljötillsyn. I vår analys kan vi även se mycket stora skillnader från första till sista kvartalet under 2018 – där (glädjande nog) tendensen är påtagligt bättre inom alla serviceområden och alla myndighetsområden. Det definitiva NKI-resultatet för 2018 års ärenden presenteras 10 april 2019. Indikativt landar det sammanvägda indexet för alla myndighetsområden och alla serviceområden på 68 eller lägre (vilket är en kraftig försämring jämfört med f.g. år).

Svenskt Näringsliv mäter också företagens upplevelse av servicen i den årliga Företagsklimatenkäten. Den svarade 102 företagare på i vår kommun under första kvartalet 2018.

Här förstärks bilden av att företagen inte var/är imponerade av kommunens service till företagen. Betyget på just den frågan var svidande låga 2,7 på en skala från 1-6, där högre betyg också motsvarar positivare omdömen. Topp-kommunerna ligger en bra bit över 4 och servicebetyget överträffas bara negativt av företagens upplevelser av kommunens upphandlingar samt tillgången på relevant kompetens.

Analysen är att särskilt fokus behöver sättas på att just utveckla servicen till företagen. Det är steg ett (1). Insatserna behöver särskilt riktas mot serviceområdena information och effektivitet.

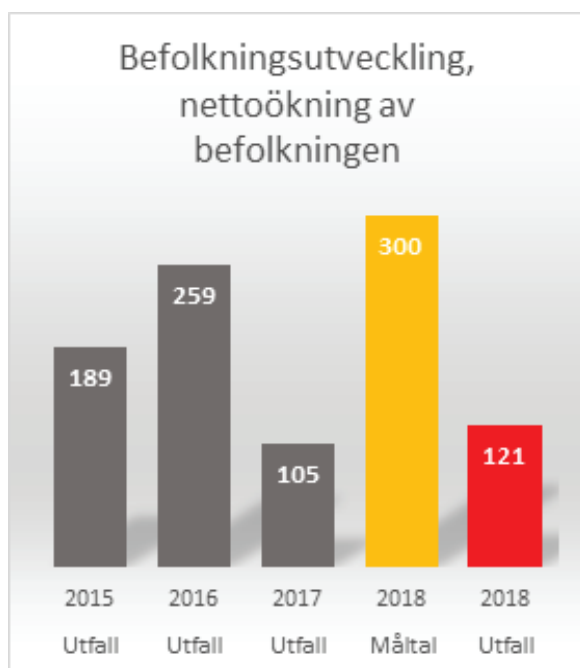
Samtidigt kan vi också konstatera att kommunens omorganisation i de aktuella myndighetsområdena tycks ha tagits emot väl.

Den nya förvaltningens fokusområden ligger på att vara tydlig med att flera perspektiv behöver involveras i myndighetens kontakt med företagen samt att effektivitet och information ska utvecklas. NKI-resultaten ligger idag på högre nivåer än vid motsvarande period f.g. år och det finns skäl att sätta förväntningar på en positiv utveckling.

Befolkningsutveckling, nettoökning av befolkningen

Befolkningsutvecklingen i Östhammars kommun var relativt hög under 2015 och 2016 då invånarantalet ökade med 189 personer (0,88%) respektive 259 (1,20%) personer. Invånarantalet har ökat även under 2017 och 2018 men ökningstakten har avstannat rejält; plus 105 (0,48%) personer för 2017 och plus 121 (0,55%) personer för 2018. Målet för Östhammars kommun är att växa betydligt fortare än så vilket avspeglas i måltalet 300 personer. Dit har kommunen inte nått och den huvudsakliga anledningen är de interagerande orsakerna kapacitetsbrist inom vatten- och avloppsområdet och brist på detaljplanerad mark för bostadsbyggande. Dessa innebär sammantaget att tillskapandet av nya bostäder kraftigt begränsas.

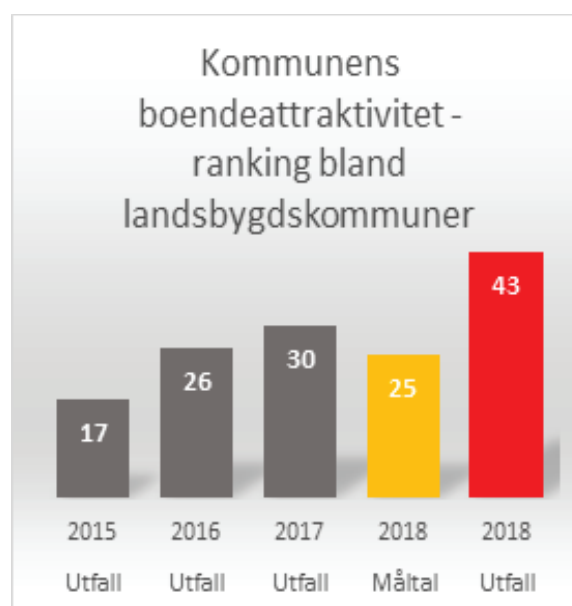

Befolkningsökning under tidsperioden 2015-2018.

Kommunernas boendeattraktivitet

Östhammars kommun är en bra plats att bo på; Det gäller särskilt om du är ung, söker arbete eller ska bilda/har bildat familj. Åtminstone om man får tro en forskargrupp från internationella handelshögskolan i Jönköping, som för femte året i rad presenterar sin landsomfattande studie "Här är Bäst att Bo" för tidningen Fokus räkning. Plats 43 bland Sveriges 164 landsbygdskommuner.

Stämmer bilden med vad Östhammarsborna själva tycker?

Ranking bland totalt 164 st landsbygds-kommuner där en lägre placering är bättre.

I SCB:s årliga medborgarundersökning (1200 personer mellan 18-84 år tillfrågas, svarsfrekvens 43%) gavs kommunen det sammanvägda indexet 58 (Nöjd Region Index). Den delkomponent som gavs högst index var trygghet och rekommendation. Lägst index i kommunen fick delkomponenterna fritidsmöjligheter och

kommunikationer. Det sammanvägda indexet är lägre än det genomsnittliga i landet (62) och det finns också några ytterligare tecken som tyder på att Östhammar tappar i "attraktivitets-konkurrensen". Några sådana tecken är att lönesumman bland nattbefolkningen inte växer lika starkt som i grannkommunerna (Datakälla: SCB), andelen sysselsatta inom kunskapsintensiva branscher är lägre än i genomsnittet (Sveriges Nya Geografi 2018, Datakälla: SCB, Tillväxtverkets definition av KIBS) och att småhusprisutvecklingen är svagare i vår kommun det senaste året (2017) jämfört med genomsnittet i landet (+5% jämfört med + 8% som genomsnitt i riket; källa: Småhusbarometern SCB).

Analysen är att vi inte tillvaratar de möjligheter som närheten till tillväxtregionen Uppsala-Ar-

landa-Sthlm utgör. Främsta hindren till detta är vårt homogena näringsliv och vår oförmåga att tillskapa nya bostäder. För att förändra detta behöver vi skapa förutsättningar att vitalisera vårt näringsliv och utveckla nya attraktiva boendemiljöer. Risken är annars påtaglig att vi kommer tappa ytterligare i både SCBs Medborgarenkät och i tidningen Fokus ranking.

EN ATTRAKTIV OCH VÄXANDE KOMMUN

En samlad bedömning för 2018:

Östhammars kommun visar goda resultat under 2018, befolkningen ökar med nettoinflyttning för femte året i rad, kommunen rankas som en av de 25% bästa landsbygds-kommunerna avseende attraktiv boendeort, dessutom förbättrar vi vår service avseende bemötande och tillgänglighet. Trots detta når vi inte våra ambitioner, vi växer för sakta, vår boendattraktivitet står inte ut som den borde och vår förmåga att möta företagets behov når inte hela vägen fram avseende information, rättssäkerhet och effektivitet.

Östhammars kommun har genomfört en omorganisation i syfte att bättre möta företagets behov, dels genom att sammanföra vårt arbete med tillväxt och tillsyn och dels genom att skapa en professionaliserad central enhet för upphandling och inköp. Ett bärande skäl till varför befolkningstillväxten är halverad mot fjolåret är den begränsning som finns med avseende på vatten- och avloppskapacitet. Detta innebär att kommunen behöver minska ambitionen när det gäller befolkningstillväxt. Dessutom behöver kommunens tillväxtarbete ställas om med fokus på, detaljplaner, översiktsplan samt utredningar och prioriteringar avseende kapacitetshöjning inom VA-området.

EN HÅLLBAR KOMMUN

Bakgrund

Hållbar utveckling knyter ihop hållbarheten i ekosystemen med de sociala och ekonomiska utmaningar mänskligheten står inför. Det strategiska inriktningsområdet En hållbar kommun ringar in samtliga tre hållbarhetsaspekter. I korthet innebär det att vi strävar efter ett effektivt resursutnyttjande, ej skadar miljön och arbetar långsiktigt för att ta ansvar för kommande generationer; att utveckla och bevara ska kunna växa tillsammans. Det betyder också att vi vill säkra jämlika och goda möjligheter till delaktighet, sammanhållning och engagemang liksom hälsa, välmående och trygghet genom hela livet

Långsiktiga finansieringen av välfärdstjänster, resultat i % av skatter

Kommunens resultatmål enligt policyn för god ekonomisk hushållning är att det ska uppgå till minst 2 % av skatter och generella bidrag. Detta för att, över tid, kunna finansiera större delen av en normal investeringsnivå. Det bidrar till att kommunens kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av likviditet och soliditet, bibehålls.

Östhammars kommun redovisar för 2018 ett överskott på 1,1 mnkr, vilket motsvarar endast 0,1 % av skatter och generella bidrag. Budgeterat resultat var ett överskott på 24,7 mnkr. Kommunens nettokostnad, kostnader minus intäkter, överskrider

budget med nästan 29 mnkr. Tack vare gynnsamma låneräntor som ger ett överskott stannar avvikelserna på ett underskott på 23,7 mnkr mot budget. Av kommunens fem nämnder så visar två underskott, två överskott och en nämnd vi-

sar ett resultat i nivå med budget. Det två nämnder som visar underskott är Socialnämnden med ett underskott mot budget på 48,6 mnkr, motsvarande 11 procent av nämndens budget samt Bygg- och miljönämnden som redovisar ett underskott -1,7 mnkr mot budget, en avvikelse på 29 % mot budget.

Ekonomiskt resultat som en procentsats av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag.

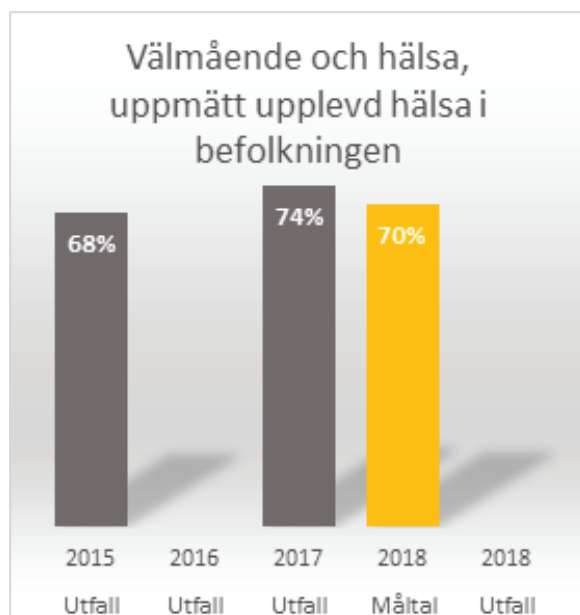
Välmående och hälsa

Hälsa är ett vitt begrepp som inte enbart handlar om frånvaro av sjukdom. Det innebär att hälsa är något som kan uppnås även om man är sjuk eller har en funktionsvariation. Dock är sjukdomar och funktionsvariationer viktiga parametrar för en persons upplevda välbefinnande, tillsammans med en mängd andra.

Styrtalet baserar sig på resultat av frågeställningen "Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd" i undersökningen Liv och hälsa och

andelen som besvarat frågan med "Bra" eller "Mycket bra".

Undersökningen genomförs var fjärde år, i samarbete mellan regionerna/landstingen i Uppsala, Sörmlands, Västmanlands, Värmlands och Örebro län.

Värdet består i ett index där ett högre värde är bättre. 2016 och 2018 gjordes ingen undersökning.

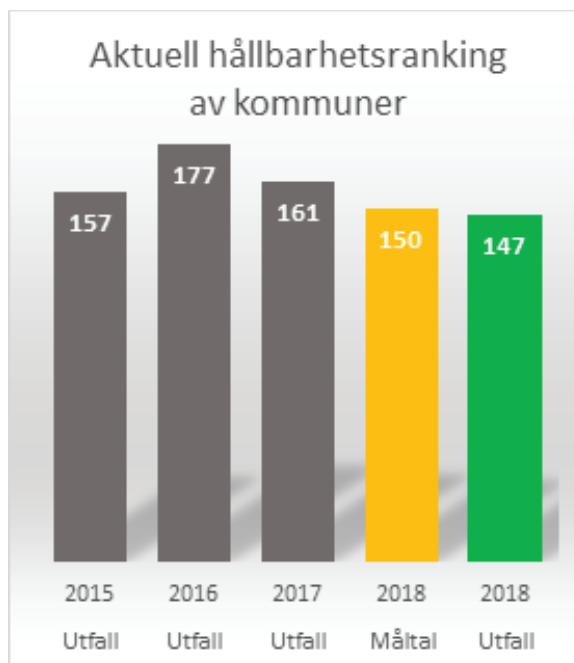
2018 genomfördes ingen undersökning varför utfall för styrtalet saknas i denna rapport. Senaste siffrorna redovisade är från 2017. Då svarade 662 av 1476 tillfrågade personer i Östhammars kommun.

Aktuell hållbarhetsrankning av kommuner

Måltalet för Östhammars kommun att nå topp 150 i Sverige har under 2018 uppnåtts. Placeringen är en förbättring från föregående år. Tidigare år har kommunen haft målvärde 125, varför det kan finnas underlag för att se över styrtalets

målnivå nu när vi nått plats 147.

I en analys av enkätsvaren och statistiken kan vi konstatera att det finns flera områden där Östhammars kommun med relativa små medel och inriktningsbeslut skulle kunna förbättra kommunens arbete för att nå högre i kommunrankingen. En viktig del i att utveckla hållbarhetsarbetet och därmed nå en högre placering i Aktuell Hållbarhets kommunrakning är att fortsätta gå igenom ingående statistik och fokusområden, se över vilka nämnder och förvaltningar som kan påverka arbetet och resultatet och lyfta in detta som ett underlag i nämndernas och förvaltningarnas kommande verksamhetsplanering.

Ranking bland kommuner där en lägre placering är bättre.

Utöver de områden som mäts i Aktuell Hållbarhets kommunrankning arbetar kommunen för att bli en hållbar kommun på en mängd olika sätt. Flera av dem avspeglas i kommunens uppfölj-

ning av de beslutade miljömålen och policy för ekologisk hållbar utveckling som båda beslutades 2016. En policy för social hållbarhet antogs under december 2018 för att komplettera den befintliga policyn för ekologisk hållbarhet.

Det finns också många hållbarhetsaspekter Östhammars kommun under 2018 inte mätt i styrtalet men som sammanfattas i kommunens årliga Hållbarhetsbokslut. En brist kommunen uppmärksammat i 2018 års Hållbarhetsranking är en viss återgång gällande inriktningar inom

området social hållbarhet – ett område där kommunen själv börjat öka insatserna de senaste åren. Dessa resultat syns då istället i kommunens eget Hållbarhetsbokslut.

EN HÅLLBAR KOMMUN

Samlad bedömning för 2018: Östhammars kommun klarar sig bra på hållbarhetsområdet. Främst syns detta i Aktuell Hållbarhetsranking där vi placerar oss mitt i fältet. När det gäller den sociala hållbarheten kommer vi att följa den undersökning som görs vart annat år, Liv och Hälsa. Utöver detta kan vi i flera andra faktorer få en indikation på den sociala hållbarheten, arbetslöshetssiffrorna, andel av befolkningen som söker försörjningsstöd, disponibel inkomst, upplevd trygghet och andelen ungdomar som klarar gymnasiet inom fyra år. Samtliga dessa områden faller väl ut för Östhammars kommun. Dock, social hållbarhet skapas genom kontinuitet, medvetet arbete och prioriteringar. Detta krävs även i framtiden. Även om kommunen faller väl ut här finns givetvis flera områden som behöver prioriterat fokus under kommande år, ungas fysiska och psykiska hälsa, särskilt flickor, nyanländas integration i skola och fritid, äldres trygghet och fysiska hälsa samt de som idag står utanför arbetsmarknaden och samhällsgemenskapen.

Det hållbarhetsområde som Östhammars kommun klarar sämst detta år är den ekonomiska hållbarheten. För första gången på många år klarar inte kommunen överskottsmålet. Dessutom har KF antagit en budget för 2019 som ligger långt under överskottsmålet. Det måste vara av allra högsta prioritet att återställa överskottsmålet till budget 2020 och den flerårsplan som antas. Med pågående och planerade investeringar krävs strukturella förändringar som skapar utrymme för såväl nya investeringar som offensiva lösningar för att klara av den kommande kompetensförsörjningen.

EN LÄRANDE KOMMUN

Bakgrund

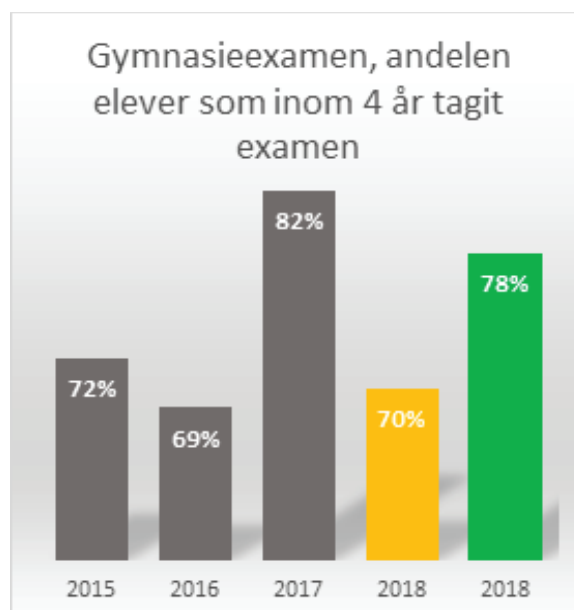
Allt fler arbeten kräver högre utbildning och risken är stor att personer med bristfällig utbildning hamnar allt längre ifrån arbetsmarknaden och anställningsbarhet. Förbättrad skolframgång och det livslånga lärande är framgångsfaktorer för minskat utanförskap. Ett sätt att arbeta för en förbättrad kompetensförsörjning är samverkan mellan skola, akademi och näringsliv.

Andel elever som tagit gymnasieexamen inom fyra år

Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för fyra år med examen, inkl. IM, är 78 %, (riket 70,5 %). Genomströmningen på fyra år är totalt högre för kvinnor (80 %) än män (76,8 %).

Gymnasieelever med examen från yrkesprogram är 100 % (riket 77 %) och elever med examen från högskoleförberedande program är 88,1 % (riket 83,1 %). Av de elever som började på ett introduktionsprogram 2015 var det 16 % (jmf. riket 5,4 %) som tagit en examen inom tre år dvs. 2018.

Det är inte överraskande att andelen elever med examen inom tre år på introduktionsprogrammen är väsentligt lägre för elever som påbörjat sina gymnasiestudier på introduktionsprogram jämfört med elever som påbörjat gymnasiestudierna på de nationella programmen. En hög andel elever i Östhammars kommun tar examen inom tre eller fyra år. Vi ser bland annat en kontinuerlig positiv utveckling vad gäller genomströmning på fyra år bland elever på yrkesprogram.

Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)

Nationellt finns det ett samband mellan en elevs studieresultat och föräldrarnas högsta utbildningsnivå, vilket vi även kan tro gäller för Östhammar. Elever som har föräldrar med eftergymnasial utbildning uppnår i högre grad gymnasieexamen jämfört med andra elever. Kvinnor uppnår i högre grad gymnasieexamen jämfört med män. Den relativt goda genomströmningen indikerar att skolorna arbetar kompensatoriskt. Vi vet att resultaten över tid varierar för kommuner med mindre elevunderlag och då får varje elev ett stort utslag på resultatet och variationerna i andelar kan överlag bli relativt stora mellan åren.

Näringslivet upplevelse av hur väl det går att rekrytera medarbetare inom vårt geografiska område

Kompetensförsörjningen är det största hindret idag för tillväxt i näringslivet. Vi ser flera signaler som visar detta och bilden bekräftas även i våra lokala kontakter med näringslivets aktörer.

I Svenskt Näringslivs Företagsklimatenkät har just tillgången på relevant kompetens fått det lägsta betyget under de senaste årens mätningar. Det gäller även för 2018 års En lärande kommun enkätsvar där betyget sattes till 2,6 på en skala från 1 – 6, där högre betyg också motsvarar positivare omdömen.

Näringslivets bedömning på en skala 1 – 6 där ett högre värde är bättre. Styrtalet är nytt för 2018 och inget måltal är satt för året.

Analysen av detta är att efterfrågan på arbetskraft i vår kommun bara kommer kunna mötas

med inpendling av arbetskraft i det korta perspektivet.

Verktyg som ökad inflyttning och utbildningsplatser, som bättre matchar näringslivets behov behöver också arbetas med. Men dessa insatser kommer inte lösa efterfrågan på arbetskraft de närmaste åren.

Både de större arbetsgivarna och företagarförningarna (som i huvudsak representerar de mindre och medelstora företagen) har under 2018 och 2019 inlett ett strukturerat samarbete för att kunna sätta konkreta insatser (distansarbetsplatser, förbättrade pendlingsmöjligheter, platsmarknadsföring mm).

Den egna organisationens lärande och utveckling

Den kommunala verksamheten är komplex, styrs av skiftande behov i samhället, skiftande demografi bland våra invånare samt utvecklas över tid vilket innebär att nya arbetsuppgifter tillkommer och andra försvinner. Allt detta påverkar vårt behov av personal och kompetens och vi måste ligga steget före eftersom kompetens tar tid att bygga upp. Redan idag måste vi analysera morgondagens behov för att nå våra mål.

Östhammars kommuns kompetensförsörjningsstrategi pekar ut ett antal områden där kommunen måste satsa för att möta kommande utmaningar i kompetensförsörjningen. Ett av dessa områden handlar om att stimulera medarbetarna till att utvecklas i sin yrkesroll.

En enklare undersökning utfördes under 2018 där det, i ett antal stora personalgrupper, undersöktes huruvida det finns möjlighet till kompetensutveckling. Kompetensutveckling omfattar

olika former av lärande och aktiviteter som ökar kompetensen hos medarbetaren, gruppen och organisationen. Exempel på kompetensutveckling är interna och externa kurser och konferenser, föreläsningar, delta i workshops, mässor, introduktionsaktiviteter, webbaserat lärande, studiebesök, processutveckling, kollegialt lärande, vara handledare/ mentor/ aspirant, läsa facklitteratur, prova ny verksamhet, nytt ansvar etc. Undersökningen visar att det på de allra flesta håll finns möjlighet till kompetensutveckling. Undersökningen säger dock mindre om i

vilken utsträckning möjligheten har utnyttjats. Rimligtvis finns här ett spann där vissa verksamheter i stor utsträckning har kompetensutvecklats under året medan andra i mindre utsträckning haft en planerad och sammanhållen plan.

Styrtalet är idag alltför trubbigt och behöver utvecklas under 2019 för att kunna ge värdefulla signaler om hur medarbetare får möjlighet och utnyttjar möjligheten till, för organisationen, rätt kompetensutveckling.

EN LÄRANDE KOMMUN

Samlad bedömning för 2018 Detta inriktningsområde samlar flera perspektiv på en av våra största utmaningar, framtidens kompetensförsörjning. Det handlar om hur vi förbereder våra ungdomar för framtidens utmaningar, goda resultat i gymnasieskolan, men även om hur vi utvecklar och behåller den kompetens som finns i organisationen. Dessa områden har vi under året klarat väl, särskilt väl avseende gymnasieskolan som två år i rad varit bland landets bättre avseende andel som slutfört gymnasiet inom fyra år.

När vi tittar på hela näringslivet och dess möjlighet att rekrytera ser vi att konkurrensen om arbetskraften är stor i kommunen och länet. Företagens upplevelse är att bristen på arbetskraft och kompetens begränsar tillväxten. Det finns således skäl att fortsätta att prioritera denna fråga, såväl inom kommunen som med våra regionala och statliga myndighetsgrannar. Vi behöver se mer av följande under 2019-2020, öka sysselsättningen, ta bättre vara på nyanländas kunskaper (snabbare och mer), fler platser på yrkeshögskolan, ökat sökande till eftergymnasial utbildning, aktivt samarbete med det lokala näringslivet samt skapa attraktivitet för såväl boende som pendlare medarbetare.

EN ÖPPEN KOMMUN

Bakgrund

Ett hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget. En viktig aspekt i detta är människors känsla av sammanhang och möjlighet att vara delaktiga och kunna påverka. Utöver att rösta i allmänna val erbjuder kommunen flera ingångar för invånare att delta i den lokala samhällsutvecklingen. Bland annat handlar det om att bjuda in till medborgardialoger kring viktiga frågor, tillhandahålla lättillgängliga tjänster för engagemang och skapa insyn i kommunens verksamheter.

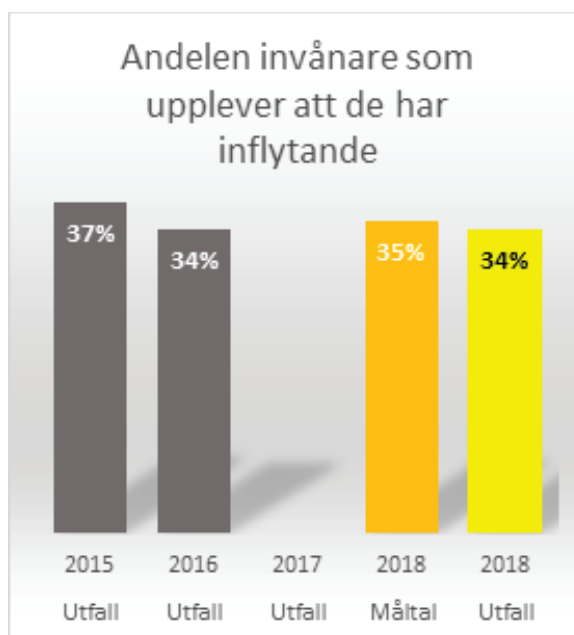
Andelen invånare som upplever att de har inflytande

Delaktighet och inflytande i samhället är en viktigförutsättning för en god folkhälsa och ett socialt hållbart samhälle. Det finns samband mellan flera olika aspekter av hälsa och delaktighet. När individer och grupper upplever att de saknar möjlighet att påverka sina egna livsvillkor eller samhällsutvecklingen känner de i mindre utsträckning tillit till sin omgivning och en känsla av maktlöshet och utanförskap kan uppstå.

Utfallet för det här styrtalet baseras på svar från en slumpmässigt vald grupp invånare som deltagit i SCB:s årliga medborgarundersökning. Frågorna inom indexområdet är:

Hur nöjd är du med den insyn och det inflytande invånarna har över kommunens beslut och verksamheter?

Hur väl uppfyller din kommun dina förväntningar på invånarnas möjligheter till insyn och inflytande?

Värdet består i ett index där ett högre värde är bättre. 2017 gjordes ingen undersökning i Östhammars kommun.

Försök föreställa dig en ideal situation för invånarnas insyn och inflytande över kommunens verksamheter och beslut. Hur nära ett sådant ideal tycker du att invånarnas insyn och inflytande kommer i din kommun?

Kommunens betygsindex för styrtalet är 34 och endast ett indextal skiljer kvinnor och mäns resultat. Ingen större skillnad kan heller ses över tid men den lilla skillnad som finns är negativ. Denna försämring syns trots genomförda åtgärder under året för att bland annat synliggöra tjänsterna för delaktighet och inflytande via en annonskampanj under våren. I början av 2018 infördes även tjänsten medborgarmotion och kommunens närvaro och aktivitet i sociala medier har ökat sedan 2017. Kanske finns en delförklaring till det låga utfallet i det senare; Den inbyggda trögheten i kommunal byråkrati

förmår inte hålla jämna steg med tempot i sociala forum som Facebook och Instagram, vilket skapar ett glapp mellan invånarnas förväntan och leverans. Men för att veta säkert behövs ytterligare fördjupande underlag.

Andelen invånare som har förtroende för kommunen

En aspekt av social hållbarhet är invånares upplevda förtroende för kommunen. Utfallet för det här styrtalet baseras på svar från en slumpmässigt vald grupp invånare som deltagit i SCB:s årliga medborgarundersökning. Frågorna inom indexområdet är:

Vad tror eller tycker du om ...

...hur kommunens politiker arbetar för kommunens bästa?

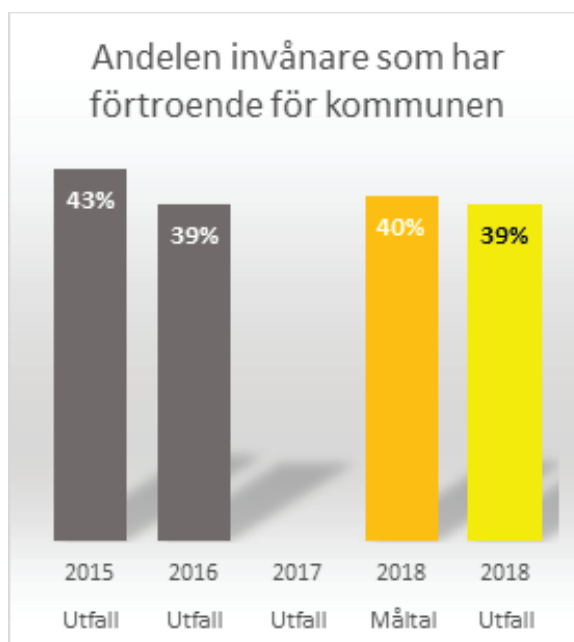
...hur ansvarstagande kommunens politiker är?

...hur kommunens högre tjänstemän arbetar för kommunens bästa?

...hur väl politiska beslut genomförs?

Kommunens betygsindex för styrtalet är 39 av 100, att jämföra med rikets 48. Det är att betrakta som lågt då index under 40 bedöms som "inte godkänt". Inga stora skillnader finns mellan män och kvinnor. Inga stora förändringar har heller skett över tid men den lilla skillnad som finns är negativ.

Invånarnas förtroende för kommunens högre tjänstemän och politiker är en viktig parameter att följa och agera utifrån. Ett långvarigt lågt förtroende riskerar att urholka legitimiteten för arbetet inom kommunens verksamhetsområden och kan i förlängningen påverka tilltron till grundläggande demokratiska principer.

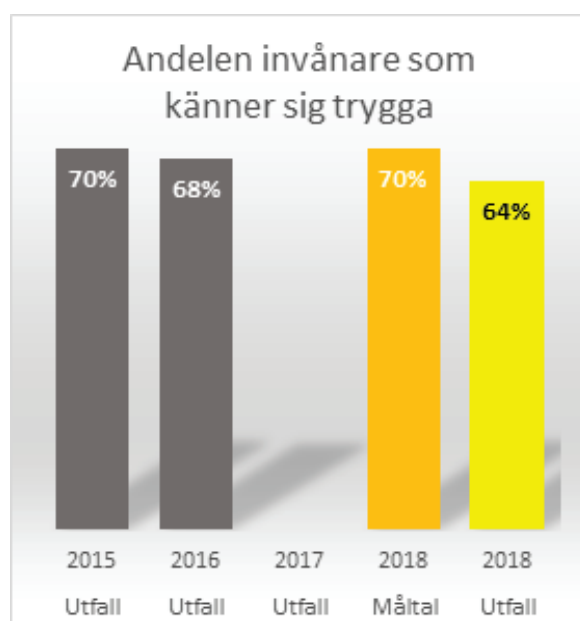
Värdet består i ett index där ett högre värde är bättre. 2017 gjordes ingen undersökning i Östhammars kommun.

SCB:s medborgarundersökning är en attitydundersökning och ingen brukarundersökning. Det innebär att den som besvarar frågorna inte behöver ha egen erfarenheter av det som frågorna behandlar. Ett antagande kan därför vara att resultatet är en spegling av ett allmänt, uppmätt lägre förtroende för politiker (NOVUS, januari 2019) efter höstens val och den efterföljande turbulenta regeringsbildningen.

Men exakt vad som föranleder kontinuerligt låga resultat på kommunal nivå, även i relation till riket, är inte fastställt.

Andelen invånare som känner sig trygga

Vi har alla olika behov av trygghet och det finns olika slags behov för att få och ge trygghet – både till sig själv och till andra individer. Mat för dagen, det trygga boendet, valfrihet att välja skola, trygga relationer med andra människor, arbete och barnomsorg är några exempel på vad som kan påverka för hur trygghet i vardagen kan upplevas och skapas.

Värdet består i ett index där ett högre värde är bättre. 2017 gjordes ingen undersökning i Östhammars kommun.

Östhammar kommunen ska verka för att kommuninvånare, anställda och andra som berörs av kommunens verksamheter får en trygg och säker miljö. Detta sker bland annat genom krisberedskap, riskidentifiering, och med hjälp av räddningstjänsten.

Under 2018 fick kommunen en varm och torr sommar som resulterade i brist på vatten till

människor och djur samt foder till djuren på bondgårdarna. Den varma och torra sommaren ledde också till att det utfärdades ett totalt eldningsförbud i länet eftersom det fanns en stor brandrisk. Kommunen drabbades också utav ett antal mindre bränder. Detta år drabbades kommunen också utav stormen Alfrida som resulterade i ett långvarigt strömbrott för ett stort antal hushåll i kommunen. Konsekvenserna av det långvariga strömbrottet gjorde att man som invånare inte hade tillgång till bland annat el, vatten eller värme.

Hur kommunen hanterar ovanstående typer av händelser samt arbetar med sitt brottsförebyggande arbete med Polisen har sannolikt påverkan, om invånarna känner sig trygga kopplat till samhällsviktiga funktioner som kommunen ska tillhandahålla. Kommunen har tillsammans med Polisen ett tecknat samverkansavtal samt ett årligt medborgarlöfte där 2018 års medborgarlöfte var att genomföra en trygghetsvandring i Öregrund. Utifrån dessa trygghetsvandringar är målsättningen att förbättra utomhusmiljöer som kan upplevas otrygga. Där kan det röra sig om allt ifrån ökad belysning, skötsel av grönytor till trafikmängden på platsen.

EN ÖPPEN KOMMUN

Samlad bedömning för 2018 Östhammars kommun är en trygg kommun. De senaste åren har Östhammars kommun placerat sig högt på jämförelser om trygghet, så även nu även om vi sjunker något mot tidigare. Tryggheten är delvis en spegling av den sociala hållbarheten eller åtminstone en del av den. Det finns all anledning att följa detta även fortsättningsvis, det finns otrygghet och där vi kan ska vi bygga bort den tillsammans med bl.a. utvecklingsgrupper och polisen.

Förtroende och delaktighet är två områden där trenden går neråt, dessutom har vi väsentligt lägre värden än jämförbara kommun. Trots satsningar på ett öppet intranät, nya former för synpunktshantering och förslag, sjunker kommunens siffror. Förtroendeförändringar sker inte snabbt, men vi behöver vända trenden. Delaktighetsarbetet behöver bli mer systematiskt, fler forum borde bli öppnare och tjänstepersoner och förtroendevalda behöver bli synligare och aktivare i dialoger med invånare och intressegrupper.

Driftredovisning

NETTOKOSTNADER PER NÄMND MNKR	REDOVIS- NING 2016	REDOVIS- NING 2017	REDOVIS- NING 2018	BUDGET 2018	AVVIKELSE 2018
Kommunstyrelse	-139,5	-163,4	-160,3	-175,8	15,4
varav finansförvaltning	-8,6	-9,0	-11,9	-9,9	-2,1
varav kommunledningskontor	-65,0	-98,9	-100,4	-109,3	8,8
varav enheten för arbete o sysselsättning	-24,8	-5,3	-4,3	-8,9	4,6
varav teknisk förvaltning	-41,1	-50,2	-43,7	-47,8	4,1
Lokal Säkerhetsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnd	-6,1	-8,2	-7,6	-5,9	-1,7
Kultur- och fritidsnämnd	-32,2	-34,3	-32,9	-39,3	6,4
Barn- och utbildningsnämnd	-503,2	-522,8	-537,3	-537,2	-0,1
Socialnämnd	-381,5	-446,3	-496,1	-447,6	-48,6
Verksamhetens nettokostnad	-1 062,4	-1 175,0	-1 234,3	-1 205,7	-28,6
Skatter och generella statsbidrag	1 135,4	1 197,8	1 234,2	1 236,5	-2,2
Räntenetto	-1,9	0,6	1,2	-6,0	7,2
ÅRETS RESULTAT	71,0	23,5	1,1	24,7	-23,7

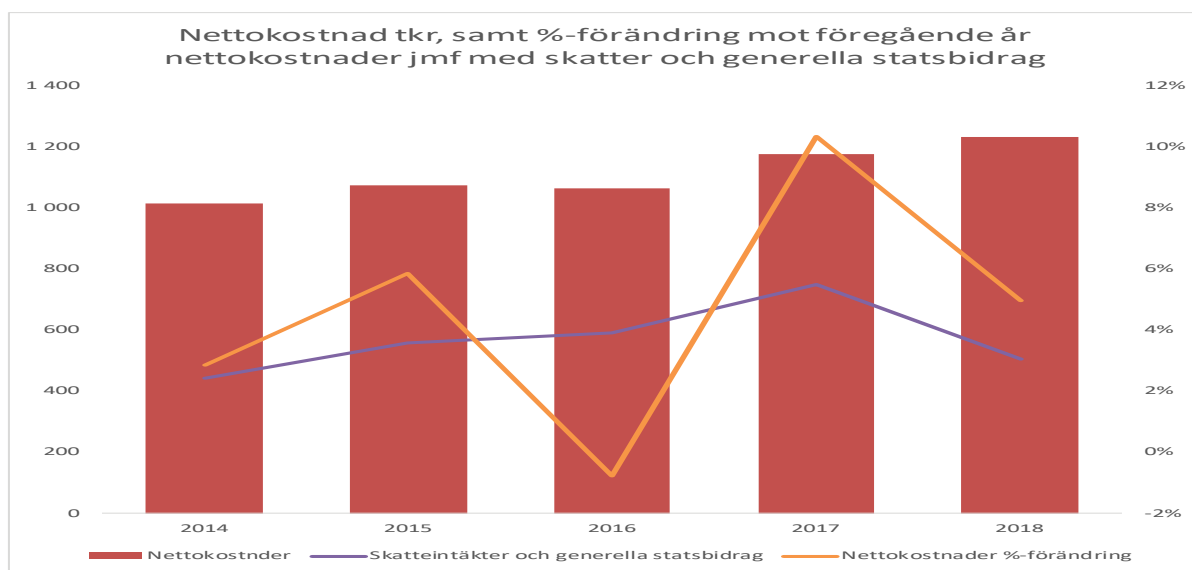
Bokslutskommentar

Östhammars kommun redovisade 2018 ett överskott på 1,1 mnkr. Budgeterat resultat var ett överskott på 24,7 mnkr. Kommunens nettokostnad, kostnader minus intäkter, överskrider budget med nästan 29 mnkr. Tack vare gynsamma låneräntor som ger ett överskott stannar avvikelserna på ett underskott på 23,7 mnkr mot budget. Av kommunens fem nämnder så visar två underskott, två överskott och en nämnd visar ett resultat i nivå med budget. Kommunen når inte sitt mål om ett resultatöverskott på 2 procent av skatter och generella statsbidrag.

Nettokostnaderna ökade med fem procent mot föregående år medan skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med tre procent. Den allvarli-

ga utveckling som pågått de senaste åren med kostnader som ökar snabbare än skatteintäkter och statsbidrag fortsatte under 2018 om än i något lägre ökningstakt än 2017. Figuren nedan visar de senaste årens utveckling av nettokostnadsutvecklingen jämfört med utvecklingen av skatteintäkter och generella statsbidrag, staplarna visar faktisk nettokostnad i tkr

För en långsiktigt stabil utveckling ska nettokostnaden inte öka snabbare än skatteintäkterna. Den blå kurvan ska ligga under den gula. Som framgår av figuren har det bara skett ett år, 2016, de senaste åren. Att kommunen trots denna utveckling lyckats redovisa ett resultat som ligger över eller i nivå med budgeterat resultat förklaras av att vi under de senaste åren erhållit

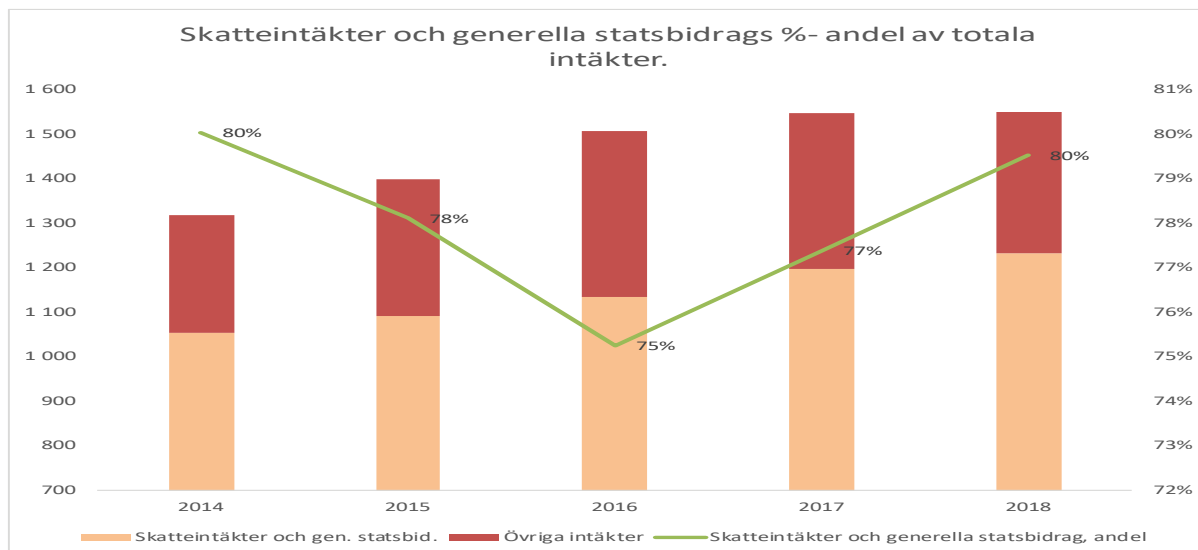

mycket specialdestinerade statsbidrag. Dessa minskar nettokostnaden som blir lägre. 2016 erhöill Östhammar mycket specialdestinerade statsbidrag vilket gjorde att kommunen det året också redovisade ett rejält överskott.

Ett stort problem med denna typ av finansiering är den ryckighet som finansieringsformen medför. Det blir svårt att parera minskade

statliga bidrag med motsvarande minskning av kostnaderna. 2018 var intäkterna från specialdestinerade statsbidrag 30 mnkr lägre än 2017.

Nedan åskådliggörs problematiken av diagrammet som visar hur stor andel av kommunens intäkter som utgörs av skatteintäkter och generella statsbidrag av kommunens totala intäkter. 2016 var ett år då kommunen erhöill

mycket specialdestinerade statsbidrag. Det året visades också ett stort överskott mot budget. Att starta upp verksamhet som ett specifikt statsbidrag är avsett för tar ett tag viket leder till att pengarna inte går åt. Året efter är verksamheten igång men då minskar bidraget vilket gör det svårt att hålla budget. Skatteintäkter och generella statsbidrag är den finansieringsform som är att föredra då den är lättast att förutse och har en stabil utveckling över tid.

Redovisat per nämnd visar Socialnämnden ett underskott mot budget på 48,6 mnkr, motsvarande 11 procent av nämndens budget. Socialnämnden lämnade tidigt under 2018 en prognos på ett underskott i nivå med det som blev utfallet. Sett i backspegeln var nämndens budget 2018 ungefär lika stor som utfallet 2017 vilket kan indikera att nämnden erhållit en för liten budget i förhållande till den verksamhet nämnden ålagts att utföra.

Verksamhetsområdet Individ och familjeomsorg visar ett underskott på -15 mnkr. Underskottet förklaras av stora kostnader för inhyrda konsulter inom myndighetsutövning. Inhyrd personal kostar dubbelt så mycket som anställd men dessvärre måste lösningen när kompetensförsörjningen misslyckas. Vidare har behovet av familjehemsplaceringar och HVB-hem har ökat påtagligt de senaste åren vilket är en mycket dyr placeringsform. Verksamhetsområdet visar ett stort underskott.

En ytterligare verksamhet med underskott är flyktingmottagande -13 mnkr. Intäkterna från migrationsverket blev betydligt lägre än budgeterat. För att få ersättning för faktisk dygnskostnad krävs att vårdinsatsen, som ges med stöd av socialtjänstlagen (SoL), ska likna de vårdinsatser som avses i 3 § LVU. Historiskt sett har det inte alltid vid beslut

tagits hänsyn till dessa kriterier utan andra bedömningar har gjorts. Migrationsverkets hårdare bedömningsamt långsamt handläggningstid vid beslut om ersättningar har fått till följd att socialnämnden under årets sista kvartal har fått avslag på ansökningar som har gjorts gällande dessa "LVU-liknande" vårdinsatser. Övriga områden inom individ och familjeomsorg visar mindre över- eller underskott från budget.

Verksamhetsområdet Äldreomsorg visar ett underskott på -20 mnkr. Förklaringen till underskottet står till största delen att finna inom områdena ordinärt boende, insatser enligt Hälso och sjukvårdslagen samt särskilt boende. Verksamheten har sedan våren 2018 arbetat med att skapa och utveckla en fungerande uppföljning på såväl brukar- som utförarnivå för att på så sätt effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten. Arbetet har försvårats utifrån avsaknaden av beslutsunderlag vilket beror på bristande möjligheter att hämta statistik ur verksamhetssystemen. Inom samtliga dessa områden förklaras underskottet med en högre personalkostnad beroende på ett stort övertidsuttag och inhyrning av personal. Schemaförändringar för personalen förväntas minska kostnaden avsevärt under 2019. Förutom detta har en stor omsättning av enhetschefer i organisationen och otydligt budgetansvar beroende på delat chefsansvar förklara verksamhetens underskott.

Barn och utbildningsnämnden redovisar ett resultat i nivå med budget. Ett underskott på -0,1 mnkr. Det finns vissa mindre avvikelser inom nämndens verksamhetsområden. Verksamheten barnomsorg visar ett mindre underskott på gaffer barnverksamheten. Detta underskott balanseras av ett överskott inom gymnasieverksamheten som beror på färre elever i extern verksamhet, fristående skolor och andra kommuner.

Bygg- och miljönämnden redovisar ett underskott -1,7 mnkr mot budget, en avvikelse på 29 % mot budget. Det beror dels på lägre intäkter i bygglovs- och planeringsverksamheten beroende på att inlämnade ärenden inte genererar planerade intäkter. Små ärenden ger lägre intäkter. Bygg- och miljöförvaltningen har hög personalsättning vilket i sig är kostnadsdrivande.

Kultur och fritidsnämnden redovisar överskott mot budget på 6,4 mnkr, 16 %. Överskottet beror både på högre intäkter 1,8 mnkr och lägre kostnader, 4,6 mnkr. På intäktssidan är bidragen relativt mycket högre än budget. Även intäkter för bad samt tillfälliga lokalupplåtelser överstiger budget. Kostnaderna har blivit lägre beroende på lägre lokalhyror för sim- och sporthallar samt Kulturhus Storbrunn. Dessutom har verksamheten under året haft en del vakanser

som minskat personalkostnaden.

Kommunstyrelsen visar ett överskott mot budget på 15,4 mnkr. Överskottet beror främst på det sparpaket som kommunstyrelsens beslutat om vilket medförde att kommunstyrelsens pott för oförutsedda projekt inte använts 6,4 mnkr. Vidare har Enheten för arbete och sysselsättning ett överskott på 4,6 mnkr mot budget. Verksamheten är svårplanerad. Svårt att i förväg veta omfattning av nyanlända till kommunen och övriga som kan komma ifråga för EAS verksamhet. Tekniska kontoret visar ett överskott mot budget på 4,1 mnkr. Av detta utgör reavinster 3 mnkr. Resterande 1,1 mnkr förklaras främst av lägre kostnad för drift av gator och vägar samt att viss verksamhet kunnat skötas med egen personal istället för att inköpta konsulter.

Investeringsredovisning

INVESTERINGAR PER NÄMND MNKR	REDOVIS- NING 2016	REDOVIS- NING 2017	REDOVIS- NING 2018	BUDGET 2018	AVVIKELSE 2018
Kommunstyrelse	64,5	104,2	127,7	289,3	161,6
varav kommunledningskontor	8,0	3,6	4,5	20,5	16,1
varav IT kontor	2,5	7,1	0,2	2,1	1,9
varav enheten för arbete och sysselsättning			0,0	0,5	0,5
varav teknisk förvaltning	49,3	92,7	120,3	264,2	143,9
varav affärsverksamhet Renhållning	1,6	0,8	2,8	2,0	-0,8
Bygg- och miljönämnd	0,2	0,5	0,0	0,2	0,2
Kultur- och fritidsnämnd	0,4	1,9	4,2	7,4	3,1
Barn- och utbildningsnämnd	2,8	4,0	3,3	4,5	1,2
Socialnämnd	1,2	11,7	1,2	4,6	3,4
NETTOINVESTERINGAR KOMMUNEN	81,8	122,3	136,4	306,0	169,5

STÖRRE INVESTERINGSPROJEKT MNKR	UTGIFTER 2018		TOTALA UTGIFTER		
	Budget	Redovisat	Budget	Redovisat	Prognos
Nya skolan, Östhammar	64,5	14,5	243,0	22,3	243,0
Alma Förskola	4,0	28,8	36,0	40,6	40,6
Kulturhus Storbrunn	33,7	24,0	59,0	62,4	62,4
Ny brandstation Gimo	13,3	11,2	14,0	15,1	16,0
Polisen Östhammar	8,0	0,0	8,0	0,0	8,0
Kulturhus Österbybruk	6,5	6,5	10,0	6,5	10,0
SLU, Öregrund	6,0	0,3	6,0	0,3	6,0
Logårdens fsk energieffektivisering	6,0	6,9	12,0	6,9	12,0

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning

Kommunallagen föreskriver att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär att en kommun ska ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av finansiell målsättning. Vidare står i kommunallagen att kommunen ska ha en ekonomi i balans vilket innebär att en kommun inte får lägga en budget där kostnaderna är högre än intäkterna. I budget för 2018 beslutades om två mål för god ekonomisk hushållning. Ett resultatmål och ett budgetmål.

Resultatmål

Östhammars kommun uppfyller inte målet att det ekonomiska resultatet ska motsvara minst två procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Resultatet uppgår till 0,0 (2,0) procent 2018 enligt KF:s definition. Efter balanskravsutredning redovisar Östhammar ett negativt resultat för 2018.

Budgetmål

Kommunen uppfyller inte målet att varje nämnd och styrelse ska bedriva verksamheten inom beslutad budget. En nämnd uppfyller budgetmålet, två nämnder visar ett överskott jämfört med budget och tre nämnder visar ett underskott jämfört med budget.

Balanskravsutredning

Balanskravet är ett lagkrav som kommunen enligt kommunallagen måste uppfylla. Balanskravet säger att en kommun måste besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet blir negativt. Kommunen

redovisar ett utfall där kostnaderna överstiger intäkterna måste underskottet täckas med ett överskott inom tre år. Enligt lagen om kommunal redovisning ska kommuner i sin årsredovisning lämna uppgifter om årets resultat efter balanskravsjusteringar. Balanskravsjustering är en bokföringsmässig justering för att rensa bort poster av engångskaraktär från resultatet. Östhammars kommuns resultat efter balanskravsjustering framgår av tabellen nedan.

BALANSKRAVSRESULTAT 2018 MNKR

Årets resultat från resultaträkningen	1,1
Reducering av samtliga realisationvinster	-3,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-1,9
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0
Balanskravsresultat	-1,9

Förutom KF:s mål om god ekonomisk hushållning finns flera andra nyckeltal som visar Östhammars kommuns ekonomiska status.

Resultat

Östhammars kommun visar för 2018 ett överskott på 1,1 mnkr. Det ska jämföras med ett budgeterat överskott för samma period på 24,7 mnkr. 2017 redovisade kommunen ett resultat på 23,5 mnkr. Det innebär att Östhammars kommuns löpande driftsverksamhet exklusive avskrivningar och finansnetto tog i anspråk 95% av skatteintäkter och generella statsbidrag. Tillsammans utgjorde de löpande nettokostnaderna, inklusive avskrivningar och finansnetto, 100% av kommunens skatteintäkter och statsbidrag jämfört med 98% 2017. Detta är en för hög nivå på de löpande driftkostnaderna. Det innebär att kommunen inte har något utrymme kvar för investeringar. För att det ska finnas utrymme för investeringar bör de löpande driftkostnaderna, den så kallade nettokostnadsandelen, inte överstiga 98% av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Soliditet

Soliditet är ett mått som visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med skatteintäkter. Soliditeten var vid årsskiftet 49 % vilket är detsamma som 2017. Att soliditeten kunnat bibehållas trots det svaga resultatet beror på att tillgångarna minskat under året, framför allt likvida medel. Inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgick soliditeten till

19%, vilket är i en procentenhet bättre jämfört med 2017. Detta placerar Östhammar något under medelvärdet för svenska kommuner.

Självfinansieringsgraden visar hur stor del av kommunens investeringar under året som finansierats med egna medel, ej lån. Överstiger värdet 100% har alla investeringar under året finansierats med egna medel. Självfinansieringsgraden uppgick till 43%. Det innebär att knappt hälften av kommunens investeringar finansierats med egna pengar under året vilket är en försämring jämfört med de senaste åren. Jämfört med övriga kommuner i länet lånar Östhammar mer till sina investeringar. 136 mnkr förbrukades av investeringsbudgeten, 170 mnkr lägre än budget. Bland investeringar som ligger efter plan finns nya Frösåkersskolan.

Av kommunens totala lån på 420 mnkr betalas ingen ränta för 290 mnkr utan istället får kommunen betalt för att låna. Resterande lån betalas en mycket låg ränta för. Eftersom merparten av lånen har en rörlig ränta och följer riksbankens räntor kommer en räntehöjning att slå igenom omgående på Östhammars räntekostnader.

Pensionsförpliktelser Östhammars kommun

En annan post med stor påverkan på kommunens ekonomi är pensionsförpliktelser. Storleken på kommunens pensionsåtagande påverkar framförallt kommunens soliditet. Östhammars totala pensionskostnader uppgick till 79 mnkr 2018. Löpande pensionsutbetalningar avseende pensioner intjänade före 1998 kostade 21 mnkr

och är relativt konstant och förväntas inte öka framöver. Däremot kommer kostnaden för pensioner intjänade efter 1998 att öka i takt med att den relativa andelen av de anställda som omfattas av dessa regler ökar.

Kommunenstotalapensionsskuld vid utgången av 2018 var 522 (533) mnkr. Av dessa redovisas endast 66 mnkr som avsättning i balansräkningen och övriga 456 mnkr som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen, dvs den syns inte i kommunens bokföring. Pensionsskulden beräknas minska till 468 mnkr 2023. 68 mnkr redovisas som avsättning och 400 mnkr som ansvarsförbindelse.

Helårsprognos

En mått på kommunens kontroll över den ekonomiska utvecklingen är hur god prognosförmågan är. I halvårsbokslutet prognostiserade nämnderna en nettokostnad för verksamheten på 1 247 mnkr. Den faktiska nettokostnaden vid årets slut avvek 12 mnkr från prognosen. Det är en avvikelse på 1 %. Framförallt det två största nämnderna lämnade mycket träffsäkra prognoser.

NÄMNDERNAS PROGNOSSÄKERHET 2018	PROGNOS DELÅR	UTFALL 2018	AVVIKELSE
Kommunstyrelse exkl jmf störande poster	-159,3	-164,1	-4,8
Bygg- o miljönämnd	-6,6	-8,1	-1,5
Kultur- o fritidsnämnd	-36,3	-34,2	2,1
Barn- och utbildningsnämnd	-521,8	-522,4	-0,6
Socialnämnd	-437,0	-446,1	-9,1

Fem år i sammandrag

RESULTATRÄKNING (MNKR)	2014	2015	2016	2017	2018
Intäkter	263,2	306,1	373,5	350,1	317,7
Kostnader	-1 218,4	-1 318,2	-1 375,7	-1 465,2	-1 489,9
Avskrivningar	-51,8	-57,2	-60,2	-59,8	-62,2
Verksamhetens nettokostnader	-1 007,0	-1 069,3	-1 062,4	-1 175,0	-1 234,3
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 054,9	1 092,6	1 135,4	1 197,8	1 234,2
Finansnetto	-6,1	-3,3	1,9	0,6	1,2
Resultat före extraordinära poster	41,8	20,1	71,1	23,5	1,1
Extraordinära intäkter/kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	41,8	20,1	71,1	23,5	1,1
NETTOINVESTERINGAR (MNKR)	231,5	81,8	77,7	122,3	136,4
BALANSRÄKNING (MNKR)					
Anläggningstillgångar	1 145,9	1 172,8	1 193,2	1 123,2	1 210,8
Omsättningstillgångar	132,9	217,7	276,9	383,1	275,9
Summa tillgångar	1 278,8	1 390,5	1 470,1	1 506,3	1 486,6
Eget kapital	620,1	640,2	711,2	734,7	735,8
Skulder och avsättningar	658,7	750,4	758,9	771,6	750,9
Summa skulder och eget kapital	1 278,8	1 390,6	1 470,1	1 506,3	1 486,7
FINANSIELLA NYCKELTAL					
Resultatets andel av skatteintäkter (%)	4,0%	1,8%	6,3%	2,0%	0,1%
Verksamhetens nettokostnad av skatteintäkter (%)	96,0%	98,2%	93,7%	98,0%	99,9%
Finansnettots andel av skatteintäkter (%)	0,6%	0,3%	0,2%	-0,1%	-0,1%
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar (%)	40%	95%	177%		43%
Kassalikviditet (%)	64%	90%	109%	132%	101%
Soliditet (%)	48%	46%	48%	49%	49%
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (%)	8%	10%	16%	18%	19%
ÖVRIGT					
Antal invånare	21 374	21 563	21 822	21 927	22 048
Utdebitering (kr)	21,69	21,69	21,69	21,69	21,69
Tillgångar (kr/inv.)	59 830	64 485	67 367	68 697	67 428
Eget kapital (kr/inv.)	29 012	29 690	32 591	33 506	33 371
Skulder/avsättningar (kr/inv.)	30 818	34 796	34 776	35 190	34 056

Personalredovisning

Våra medarbetare

Östhammars kommun är beroende av engagerade medarbetare för att kunna leverera välfärd – nu och i framtiden. Vid årsskiftet hade vi 1772 tillsvidareanställda (fast anställda) medarbetare. Vi sysselsätter också ett stort antal personer i olika former av tidsbegränsade anställningar.

De flesta av våra medarbetare arbetar inom förskola, skola, vård och omsorg. Vi har också många medarbetare kopplat till exempelvis måltid, städ, socialtjänst, administration och ledningsfunktioner. Många av våra yrkesgrupper är traditionellt kvinnodominerade.

I det här sammanhanget använder vi oss av begreppet årsarbetare. Det är ett sätt att summera arbetstid, exempelvis två anställda som är anställda femtio procent vardera under hela året räknas som en årsarbetare.

*Kommunstyrelsen exklusive Tekniska förvaltningen och Enheten för arbete och sysselsättning

- KS = Kommunstyrelsen
- KLF = Kommunledningsförvaltningen
- Tek = Tekniska förvaltningen
- EAS = Enheten för arbete och sysselsättning
- BMN = Bygg- och miljönämnden
- KFN = Kultur- och fritidsnämnden
- BUN = Barn – och utbildningsnämnden
- SN = Socialnämnden

Under 2018 kostade löner, arvoden och övriga ersättningar 952 miljoner kronor (av detta var 661 miljoner kronor löner, 219 miljoner kronor arbetsgivaravgifter och 65 miljoner kronor pensioner).

ANSTÄLLNINGAR PER NÄMND 2018-12-31-	"KS/ KLF*"	"KS/ TEK"	"KS/ EAS"	BMN	KFN	BUN	SN	2018	2017	2016	2015
ANSTÄLLNINGSFORM											
Antal tillsvidareanställningar	76	155	78	28	34	678	723	1772	1770	1716	1701
- varav kvinnor	53	126	58	15	23	573	663	1511	1518	1482	-
- varav män	23	29	20	13	11	105	60	261	252	249	-
- omräknat till årsarbetare	74	141	64	28	30	635	633	1606	1590	1541	1509
Allmänna visstidsanställningar omräknat till antal årsarbetare	7	1	22	0	5	94	15	144	130	83	72
Vikariat omräknat till antal årsarbetare	4	3	7	2	4	11	21	52	75	91	80
Timanställda omräknat till antal årsarbetare	0	12	3	0	3	28	108	153	159	169	170
Övertidstimmar omräknat till antal årsarbetare	0	2	0	0	1	6	23	32	25	31	28

Personalomsättning

Det ger en personalomsättning på 9 procent (12 procent inklusive pensionsavgångar). Ser vi tillbaka till föregående års siffror kan vi konstatera att personalomsättningen ökat, oavsett pensioner. Personalomsättningen ser dock väldigt olika ut för de olika nämnderna där Bygg- och miljönämnden, Kultur- och fritidsnämnden samt Socialnämnden har högst personalomsättning.

Inom Bygg- och miljönämndens område kan en del av personalomsättningen förklaras av att vi i spåren av kompetensbristen anställer många nyutexaminerade och de är rörligare på arbetsmarknaden jämfört med sina äldre kollegor. Inom Kultur- och fritidsnämndens och Socialnämndens verksamheter har man en hög andel deltidsanställningar, vilket generellt tenderar öka personalomsättningen då anställda söker sig vidare till jobb med högre sysselsättningsgrad och därmed högre inkomst. Den allmänna kompetensbristen inom Socialnämndens verksamhetsområden riskerar också öka rörligheten eftersom det finns gott om lediga tjänster.

Strategisk kompetensförsörjning

Under 2018 inledde vi vårt strategiska kompetensförsörjningsarbete. Det är främst Socialnämndens, Barn- och utbildningsnämndens samt Bygg- och miljönämndens verksamheter som lider av den bristande tillgången på utbildad och erfaren personal på arbetsmarknaden. Denna brist är utbredd och kännbar inom fler kommuner i regionen och riket. Det utbildas inte tillräckligt många undersköterskor, sjuksköterskor, socionomer, förskollärare, lärare med flera. Det betyder att vi inte kan förlita oss på att nyrekrytering ska lösa vår kompetensbrist.

Förutom att jobba på vår attraktionskraft behöver vi alltså även jobba för att minska personalomsättningen, sänka den höga sjukfrånvaron samt höja den genomsnittliga sysselsättningsgraden bland våra befintliga medarbetare. Vi behöver bli bättre på att maximera nyttan av den kompetens vi redan har. För att vara en hållbar arbetsgivare fokuserar vi på sju strategiska områden.

Ett sätt för oss att följa upp resultatet av vårt strategiska arbete är genom att delta i Nyckeltalstinstitutets attraktiv arbetsgivarindex, AVI. AVI väger ihop nio nyckeltal för att spegla arbetsvillkoren i organisationen. Varje nyckeltal ger som högst 20 poäng, och totalt är maxpoängen därmed 180. Vårt resultat för 2018 är 102 poäng, vilket är fyra poäng bättre än föregående år. Tre av nyckeltalen visar på förbättringar från föregående år. Dessa är medianlön, lika karriärmöjligheter samt antal medarbetare per chef. Fem nyckeltal visar på försämring från föregående år. Dessa är andel tillsvidareanställningar, andel avgångar, långtidssjukfrånvaro, korttids-sjukfrånvaro samt arbetad övertid.

Trygg anställning

En hållbar arbetsgivare måste kunna erbjuda trygga anställningar. Tillsvidareanställning är den tryggaste anställningsformen. Det finns flera olika tidsbegränsade anställningsformer, timanställning är den otryggaste. Under 2018 har drygt 1000 personer haft timanställningar motsvarande totalt 153 årsarbetare hos oss. Lägger man ihop alla vikariat och allmänna visstidsanställningar motsvarar det 196 årsarbetare.

Antalet övertidstimmar (inklusive mertid och fyllnadstid) motsvarade totalt 32 årsarbetare. Mängden övertid har varierat från år till år, men detta är en ökning sedan 2017. Kostnaden för övertiden blev nästan 20 miljoner kronor. En övertidstimme kostar betydligt mer än en vanlig arbetad timme vilket gör att själva kostnaden motsvarar fler än 32 årsarbetare.

Den fackliga organisationen Kommunal och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har kommit överens om att arbeta långsiktigt för att heltidsarbete ska vara det normala och att fler ska arbeta heltid. Östhammars kommun omfattas av detta avtal och har som ambition att arbeta brett med frågan, även för yrkesgrupper som inte tillhör Kommunals avtalsområde. Av våra anställda arbetar idag mer än hälften deltid, men det är stor variation mellan olika yrken och verksamheter. Alltifrån vård- och omsorgsområdet (Socialnämnden), där ungefär två tredjedelar av medarbetarna arbetar deltid, till Bygg- och miljönämndens verksamhet där i stort sett alla arbetar heltid. Stadenheten och Måltidsenheten inom Kommunstyrelsens område är exempel på verksamheter som jobbat framgångsrikt med att öka andelen heltidsarbete.

Lön och förmåner

Alla anställda i Östhammars kommun omfattas av kollektivavtal som reglerar bland annat löner, ersättningar och förmåner. Den årliga löneöversynen ledde till en genomsnittlig löneökning på 2,64 procent (2,65 procent för kvinnor, 2,58 procent för män). Medianlönen (omräknat till heltid) blev efter löneöversynen 29 265 kronor. Mäns medianlön, 29 600 kronor, är högre än kvinnors, 26 397 kronor. Skillnaden är främst kopplad till könsfördelningen inom olika yrkesgrupper. Exempelvis har en relativt stor andel män chefsjobb och yrkesgruppen chefer har en relativt hög lön.

Personer som har en tillsvidareanställning eller längre tidsbegränsad anställning kan välja att utnyttja ett friskvårdsbidrag på 1000 kronor per år. 65 procent valde att utnyttja hela eller delar av bidraget under 2018. Kvinnor använde friskvårdsbidraget i större utsträckning än män. Totalt betalades 1,3 miljoner kronor ut i friskvårdsbidrag. Hälften gick till massage och fysiska behandlingar.

God arbetsmiljö

En god arbetsmiljö skapar attraktiva arbetsplatser som ger bättre trivsel och lägre personalomsättning. Sjukfrånvaron blir lägre och risken minskar för arbetsrelaterade olyckor. En god arbetsmiljö medför också engagerade medarbetare som bidrar till verksamhetens kvalitet, resultat och mål.

Under 2018 har vi fortsatt arbetet med att utbilda chefer och skyddsombud i systematiskt arbetsmiljöarbete. Flera verksamheter har utvecklat rutiner för skyddsronder med förnyat fokus på organisatorisk och social arbetsmiljö samt chefers arbetsmiljö.

Drygt 150 tillbud, nästan 300 olycksfall och strax under 40 riskobservationer rapporterades i kommunens arbetsskadesystem KIA under 2018. För olycksfallen är det nästan en fördubbling jämfört med 2017. Ökningen beror sannolikt på en ökad medvetenhet och kunskap bland medarbetare och chefer, snarare än en sämre arbetsmiljö. De flesta olycksfall leder till lindriga skador exempelvis rivmärken, blåmärken eller tillfälligt stresspåslag.

Den totala sjukfrånvaron bland kommunens medarbetare fortsätter att stiga. 2018 var den 8,1 procent, vilket motsvarar ungefär 128 årsarbetare. Inom Barn- och utbildningsnämndens och Bygg- och miljönämndens områden har sjukfrånvaron sjunkit jämfört med 2017. Inom övriga nämnder sjukfrånvaro ökat jämfört med 2017. Kvinnor (8,7 procent) har fortsatt högre sjukfrånvaro än män (5,5 procent). 53 procent av sjukfrånvaron består av långtidsjukfrånvaro (mer än 59 dagar). Andelen långtidsjukfrånvaro har ökat stadigt de senaste åren.

SJUKFRÅNVARO 2018 I RELATION TILL ORDINARIE ARBETSTID (%)	
KS: Kommunledningsförvaltningen	5,6
KS: Tekniska förvaltningen	9,1
KS: Enheten för arbete och sysselsättning	8,8
Bygg- och miljönämnden	5,5
Kultur- och fritidsnämnden	7,5
Barn- och utbildningsnämnden	6,8
Socialnämnden	9,6
Ålder 1-29 år	8,7
Åldern 30-49 år	7,8
Åldern 50-99 år	8,3
Totalt	8,1

Utvecklande yrkesroll

Intern rörlighet är ett sätt att behålla kompetenta medarbetare som vill utvecklas och lära sig nytt. Att skapa interna karriärvägar är därför viktigt för vår kompetensförsörjning, och under 2018 har vi uppmuntrat rekryterande chefer i vår organisation att befordra och annonsera internt. Antalet internt rekryterade medarbetare var nio, vilket är en blygsam start, men av 29 nyrekryterade chefer var 14 internt rekryterade.

En utvecklande yrkesroll är ett bra sätt att attrahera och behålla kompetens. Därför ska alla anställda ha en individuell utvecklingsplan med utgångspunkten att både medarbetaren och verksamheten ska utvecklas kontinuerligt. Planen skapas i dialog mellan medarbetare och närmast chef, lämpligen i samband med medarbetarsamtalet. Många verksamheter har under 2018 börjat tillämpa kommunens nya lönekriterier, där utveckling är ett viktigt kriterium.

Gott ledarskap

I Östhammars kommun fanns 92 chefer per den sista december 2018, varav en tredjedel var nya i sin roll. Ett gott ledarskap är en av de viktigaste faktorerna för att en verksamhet och medarbetarna ska trivas och skapa goda resultat. Därför har vi satsat på att våra ledare känner till vilka förväntningar som finns på dem, och att de utvecklas kontinuerligt. Alla nya chefer får en grundlig introduktion till sitt chefsansvar, samt en utbildningsbuffé att välja från.

För att förtydliga uppdraget som chef och ledare har Kommunstyrelsen

under året antagit en Ledarpolicy. Den beskriver vad arbetsgivaren förväntar sig av en chef, och vilket stöd en chef kan förvänta sig från

arbetsgivaren. Ledarpolicy kompletteras med lönesättande kriterier för chefer som ska användas från och med 2019.

Alla chefer har haft möjlighet att ta del av ett stort urval av utbildningar som ordnats baserat på identifierade behov och önskemål. Systematiskt arbetsmiljöarbete, kompetensbaserad rekrytering, ny-som-chef och svåra samtal för att nämna några. Dessutom har samtliga förvaltningars ledningsgrupper deltagit i kommundirektörens Ledarkonferens, som hålls två gånger per år. Under 2018 var temat målstyrning, ledning och chefsrollen.

Hög delaktighet

För att Östhammars kommun ska vara en attraktiv arbetsplats är det viktigt med dialog och delaktighet. Utgångspunkten för samverkan är att arbetsmiljön och verksamhetens resultat blir bättre när medarbetarna får vara delaktiga. Alla medarbetare i kommunen ska ha möjlighet och förutsättningar för att påverka utformningen av sitt eget arbete och så många frågor som möjligt ska behandlas så nära medarbetarna som möjligt.

Vårt samverkansavtal innebär att dialogen mellan medarbetare och arbetsgivare förs på arbetsplatsen (arbetsplatsträffar, APT), i medarbetarsamtal och i samverkansgrupper med fackliga representer.

I januari 2018 lanserade kommunen ett nytt intranät, Ines. I och med det nya intranätet har det bland annat blivit enklare att sprida allmän personalinformation, information om förändringar med mera. Ines gör det också enklare för medarbetare att själva söka information om exempelvis rutiner, anställningsvillkor, förmåner, lediga jobb och protokoll från samverkan.

Lika möjligheter

För att lyckas med vårt uppdrag måste Östhammars kommun uppfattas som en hållbar arbetsgivare där alla medarbetare har och ska tillförsäkras lika värde. Under 2018 har Kommunfullmäktige därför antagit Policy för lika-behandling och mångfald på jobbet. Kommunstyrelsen har antagit det stödande dokumentet Riktlinje för likabehandling och mångfald på jobbet. Parallellt har vi utvecklat nya rutiner, mallar och stöd för kompetensbaserad rekrytering. Genom att rekrytera kompetensbaserat säkerställer vi i högre grad lika möjligheter för arbetssökande, både internt och externt.

Jämställdhets-ochjämlighetsarbetekräverkunskap om nuläget för att kunna arbeta med förändring. Därför deltar vi i Nyckeltalsinstitutets jämställdhetsindex, Jämix. Jämix väger ihop nio nyckeltal som handlar om jämställdhet mellan könen inom områdensomlön, karriärmöjligheter, sjukfrånvaro, föräldraskapochtrygganställning. Varjenyckeltal ger som högst 20 poäng, maxpoängen blir därmed 180. Vårt resultat för 2018 är 105 poäng, vilket är 19 poäng bättre än föregående år. Det visar att vi har gjort betydande förbättringar kring jämställdhet sedan vi började mäta med Jämix 2015, och framförallt har vi minskat gapet gällande likakarriärmöjligheter, skillnad i lön och uttag av föräldradagar. Men vi har fortfarande stora skillnader inom områden

som trygg anställning, heltidsarbete och sjukfrånvaro, där de kvinnliga anställda i större utsträckning än män arbetar deltid och är mer sjukskrivna, medan männen i större utsträckning än kvinnor har visstidsanställningar (tidsbegränsade anställningar).

För att uppnå kriteriet lika möjligheter att göra karriär ska andelen kvinnliga chefer motsvara andelen kvinnliga anställda. I Östhammars kommun är andelen kvinnliga chefer 72 procent men andelen kvinnliga anställda är 86 procent. Kommunens ledningsgrupp, som består av kommundirektör samt förvaltningschefer bestod av 5 kvinnor och 4 män.

Varje år kartlägger vi alla löner för att se om det finns osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor. Under 2018 har vi kunnat åtgärda flera sådana löneskillnader. Vissa löneskillnader kvarstår dock eftersom det tar flera år att komma till rätta med dem.

När andelen kvinnor respektive män i en grupp är 40-60 procent kan vi kalla den för jämställd. Majoriteten av kommunens verksamheter är kvinnodominerade, vilket blir tydligt när endast 9 av 57 yrkesgrupper är jämställda.

Hållbar arbetsgivare

Ett systematiskt förbättringsarbete inom de sju nämnda strategiska områdena är en förutsättning för att öka kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

Den alltmer kännbara svårigheten att bemanna kommunens verksamheter ledertill att medarbetare, chefer och förtroendevalda gemensamt behöver hitta nya lösningar för att säkra kompetensförsörjningen framöver.

Kommunkoncernen

Koncernen Östhammars kommun består förutom av kommunen av bolagen Östhammar vatten AB, Dannemoragruvfastighet AB, Östhammarsindustrifastigheter AB, Östhammarvård och omsorg AB. Östhammarshem är en stiftelse och ägs formellt inte av kommunen men då kommunen borgar för stiftelsen lån har kommunen ett avgörande inflytande.

Viktiga händelser under året är att kommunen har ökat sin ägarandel i Hargs hamn AB genom köp av Mellansvenska logistiktransporters aktieribolaget. Med köpet ökade kommunens aktieinnehav från 78 till 89 procent. Östhammars kommun betalade 8,6 mnkr för aktierna.

Östhammarshem redovisar ett resultat om 15,5 (13,4) mnkr vilket är en förbättring jämfört med föregående år. Bolaget har under året tecknat kontrakt med hyresgäster för nybyggda lägenheter i Alunda 23 st och Gimo 17 st. I Österbybruk har sex nya lägenheter färdigställts. Detaljplanearbete för ny fastighet i Alunda har inletts. Projekteringsarbete för nytt omsorgsboställe i Öregrund har genomförts men har tills vidare stoppats efter att kommunen meddelat att medel saknas för att påbörja bygget.

Hargs Hamn AB redovisar ett nollresultat (0,0) mnkr men ett positivt rörelseresultat på 3,6 mnkr vilket var första gången på flera år. Fraktvolymen i hamnen har ökat med 19 procent till 421 000 ton under 2018. Hargs hamn har under året tecknat kontrakt för hantering av spannmål i hamnen. En ny lagerhall för pellets har invigts och inflyttning i ett nytt kontor för hamnen.

Kommunens dotterbolag Dannemora Gruvfastighet AB har inte haft någon verksamhet under året.

Östhammarvatten AB producerar dricksvatten och hanterar avloppsvatten inom Östhammars kommun. Den varma sommaren påverkade vattenförsörjningen men läcksökningsarbete och uppmaning till sparsamhet minskade vattenförbrukningen med 20 procent i kommunen jämfört med 2017. Investeringar har gjorts för att säkerställa dricksvattenkvaliteten. VA-taxan höjdes 2018. Bolaget redovisade ett nollresultat för 2018.

KONCERNEN ÖSTHAMMARS KOMMUN MNKR	2014	2015	2016	2017	2018
Bruttoomsättning	1 312	1 395	1 466	1 574	1 622
Balansomslutning	2 034	2 126	2 208	2 525	2 545
RESULTAT					
Östhammars kommun	41,8	20,1	71,0	23,5	1,1
Östhammarshem	27,4	20,1	23,4	13,4	15,5
Hargs hamn AB	2,6	-0,1	0,0	0,0	0,0
Dannemora gruvfastighet AB	-0,1	-0,2	-7,8	0,0	0,0
Östhammar vatten AB	-	-	-	-2,0	0,0
Eliminering obeskattde reserver				2,1	4,9
Summa	71,7	39,9	86,6	36,9	21,5

Kommunens verksamhet

Nämndernas verksamhet

I förvaltningsberättelserna som följer redogör nämnderna för sitt arbete utifrån respektive verksamhetsområden och Kommunfullmäktiges fyra strategiskainriktningsområden. Detsenareskervia nämndernas mål och styrtal. Samtliga nämndmål utgårfrånågotavdestrategiskainriktningsområdena och måluppfyllelsen kontrolleras via styrtal, med kopplade måltal.

Årets utfall, i förhållande till måltalet, avgör om ett styrtal är uppnått (grönt), delvis uppnått (gult) eller inte uppnått (rött).

Görsingaspecifika inställningarnär styrtal sätts upp gäller standardintervallen:

≤ 80 %

≤ 100 %

= 100 %

Ett nämndmål kan endast bedömas vara uppnått eller inte uppnått (grönt eller rött) och beror av uppfyllelse av de styrtal som hör till målet. Såväl måluppfyllelse som styrtalens utfall följs av en analyserande text.

I linje med kommunens strategi för jämställdhetsintegrering skall all individbaserad data redovisas könsuppdelad. Eventuella avsteg från detta skall kommenteras och motiveras.

Kommunstyrelsen

Kommunledningsförvaltningen

Kommunledningsförvaltningens svarar i huvudsak för stödfunktioner, samordning och ledning. I detta uppdrag ingår ansvar för HR, Ekonomi, Upphandling, Kansli, Kommunikation, IT, samtansvaret för de gemensamma nämnder kommunen ingår i, Räddningsnämnden samt Överförmyndarnämnden. Förutom det stödjande uppdraget svarar förvaltningen även för ledning och samordning avseende styrning för god ekonomisk hushållning samt att vara en hållbar arbetsgivare. Utöver detta ansvarar förvaltningen för tillväxt- och näringslivsfrågor, arbetsmarknadsfrågor samt daglig verksamhet för personer med funktionsvariation. Kommunledningsförvaltningens svarar även för det tjänstemannastödet som ges i samband med kommunens arbetemed granskning och kunskapsuppbyggnad avseende frågan om slutförvar av använt kärnbränsle. Kommunstyrelsen ansvarar även för tjänstemnastödet för Valnämnden. Under 2018 genomfördes val till riksdag, region och kommun.

Strategiska inriktningsområden

Under 2018 har kommunstyrelsen följt samma mål som kommunfullmäktige dvs., de strategiska inriktningsområdena med respektive resultatmått. Dessa redovisas och kommenteras på annan plats i årsberättelsen. Under 2019 kommer kommunstyrelsen att ta fram nedbrutna mål från de strategiska inriktningsområdena.

Ekonomiskt utfall

Kommunstyrelsen visar ett gott ekonomiskt resultat, ett överskott om drygt 13 mnkr. Överskottet kan förklaras under tre huvudpunkter, dels ökade intäkter inom flera områden, teknisk förvaltning och arbetsmarknad/flyktingmottagande, dels att det sparpaket kommunstyrelsen beslutade om och dels att kostnader avseende

integration och flyktingmottagande fördelas ojämnt över introduktionsperioden (2 år).

RESULTATRÄKNING MNKR	2016	2017	2018
Intäkter	63,7	75,6	85,5
Kostnader	-172,5	-179,8	-190,2
varav personalkostn	-68,6	-77,0	-86,4
varav lokalkostn	-4,3	-5,9	-5,2
Nettokostnader	-108,8	-104,2	-104,8
Budget	-113,1	-110,8	-118,2
Årets resultat	4,3	6,6	13,4

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUDGET 2018	UTFALL	AVVIKELSE
Politik	-9,1	-8,2	1,0
Stab	-11,0	-9,5	1,4
Strategier	-5,0	-4,6	0,3
Lednings- o verksamhetsstöd	-26,4	-25,4	0,9
Oförutsedda o projekt	-9,2	-2,7	6,4
RTJN o ÖFN	-25,5	-27,0	-1,5
IT-kontor	-12,4	-12,3	0,2
EAS	-8,9	-4,3	4,6
Tillväxtkontor	-10,8	-10,6	0,1
Summa	-118,2	-104,8	13,4
Nettoinvesteringar	23,1	4,6	18,5

Kommunstyrelsen

Teknisk förvaltning

Kommunstyrelsen ansvarar för teknisk verksamhet, med teknisk verksamhet avses drift och underhåll av kommunens mark och fastigheter, visäkerställer rätt städade verksamhetslokaler. Vi ansvarar även för att gator, parker, skog och allmän platsmark förvaltas och underhålls.

Måltidsenheten ryms i uppdraget och dess syfte är att erbjuda barn och ungdomar i förskola och skola samt äldre i särskilt och ordinärt boende bra, säkra och näringsriktiga måltider. Den taxefinanserade avfallshaneringen och renhållningen finns också inom teknisk verksamhet

STRATEGISKT INRIKTNINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Tillhandahålla ändamålsenliga lokaler som väl tillgodoser kommunens egna verksamheters behov och förväntningar	
	Se till att tillgängligheten är god i offentliga miljöer och på allmänna platser.	
	Aktivt bidra till att skapa och behålla attraktiva boendemiljöer med tillgång till parker, lekplatser, grönytor och tätortsnära skog.	
	Tillhandahålla gator, vägar samt gång- och cykelvägar som är framkomliga och säkra såväl sommar som vinter.	
En hållbar kommun	Tillhandahålla rena lokaler.	
	Bedriva en kostnadseffektiv förvaltning av kommunala fastigheter, gator, vägar, gång- och cykelvägar, parker, skog och lekplatser.	
	Bedriva en måltidsverksamhet som väl tillgodoser behovet av bra ekologisk näringsriktig kost som är vällagad till förskolor och skolor.	
	Ha fastigheter med god energihushållning med ekologiskt uthålliga energislag.	

Tillhandahålla ändamålsenliga lokaler som väl tillgodoser kommunens egna verksamheters behov och förväntningar.

Arbetet med att ta fram en strategisk lokalför-sörjningsplan börjar ta form. Statusinventeringar av samtliga våra egenägda fastigheter

pågår, det ska bland annat bidra till att vi får en väl fungerande process för att kunna skapa ett lokalbestånd som är optimerat utifrån verksamheternas behov.

Se till att tillgängligheten är god i offentliga miljöer och på allmänna platser.

Tillgänglighet är en fråga som alltid finns med vid förändring av fastigheter och utemiljöer, vi statusinventerar under året våra fastigheter för att få rätt information till våra fastighetsregister, det ligger då till grund för uppföljningar och läggs med som punkter vid återkommande ronderingar av fastighetsskötare och förvaltare. Vi har haft återkommande samarbete med HSO Handikappförbundens samarbetsorgan (nu Funktionsrätt Sverige) och en tillgänglighetsinventering tillsammans med organisationen är planerad under 2019. Vi är inte riktigt i mål med tillgänglighet i alla utemiljöer, bland annat ska sopkärl ses över så att de anpassas för rullstolsburna eller på annat sätt rörelsebegränsade, under tiden finns de äldre modellerna kvar. Vi har också noterat en del kanter i utemiljöer som behöver justeras och fasas av för smidigare övertransport.

Aktivt bidra till att skapa och behålla attraktiva boendemiljöer med tillgång till parker, lekplatser, grönytor och tätortsnära skog.

Tätorternas utemiljöer förbättrats med bland annat fler planteringar sommartid och större gräsytor har klippts för att kunna nyttjas till rekreation, samt att fler lekplatser har projekterats. Vintertid snöröjs promenadstråk tätare vilket ger ökad möjlighet till rörelse och utevistelse även under perioder av snö. Mer och starkare belysning har installerat för att skapa högre trivsel i tätorter under det mörka halvåret. Nytt arbetssätt har gett oss ökad möjlighet till att omhänderta tätortsnära skogsmiljöer, som till viss del har varit eftersatt.

Tillhandahålla gator, vägar samt gång- och cykelvägar som är framkomliga och säkra såväl sommar som vinter.

Det nya GIS-systemet har implementerats och ger förvaltningen ett rationellt arbetssätt när det gäller snöröjning och annat väg och gatuunderhåll. Vi är fas med 1-3 årsplanen när det gäller gång och cykelbanor, ändrade ekonomiska förutsättningar gör att planen behöver revideras och anpassas utifrån nuläge.

En väginventering har färdigställts där status på hela vårt gatu och vägnät analyserats, utifrån den kommer vi att göra en flerårsplan för de förbättringsinsatser som är nödvändiga för att upprätthålla kvaliteten på våra gator och vägar. Vi har arbetat med att trafiksäkra övergångar vid skolor och förskolor i hela kommunen, vilket vi fortsätter med under kommande period.

Tillhandahålla rena lokaler.

Stadenheten har kunskap om hur lokaler ska städas så att de håller under lång tid, de anpassar städteknik efter lokalen och dess beskaffenheter för att undvika städskador som t.ex fukt i golven. Med hög frekvens av städning och fritt från kemikalier mår fler barn och unga med exempelvis allergier bättre i sin inomhusmiljö inom skola och förskola. Kommande verksamhetsår övertar tekniska förvaltningen lokalansvar för lokaler som tidigare tillhört Kultur- och fritid, det innebär att stadenheten har ansvar för samtliga kommunägda lokaler. Styrtalet kommer därför att vara ojämförbara över tid, framtagande av nya styrtalet pågår.

Bedriva en kostnadseffektiv förvaltning av kommunala fastigheter, gator, vägar, gång- och cykelvägar, parker, skog och lekplatser.

Under året har inventeringar av fastigheternas status genomförts, vilket ger oss ett nödvändigt underlag för att kunna planera och budgetera för drift och underhåll av våra egenägda fastigheter. Med transparent fakta och kostnader kopplat till varje objekt kan vi bedriva en kostnadseffektiv förvaltning, samt ge information som är nödvändig för prioriteringsplaneringen sett till kommunens totala lokalbestånd. Vi har genomfört en förändring av organisation och arbetsrutiner i utemiljögrupperna, det nya arbets sättet bygger mer på en effektiv arbetsorderfördelning på exempelvis felavhjälpande åtgärder som också tar hänsyn till geografisk placering. Felavhjälpande samordnas även med ordinarie ronderingar för att minimera dubbelarbete.

Bedriva en måltidsverksamhet som väl tillgodoser behovet av bra ekologisk näringsriktig kost som är vällagad till förskolor och skolor.

Måltidsenheten uppfyller målet på att 25% av måltiderna är ekologiska. Råvarupriser spår en hög kostnadsökning de närmsta åren, detta gör att vi utreder alternativa förändrade arbetssätt för att behålla kostnadseffektiviteten.

Ha fastigheter med god energihushållning med ekologiskt uthålliga energislag.

Vi har gjort en utredning av möjligheterna till att installera än fler solceller på våra egenägda fastigheter. Det resulterade i en fyraårsplan där vi ser tydliga möjligheter till relativt snabb återbetalning på investering i form av lägre energikostnader, men inte minst är det en nödvändig åtgärd för att bland annat möta målen i agenda 2030.

Ekonomiskt utfall

Den kommunala målsättningen med ett överskott på 2 % nås inte men målet från delårsbokslut bibehålls in i helårsbokslutet. Bidragande orsaker till detta är minskade kostnader för bland annat köp av externa tjänster då fler uppdrag har kunnat hanteras i egen regi. Resultatet visar underskott i planerat underhåll samt drift men den totala kostnaden jämnar ut dessa poster. Vi ser här ett behov av att nå bättre exakthet i budget och prognos för att på så sätt skapa högre förutsägbarhet över tid.

RESULTATRÄKNING MNKR	2016	2017	2018
Intäkter	237,3	245,5	261,8
Kostnader	-278,4	-295,8	-305,5
varav personalkostn	-57,1	-58,9	-60,6
varav lokalkostn	-39,7	-51,9	-56,5
Nettokostnader	-41,1	-50,2	-43,7
Budget	-47,0	-48,5	-47,8
Årets resultat	5,9	-1,7	4,1

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2018	UTFALL	AVVI- KELSE
Fysisk, teknisk plan	-11,5	-11,7	-0,2
Gator och vägar	-21,4	-18,6	2,8
Parker	-6,2	-6,2	0,0
Bostadsanpassningsbidrag	-2,5	-1,6	0,9
Näringsliv o bostäder	-2,0	-2,8	-0,8
Lokaler, verksamhet	-4,1	-2,8	1,3
Summa	-47,8	-43,7	4,1
Nettoinvesteringar	264,2	120,3	143,9

Teknisk förvalt. renhållning

RESULTATRÄKNING MNKR	2016	2017	2018
Intäkter	37,9	40,1	40,4
Kostnader	-37,9	-40,1	-40,4
varav personalkostn	-3,7	-4,1	-4,7
varav lokalkostn	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	0,0	0,0	0,0
Budget	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	0,0	0,0

	BUGET 2018	UTFALL	AVVI- KELSE
Nettoinvesteringar	2,0	2,8	-0,8

BALANSRÄKNING MNKR	2017	2018
Tillgångar		
Materiella anläggningstillgångar	15,0	16,3
Summa anläggningstillgångar	15,0	16,3
Kortfristiga fordringar	4,1	1,3
Summa omsättningstillgångar	4,1	1,3
Summa tillgångar	19,1	17,6
Eget kapital och skulder		
Balanserad vinst - avräkningskonto	0,6	1,0
Årets resultat	0,4	0,5
Summa eget kapital	1,0	1,5
Avsättning deponi	14,8	15,2
Summa långfristiga skulder	14,8	15,2
Upplupna kostn. och förutbet. intäkter	3,4	0,9
Summa skulder och avsättning	18,2	16,1
Summa eget kap. o skulder	19,1	17,6

Lokala säkerhetsnämnden

Text kommer

Barn- och utbildningsnämnden

I barn- och utbildningsnämndens uppgifter ingår bland annat att leda och samordna verksamheten inom: förskola och övrig omsorg, fritidshem, grundskola, grundsärskola, kulturskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Barn- och utbildningsnämnden ska verka för en helhetssyn på omsorgen, utbildningen och fritiden för barn och ungdom samt för den kommunala vuxenutbildningen. Nämnden ansvarar även för bidragsgivning, tillsyn och uppföljning av barnomsorg i alternativa driftsformer.

Barn- och utbildningsnämnden mäter måluppfyllelsen med ett antal styrtal. De data som presenteras i bokslutet är tagna från SIRIS, Skolverket samt Kolada

STRATEGISKT INRIKTINGSOMRÅDE

NÄMNDMÅL

En lärande kommun

De nationella målen

Förskola

Det gjordes ingen mätning 2018 när det gäller nämndens styrtal för förskolan.

Fritidshem

Under 2018 gjordes ingen mätning av barn- och utbildningsnämndens styrtal för fritidshemmen. De flesta fritidshem i kommunen arbetar med ett årshjul för att systematisera arbetet som ligger till grund för den pedagogiska planeringen av verksamheten. De fritidshem som idag inte gör det arbetar för att utveckla årshjulet.

Grundskola samt förskoleklass

Det behövs fler pedagogiska planeringar med tydligare målinriktningar i förskoleklassens verksamhet. Detta underlättas i och med att

förskoleklassen är obligatorisk.

Den viktigaste faktorn för hur elevers läsande och skrivande utvecklas är lärares kompetens, förhållningssätt och kunskap om olika metoder. Det är viktigt att kunna bedöma var eleven befinner sig i sin läs- och skrivutveckling. Läs-screening är en undersökningsmetod för att mäta läsförmåga. Fördelningen mellan pojkar och flickor visar att det även i år är pojkarna som är den dominerande delen av de svaga läsarna. Jämfört med 2017 har resultatet försämrats något men är något högre än 2015.

Ämnesproven i åk 3 visar att andelen som klarar alla delprov i matematik har ökat med 6 % till 77 %, däremot har andelen elever som klarat delproven i svenska sjunkit med 7 % till 78 %. Det är fortsatt flickor som klarar både matematik och svenska i högre grad än pojkar. Dessa siffror gäller elever bokförda i kommunen oavsett var de går i skola. När det gäller våra kommunala skolor presterar vi betydligt högre, både i svenska och matematik.

Andelen elever i åk 6 som klarat kunskapskraven i alla ämnen har sjunkit något jämfört med föregående år, från drygt 77 procent till knappt 75 procent. Sett över tid har resultatet legat på ungefär 75 procent. Det är fortsatt flickor som i högre grad klarar kunskapskraven i alla ämnen, jämfört med pojkar. Dock har skillnaden mellan pojkar och flickor minskat något, beroende på att flickornas resultat sjunkit.

I årskurs 9 har måluppfyllelsen avseende meritvärde, andelen som klarat kunskapskraven i alla ämnen samt behörighet till yrkesprogram sjunkit något jämfört med föregående år. Efter att meritvärdet stigit de senaste åren sjönk meritvärdet jämfört med 2017 från 211 till 204, beräknat på 17 betyg. Även andelen elever som är till ett yrkesprogram har minskat under denna period från 79 procent till

74 procent. Skillnaderna mellan flickor och pojkar är fortfarande stor, även om den minskat.

Den försämrade måloppfyllelsen kan bero på att det nu arbetar fler obehöriga lärare i kommunen jämfört med tidigare.

En orsak till att det fortsatt är stor skillnad mellan pojkar och flickor i åk 3 är förmodligen pojkars sena läsutveckling, som ger påverkan i alla ämnen. Skillnaden mellan pojkar och flickor har minskat något, vilket beror på att flickornas resultat har försämrats. Det har också varit fokus på det kompensatoriska uppdraget.

Den minskade skillnaden mellan pojkar och flickor i åk 6 och 9, kan bero på att vi har haft fokus på det kompensatoriska uppdraget. Framöver behöver vi följa elever på individnivå och grupper följas över tid. Av eleverna i nuvarande åk 9 klarade 80,3 % kunskapskraven i alla ämnen när de gick i åk 6. Vi behöver systematiskt fokusera på vad som är väsentligt i undervisningen, det vill säga vad som är centralt för eleverna att lära sig.

Den försämrade måloppfyllelsen kan bero på att det nu arbetar fler obehöriga lärare i kommunen jämfört med tidigare.

Gymnasiet

Gymnasieskolorna visar en god måloppfyllelse. Eleverna tar examen i hög grad med relativt god genomströmning och med bra betygspoäng. En hög andel elever tar examen inom tre eller fyra år. Vi ser bland annat en kontinuerlig positiv utveckling vad gäller genomströmning på fyra år bland elever på yrkesprogram. En hög genomströmning kan indikera att så väl de kommunala skolorna som övriga skolor anpassar utbildningen efter elevernas förutsättningar

och behov. Eleverna är motiverade vilket bland annat visar sig i att eleverna generellt läser mer kurser än vad som krävs för examen samt att betygspoängen ligger på riksnivå. Majoriteten av gymnasieeleverna har en positiv syn på skolan och känner sig trygga i skolan.

Den genomsnittliga betygspoängen för gymnasieelever med examen eller studiebevis i kommunens gymnasieskolor var 13,9 (riket 14,3). För de högskoleförberedande programmen var genomsnittet 14,8 i Östhammars kommun vilket är likasom riket. Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, yrkesprogram kommunala skolor var 13,2 vilket är lika som riket. Det var fler elever som läste på ett yrkesprogram än på ett högskoleförberedande program.

Elever från högskoleförberedande program hade bättre studieresultat än elever från yrkesprogram. Kvinnor hade bättre studieresultat än män. Våren 2018 var den genomsnittliga betygspoängen för kvinnors avslutade gymnasieskolan på nationella program 14,9 och för männen 13,4. Skillnaderna mellan kvinnor och mäns genomsnittliga betygspoäng har sedan 2015 ökat på grund av att männen har försämrat sitt resultat.

Andelen elever med examen från nationella program var 98,9 %. Andelen elever med examen från de högskoleförberedande programmen var 100 % vilket är högre än rikets 91,4 %. Andelen elever med examen från yrkesprogram var 97,9 % vilket är högre än rikets 88,4 %.

Andelen elever på högskoleförberedande program som var behöriga till högskolestudier var 100 % (riket 91,4 %). Det är möjligt för elever på yrkesprogram att läsa in grundläggande behörighet. Det har skett en viss minskning över tid av andelen elever med yrkesexamen som också läser in en grund-

läggande behörighet. Andelen elever på yrkesprogram som var behöriga till högskolestudier var 25,5 % (riket 34,3 %). Gymnasieelever från kommunens gymnasieskolor med grundläggande behörighet till universitet och högskola inom tre år är 43,1 %, vilket är lägre än riket. Motsvarande indikator för gymnasieelever från elever folkbokförda i kommunen är 43,2 %.

Vuxenutbildningen

Andelen elever som fullföljer allmänna gymnasiala kurser inom vuxenutbildningen kan tolkas på två sätt. Dels utifrån de elever som får ett betyg inklusive betyget F (83 procent), dels andelen elever som fullföljer allmänna gymnasiala kurser inom vuxenutbildningen och minst fått betyget E (70 procent). Oavsett vilket mått som väljs har resultatet förbättrats jämfört med 2018, men når inte upp till nämndens måltal.

Andelen elever som fullföljer Svenska för invandrare (SFI) med godkända betyg är bättre än nämndens måltal och en ökning med 11 procentandelar jämfört med 2018.

Däremot ökar andelen elever som avbrutit sina studier inom SFI från 18 procent 2017 till 27 procent 2018. Till största del handlar avbrotten om att elever i högre utsträckning har gått mot arbete eller praktik, bland annat utökades antalet extratjänster under 2018. Kvinnor fortsatt har högre betyg i jämförelse med männen. Inga elever betygsattes med ett F i en kurs under 2018.

Kulturskolan

Det är glädjande att antalet deltagare på kulturskolan ökar. En bidragande förklaring är de två projekt som startades genom bidrag från Kulturrådet, dans samt foto/film. Dans har fått

66 elever och foto/film 28 elever. För kulturskolan innebär det 94 nya elever, att dans erbjuds i kommunens samtliga tätorter samt att kulturskolans utbud ökat. Vad gäller fördelningen mellan flickor och pojkar, ökar antalet pojkar marginellt och flickorna är fortfarande överrepresenterade.

Förväntningar, stimulans och utveckling i skolan

Eleverna i årskurs 5 tycker att de har goda möjligheter att nå kunskapskraven i skolan och det finns inga större skillnader mellan flickor och pojkar. Eleverna beskriver att de får lagom svåra uppgifter och att lärarna stöttar eleverna i ord och handling. Här skiljer sig Östhammars kommun från riket, där denna fråga får lägst resultat. Ledord är tydliga instruktioner, respons samt återkoppling på uppgifterna som genomförts.

Eleverna i årskurs 9 har tolkat frågan på olika sätt och det är därför svårt att dra några slutsatser. Det eleverna i intervjuerna beskriver, är att det är lätt att känna av stora krav på att lyckas men möjligheterna är små. Vidare beskriver eleverna att det är svårt att veta vad lärarna förväntar sig när de inte talar om det.

De allra flesta elever i årskurs 5 och 9 tycker att de får det stöd de behöver i skolan. Även om flertalet elever tycker att de får den hjälp de behöver så behöver skolorna se över hur de ser till att anpassningar och extra stöd tillämpas för elever som har sådan. Likväl behöver elever som har höga betyg också stöd i att utvecklas ytterligare.

Att eleverna känner sig stimulerade och nyfikna är en avgörande faktor i deras möjligheter att ta till sig av kunskaper. Både årskurs 5 och 9 har ett dåligt resultat där många elever inte anser att skolarbetet är stimulerande. Pojkarna känner sig generellt mindre

stimulerade än vad flickor gör och på en del skolor är skillnaderna mycket stora.

Det är oroväckande att eleverna inte i så stor utsträckning upplever att skolarbetet är stimulerande. Fråganärsvår analys är då eleverna kanske varar för något ämne och inte alla de läser på skolan. Att stimulera elevers motivation är en utmaning framöver.

För att öka stimulansen krävs bra relationer till läraren, varierade lektioner och det är även viktigt vilken pedagogik läraren arbetar med. Att bara lyssna, läsa och skriva är inte något som stimulerar eleverna då det blir enformigt.

Knappt sex av tio elever i årskurs känner att de har de förutsättningar som behövs för att utvecklas individuellt. Drygt en femtedel av eleverna vet inte om att det finns möjligheter att få extra undervisning. Detta är något som skolorna måste bli bättre på att organisera och tydliggöra.

Knappt fyra av fem elever på gymnasiet anser att de ges förutsättningar att utvecklas individuellt.

Ande elever i årskurs 9 som anser att de får lära sig att reflektera och argumentera i skolan är lågt, även om det ökat med drygt 7 procentenheter sedan 2017. Eleverna upplever att de inte arbetar så mycket med dessa frågor. På gymnasiet har det skett en ökning med 22 procentenheter jämfört med 2017. Lärare och elever har debatter inom ramen för undervisning och eleverna uppmuntras till kritisk reflektion.

Bara drygt hälften av eleverna i årskurs nio anser att de får lika chans till att bli uppmärksammade och bedömda av lärarna. Både pojkar och flickor anser att könen inte får samma förutsättningar i skolan. Pojkarna tycker att det är flickorna som får bäst förutsättningar, samtidigt som flickorna tycker att

det är pojkarna som får bäst förutsättningar.

När det kommer till ansvar för elevernas studier, kommer vi till det lägsta resultatet i elevenkäten, vilket tidigare mätningar också visat. Endast drygt 44 procent av eleverna tycker att de har möjlighet till inflytande eller påverkan på sitt arbete. Eleverna beskriver även här att det är lärarberoende för hur mycket de får ha inflytande och vara med och påverka. Eleverna upplever att läraren redan på förhand har bestämt hur allt ska skötas.

Trygghet och studiero

Generellt upplevs tryggheten på kommunens skolor som god, men det finns många elever som upplever att de inte känner sig trygga i skolan. Att elever känner sig trygga är centralt, inte bara för elevers välbefinnande, utan även för att de ska kunna nå målen för sin utbildning.

Andelen elever i årskurs 5 som känner sig trygga i skolan har minskat jämfört med tidigare. Det är främst vid omklädningsrum, toaletter och korridorer som eleverna upplever sig som mest otrygga. I omklädningsrummen finns oro att någon ska ta en bild och sprida vidare i sociala medier. Det är svårt att få vara ostörd på toaletterna då det rycks i dörrarna och korridorerna upplevs oroliga, särskilt då det är äldre elever där samt på ställen som är avlägsna.

Andelen elever i årskurs 9 som känner sig trygga i skolan har ökat med 18 procentenheter jämfört med mätningen 2017. Eleverna tycker att omklädningsrummen behövs ses över och att det ska vara möjligt att duscha avskilt från andra.

Gymnasieskolan är den skolform där flest elever känner sig trygga. Otryggheten har enligt eleverna främst funnits där det varit konflikter mellan elever, som skolan trots åtgärder med

uppföljningar inte kunnat stoppa helt. Många av konflikterna har sin grund i händelser utanför skolan och visar på vikten av ett fortsatt medvetet arbete kring trygghets- och likabehandlingsfrågor och ett gott samarbete mellan skola, hem och samhället i övrigt.

Frågan om studiero är den frågan i enkäten som fått sämst resultat och har haft det sedan 2015.

Om eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen behöver de möjlighet att koncentrera sig på det sätt som eleven behöver. En del elever vill ha det tyst och lugnt medan andra elever vill kunna prata och röra på sig. Lärarens relation till eleverna är mycket viktig samt dennes förmåga att göra lektionerna tydliga och att eleverna känner att det är intressant och stimulerande.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Andel elever som tagit gymnasieexamen inom fyra år	70%	78,7%	83%	76%	
Gymnasieelever med examen inom fyra år, elever folkbokförda i kommunen Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för fyra år med examen, inkl. IM, är 78,7 %, (riket 70,5 %). Gymnasieelever med examen från yrkesprogram är 88,5 % (riket 77 %) och elever med examen från högskoleförberedande program är 84,2 % (riket 83,1). Genomströmningen är totalt sett högre på högskoleförberedande program än yrkesprogram. Genomströmningen är även högre för flickor än pojkar. Gymnasieelever med examen inom fyra år, elever i kommunens gymnasieskolor Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för fyra år med examen, inkl. IM, är 78 %, (riket 70,5 %). Genomströmningen på fyra år är totalt högre för kvinnor (80 %) än män (76,8 %). Gymnasieelever med examen från yrkesprogram är 100 % (riket 77 %) och elever med examen från högskoleförberedande program är 88,1 % (riket 83,1 %).					
Andel elever i åk 1 som klarar lässcreeningen	100%	73,7%	76%	72%	
Generellt har utfallet för lässcreeningen sjunkit, totalt sett och per enhet. Öregrunds skola och Österbyskolan har höjt sina resultat mot föregående läsår. Vid jämförelse över tid ligger utfallet för läsåret 2017/2018 i nivå med 2015. Skillnaderna mellan flickor och pojkar har utjämnats, vilket beror på att pojkarnas resultat har ökat och att flickornas resultat har försämrats.					
Andel elever i åk 5 som anser att skolarbetet stimulerar till att lära sig mer	100%	57%			
Elevernas stimulans har sjunkit sedan 2017. De känner sig mindre nyfikna på att lära sig mer i skolan. Värdet har fallit 20 procentenheter sedan 2017 års mätning. Eleverna beskriver under våra intervjuer att de stimuleras av variation på lektionerna, att arbeta med enformiga moment som att läsa och skriva gör att de tappar motivationen. En skola sticker särskilt ut i mätningarna och det är Vallonskolan. Här tycker hela 93% av eleverna att de är stimulerande att lära sig mer. Även här säger sig eleverna vilja ha variation och de tycker också att de får det. Tittar vi på skillnaderna mellan flicka och pojke så känner sig pojkarna generellt mindre stimulerade än flickorna. På en del skolor är det till och med så att pojkarna känner sig hälften så stimulerade än vad flickorna gör.					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målopp- fyllelse
Andel elever i åk 5 som anser att deras lärare förväntar sig att de ska göra sitt bästa	100%	91%			
90% av eleverna i åk 5 tycker att de har goda möjligheter att nå kunskapskraven om de försöker. Utfallet är i linje med mätningarna tidigare år. Här är det inga stora skillnader mellan flicka och pojke. Eleverna beskriver att de får lagom svåra uppgifter och att lärarna stöttar eleverna i ord och handling. Här skiljer sig kommunens resultat från övriga riket, då denna fråga får lägst resultat hos andra. Här gör Östhammars kommun något särskilt bra. Vallonskolans elever är de elever som kan beskriva mer ingående om vad lärare gör för att den här frågan ska få så gott utfall. De säger att de får mycket respons under dagen i skolan, att de får tydliga instruktioner om vad som ska hända och vad de kommer lära sig. Efter lektionen får de även återkoppling, tips och respons på vad de genomfört.					
Andel elever i åk 5 som upplever att de får den hjälp de behöver i sitt skolarbete för att utvecklas	100%	90%			
Nio av tio elever tycker att de får det stöd de behöver i skolan. Genomgående säger eleverna att de vet att de kan göra annat för att komma vidare med en uppgift, på olika sätt. Att behöva räcka upp handen när man behöver hjälp, gör att en del inte ber om det och gör därmed andra saker än vad som var tänkt för lektionen					
Andel elever i åk 5 som upplever att de har sådan studiero att de kan utföra sina studier	100%	61%			
Bara sex av tio elever tycker att de har studiero på lektionerna. Det här är den fråga som fick lägst resultat i enkäten och det resultat som har haft lägst resultat sedan 2015. Studieron är central för att eleverna ska kunna genomföra sitt arbete. Eleverna säger att studiero är olika för alla elever, en del vill ha det tyst och lugnt samtidigt som andra vill kunna prata och röra på sig. Detta är en stor utmaning för skolorna att arbeta med. Studieron är inte beroende av elevens ansträngningar. Det är lärares uppgift att möjliggöra studiero för alla elever. Faktorer som spelar in här är lärarens relation till eleverna, eleverna säger att när de känner läraren väl och har förtroende för hen så lyssnar eleverna mer noggrant. Kommer det in en ny lärare försvinner studieron. Ytterligare en faktor som eleverna lyfter fram är lärarens förmåga att göra lektionerna tydliga och att eleverna känner att det är intressant och stimulerande.					
Andel elever i åk 5 som upplever att de är trygga i skolan	100%	81%			
Tryggheten har sjunkit vid våra skolor. I våra intervjuer beskriver eleverna genomgående att situationerna vid omklädningsrummen, toaletter och korridorer är de som upplevs som mest otrygga. Eleverna är inte bekväma när de ska duscha, de känner sig uttittade när det är kö framför under tiden som de gör sig klara. Likväl är det oroligt på en del skolor där mobiltelefoner finns med i omklädningsrummen. Eleverna känner oro för att någon ska ta en bild och sprida den vidare. Det är svårt att vara ostörd på toaletterna då andra elever rycker i handtagen. Korridorer är oroliga särskilt där det vistas mycket elever och där äldre elever är samt på ställen som är avlägsna.					
Andel elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	100%	74,9%	78%	72%	
Resultatet har sjunkit med 2,1 procentenheter mot föregående läsår. Sett över tid har resultatet legat kring 75%. Flickornas resultat har sjunkit jämfört med tidigare år medans pojkarnas har legat still.					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målfyll- fyllelse
Meritvärdet i åk 9		204,7	223	188	
Efter meritvärdet har stigit de senaste åren fick vi läsåret 2017/2018 en tillbakagång. Skillnaderna mellan flicka och pojke är stor. Dock har skillnaden minskat något. Det beror på att flickorna minskat sitt resultat. Vi behöver se över hur vi undervisar samt vilka underlag vi använder för bedömning.					
Andel elever i åk 9 som anser att skolarbetet stimulerar till att lära sig mer	100%	62,9%			
Elevernas stimulans har ökat 15 procentenheter sedan 2015, utfallet är dock mycket lågt. Att eleverna känner sig stimulerade och nyfikna är en avgörande faktor i deras möjligheter att ta till sig av kunskaper. Detta i sin tur, förklarar eleverna, är mycket beroende på deras relation till läraren. Det är även viktigt med vilken pedagogik läraren använder sig av. Elever i årskurs nio önskar variation under lektionerna och inte bara lyssna, läsa och skriva. Det behövs större variation för att öka elevernas stimulans.					
Andel elever i åk 9 som upplever att de ges förutsättningar att utvecklas individuellt	100%	59%			
Knappt sex av tio elever känner att de har de förutsättningar som behövs för att utvecklas individuellt. I detta värde räknas även ovanstående analys om stimulans in. Vad gäller extra undervisning är det hela 21,9% som inte vet om det finns möjligheter att få extra undervisning, detta är något varje elev behöver känna till och skolorna behöver där med att organisera och tydliggöra detta ytterligare. Det finns även en upplevelse av att elevernas möjlighet till högre betyg, i många fall, är beroende av elevens relation till läraren. Elever som har en sämre relation till sin lärare beskriver att det inte spelar någon roll om de anstränger sig extra, för att läraren redan har en uppfattning om eleven och dess kunskaper.					
Andel elever i åk 9 som anser att deras lärare förväntar sig att de ska göra sitt bästa	100%	71,2%			
Vi har uppmärksammat att frågan som ställts i enkäten har tolkats olika av eleverna. Frågan löd "Mina lärare förväntar sig att jag ska göra mitt bästa". Många har här tolkat frågan som att lärarna har en allt för hög förväntan på eleverna som eleverna omöjligt kan nå, en negativ förväntan. Det som efterfrågas är den positiva förväntan läraren har på eleven, att eleven alltid gör sitt bästa utifrån sina förutsättningar och möjligheter. Där av är detta resultat svårt att tolka. Resultatet är det tredje högsta resultatet i enkäten till eleverna i årskursen, men troligen har inte eleverna tolkat den som det var menat. Det eleverna i intervjuerna beskriver, är att det är lätt att känna av stora krav på att lyckas men möjligheterna är små. Vidare beskriver eleverna att det är svårt att veta vad lärarna förväntar sig när de inte talar om det.					
Andel elever i åk 9 som upplever att de får den hjälp de behöver i sitt skolarbete för att utvecklas	100%	77,1%			
Genomgående säger eleverna att de vet att de kan göra annat för att komma vidare med en uppgift. De kan gå tillbaka och titta vad de gjort tidigare, fråga en annan elev eller ta en annan uppgift. Att räcka upp handen när eleverna behöver hjälp är inget bra system. Även om flertalet elever tycker att de får den hjälp de behöver så behöver skolorna se över hur de ser till att anpassningar och extra stöd tillämpas för elever som har sådan. Elever har lyft att även om anpassningar skrivs in i Unikum så ligger det på den enskilde eleven att be om hjälpen. Likväl behöver elever som har höga betyg också stöd i att utvecklas ytterligare.					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målupp- fyllelse
Andel elever i åk 9 som anser att de får lära sig att reflektera och argumentera för sin sak i skolan	100%	61,5%			
Resultatet för frågorna kopplade till reflektion och argumentation får låga resultat även om de har ökat med 7,4 %. Elevernas beskrivningar går i linje med detta. Eleverna upplever inte att de arbetar så mycket med frågorna. Källkritik kommer mest in på svensk- och SO-lektioner och det eleverna känner att lärarna pratar mest om är att inte använda Wikipedia som källa.					
Andel elever i åk 9 som anser att de får lika chanser till att bli uppmärksammade och bedömda av lärarna	100%	55,9%			
Eleverna är överens om att könen inte har lika förutsättningar i skolan. I de kompletterande intervjuerna beskriver pojkarna att det är flickorna som får bäst förutsättningar, samtidigt som flickorna tycker att det är pojkarna som får bäst förutsättningar. Pojkarna beskriver att skolan känns mer uppbyggd för hur en flicka traditionellt sett ska vara, tyst, snäll och studerande. Pojkarna upplever att de är dömda på förhand och förutsätts vara stökiga, denna bild tycker även flickorna stämmer. Flickorna tycker att pojkarna är de som får mer chanser i skolan. Då de förutsätts vara stökiga tillåts de att vara stökiga. När pojkarna får tillsägelser och inte sköter sig tillåts pojkarna fortsätta. Flickorna upplever att när de får tillsägelser och inte sköter sig att läraren blir mer arg och hårdare tillsägelser än vad pojkarna får.					
Andel elever i åk 9 som anser att de succesivt får ta ansvar för sina studier	100%	44,4%			
När det kommer till ansvar för elevernas studier, kommer vi till det lägsta resultatet i elevenkäten, vilket tidigare mätningar också visat. Endast 44,4 % av eleverna tycker att de har möjlighet till inflytande eller påverkan på sitt arbete. Eleverna beskriver även här att det är lärarberoende för hur mycket de får ha inflytande och vara med och påverka. Eleverna upplever att läraren redan på förhand har bestämt hur allt ska skötas.					
Andel elever i åk 9 som upplever att de har sådan studiero att de kan utföra sina studier	100%	56,5%			
Lite mer än hälften, 56% av eleverna tycker att de har en studiero på lektionerna, vilket är mycket lågt. Om eleverna ska kunna tillgodogöra sig undervisningen behöver de möjlighet att koncentrera sig på det sätt som eleven behöver. Eleverna berättar att studieron är avgörande för vilken relation eleven och klassen har till läraren. Lärare behöver därför stärka sina relationer till eleverna för att kunna höja elevernas studiero.					
Andel elever i åk 9 som upplever att de är trygga i skolan	100%	80%			
Elevernas trygghet är mycket god i våra skolor. Hela 80% upplever att de är trygga i skolan, vilket är en upphämtning med hela 18 procentenheter sedan förra årets mätning. Eleverna nämner att alla elever inte är trygga och att det kan ligga i att det kan vara svårt att våga vara sig själv. I övrigt tycker eleverna att omklädningsrummen är de områden som behöver ses över mer. Det är inte bekvämt att duscha inför eleverna i klassen, eleverna önskar större möjligheter att få duscha avskilt från andra.					
Andel elever på gymnasiet som får gymnasieexamen inom tre år	100%	66,7%	69%	65,4%	
Gymnasieelever med examen inom tre år, elever i kommunens gymnasieskolor Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan med examen, inkl. IM, är 66,7 %, (riket 64,3 %). Genomströmningen på tre år är totalt högre för kvinnor (69 %) än män (65,4 %). Gymnasieelever med examen från yrkesprogram är 88,4 % (riket 72,4 %) och elever med examen från högskoleförberedande program är 79,6 % (riket 78,8 %). Vi ser att fler elever behöver mer än tre år på sig att fullfölja en gymnasieutbildning.					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målupp- fyllelse
Gymnasieelever med examen inom tre år, elever folkbokförda i kommunen Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan med examen, inkl. IM, är 72,3 %, (riket 64,3 %). Gymnasieelever med examen från yrkesprogram är 85,4 % (riket 72,4 %) och elever med examen från högskoleförberedande program var 76,8 % (riket 78,8 %). Genomströmningsmålet i den nationella statistiken tar inte hänsyn till om eleven fullföljt utbildningen på den skola och på det program som påbörjades. Målet baseras på den skola där elevens utbildning startade, och om eleven exempelvis byter skola efter en tid räknas ändå resultatet till startskolan. Ca 77 % av eleverna startade och slutförde utbildningen inom samma program i de kommunala skolorna. Av de elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen 2015 gick 24 % av eleverna på något IM-program.					
Andel elever i år 2 på gymnasiet som upplever att de ges förutsättningar att utvecklas individuellt	100%	79%			
Nämndens styrtal "Andel elever som upplever att de ges förutsättningar att utvecklas individuellt" har tagits fram utifrån frågorna i Skolinspektionens enkät: skolarbetet stimulerar eleverna att lära sig mer (74 %); att eleverna kan få extra undervisning om de behöver det (73 %) och att eleverna kan få svårare uppgifter om de vill (90 %). Totalt anser 79 % av eleverna att de ges förutsättningar att utvecklas individuellt i jämförelse med 69 % för samtliga deltagande skolenheter. Eleverna upplever att lärarna ger extra undervisning och svårare uppgifter för att de ska kunna höja betygen. Detta är en viktig del i undervisningen som vi måste fortsätta att bygga vidare på. Arbetslag har lyft fram att det finns lärare som har begränsat med tid till att ge uppgifter till högrepresterande då elever med andra behov, av skilda slag, behöver mycket tid. Det är oroväckande att eleverna inte i så stor utsträckning upplever att skolarbetet är stimulerande. Frågan är svåranalyserad då eleverna kanske svarar för något ämne och inte alla de läser på skolan. Att stimulera elevers motivation är en utmaning framöver. Förslag på åtgärder är att ett ökat samarbete mellan yrkesämnena och teoretiska ämnen skulle kunna väcka intresse och röd tråd. Arbetet skulle underlättas med mindre samläsningar över programmen och fler samläsningar inom samma program men olika årskurser. Det skulle kunna ge vinster som underlättande av ökad infärgning och arbete mot examensmål.					
Andel elever i år 2 på gymnasiet som anser att de får lära sig att reflektera och argumentera för sin sak i skolan	100%	82,3%			
Totalt anser 82,3 % av eleverna att de får lära sig att reflektera och argumentera för sin sak i skolan på gymnasiet i jämförelse med 74 % för samtliga deltagande skolenheter. Positivt att det har skett en förbättring med nästan 22 % sedan 2015. Enligt personalenkäten anser de flesta lärarna att det finns utrymme under lektionerna för gemensam reflektion och diskussion; att lärare och eleverna har diskussioner och debatter inom ramen för undervisningen och att de uppmuntrar eleverna till kritisk reflektion					
Andel elever som fullföljer allmänna gymnasiala kurser inom vuxenutbildningen	85%	70%			
Andelen elever som fullföljer allmänna gymnasiala kurser inom vuxenutbildningen har två värden beroende på hur man tolkar styrtalet. Dels kan vi tolka styrtalet utifrån alla elever som får ett betyg, inklusive betyget F. Dels kan vi tolka styrtalet utifrån andelen elever som når ett godkänt betyg på sin kurs. Oavsett detta kan vi under kalenderåret se en ökning av andelen elever som fullföljer allmänna gymnasiala kurser inom vuxenutbildningen. Andelen elever med ett betyg var under 2018 83%. Andelen elever med minst betyget E var under 2018 70%.					
Andelen elever som fullföljer SFI med godkända betyg	70%	78%			
Under 2018 var andelen elever som fick ett betyg 78%, det är en ökning i jämförelse med 2017 då den andelen var 67%. Andelen elever som avbröt sin Sfi var under 2018 27% vilket i sig är en ökning sett mot 2017 där andelen var 18%. Till största del handlar avbrotten om att elever i högre utsträckning har gått mot arbete eller					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målupp- fyllelse
en praktik. En förklaring till den ökade procentandelen är antalet extratjänster som utökades under 2018. Vi ser att kvinnor fortsatt har högre betyg i jämförelse med männen. Inga elever betygsattes med ett F i en kurs under 2018.					
Antal elever som har individuella kurser i kulturskolan	625	692	477	215	

Det är glädjande att antalet deltagare på kulturskolan ökar. Mycket beror på två projekt som startats genom bidrag från kulturrådet (dans och foto/film). Dansen har fått 66 nya elever och foto/film 28 nya elever. Totalt för kulturskolan innebär det 94 nya elever, att dans erbjuds i kommunens samtliga orter samt att kulturskolan utökat sitt utbud. Vad gäller fördelningen pojkar/flickor ökar antalet pojkar marginellt och resultatet visar likt tidigare – att flickor är överrepresenterade.

NYCKETAL BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN BOKSLUT 2018	REDOVISAT 2016	REDOVISAT 2017	BUDGET 2018	REDOVISAT 2018
Kulturskola				
Antal aktiviteter/elever i egen verksamhet (st)	550	639	545	650
Nettokostnad/aktivitet/elev (kr)	10 777	9 595	6 357	6 570
Förskola				
Antal barn i egen verksamhet (st)	892	942	958	973
Varav allmän förskola (st)	76	87	80	87
Nettokostnad/barn (kr), exkl barnomsorgsavgift	109 841	115 252	118 006	121 139
Antal barn i extern verksamhet (st)	13	10	15	10
Kostnad/barn (kr), exkl barnomsorgsavgift	147 122	148 610	127 589	157 828
Öppen förskola				
Antal kommunala enheter (st)	1	1	1	1
Nettokostnad/enhet (kr)	549 068	480 527	537 606	497 866
Pedagogisk omsorg				
Antal barn i egen verksamhet (st)	85	62	60	30
Nettokostnad/barn (kr), exkl barnomsorgsavgift	116 051	92 141	79 173	108 309
Antal barn i extern verksamhet (st)	115	129	125	153
Kostnad/barn (kr), exkl barnomsorgsavgift	73 625	71 393	88 770	72 189
Fritidshem				
Antal barn i egen verksamhet (st)	791	852	830	903
Nettokostnad/barn (kr), exkl barnomsorgsavgift	37 326	35 242	36 569	31 792
Antal barn i extern verksamhet (st)	20	20	20	23
Kostnad/barn (kr), exkl barnomsorgsavgift	34 535	39 322	36 139	40 998

NYCKETAL BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN BOKSLUT 2018	REDOVISAT 2016	REDOVISAT 2017	BUDGET 2018	REDOVISAT 2018
GRUNDSKOLA INKL FÖRSKOLEKLASS				
Antal elever i egen verksamhet (st)	2 170	2 235	2 263	2 264
Nettokostnad / elev (kr), exkl skolskjuts	90 975	91 790	91 415	93 875
Antal elever i extern verksamhet (st)	87	81	85	84
Kostnad / elev (kr), exkl skolskjuts	108 573	112 527	116 172	110 854
Grundsärskola				
Antal elever i egen verksamhet (st)	16	18	19	16
Nettokostnad / elev (kr), exkl skolskjuts	392 761	332 393	331 027	414 185
Antal elever i extern verksamhet (st)	0	0	0	0,2
Kostnad / elev (kr), exkl skolskjuts	0	0	0	348 650
GYMNASIESKOLA				
Antal egna elever i egen verksamhet (st)	402	383	335	356
Nettokostnad / elev (kr), exkl skolskjuts	131 225	137 073	152 601	136 224
Antal elever i annan kommun (st)	177	161	186	158
Kostnad / elev (kr), exkl skolskjuts	122 978	125 843	124 010	123 875
Antal elever i fristående skola	184	193	167	188
Kostnad / elev (kr), exkl skolskjuts	121 090	126 183	127 494	126 403
GYMNASIESÄRSKOLA				
Antal elever i extern verksamhet (st)	14	14	15	13
Kostnad / elev (kr)	378 257	398 915	380 053	417 258
VUXENUTBILDNING				
Antal elever komvux grund (st)	19	29	*	13
Nettokostnad / elev (kr)	68 545	80 060	*	91 570
Antal elever komvux gym + distans (st)	142	144	*	158
Nettokostnad / elev (kr)	41 363	25 001	*	22 196
Antal elever särsvux (st)	18	16	*	12
Nettokostnad / elev (kr)	116 701	133 345	*	170 088
Antal elever Svenska För Invandrare (st)	70	90	*	92
Nettokostnad / elev (kr)	45 390	43 585	*	52 949
Antal elever Uppdragsutbildning (st) och KAA	54	50	*	25
Nettokostnad / elev (kr)	19 561	31 429	*	61 526
Antal elever Yrkeshögskola (st)	18	14	*	21
Nettokostnad / elev (kr)	66 561	56 719	*	48 787

* I budgetarbetet fördelas inte vuxenutbildningens ram per verksamhet

Ekonomiskt utfall

Årets utfall för barn- och utbildningsnämndens driftbudget är ett underskott om 0,1 mkr, dvs en budget i stort sett helt i balans (-0,02%).

Nämndverksamheten redovisar ett mindre överskott vilket beror på lägre kostnad än budgeterat för ersättningar till nämndledamöterna. Även Kulturskoleverksamheten visar ett mindre överskott vilket beror på personalomsättningar under året.

Verksamheten barnomsorg omfattar öppen förskola, förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem. Verksamheten visat totalt ett underskott om 2,3 mkr (-1,5 %). Underskottet beror på mer kostnader än budgeterat bl a pga av fler barn i egen verksamheten. Under året har även två nya förskolepaviljonger anförskaffats vilket blivit något dyrare än beräknat.

Grundskoleverksamheten inklusive förskoleklass visar en budget i stort sett i balans, + 0,5 mkr (+0,2 %). Grundsärskoleverksamheten visar ett underskott om 0,5 mkr (-6,1%) vilket huvudsakligen beror på ökat behov under året både i egen verksamhet och i extern verksamhet.

Gymnasieskoleverksamheten visar ett överskott om 1,8 mkr (+ 1,9 %). Överskottet kommer dels av färre elever än planerat i extern verksamhet, dels sent inkomna och därmed ej förbrukade bidrag bl a från Migrationsverket i egen verksamhet.

Östhammars kommun driver ingen egen gymnasiesärskola utan köper detta av annan kommun eller friskolor. Verksamheten visar ett underskott om 0,5 mkr (-5,7 %) vilket beror på ökade kostnader för elevpeng och skolskjuts.

Vuxenutbildningen visar ett underskott om 0,3 mkr (-1,6%) vilket är en budget i stort sett i balans. Underskottet kommer huvudsakligen av ökade kostnader för svenska för invandrare (SFI) samt uppdragsutbildning.

Posten övrigt inom barn- och utbildningsnämnden består av nämndövergripande administration (bl a kostnad för BOU-kontoret) och korttidstillsyn (kostnad för tillsyn av barn och ungdomar över 12 år inom särskolans personkrets). Sammantaget visar denna post ett överskott om 0,6 mkr (+2,9%) vilket beror ej nyttjad reserv inom BOU-kontoret.

Barn- och utbildningsnämnden har arbetat med en investeringsbudget om 4,5 mkr 2018 och 3,3 mkr har utnyttjats. De största projekten under året har varit köp av inventarier till Gimos grundskolor och Österbyskolans nya skolpaviljong, utemiljö vid Öregrunds skol samt inventarier till Alma förskola. Barn- och utbildningsnämnden begär flytt av 1,2 mkr av investeringsbudgeten från 2018 till 2019 för att kunna slutföra pågående projekt i förskolorna Logården i Östhammar och Furustugan och Alma i Alunda.

RESULTATRÄKNING MNKR	2016	2017	2018
Intäkter	78,9	78,8	91,5
Kostnader	-582,2	-601,5	-628,8
varav personalkostn	-323,1	-341,0	-357,5
varav lokalkostn	-86,8	-87,7	-88,5
Nettokostnader	-503,2	-522,8	-537,3
Budget	-505,2	-522,8	-537,2
Årets resultat	1,9	0,1	-0,1

VERKSAMHETSOMRÅDEBUDGET MNKR	2018	UTFALL	AVVI- KELSE
Nämnd	-1,2	-1,0	0,2
Kulturskola	-6,4	-6,2	0,1
Förskoleverksamhet	-150,0	-153,2	-3,3
Grundskola	-229,0	-227,4	1,5
Grundskärskola	-7,7	-8,2	-0,5
Gymnasieskola	-98,5	-96,7	1,8
Gymnasieskärskola	-7,9	-8,4	-0,5
Vuxenutbildning	-15,1	-15,4	-0,2
Övrigt	-21,5	-20,8	0,6
Summa	-537,2	-537,3	-0,1
Nettoinvesteringar	4,5	3,3	1,2

Socialnämnden

Socialnämndens ansvarsområden är ansvar och omsorg för äldre och för personer med funktionsvariationer (Vård och omsorg), samt individ och familjeomsorg (IFO).

Individ och familjeomsorgen ger uteslutande stöd i frågor som rör familjerätt, försörjnings, stöd vid missbruk, boendestöd samt myndighetsdelen av barn och unga. Stöd i dessa frågor sker oftast enligt SOL. Utöver denna verksamst återfinns öppna insatser för barn och unga samt verksamheten med ensamkommande barn. IFO hanterar ca 343 ärenden löpande över året med för närvarande 489 beviljade insatser.

Inom omsorgen för äldre och personer med funktionsvariationer (Vård och omsorg) återfinns förebyggande arbete, anhörigstöd, vård och omsorgsboende, hemtjänst, hemsjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL), gruppboendestäder och annan service inom ramen för lag om stöd och service (LSS), samt socialtjänstlagen (SoL). Syftet i sin förlängning är att skapa, så långt möjligt, likvärdiga levnadsvillkor för samtliga invånare i kommunen. Antalet brukare som erhåller stöd enligt ovan uppgår till ca 160 brukare enligt LSS samt ca 1 055 brukare med insatser enligt SoL.

Ett annat ansvarsområde är färdtjänst, som regleras av färdtjänstlagen.

Vård och omsorg har ca 650 anställda och står för ca 90 % av socialnämndens totala personalstyrka. IFO organiserar ca 70 anställda och verkar inom områdena Barn och unga, försörjningsstöd, familjerätt, öppenvård, missbruk och socialpsykiatri mm.

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena.

En attraktiv och växande kommun

År 2018 har präglats av fortsatt hög personalsättning inom de flesta verksamheterna. Detta innebär att belastningen på kvarvarande personal har varit hög och att övriga mål har påverkats negativt. Både inom IFO och VoO har organisationerna setts över för att skapa en bättre leveranssäkerhet, både avseende volym och kvalitet under tider med hög personalsättning. Detta inkluderar även arbete med att tydliggöra chefer och medarbetares uppdrag och befogenheter. Under senare delen av året har detta börjat ge effekt och förvaltningen har i allt större utsträckning lyckats med rekryteringar bland sjuksköterskor och socionomer än vad som tidigare varit fallet. Detta torde på sikt ge resultat i det kvalitetsarbete förvaltningen bedriver och därmed en ökad arbetstillfredsställelse hos personalen.

Under december månad har barn- och utbildningsförvaltningens ledningsgrupp genomfört en genomlysning av socialförvaltningens organisation avseende ledning och styrning. Resultatet av denna genomlysning kommer att arbetas in i det organisatoriska utvecklingsarbetet som pågår inom förvaltningen i syfte att utveckla förvaltningens ledarskap.

Inom området arbetsmiljö och rehabilitering har ett stort arbete under året genomförts. Arbetsmiljöverket har genomfört en långsiktig granskning av det systematiska arbetsmiljöarbetet som förvaltningen bedriver, vilket resulterat i förbättringar inom området. Särskilt fokus har legat på uppföljning av rehabiliteringsarbetet som i sin tur lett till flera avslutade tillsynsärenden. Trots detta fortsätter sjukfrånvaron att öka.

På grund av det ekonomiska läget har förvaltningen bedrivit ett tydligare och mer operativt ledar-

skap än tidigare. På kort sikt kan detta ha påverkat medarbetarinflytande negativt, men långsiktigt skapar detta samtidigt förutsättningar för att arbeta med delaktighet och inflytande bland personalen. Arbetet med utökadesysselsättningsgrader har fortlöpande genomförts under året. Arbetet har ingått i den översyn och framtagande av en tydligare organisation inom vård och omsorg som skett under hösten, med syfte att få en ekonomi i balans,

Socialstyrelsens "Öppna jämförelser" har under årets mätning vid särskilda boenden visat på ett sämre resultat vid fyra av fem särskilda boenden jämfört med förra året, trots satsningar på att förbättra måltidssituationen, fler aktiviteter samt tillgänglighet av vårdpersonal. En utredning av de särskilda boendenas måltidshantering har skett, och åtgärder är planerade att ske under våren 2019. Inom hemtjänst och hemsjukvård har andelen brukare som är nöjda i årets mätning ökat. IFO har genomfört en lokal brukarundersökning, där organisationen ges bra betyg. Tyvärr var svarsfrekvensen låg, vilket medför svårigheter att dra några mer långtgående slutsatser. Förvaltningens synpunkts- hantering har fått allt fler inkommande synpunkter. De synpunkter som inkommit avseende IFO bekräftar resultatet i den lokala brukarundersökningen.

Antalet hyrpersonal har under den senare delen av året minskat väsentligt. Detta skapar förutsättningar att förbättra kontinuiteten runt brukarna, främst inom hemsjukvården och IFO. Trots stort inslag av hyrpersonal inom IFO har kvaliteten på utredningar avsevärt förbättrats. Även utredningstiderna hålls i stor utsträckning.

Inom VoO är det vanligast med korta utredningstider under mätperiod även om en del längre utredningstider förekommer, dock inte över måttet. Verkställighet av särskilt boende har i stort sett samma positiva måttal gällande antal dagar som

förra året, ca 20 dagars väntan innan inflyttning kan ske för den enskilde.

Det gemensamma arbetet med förändringen av den nya lagen om samverkan mellan slutenvård, primärvård och kommunerna har gett resultat. Östhammars kommun får bra betyg vid de utvärderingar som genomförts. Kostnaderna för betalningsansvar har hållits till ett minimum.

Boendestödets uppdrag och målgrupp har breddats, vilket innebär att verksamhet vuxit i volym. Boendestödet levererar från och med 2018 tjänster till både IFO samt VoO, vilket är positivt utifrån samverkan om brukarna. Det innebär också att brukarna, som ofta missats på grund av otydlighet i ansvarsfrågan, får ett ökat stöd och därmed en betydande ökning av livskvaliteten.

Under våren startade en ny verksamhet "Repslagargatan" som är en ny enhet med sammanhållna servicebostäder. Boendet är förbrukares och omfattas av LSS och är ett bra komplement till gruppbo- städer.

Samarbetet med Samhall har vidare utvecklats. Nya tjänster och matdistribution utförs inom ramen för deras uppdrag.

Utvecklingen av förvaltningens verksamhetssystem sker parallellt med de LOV-företag, lagen om valfrihet, som bedriver verksamhet på socialnämndens uppdrag. Ett antal samverkansmöten och kontinuerlig dialog om verksamhetsutveckling har skett med LOV-företagen. Samarbetet har även skett med förvaltningens LOV-företag gällande de hälso- och sjukvårdsinsatser som vård och omsorg utför till företagens brukare. Arbeta med att utveckla informationen om RUT och LOV, samt medverkan vid Albrektsmässan har skett i dessa frågor.

En hållbar kommun

Större delen av året har använts för att få förvaltningens grundläggande kostnadsnivå att komma i balans med budget. Inom vård och omsorg har samtliga schemastrukturer setts över och gruppboendestädernas organisation och struktur har setts över. En omfattande omställning av verksamheten med ensamkommande barn har skett, vilket innebär att samtliga HVB-hem för ensamkommande har stängts och endast stödboende erbjuds som boendeform för målgruppen (viss överlappning av HVB-hem in på 2019 kommer att ske). En genomlysning av samtliga ärenden inom barn och unga verksamheten har skett i syfte att: ompröva tidigare beslut, omförhandla avtal samt utvärdera genomförda insatser.

Större delen av socialnämndens verksamheter utgårifrånattstödjamänniskortillettsjälvständigt liv. Arbetet med införandet och etablerandet av individens behov i centrum (IBIC) som vedertagen arbetsform fortsätter. Samtliga brukare har nu individuella genomförandeplaner och de flesta finnsdokumenteradeiförvaltningensverksamhetssystem. Övergången till IBIC innebär för utförarorganisationerna ett paradigmskifte. Paradigmskiftet består i att stödjande personal går från att överbrygga tappade funktioner till att bibehålla och utveckla befintliga förmågor hos brukaren. Teamarbete mellan professionerna biståndshandläggare, sjuksköterska, fysioterapeut, arbetsterapeut och enhetschef är ett etablerat arbetssätt på respektive ort.

Isamband med att utredning och placering av barn har ökat har samtidigt fler barn och familjer fått hjälp av öppenvårdsverksamheten Råd och stöd.

”Bryggan” har tillkommit som arbetsform i samverkan med skolan. Syftet med Bryggan är att bryta

ungdomars och unga vuxnas sociala utanförskap genom att arbeta för att motivera målgruppen till att delta i insatser mot arbetsmarknaden. Målgruppen är 16-29 år och finansieras med pengar från Samordningsförbundet i Uppsala län.

I all upphandling beaktas alltid lägsta miljöpåverkan. Nämnden ställer under året om samtlig verksamhet för att kunna bidra i arbetet med källsortering. Allt fler bilar inom förvaltningen är hybrid eller renodlade elbilar. Arbetet med att utöka antalet tillsynskameror har fortsatt under året. Förändring av nämndens riktlinjer för handläggning har möjliggjort snabbare och enklare hantering av kamerorna, som i antalet har ökat under året från 5 till cirka 18. Det motsvarar omkring 30 besök med bil med två personal per natt. Under året har ett omfattande arbete med planering av införandet för en nyckelfri hemtjänst genomförts.

En lärande kommun

Samverkan med framför allt Region Uppsala och barn- och ungdomsförvaltningen har stärkts. Inom det strategiska området har samverkan skett med Region Uppsala och ett antal rutiner har reviderats som exempelvis finansiering av egenvård, rutiner för olika former av missbruk och lag om samverkan vid utskrivning från slutenvård. Trygg hemgång från slutenvården och mobila team är några andra samverkansområden i den operativa verksamheten som har beästs. Ett långsiktigt avtal för närvårdenheten är tecknat med Region Uppsala med en löptid om fyra år. Tillsammans med Region Uppsala har ett arbete med att processa Nära vård 2030 på central nivå påbörjats.

I samverkan med övriga kommuner har ett antal avtal reviderats, exempelvis hjälpmedelsavtalet, socialjour och chefsjour. Dessa avtal omsluter en

ganska stor del verksamhet som numer sker gemensamt med övriga kommuner i länet.

Skolan är en annan viktig part där vi under våren arbetat med att skapa en gemensam bild över varandras uppdrag inom barn och unga. Detta skapar större förståelse och underlättar framtida samverkan. Detta arbete har fortsatt under hösten för att befästa kontakter och relationer med skolan. Inom vård och omsorg är det främst samverkan med skolan rörande vård och omsorgscollege som har varit i fokus avseende omcertifiering av verksamheten.

Som tidigare nämnts har skolans ledningsgrupp varit en resurs för socialförvaltningen där de genomfört en genomlysning av förvaltningens styrning och ledningsstruktur.

Ett omfattande arbete är nedlagt i planeringen för ett nytt äldreboende i Öregrund. På grund av ändrade förutsättningar har detta projekt flyttats på framtiden. Under projektiden har omfattande kunskap avseende projektering av större äldreboendeobjekt byggts upp.

I samverkan med Edsvägens anhängförening har en demensdag genomförts i Östhammar. Det var god uppslutning och cirka 300 deltagare tog del av den kunskap som presenterades där.

Avseende innovation inom främst digitaliseringen ligger socialnämnden långt fram i förhållande till många andra kommuner. Digitala larm och tillsyn, mobil dokumentation och återrapportering och GPS-tillsyn är några tjänster som vidareutvecklats under året. Socialnämnden prioriterar detta område och nya tjänster som är på gång är nyckelfri hemtjänst och dosdispensation av läkemedel. Trygghetslarmen vid särskilda boenden och gruppboendestäder

är uppgraderad med ny teknik. Livslängden på befintliga system har därmed förlängts, vilket har stor ekonomisk betydelse. Ny larmorganisation är upprättad där larmombud utsetts och utbildats vid samtliga vårdenheter.

En öppen kommun

Två medborgardialoger har genomförts i samband med planerad utbyggnad av Tallparken.

En gemensam aktivitet där samtliga berörda aktörer i civilsamhället var inbjudna har genomförts under hösten. Stor uppslutning av deltagande föreningarsom avslutades med gemensam workshop i frågan om hur gemensam utveckling kan ske. Ett antal anhängträffar har genomförts under perioden samt att brukarråd finns inom samtliga verksamheter.

Utifrån verksamheternas olika behov har arbete med kommunens värdegrund genomförts. Målet att alla brukare ska ha en gemensamt genomförandeplan är tillgodosedd. Fortsatt arbete med IBIC ska säkerställa att kvaliteten i dessa genomförandeplaner fortsätter att utvecklas. Inom regionen har ett arbete påbörjats avseende personcentrerad vård där samtliga kommuner är delaktiga.

Verksamheten präglas av öppenhet och kontakterna med media har utvecklats. Även om nämnden inte kan uttala sig i enskilda ärenden så kan alltid ta möjligheten att i kontakter med media beskriva hur vi arbetar utifrån ett generellt perspektiv.

Avseende bemötandet inom vård och omsorg kan man från öppna jämförelser utläsa goda resultat. Inom hemtjänsten den nedåtgående trenden brutits och resultatet har förbättrats med en procentenhet avseende brukarnöjdhet. På frågan om

broschyrer om vård och omsorg har genomförts för att underlätta för Östhammars kommuns finskspråkiga invånare som har svårt att tillgodogöra

sig informationen på svenska. Bland annat har översättningar på finska kring hur man ansöker om olika insatser upprättats.

STRATEGISKT INRIKTINGSOMRÅDE	NÄMNDMÅL	
En attraktiv och växande kommun	Vara en attraktiv arbetsgivare som kännetecknas av ett gott ledarskap, uppmuntran av medarbetares engagemang samt en god arbetsmiljö.	
	Tillhandahållatjänster av god kvalitet som ger trygghet, delaktighet, inflytande och valfrihet.	
	Fortsätta utveckla samarbetet med sociala företag, för att leverera värde inom socialnämndens ansvarsområde.	
En hållbar kommun	Verksamhet ska bedrivas kostnadseffektivt med största möjliga nytta för kommuninvånare.	
	Insatser ska stärka individen till ett mer självständigt liv.	
	Miljökonsekvenser ska alltid beaktas och negativa miljökonsekvenser ska förebyggas.	
En lärande kommun	Aktivt samverka med andra vårdgivare, huvudmän och civilsamhället.	
	Genom en aktiv omvärldsbevakning skapa en innovativ och förebyggande socialtjänst som kännetecknas av ständig utveckling.	
En öppen kommun	Socialnämnden ska främja delaktighet, öppenhet och allas lika värde	
	Socialnämnden ska ge god service, bra bemötande och en tydlig och förståelig myndighetsutövning.	

Måluppfyllelse

Vara en attraktiv arbetsgivare som kännetecknas av ett gott ledarskap, uppmuntran av medarbetares engagemang samt en god arbetsmiljö.

Målet bedöms inte kunna nås för helåret.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Andel nöjda medarbetare.	72%	50%			
Under året har ingen medarbetarundersökning genomförts. Det innebär att det inte finns några resultat att redovisa enligt plan. Dock har man på förvaltningen genomfört ett antal psykosocial medarbetarundersökningarsamtenomfattandeanalysavvarförpersonerhar slutatsinanställningvidförvaltningen. Förvaltningen har även fått hjälp av skolförvaltningens ledningsgrupp i en genomlysning av ledning och styrning vid socialförvaltningen. Resultaten pekar på ett antal utvecklingsområden såsom kommunikation, tydlighet i uppdragen samt önskemål om ökad delaktighet.					
Andel anställda män.	10,6%	10,1%			
Inledningsvis på året har andelen män ökat på förvaltningen, och jämför man december 2017 med juni 2018 så har andelen män ökat från 9,6 procent till 10,1 procent.					
Andel heltidsanställda	50%	43,8%			
Förvaltningen arbetar under 2018 för öka sysselsättningsgraderna inom de yrken där deltid har varit vanligt förekommande. Bland annat så har VoO:s utannonserade tjänster i större utsträckning erbjudit heltid. Befintliga medarbetare har också i högre grad erbjudits möjlighet till högre sysselsättningsgrad. Andelen heltidsanställda juni 2018 uppgår till 43,8 procent, vilket kan jämföras med december 2017 då den låg på 42,3 procent. Tittar man på siffror på utförarverksamheten inom VoO så ligger nivåerna på 33,8 procent juni 2018, vilket är en klar förbättring från dec 2017 då den låg på 31,0 procent.					

Tillhandahålla tjänster av god kvalitet som ger trygghet, delaktighet, inflytande och valfrihet.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Brucarundersökning IFO, helhet	84%	85%	77%	92%	
Brucarundersökning genomförd under oktober. Underlaget är så litet så det är svårt att göra sig en uppfattning om resultatets validitet. Vi har dock goda siffror överlag. Särskilt boendestöd har uppvisat positiva återkopplingar från brukarna.					

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målupp- fyllelse
Brukarundersökning SäBo, helhet	92%	76%	74%	81%	
Östhammar tappade på total brukarnöjdhet vad gäller våra särskilda boenden. Edsvägen och Parkvägen har låga resultat jämfört med övriga särskilda boenden. Tallparksgården har glädjande nog en positiv utveckling i år (+ 10 %) och ligger i år på 100 %. De områden där Östhammar minskat i årets mätning är måltidsmiljön, möjlighet att påverka tiden, hänsyn till åsikter och möjlighet att komma utomhus. Satsningar har under året gjorts på att genomföra fler sociala aktiviteter och stöd vid måltidssituationen.					
Brukarundersökning Hemtjänst, helhet	90%	91%	92%	89%	
Östhammar ligger kvar runt 90 % i total brukarnöjdhet vad gäller hemtjänsten. Efter en fallande trend i två år vändes brukarnas totala betyg. Östhammar ligger därmed 3 % över riksnittet på 88 % och delad fyra i länet. Nöjdast är brukarna som har Vallonens hemtjänst och de som har hemtjänsten i Gimo. I Gimo har trenden vänt och nöjdheten har nu ökat med ca 12 % från förra året. Även hemtjänsten i Östhammar har brukare som är mernöjda i år (ökning 8 %). I Alunda ökar man med 3 %. Öregrund och Österbybruk tappar dessvärre med ca 7 % vardera. Nöjdheten hos brukarna som har Aktivt Stöd har minskat med 19 % medan den har ökat med 12 % hos Vallonens hemtjänst.					
God samverkan med de sociala företag Socialnämnden samarbetar med.		Upp- fylld			
Ett fortlöpande utvecklingsarbete är genomfört med LOV företagen i samband med att även dessa har varit tvungna att byta verksamhetssystem. Detta inkluderar även att de ska rapportera med telefoner. Nämnden deltog på Albrektsmässan och informerade om LOV och RUT. I samverkan med Samhall breddat uppdragets omfång för att fler av Samhalls brukare kan komma ut på arbetsmarknaden. Fortsatt samarbete med kvinnojouren Freja <i>Verksamhet ska bedrivas kostnadseffektivt med största möjliga nytta för kommuninvånare</i> <i>Utfall i förhållande till budget</i>					
Insatser ska stärka individen till ett mer självständigt liv					
Återaktualiseringar inom ett år, Barn och unga.	96%	95%	100%	93%	

Målet avser, ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats.

Omfattande arbete har lagts på förbättrade utredningar och bedömningar. Arbetet på mottagningen har omorganiserats och utvecklats vilket gör att ärenden fångas upp i ett tidigare skede än tidigare. Trots begränsade personella resurser har kvaliteten kunna upprätthållas med stöd av konsultköp.

Återaktualiseringar inom ett år, Missbruk

75%

76%

89%

70%

Avser ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem ett år efter avslutad utredning eller insats. Enheten missbruk har förstärkts med en handläggare för att kunna utveckla utredningsarbetet. Detta har medfört att verksamheten har kunnat erbjuda fler brukare stöd enligt 12 steg och återfallsprevention. Vi erbjuder också anhörigstöd vilket förbättrar prognosen för brukaren.

Återaktualiseringar inom ett år, Försörjningsstöd

75%

80%

Avser andel ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd.

Redovisas ej könsuppdelat pga att det är hela hushållet som får försörjningsstöd och att det i första hand registreras på kvinnan i hushållet. Verksamhetens uppfattning är att 80% inte återkommer efter avslutade insatser. Övriga 20% återkommer efter avslutade arbetsmarknads- eller andra insatser.

Miljökonsekvenser ska alltid beaktas och negativa

miljökonsekvenser ska förebyggas

Andel miljöbilar i verksamheten

50%

39,6%

Aktivt samverka med andra vårdgivare, huvudmän och civilsamhället

Socialnämnden har under året fastställt ett antal samverkansdokument med externa intressenter med främst Region Uppsala men även Uppsala kommun. Exempel på samverkansdokument är avtal och överenskommelser i olika former är ex avtal om: avtal om gemensam patientnämnd samt ersättning vid utskrivningsklara. Exempel på fastställda överenskommelser är: regional överenskommelse psykiskt funktionshinder, överenskommelse gällande riskbruk, missbruk och beroende samt överenskommelse om samverkan-utveckling-föräldraskap (SUF). Aktiv kommunikation med äldreföreningar, anhörigföreningar samt brukargrupper har skett.

Samverkan med Uppsala kommun rör främst socialjour samt chefsjour vilket regleras i avtalsform.

Deltagande i SKL:s nya nationella nätverk för att stärka och utveckla system, strategier och modeller för samverkan med civilsamhället.

Genom en aktiv omvärldsbevakning skapa en innovativ och förebyggande socialtjänst som kännetecknas av ständig utveckling

Socialnämnden har under 2018 arbetat aktivt med omvärldsbevakning inom områdena välfärdsteknik och digital teknik som syftar till att behålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för personer som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning.

Viktiga källor till grund för omvärldsbevakning och som utgör underlag för omvärldsanalys är bl.a. MTVE- mässan, Kunskapsguiden, Dela digitalt, Dagens Samhälle och Dagens Medicin. Resultat av omvärldsanalys har legat till grund för beslut och verksamhetsutveckling som bedrivit i ett flertal projekt.

Arbetet med Digitalisering av samtliga särskilda boenden och gruppboendestäder har slutförts under 2018. För en effektiv drift renodlades ansvaret för larm inom ordinärt boende till att ligga kvar hos larmenheten. Driften av larm vid särskilda boenden och gruppboendestäder svarar lokala larmombud.

För att förbättra möjligheten till ökad rörlighet hos medborgare med kognitiv svikt så infördes från och med sommaren 2018 möjligheten att ansöka om gps-klocka. I övrigt fortsätter arbetet med att öka införandet av fler tillsynskamror inom ordinärt boende. Ett mindre digitalt forskningsprojekt har bedrivits inom området demens. Rapport kommer att färdigställts i mars 2019.

Omvärldsbevakningen inom området trygghetslarm är av strategisk vikt för socialnämnden då utvecklingen inom detta område i hög utsträckning leder utvecklingen inom övrig välfärdsteknik för Östhammar och också på nationell nivå

Socialnämnden ska främja delaktighet, öppenhet och allas lika värde

Genomföra Medborgardialoger

Två medborgardialoger har hållits i samband med planerad utbyggnad av Tallparken. Medborgardialog med samtliga berörda frivilligorganisationer i Östhammar har skett under hösten. Ett antal anhörigträffar har genomförts under perioden.

Socialnämnden ska ge god service, bra bemötande och en tydlig och förståelig myndighetsutövning.

Utredningstid (dagar), LSS

60

100

Handläggare för LSS har haft en hög arbetsbelastning under perioden. LSS ärenden har en stor komplexitet vilket gör att handläggningstiden har mycket individuella variationer.

Utredningstid (dagar), Missbruk

85

30

Vald arbetsmodell och styrning säkerställer att utredningstiderna hålls.

Utredningstid (dagar), BoU	120	101	109	93	
----------------------------	-----	-----	-----	----	---

Ledningen för barn och unga har setts över. Ny struktur för mottagning har införts. Utredningstiden följs upp var tredje månad av verksamhetscontroller. Ny samordnare och specialisthandläggare har ökat kvaliteten och struktur. Del av förstärkningen har skett med statliga stimulansmedel.

Utredningstid (dagar), Äldreomsorg	14	8	
------------------------------------	----	---	---

Det är en osäker mätning eftersom handläggarna använder verksamhetssystemet på olika sätt. Ett arbete pågår för att ensa processen vilket förväntas klart under 2019.

Ekonomiskt utfall

Förvaltningsövergripande verksamhet

Deförvaltningsövergripande verksamheterna vilka omfattas av "Nämnd/Politik", "Lokaler" samt "Stab/Administration" uppvisar för helåret ett överskott om 3,0 mnkr. Detta kommer bland annat av större intäkter från den så kallade Ludvikamomsen (+0,6 mnkr), lägre hyreskostnader (+1,3 mnkr) samt ett visst överskott på lönebudgeten (+0,8). Samtidigt har de budgeterade intäkterna för hyror haft ett underskott (-0,6 mnkr).

Individ- och familjeomsorg

Inom blocket "Individ- och familjeomsorg" finns kostnader för placeringar, öppenvård, rådgivning, ekonomiskt bistånd och ensamkommande barn. 2018 års utfall visar ett underskott på -24,8 mnkr.

Kostnaden för myndighetsutövning inom blocket överskred budget med 3,2 mnkr vilket förklaras av höga kostnader för bemanningskonsulter som varit beställda under hela året. Under andra halvåret 2018, men framförallt under sista kvartalet, har ett arbete pågått för att minska behovet av, men framförallt beroendet av bemanningskonsulter. Detta har skett genom att avveckla vissa konsultuppdrag samt genom att anställa personal med rätt bakgrund och kompetens.

Insatsen boendestöd ges utifrån nya riktlinjer från och med oktober 2017, där bland annat målgruppen är utvidgad och både socialpsykiatri (IFO) och biståndsenheten (VoO) kan fatta beslut. Utifrån utvidgad målgrupp och förväntat ökat antal ärenden har det skett en utökning av personal. Verksamheten fick förstärkning i budgeten till 2018 och har redovisat ett överskott på närmare 900 tkr.

Behovet av familjehem och HVB boenden för barn

och unga har ökat och med den utvecklingen följer ökade kostnader. Resultatet blev en nettokostnad på 20,7 mnkr, därmed har budgeten överskridits med 10,1 mnkr

Verksamheten för mottagande av ensamkommande barn har levererat ett underskott på -12,1 mnkr. Intäkter från Migrationsverket (MIV) underskredde budgeterade intäkterna med 18,7 mnkr. Detta är bland annat en följd av periodiseringar av intäkter under årsboksluten 2017 och 2018 där 9,8 mnkr respektive 3,1 mnkr periodiserades. De faktiska intäkterna från MIV uppgick däremot till 24,8 mnkr.

Migrationsverkets ersättersättning enligt dygnsschablon som är åldersbaserad, dels för faktisk dygnskostnad. För att få ersättning för faktisk dygnskostnad krävs det dock att vårdinsatsen, som ges med stöd av socialtjänstlagen (SoL), skalikna de vårdinsatser som avses i 3 § LVU. Historiskt sett har det inte alltid vid beslut tagits hänsyn till dessa kriterier och andra bedömningar har gjorts.

I och med Migrationsverkets långa handläggningstider samt hårdare bedömningar vid beslut om ersättningar har detta lett till att vi under årets sista kvartal har fått avslag på ansökningar som har gjorts under 2016 gällande dessa "LVU-liknande" vårdinsatser.

I framtiden förväntas fler avslag av denna typ inkomma och olik tidigare år har det, vid budgetering för nästkommande verksamhetsår, endast tagits hänsyn till säkra ersättningar; det vill säga, endast ersättningar enligt dygnsschablonen är inkluderad i intäktsbudgeten för mottagande av ensamkommande barn.

Äldreomsorg

Den totala nettokostnaden för äldreomsorg blev 220,3 mnkr vilket jämfört med en budget på 185,0 mnkr resulterar i ett underskott på -35,3 mnkr. Inom detta block är ordinärt boende, insatser enligt HSL samt särskilt boende som står för de största underskotten. Utöver dessa verksamheter ingår SoL-insatser bland annat i form av ledsagning, anhöriganställning samt ej biståndsbedömda verksamheter.

Hemtjänst - Egen regi (inkl nattpatrullen samt lar-menheten) har redovisat en bruttokostnad på 69,2 mnkr samt intäkter på 44,2 mnkr. Medan intäktsutfallet stämmer överens med budget har däremot kostnaderna överskridit budget med 13,4 mnkr.

Vård och Omsorg (VoO) har sedan maj arbetat med att skapa och utveckla en fungerande uppföljning på såväl brukar- som utförarnivå för att på så sätt effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten. Arbetet har försvårats utifrån en avsaknad av beslutsunderlag vilket beror på bristande möjligheter att hämta statistik ur verksamhetssystemen Combine och Phoniro. Dessa rapporter är per 22 januari 2019 på plats så att rätt utdata säkerställs för framtiden.

En konsekvens har varit att Socialförvaltningen har under 2018 betalat ut preliminära schablonersättningar (baserat på siffror från 2017) till den interna hemtjänstorganisationen istället för att betala ut ersättning för faktiskt utförd tid.

Även hemtjänsten i LOV-utförande har kostat mer än budgeterat; 12,1 mnkr jämfört med budgeterade 8,5 mnkr. Kvalitetssäkring av utförd tid inom egen regi samt inom LOV har ej varit möjlig på grund av bristande utdata i verksamhetssystemen.

Särskilt boende, äldre har för helåret 2018 uppvisat ett resultat på -12,5 mnkr. Liknande verksamheter kan underskottet istället utsträckning förklaras av att

personalkostnaderna har överskridit budget. Schemaförändringar har gjorts som träder i kraft under december 2018 till januari 2019 vilket kommer att resultera i en ekonomi i balans. Det har även tillkommit ökade driftskostnader i form av IT- och leasingkostnader.

Utöver detta, tros också omsättningen av enhetschefer samt tydligt budgetansvar till följd av delat chefskap per ortistället för per verksamhet ha varit bidragande faktorer till det gångna årets ekonomiska utmaningar. Dessa faktorer ska, i och med Vård och Omsorgs nya organisation, som är planerad att träda i full kraft under första kvartalet 2019, minimeras och förhoppningsvis elimineras helt över tid.

Resultatet för insatser enligt HSL visar ett underskott på -5,1 mnkr vilket ligger i linje med prognos och förklaras av bristen på sjuksköterskor. Under 2018 har kostnader för inhyrd sjuksköterskor uppgått till närmare 9,0 mnkr.

Målsättningen är inte bara att rekrytera sjuksköterskor och på så sätt minska beroendet av dessa och minska kostnaderna, utan målsättningen är även att rekrytera annan HSL-personal så som arbetsterapeuter och fysioterapeuter. Ett aktivt arbete har gjorts under året för att nå detta mål och avveckling av ett par konsultuppdrag har redan skett samtidigt som rekryteringar av legitimerad HSL-personal har gjorts.

Hjälpmedelsetheten har också bidragit till underskottet till följd av ökade kostnader inom ramen för samverkansavtalet HUL-Hjälpmedel i Uppsala län. Hjälpmedelsetheten uppvisar ett underskott på närmare -1,4 mnkr som beror på ökade kostnader för hjälpmedel samt ökat antal förskrivningar.

Funktionshinder

Inomblocket "Funktionshinder" uppgår budget till 79,6 mnkr med ett utfall på 81,3 mnkr. Det innebär ett underskott på -1,7 mnkr i den totala verksamheten. 1,1 mnkr av underskottet härleds till grupp- bostäder och servicebostäder. Övriga delar omfattar korttids- och elevhemsboende för barn och unga, daglig verksamhet, personlig assistans samt ledsagning, kontaktperson/familj och avlösning.

Budgeten inom funktionshinderområdet för 2018 har ökat med 20 procent jämfört med 2017 vilket beror till stor del på att daglig verksamhet under 2017 togs över från kommunstyrelsen. Daglig verksamhet genererade under perioden ett underskott på 300 tkr.

Verksamheten bostad med särskild service vuxna genererade ett underskott på -1,1 mnkr för grupp- bostäder/servicebostäder. Underskottet för grupp- bostäderna förklaras av ökad vårdtyngd under året, med brukaresomkräver extra omvårdnad i form av exempelvis nattvak. På grund av överskott i externa placeringar med 1,6 mnkr balanseras resultatet till 500 tkr plus.

Det totala överskottet för bostad med särskild service vuxna, LSS, förklaras enkelt av de medlen (2,4 mnkr) som avsätts för brukastill servicebostäder (Repslagaregatan) inte har använts.

Externa placeringar inom SoL har likt tidigare prognoser genererat ett stort överskott (2,4 mnkr) medan boende/korttidsvistelse för barn och unga, LSS, genererar ett underskott på -1,0.

Även personlig assistans, LSS/SFB har stött på motgångar under det gångna året som av verksamheten förklaras av brist på personal. Detta har lett till att löne- och övertidsersättningar har ökat i snabbare takt än assistansersättningen (2,65% jämfört med 1,5%).

RESULTATRÄKNING MNKR	2016	2017	2018
Intäkter	258,1	235,2	164,8
Kostnader	-639,5	-681,5	-661,0
varav personalkostn	-341,8	-368,1	-373,4
varav lokalkostn	-46,3	-56,0	-58,8
Nettokostnader	-381,5	-446,3	-496,1
Årsbudget	-404,7	-428,7	-447,6
Årets resultat	23,2	-17,7	-48,6

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2018	UTFALL	AV- VIKELSE
Nämnd	-1,1	-0,8	0,3
Gem. Socialkont + flykting	-25,1	-38,3	-13,2
Vård o omsorg enl SOL o LSS	-372,7	-393,3	-20,6
Individ o famoms	-48,6	-63,7	-15,1
Summa	-447,6	-496,1	-48,6
Nettoinvesteringar	4,6	1,2	3,4

Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämnden handlägger frågor inom flera lagstiftningsområden, bland annat plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen, miljöbalken, livsmedelslagstiftningen, alkohollagen, tobakslagen samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.

Nämndens syfte är att bidra till en stark samhällsutveckling genom god förvaltning, som präglas av proportionalitet, service, tillgänglighet och samverkan.

Den verksamhet som bedrivs ska främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden samt en god och långsiktigt hållbar livsmiljö. Detta till skydd för människors hälsa och miljön, både för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Detta uppnås genom bland annat planläggning, lov- och tillståndsgivning samt tillsyn enligt ovan nämnda lagstiftningar.

Måluppfyllelse utifrån strategiskainriktningsområdena

Vi lyckas inte uppnå våra mål kopplade till de strategiskainriktningsområdena "En öppen kommun", "En hållbar kommun" samt "En attraktiv och växande kommun".

Trots insatser i form av FLIP-möten för att underlätta och samordna företagares kontakter med kommunen, utbildning i bemötande och kommunikation, förtydligade strukturer och rutiner, erfarenhetsutbyte med andra kommuner och deltagande i nätverk har vi inte lyckats uppfylla våra kunders förväntningar. Våra resultat i mätningen av Nöjd Kund Index har sjunkit och vi uppnår inte våra uppsatta mål.

Vi har inte heller lyckats inventera så många avlopp vi hade planerat.

För handläggningstider av bygglov uppnår vi två av tre mål. Sammantaget uppfylls därför inte målet.

En attraktiv och växande kommun	Bygg- och miljönämnden ska vara öppen, inbjudande och ha en hög service-nivå mot företag och allmänheten.	
En hållbar kommun	Bygg- och miljönämnden ska verka för en minskad negativ miljöpåverkan på vatten.	
En öppen kommun	Bygg- och miljönämndens ska kännetecknas av god kommunikation, respekt och tillgänglighet.	

Måluppfyllelse

Bygg- och miljönämnden ska vara öppen, inbjudande och ha en hög servicenivå mot företag och allmänheten.

Vi har under senaste åren bedrivit målmedvetna förbättringsarbete och lyckats påverka Nöjd Kund Index (NKI) positivt. Trots detta vänder nu våra NKI-värden nedåt och vi uppnår inte våra satta mål. Det finns flera orsaker som kan ha försämrat NKI-resultaten.

Personalomsättningen är fortsatt alltför hög. Rekrytering och infasning av ny personal tar stora resurser i anspråk. Vi har även haft sjukskrivningar under året. Dessa två faktorer har tillsammans skapat vakanser över tid vilket påverkat vår leveransförmåga.

Vi har även påbörjat en omorganisation under året. Det har skapat oro bland personalen och påverkat den allmänna stämningen negativt.

För handläggningstid avseende bygglov ser det positivare ut. Handläggningstiden baseras på en mätning av den genomsnittliga handläggningstiden över rullande tolv månader.

Vi har tre olika måltal avseende handläggningstid för bygglov. Enkla bygglov med delegation och utan grannhöran har vi satt måltalet till tre veckor. Det är ett internt mål. Enkla bygglov med delegation och med grannhöran har vi satt måltalet fem veckor. Även detta är ett internt mål. Bygglov som inte tas på delegation, det vill säga beslutas i nämnd har vi satt målet tio veckor. Att handlägga bygglov inom tio veckor är lagstadgat. Det gäller såväl förenklade bygglov, där visjälvas att intern mål på tre respektive fem veckor, som för bygglov som beslutas av nämnd.

För tre- och tioveckors bygglov når vi målet. För bygglov med fem veckors handläggningstid uppnår vi inte målet på grund av hög belastning och vakanser.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinnor	Utfall man	Måluppfyllelse
NKI för bygglovsärenden	75	65			
NKI för miljö- och hälsoskyddsärenden	75	42			
NKI för serveringstillståndsärenden	75	41			
NKI för ärenden enligt livsmedelstillsyn	75	69			
Handläggningstid för bygglovsansökan, med grannhöran och remisser, som kan tas på delegation.	5	5,38			
Handläggnings tid för bygglovsansökan, som inte kan tas på delegation.	10	7,37			
Handläggningstid för enkla bygglov som inte kräver grannhöran och kan tas på delegation.	3	2,85			

Bygg- och miljönämnden ska verka för en minskad negativ miljöpåverkan på vatten.

Vi har under 2018 inventerat 254 stycken avlopp. Vi uppnår inte målet som vi satt till 350 stycken. Jämfört med föregående år är det dock mer än en fördubbling av antalet inventerade avlopp. Avloppsinventeringsappen har gjort det möjligt att uppnå ett betydligt högre antal under detta år. Stödet och effektiviseringen med hjälp av appen är tydlig men vi har ännu inte lyckats få full effekt av den.

Att vi inte uppnått full effekt än beror dels på fortsatt implementering av verktyget och arbetsmetoder kopplat till det. Men vi har även behövt arbeta färdigt med handläggning av ärenden genererade av tidigare inventeringar.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal inventerade avlopp per år.	350	254			

Bygg- och miljönämndens kännetecknas av god kommunikation, respekt och tillgänglighet.

Styrtalen för detta mål är delvis de samma som för målet att Bygg- och miljönämndens ska vara öppen, inbjudande och ha en hög servicenivå mot företag och allmänheten. NKI-värdena är desto styrtalsom används i båda målen. Därför blir förklaringen till att även detta mål inte uppnås samma som tidigare.

Personalomsättningen är fortsatt alltför hög. Rekrytering och infasning av ny personal tar stora resurser i anspråk. Vi har även haft sjukskrivningar under året. Dessa två faktorer har tillsammans skapat vakanser över tid vilket påverkat vår leveransförmåga.

Vi har även påbörjat en omorganisation under året. Det har skapat oro bland personalen och påverkat den allmänna stämningen negativt.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
NKI för bygglovsärenden	75	65			
NKI för miljö- och hälsoskyddsärenden	75	42			
NKI för serveringstillståndsärenden	75	41			
NKI för ärenden enligt livsmedelstillsyn	75	69			

Ekonomiskt utfall

Årets resultat är ett underskott på 1,7 mnkr. Vi har fått in drygt 1,0 mnkr lägre intäkter än budgeterat. En stor del av förklaringen är bristen på tillgång till kommunalt vatten och avlopp i kombination med en avmattning i konjunkturen. Vi får inte den typ av ärenden vi hade planerat för i verksamheterna bygglov och planverksamhet.

Även inom livsmedelsverksamheten och alkoholtillståndsprovning får vi in lägre intäkter än budgeterat. Vi har haft vakanser under året vilket innebär att befintlig personal har fått alternatet mellan de olika verksamheterna vilket fått negativa effekter på ekonomin.

Även våra kostnader avviker mot budget. Totalt drygt 600 tkr. Merparten är personalkostnader. Dels har nya ansvarsområden tillkommit under senare år. Där hade vi inte lyckats hitta rätt nivå att budgetera för. Dels har vi en alltför hög personalomsättning som blir kostnadsdrivande.

RESULTATRÄKNING MNKR	2016	2017	2018
Intäkter	14,7	14,1	14,2
Kostnader	-20,8	-22,3	-21,8
varav personalkostn	-14,9	-16,8	-17,5
varav lokalkostn	-0,5	-0,6	-0,6
Nettokostnader	-6,1	-8,2	-7,6
Budget	-6,6	-6,6	-5,9
Årets resultat	0,5	-1,6	-1,7

VERKSAMHETSOMRÅDE MNKR	BUGET 2018	UTFALL	AV- VIKELSE
Nämnd	-0,8	-0,8	0,1
Kartverksamhet	-1,0	-0,9	0,1
Bygglovsverksamhet	0,7	0,5	-0,3
Planeringsverksamhet	0,5	-0,5	-1,0
Miljö- o hälsoskydd	-5,3	-5,9	-0,6
Summa	-5,9	-7,6	-1,7
Nettoinvesteringar	0,2	0,0	0,2

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsförvaltningen har i uppdrag att säkerställa att kommunens invånare har ett kultur- och fritidsutbud som de är nöjda med. Detta är ett målsom, oavsett uppnådd måltal, aldrig kan anses klart. Samhället är i en ständig förändring vilket gör att förvaltningens arbete aldrig kan vara detsamma som föregående år. Nya målgrupper kräver nya insatser och kartläggning är en konstant del i förvaltningens arbete för att säkerställa att så många målgrupper som möjligt kan nås av det utbud som finns.

Under året 2018 skedde ett antal större förändringar inom Kultur- och fritidsförvaltningen, där den största var inflytten i, och färdigställandet av, det nya kulturhuset Storbrunn i Östhammar. Detta i kombination med två chefsbyten gjorde året annorlunda än tidigare år. Arbetet kunde ändå genomföras på ett professionellt sätt tack vare rutinerade och kompetenta medarbetare med stor ansvarskänsla.

En del av de uppsatta målen för 2018 har på förekommen anledning inte helt implementerats, men många aktiviteter som har genomförts under året har ändå indirekt gjort att flera av målen uppnåts.

Inledning

Enligt reglementet för Kultur- och fritidsnämnden fastslås nämndens uppdrag enligt 1 §:

Kultur- och fritidsnämnden ska verka för en meningsfull fritid för kommunens invånare, som de är nöjda med. I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som fullmäktige anger ansvarar kultur- och fritidsnämnden för följande:

- Ungdomsråd
- Ungas mötesplatser
- Stöd till föreningar, studieförbund och övriga

organisationer inom

- nämndens område
- Verksamhet i idrotts-, fritids-, kulturanläggningar
- Rörligt friluftsliv
- Simskola
- Stipendier inom nämndens område
- Biblioteksverksamhet
- Evenemang
- Kultur i vård och omsorg
- Offentlig konst
- Kulturmiljövård
- Folkhälsoforum
- Lokalbokning av utrymmen som disponeras av nämnden
- Regional och statlig samverkan inom kultur- och fritidsområdet

Rörande biblioteken ska Kultur- och fritidsförvaltningen (hädanefter förkortat KoF) förvalta och utveckla kommunens biblioteksverksamhet. Litteraturförsörjning inom förströelse- och faktalitteratur, samt punktvis och långtgående hjälp inom MIK (medie- och informationskunighet) såsom informationssökning och källgranskning mm åligger förvaltningen. Målgruppen för kommunens bibliotek är samtliga invånare i kommunen, med särskild prioritet för personer med funktionsvariationer, med annat modersmål än svenska (i synnerhet minoritetspråkstalande) samt barn och ungdomar.

Kultur och fritidsnämnden ansvarar för föreningsstöd, omfattande dels kontant föreningsbidrag enligt nämndens föreningsbidragsnormer, delssub-

vention av lokaler som används för föreningarnas verksamhet. Inämndens ansvarområden är även rörligt friluftsliv, där den nationella friluftsmålen kan ses som vägledning.

I KoFs verksamhet ingår enheten för fritidsanläggningar, vars område innefattar sim- och sporthallar, ishallar, tempererat utomhusbad, strandbad, Idrotts- och fritidsanläggningar utomhus, friidrottsområden, elljusspår, tennisbanor, mm. Fyra av anläggningarna är bemannade med omkring 15 medarbetare för service och vårdskap vid öppettider i t.ex. bad, gym, öppettider, lokalbokning för uthyrning av utrymmen som disponeras av nämnden, på uppdrag av BuN så utförs simskola för elever.

KoF skall tillhandahålla och utveckla ungdomsgårdar, fritidsverksamhet, lovaktiviteter och attraktiva aktiviteter för ungdomar. I detta arbete strävar vi efter att skapa trygga mötesplatser för ungdomar på orten i årskurs 7 till 17 år. Vi strävar efter att erbjuda öppet varje vardagkväll på minst en ort.

Målsättningen för KoF är att erbjuda ett brett kulturutbud med både smalare och mer breda satsningar. Genomförandet ska ske både i egen regi och i samarbete med andra aktörer.

Måluppfyllelse utifrån de strategiska inriktningsområdena

De strategiska inriktningsområdena är:

- *En attraktiv och växande kommun*
- *En hållbar kommun*
- *En lärande kommun*

• *En öppen kommun*

KoF har ett stort del av det ansvar som de strategiska inriktningsmålen innebär. Genom att skapa en attraktiv fritid som kommunens invånare känner sig nöjda med stärks upplevelsen av att leva i en attraktiv kommun.

Under året har KoF fortsatt arbetet med att stötta föreningsliv, hålla anläggningar öppna och skapa en välkomnande verksamhet tillgänglig för alla.

Under 2018 uppkom ett läge där Gimo inte kändes som en trygg plats för alla riskerade att urholka flera av de strategiska inriktningsområdena. Vid kartläggning konstaterades att det handlade om ungdomsgruppers omsaknad meningsfull fritid. En förvaltningsöverskridande arbetsgrupp tillsattes och uppdraget därifrån till KoF blev att utöka fritidsgårdstiderna i Gimo. Detta genomfördes och arbetet med att permanenta detta pågår. En utmaning i arbetet har varit att hitta lämpliga lokaler så att fritidsgården kan få vara i samma lokal varje gång.

Biblioteken har arbetat utifrån de strategiska inriktningsområdena på flera sätt, framför allt genom hårt arbete med tillgänglighet. Främsta insatserna där är ett nytt huvudbibliotek med stora ytor med noggrant tillgänglighetstänk, samt inrättandet av en ny heltidstjänst som bibliotekarie med särskilt tillgänglighetsansvar (3-årig projektanställning).

För att stärka transparens och underlätta för ärendehantering har arbete inletts med att tydliggöra rollerna inom förvaltningen. Målet med arbetet är att stärka upplevelsen av öppenhet gentemot medborgarna. Förvaltningens ledning har under året flyttat till det nybyggda kulturhuset Storbrunn.

Strategiskt inriktningsområde	Nämndmål				
En attraktiv och växande kommun	Kommunens invånare har tillgång till ett mångsidigt fritidsutbud som de är nöjda med. 				
	Kommunens unga i åldern 13-19 år erbjuds attraktiva aktiviteter 				
En hållbar kommun	Kommunens invånare har tillgång till ett jämlikt och inkluderande kultur- och fritidsutbud 				
	I kommunen finns goda möjligheter för målgruppen 65+ att vara aktiva på fritiden 				
En lärande kommun	Biblioteken är forum för information, bildning och dialog även inom hälsa, samhällsfrågor och vetenskap 				
En öppen kommun	Kommunens invånare erbjuds möjlighet att vara delaktiga i arbetet kring kommunens kultur- och fritidsutbud. 				
Måluppfyllelse	Under 2018 har arbete med ett nytt kulturstöd tagits fram för att ett mångsidigt utbud ska få bättre förutsättningar. I kombination med detta arbetar KoF med att både uppmuntra föreningar till att skapa eget utbud, och ett eget programutbud som kan komplettera utbudet för att skapa mångsidighet och nå fler målgrupper.				
Kommunens invånare har tillgång till ett mångsidigt fritidsutbud som de är nöjda med.	För att nå ut med information om kultur- och fritidsutbudet har stor vikt lagts vid kommunikation. Genom denna satsning ökas invånarnas kännedom om det utbud som finns i kommunen.				
KoF har ett resultat nära målet men hamnar under det uppsatta målet. Vi ser att kvinnor är något mer nöjda än männen med det utbud som finns. Detta är ett utvecklingsområde som även kommer att vara i fokus för 2019. KoF behöver arbeta mer med medborgardialog för att kartlägga vilka önskemål som finns i kommunen.					
Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
(NRI-index Fritid) NRI Regionindex	56%	55%	56%	55%	

Kommunens unga i åldern 13-19 år erbjuds attraktiva aktiviteter

Beskrivning

Mäts enligt NMI Kultur

Måltal för NMI Kultur korrelerar inte med det nedbrutna målet och målgruppen.

Vad gäller NMI:s utbud är det även här männen mindre nöjda än kvinnorna. KoF behöver ta reda på vad detta beror på och vilka förändringar som krävs för att bättre kunna nå en bredare målgrupp. Kvinnor tenderar i högre grad att bevista de kulturevenemang som erbjuds medan männen inte gör det i samma utsträckning. En förklaring kan vara att det utbud som erbjuds är mer tilltalande för kvinnor som målgrupp, en annan kan vara att männen är mindre benägna att delta i kulturella event. För att stärka utbudet har ett nytt kulturstöd arbetats fram med målsättningen att stimulera föreningslivet ytterligare och skapa möjlighet att nå fler målgrupper.

Målet att erbjuda kommunens unga attraktiva aktiviteter har varit prioriterat på flera sätt under året.

Det tydligaste är att fritidsgården i Gimo startades och snabbt utökades till flera dagar i veckan. Att prioritera Gimo blev naturligt då det fanns en utbredd upplevelse av att det var stökigt och att invånare gav uttryck för att känna sig otryggakvällstid. Orsak till detta var att målgruppens saknade lokal och meningsfull sysselsättning. Vid utvärdering i den förvaltningsövergripande gruppen "Trygg Gimo" i slutet av året konstaterades att arbetet givit effekt och att uppfattningen var att det blivit betydligt lugnare.

I övrigt har tåtaresamarbeten med ungdomsgårdsverksamhet har blivit möjliga genom samlokalisering mellan bibliotek och ungdomsgård i Östhammar samt start av ungdomsgård i Gimo mm.

Programpunkter speciellt för ungdomar har även genomförts på biblioteken.

Under året har lovaktiviteter riktade till målgruppen genomförts med bl a utökade öppettider på de anläggningar som förvaltningen förfogar över, fler fritidsgårdstillfällen etc.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Målfyllelse
(NMI Kultur)	58%	56%	57%	54%	

Antal deltagare vid program för målgruppen på bibliotek/ annan lokal (inkl vid tillfällen vi ger bidrag)

Kommunens invånare har tillgång till ett jämlikt och inkluderande kultur- och fritidsutbud

Under året har flera evenemang hållits riktade till personer med funktionsvariation. Satsningen "Musikfestival med variation" var mycket

välbesökt och uppskattad och förhoppningen är att kunna hitta vägar att utveckla detta koncept. Föreställningen "Skirtpower" visade även dans och biblioteken har haft programpunkter specifikt för personer med funktionsvariationer.

Arbete med uppföljning av bibliotekens tillgänglighet och uppsökande verksamhet sker kontinuerligt. Arbetet har fördjupats efter 1/11 när en ny bibliotekarie med tillgänglighetsansvar tillträdde tjänst.

Samarbete mellan biblioteken och Regionbiblioteket i projekten Digitalt först, Alla kan läsa - och hör sen, mm. har inletts.

KoF har aktivt deltagit i arbetet med fören-

ingsmatchning för nyanlända där målet är att hitta sammanhang och en meningsfull fritidssysselsättning för den som nyligen kommit till Sverige. Målsättningen är att uppnå en känsla av tillhörighet, välkomnande och en möjlighet att utveckla sina språkkunskaper.

Vi ser i NMI Kultur att vi inte når upp till våra mål när det kommer till målgruppen män och deras uppfattning om kulturupplevelsen. Detta kan ses som ojämnt och behöver analyseras vidare under 2019.

Styrtal	Måltal	Utfall	Utfall kvinna	Utfall man	Måluppfyllelse
Antal insatser för att förbättra jämställdhet, integration/inkludering, jämlikhet och tillgänglighet.					
I kommunen finns goda möjligheter för målgruppen 65+ att vara aktiva på fritiden Målgruppen 65+ har varit prioriterad under året och kommer att vara det även fortsättningsvis. På våra anläggningar finns sedan hösten 2018 en medarbetare som kan hjälpa och instruera i gym, simhall och annan fysisk aktivitet. Målsättningen är att utöka möjligheten att få hjälp att komma igång med lämplig träning. Bassängen i Östhammar håller delar av veckan en hög temperatur vilket gör att sjukgymnastik kan genomföras. Regionens rehabiliteringsbasäng i Östhammar är för närvarande stängd vilket gör behovet större än vanligt. Under året startades filosofiska kaffé på Storbrunn vilket har varit mycket uppskattat. En oväntad vinst har varit att forumet tilltalat både ungdomar och pensionärer som där möts och diskuterat teman som tex "vad är lycka". Att på detta vis föras samman generationer är något KoF gärna vill stärka och utveckla. Öppetiderna på biblioteken har utökats, liksom					
bemanningen. Ytorna är större och mer genomtänkta på det nya biblioteket vilket gynnar besökare som gärna kommer på förmiddagar när det t.ex. kan vara besök från skolklasser. Seniornet har fått möjlighet att vara i bibliotekets lokaler. I Öregrund har Tallparkens vänner fortsatt att med KoFs stöd utveckla Tallparken för att skapa promenadstråk som rekreation och motion. Biblioteken är forum för information, bildning och dialog även inom hälsa, samhällsfrågor och vetenskap Under 2018 har tre programpunkter med särskild inriktning på hälsa, samhälle och vetenskap anordnats på biblioteken, med som flest 30 besökare. Föreläsarna var Torbjörn Rolandsson, Stina Oscarson och Andreas Jakobsson.					

Därutöver fungerar biblioteken alltmer som informationscentraler där medborgare kan komma in och fråga om digitala samhällsfunktioner, demokrati, juridik, hälsamm. Många medborgare engagerar sig också i bibliotekens verksamhet genom frågor och åsikter kring programpunkter och annat.

För att komma ännu ett steg kommer KoF under våren 2019 att göra ett försök med andra öppettider för att se om det finns möjlighet att nå fler målgrupper.

Kommunens invånare erbjuds möjlighet att vara delaktiga i arbetet kring kommunens kultur- och fritidsutbud.

Mäts i LUPP-enkäten

Det saknas siffror för anknutna måltal. LUPP:n genomfördes inte 2018. Senast genomfördes denna 2017.

Enkäter har gjorts inför 2018 års flytt av huvudbibliotek, men styrtalet Antal svarande är mindre aktuella för det året. Utkomsten av svaren har dock tagits till vara inför nystarten av verksamheten.

Dialog har förts med kommunens ortsutvecklingsgrupper samt föreningar om önskemål och behov.

Det saknas tydlighet i hur medborgardialog och tillvaratagande av kommuninvånarnas åsikter ska möjliggöras och arbete med att förbättra detta har inletts, bl a med en kväll på Storbrunn där tjänstemän och politiker fanns på plats för dialog.

Samarbete med Östhammar direkt är en del i medborgardialog där frågor som kommer in numera leds till rätt tjänsteman direkt. Även detta

behöver utvecklas vidare så att den som har åsikter snabbt ska kunna få välgrundade svar på de frågor och funderingar man har.

Analys av öppettider på våra anläggningar har genomförts och ledde till utökade öppettider i simhallarna under lovveckor. Detta har tagits emot väl. Nästa steg är att testa nya öppettider på biblioteken för att se om det är av intresse för kommuninvånarna.

En grupp som kan vara svår att nå är ungdomar. Ett försök med ett appsystem är därför på gång. Genom att göra det lätt att digitalt via telefonen berätta vilka behov man ser och vilka önskemål som finns hoppas KoF på att få in fler åsikter. Om utfallet blir lyckat skulle detta kunna vara möjligt även för andra målgrupper.

Ekonomiskt utfall

Intäkterna för 2018 uppgår till ca 13,6 mkr vilket är nästan 2 mkr över budget. Den största avvikelser mot budget är att bidragen är relativt mycket högre. Även intäkter för bad samt tillfälliga lokalupplåtelser har överstigit budget.

Personalkostnaden är ca 1 mkr lägre än budgeterat vilket kan förklaras med att förvaltningen har varit utan chef i mer än halva året samt att det funnits längre vakanser/tjänstledigheter.

Den enskilt största avvikelser för förvaltningen under 2018 avser kostnaden för lokalhyror vilka understigit de budgeterade kostnaderna med ca 2,5 mkr. Sim- och sporthallar samt Kulturhus Storbrunn är de verksamheter där störst avvikelse finns.

Andra större avvikelser är inhyrd personal som understigit budet med ca 0,5 mkr samt kapitalkostnader som också understigit budget med ca

0,5 mkr. Att kapitalkostnaderna blivit lägre än budget är en följd av att investeringsvolymen för 2018 varit lägre än budgeterat.

Resultaträkning mnkr	2016	2017	2018
Intäkter	11,6	11,0	13,6
Kostnader	-43,8	-45,3	-46,6
varav personalkostn	-14,7	-14,6	-15,9
varav lokalkostn	-11,0	-10,7	-12,8
Nettokostnader	-32,2	-34,3	-32,9
Budget	-33,9	-36,9	-39,3
Årets resultat	1,7	2,6	6,4

Verksamhetsområde mnkr	Budget 2018	Utfall	Avvikelse
Nämnd	-0,5	-0,5	0,0
Turismanläggningar	-0,5	-0,1	0,5
Folkhälsa	-0,3	0,0	0,3
Allmän kultur- o fritidsverks	-10,1	-8,6	1,4
Bibliotek	-12,2	-11,4	0,8
Idrotts-och fritidsanläggningar	-13,9	-10,5	3,4
Ungas mötesplatser	-1,8	-1,9	-0,1
Summa	-39,3	-32,9	6,4
Nettoinvesteringar	7,4	4,2	3,1

Hållbarhetsbokslut

Östhammars kommun har en tydlig målsättning att arbeta för en hållbar kommun, som ett av kommunfullmäktiges fyra inriktningsområden. Som ett led i arbetet för att införliva hållbarhet i den löpande verksamheten vill vi också tydliggöra hur och vad vi arbetar med på vägen till en hållbar kommun. Vi har ett antal inriktningsområden både inom social och ekologisk hållbarhet, som i flera fall även inkluderar ekonomisk hållbarhet. Alla nämnder och förvaltningar har sina bidragande delar i hållbarhetsarbetet, smått som stort.

Några särskilda satningar under 2018 är att Barn- och utbildningsförvaltningen inlett arbetet med Lärande för Hållbar Utveckling i skolan. En nyanställd pedagog har i uppdrag att tillsammans med rektorer, skolledare, lärare och elever arbeta ämnesövergripande med hållbar utveckling. Under hösten har ett samarbete med Uppasala universitet inletts för att hitta rätt verktyg för skolorna. En annan satsning som kommunen gjort är att inleda ett arbete med att koppla samman hållbarhetsarbetet vi redan gör med FN:s 17 hållbarhetsmål, Agenda 2030.

Social hållbarhet

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader. Det är ett samhälle med hög tolerans där människors lika värde står i centrum, vilket kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Social hållbarhet är av avgörande betydelse för det demokratiska samhället och är helt nödvändig ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Ett socialt hållbart samhälle tål påfrestningar, är anpassningsbart och förändringsbenäget (resilient). Denna text är hämtad ur kommunens

hållbarhetspolicy, där delen för social hållbarhet antogs av kommunfullmäktige hösten 2018.

Trygghet, välfärd och folkhälsa

I kommunen finns ett lokala brottsförebyggande råd: Trygg i Östhammars kommun (TRÖ) med uppgiften att arbeta med brottsförebyggande åtgärder grundade på statistik från polisen och genomförda undersökningar; bland annat "Liv och hälsa ung". Rådets arbete bedrivs utifrån en samverkansöverenskommelse mellan kommunen och Lokalpolisområde Norduppland. I överenskommelsen finns aktörernas åtaganden och gemensamma ansvar beskrivna. Kommunen har tillsammans med Polisen ett tecknat samverkansavtal samt ett årligt medborgarlöfte där 2018 års medborgarlöfte var att genomföra en trygghetsvandring i Öregrund. Utifrån dess trygghetsvandring är målsättningen att förbättra utomhusmiljöer som kan upplevas ottrygga.

Barn- och utbildningsnämnden

Försämrade siffror kring andelen unga som mår bra, kan konstateras i länet som helhet, men Östhammars siffror är sämre än övriga, framför allt för flickor i åk 9. Detta är en ögonblicksbild som bör kompletteras med den löpande bild vi har av våra ungdomars mående på skolorna.

Styrgruppen "Ungas välbefinnande" upphandlade en föreläsning om nätetik riktad mot åk 4-9 i Östhammars kommuns allagrunder. Initiativet till detta togs av Barn- och utbildningsnämnden och föreläsare Maria Ahlin mötte skolorna under höstterminen 2018.

Kultur- och fritidsnämnden

Kommunen har ett stort antal idrottsanläggningar vilket borgar för goda möjligheter till fysisk trä-

ning. Öppetiderna har under året utökats för att passa fler målgrupper till exempel skiftarbetare, morgonpigga pensionärer. En tjänst har tillkommit med syfte att stötta motionärer med råd och instruktioner. Arbetet med att öka den fysiska folkhälsan fortlöper med nya projekt, till exempel "Rörelseglädje för allahelalivet" tillsammans med Riksidrottsförbundet.

2018 har en ungdomsgård öppnats i Gimo med öppet tre kvällar i veckan. Tryggheten har stärkts genom öppethållande och samarbete med andra instanser som polis, kyrka, socialtjänst, hyresgästförening, skola mm. Folkhälsan förbättras genom tidigt uppmärksammande av eventuella problem med t.ex. droger och psykisk ohälsa. Där är det samarbete som inletts i den förvaltningsövergripande gruppen Trygg Gimo viktig.

Socialnämnden

Allt arbete som utförs inom socialnämndens verksamhetsområde utgår ifrån att stärka samhälls- och folkningens upplevda trygghet, välfärd och hälsa. Uppdrag inom detta område som speciellt kan lyftas fram är att arbeta förebyggande kring frågor som exempelvis missbruk, psykisk välbefinnande, våld i nära relationer, stödda brottsoffer och bryta social isolering. Arbetet med trygghetsskapande hembesök har genomförts till de som önskar och övriga i målgruppen har fått materialet hemsänt. Anhörigstöd, mötesplatser och välfärdsteknik är andra områden som inverkar positivt till upplevd trygghet och folkhälsa.

Socialförvaltningen har ett upparbetat samarbete med kvinnojouren Freja som stödsekonomisk med föreningsbidrag. Utöver det lokala arbetet har arbetet med Regionen lett fram till en kartläggning av aktiviteter inom kvinnofridsområdet. Utifrån denna kartläggning har en omfattande aktivitetslista av

kompetenshöjande insatser tagits fram.

Jämställdhet och likabehandling

Redan 2016 antog kommunfullmäktige en strategi för jämställdhetsintegrering. Samtliga nämnder och förvaltningar är därmed ålagda att rapportera all individbaserad statistik könsuppdelad, därefter analysera dessa uppgifter och agera utifrån resultat av analyserna. Uppföljningssystemet Stratsys har anpassats för att möjliggöra den nya könsuppdelade rapporteringen.

Under hösten 2018 antog kommunfullmäktige Policy för likabehandling och måpnngfald på jobbet. Policyn bygger på diskrimineringslagens samt Arbetsmiljöverkets föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö. Den har sin förankring i Östhammars kommuns gemensamma värdegrund; öppenhet, engagemang, ansvar och tillsammans.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens uppdrag är att skolan ska vara likvärdig och alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet, enligt skollagen. Skolan ska dessutom arbeta för att kompensera för elevers olika bakgrund och förutsättningar. Östhammars kommun når inte upp till det, utan det är stora variationer mellan skolorna i kommunen.

Kultur- och fritidsnämnden

Under året har arbetet med att säkerställa ett aktivt värdegrundsarbete i kommunens föreningar inletts. Arbetet går under namnet High Five och är ett samarbete mellan Kulturoch Fritidsförvaltningen, Rädda barnen och Riksidrottsförbundet. I arbetet ingår utbildning för ledare, aktiva och föräldrar i hur man motverkar mobbing och arbetar aktivt med en positiv värdegrund och ett inkluderande klimat.

Bibliotekens uppdrag är att tillhandahålla ett attraktivt utbud av litteratur och kulturaktiviteter till alla medborgare. Biblioteken är öppna för alla och arbetar aktivt med att nå ut även till de som inte själva kantasig till biblioteket. Ny bibliotekarietjänst med särskilt tillgänglighetsansvar har inrättats för att underlätta kontakter utåt.

I arbetet med ungdomsgårdar har stor vikt lagts vid att ge lika stort utrymme (både fysiskt och verbalt) till tjejer och killar. Detta var ett incitament från ungdomarna själva som nu ingår i rutin för planering och prioritering. Målsättningen är att låta ungdomarna delta i prioriteringar och därigenom få en dialog om jämställdhet och likabehandling. Fortbildning inom allas lika rättigheter har gjorts för personal på ungdomsgårdarna.

Socialnämnden

Socialnämndens uppdrag är att män och kvinnor utifrån bland olika behov skall ha lika goda möjligheter att uppnå bästa möjliga hälsa och livsvillkor. Socialnämnden har påbörjat ett arbete med de tre huvudområdena som socialstyrelsen prioriterat; Aktivt undersöka och uppmärksamma behov av insatser hos flickor och pojkar, kvinnor och män samt följa upp insatserna. Ha ett könsperspektiv på bemötande, biståndsbedömning och utformning av insatserna samt utveckla arbetssätt för att uppmärksamma och stödja jämställdhetsarbetet inom alla socialtjänstens områden. Något som varit de första stegen i dessa arbeten är säkerställa tillgången till konsupplade data. Detta är från och med år 2018 möjligt i de flesta sammanhang. Nästa steg är att vidareutveckla analyser som möjliggör uppföljning av beslutade insatser.

Delaktighet och inflytande (medborgardialog, synpunktshantering,

olika målgrupper etc.)

På kommunens externa hemsida finns ett antal tjänster för att underlätta och uppmuntra delaktighet och inflytande för kommunens invånare. Under året infördes tjänsten Medborgarmotion som ersättning för tjänsterna Medborgarförslag och Namninsamling. Under året hanterades 4 medborgarmotioner, varav 2 fick tillräckligt stöd för att lämnas till berörd nämnd. Tjänsten Fråga politiken har genererat 3 frågeställningar under året och sammanlagt hanterade Östhammar direkt (ÖD) 67016 kontakter/ärenden. Av dessa var 52086 telefonsamtal och 27868 av dessa ärenden hanterades och avslutades av Östhammar direkt. Övriga (24218) av någon förvaltning. Antalet mail inkomna till ÖD under 2018 uppgår till 8130 och fysiska besök 6244.

Under året lanserades kommunens digitala anslagstavla och en gemensam synpunktshantering för Barn och utbildning, Socialförvaltningen och övriga organisationen på osthammar.se. En kampanj för delaktighet och inflytande gentemot kommunens invånare genomfördes under våren. Kommunen använder sig även av sociala medier i dialog med medborgarna; framförallt Facebook men också Twitter, Youtube och Instagram.

Barn- och utbildningsnämnden

Styrgruppen "Ungas välbefinnande" organiserade tillsammans med alla högstadieskolorna skolval under hösten 2018. De partier som fanns representerade i kommunfullmäktige inbjöds att delta vid de olika skolorna. Forum för information och debatt genomfördes under vecka 35. De flesta av de inbjudna partierna deltog. Skolvalet genomfördes under vecka 36. Efter skolvalet genomförde styrgruppen även en föreläsningsserie under begreppet demokrati, för alla högstadieskolor.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur och fritidsförvaltningen har som mål att uppfattas som lyhörda och positiva i all kommunikation med externa så väl som interna aktörer. Medborgardialogen behöver dock utvecklas mer och möjliga kommunikationsvägar analyseras. Vi ser t ex att ungdomar i hög grad föredrar att digitalt kunna återkoppla, ge feedback och komma med åsikter. Detta tar vi tillvara genom att anskaffa en app, speakapp, som gör detta möjligt. Om utfallet blir lyckat skulle detta kunna vara möjligt även för andra målgrupper. Förslag från ungdomarna i direkt dialog på fritidsgårdarna tas upp och genomförs så långt som möjligt för att stärka upplevelsen av delaktighet och en lyhörd kommun. För att säkerställa att kompetens finns för att stärka delaktighet har ungdomssamordnare har gått på utbildning för att göra flickor mer delaktiga inom ungdomsgårdarna.

Analys av öppettider på våra anläggningar har genomförts vilket ledde till utökade öppettider i simhallarna under lovveckor. Detta har tagit emot väl och nästa steg är att under en period testa nya öppettider på biblioteken för att se om det är av intresse för kommuninvånarna.

Biblioteken kan bidra till ökad delaktighet och inflytande genom att vara en mötesplats för dialog. Medborgare vänder sig ofta till biblioteken med frågor kring samhällsinformation och för att få hjälp med myndighetskontakter och digitala samhällstjänster.

Socialnämnden

Synpunktsvecka har hållits inom Individ- och familjeomsorg och kunskap om förvaltningens synpunktshantering kommuniceras ständigt. Ett antal möten har hållits med anhörigföreningar

och nämnden har en stående punkt på KPR möten. Nämnden har deltagit på öppet möte med allmänheten avseende ensamkommande barn.

Isamverkan med region Uppsala har ett långsiktigt övergripande arbete påbörjat avseende personcentrerad vård. Personcentrerad vård är ett etiskt förhållningsätt som innebär att se den enskilda personen, involvera och anpassa efter individens behov, resurser och förutsättningar. Detta arbete kommer på sikt leda till en ökad delaktighet hos i förstahandbrukarna med även påverkan på nämndens arbete mot innevånarna.

Tekniska kontoret

Arbetet med Fokusgrupper och Utvecklingsgrupper som finns representerade på varje ort har slagit väl ut och gett oss en bra medborgardialog med olika intressegrupper på orterna. Gata och Fastighet har även varit representerade i olika möten med företagare i både ett utvecklande av företagsklimaten men även inför kommande upphandlingar.

Matråd genomförs minst en gång per termin på skolor och förskolor. Dessas synpunkter och ävande synpunkter vi får genom ständigt närvarande dialog med våra gästersamlas in på måltidsenhetens respektive matsedelsmöten och gruppleddarmöten. Vi har under våren 2018 skickat ut en kostnadsenkät till våra elever i grundskolan.

Unga i kommunen

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens uppdrag är ett hälsofrämjande arbete som handlar om att stärka eller bibehålla barns och elevers fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Skolan och förskolan ska uppmärksamma hälso- och livs-

stilsfrågor och sträva efter en social gemenskap som ger trygghet och lust att lära.

”Ungas välbefinnande” är en förvaltningsövergripande styrgrupp som skall verka för ett ökat samarbete. Fokusområden under 2018 var: ANDT och Ungas delaktighet och inflytande.

Bruksgymnasiets nyanlända elever har under året haft ett stort ökat behov av stöd som går utanför det rent språkliga. Det handlar om psykosocialt mående, gemenskap och framtidsplaner. Under läsåret 2017/18 har det i snitt kommit 2-3 nya elever i månaden.

Kultur- och fritidsnämnden

Målsättningen för Kultur och fritids (KoF) verksamhetsområde är att säkerställa att kommunens unga har en meningsfull fritid och lever ett aktivt liv. Gruppen mellan sju och tjugo år är prioriterad i arbetet och insatser har gjorts utifrån det.

Ett av KoFs styrdokument är bibliotekslagen i vilken barn och unga är en prioriterad målgrupp. Genom att samlokalisera bibliotek och ungdomsgårdar stärks möjligheten att fler unga hittar till biblioteket och genom det kan få tillgång till ett utökat utbud av aktiviteter. Under 2018 har ungdomsgården i Östhammar flyttat in i samma lokal som biblioteket, vilket gett synergieffekter som kollektivt besök vid ungdomsförfattarföreläsning, samordning av inköp av spel och maskinvaror mm.

Under Kulturfestivalen uppmuntrade och skapade Kultur- och fritid fler evenemang riktade till barn och unga i samarbete med föreningar och genom egen verksamhet.

KoF har under året erbjudit ungdomar attraktiva aktiviteter och utrymme för inflytande. Som exempel på detta har lovaktiviteterna utökats kraftigt,

liksom marknadsföringen och medvetandegörandet av dessa.

Socialnämnden

Inom närvårdsarbetet har barn och unga varit i fokus. Politisk styrgruppen har genomfört en temadag för barn och unga där kommunens samlade resurser runt barnen deltog. I det arbetet ingick även regionens resurser. Förstalinjens psykiatri som startade under hösten har idag funnit formerna och förväntas få ytterligare resurser inom kort.

Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden har i samverkan med samordningsförbundet startat projektet Bryggan. Bryggan är en projektorganisation som ska hjälpa ungdomar mellan 16 och 29 år att bryta hemmasittande beteenden och återgå till skolgång eller praktik.

Även på regional nivå har det den senaste tiden varit fokus på barn och unga. Ett antal samverkansriktlinjer har tagits fram och/eller initierats, exempelvis rutin för samverkansgällande remissförfarandet vid förmodad neuropsykiatrisk funktionsnedsättningar.

Integration

Under hösten 2018 antog Kommunfullmäktige Policy för integration. Den syftar till att fungera vägledande på integrationsområdet för kommunens verksamheter. Policyn utgår från de elva europeiska grundprinciperna för integration och kompletteras med en strategi för integration som beskriver strategiska områden och metod för planering och uppföljning.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämndens uppdrag är utbildning på alla nivåer, från förskola, grundskola och

gymnasium till vuxenutbildning. Det tillsammans med språkutbildning och samhällsinformation är centrala delar som lägger grunden för en långsiktig hållbar integration.

Förskolan

Extratjänster har funnits som språktolkar. Det är ett tjugotal pedagoger som gått 7,5 poäng i flerspråkighet på universitetet. Det har skrivits en plan för integration i förskolan.

Grundskolan

Vi har under året haft en samordnare för mottagande av nyanlända som bekostats av Skolverket. Vi har anställt en kommunövergripande specialpedagog som arbetar som handledare för lärare i svenska som andra språk (SVA) eller direkt med nyanlända elever som har större problematik än bara språket. Elever som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål får det. Modersmål erbjuds om fler i kommunen på grundskolan har samma språk.

Gymnasieskolan

Alla elever som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål får det. Studiehandledning på modersmål har både givits via nätet (Språkskolan) men även av handledare på plats. Modersmålsundervisning finns och ges av lärare på plats och via Språkskolan.

Under året har samarbete skett med idrotten för att stärka integrationen, teaterbesök har anordnats och eleverna har redovisat för andra grupper. Några elever har deltagit i handelsprogrammets modevisning och samarbete har skett via ett samhällsprojekt med samhällsprogrammet. IMSPR har deltagit i gemensamma aktiviteter och förberett och efterarbetat mycket med eleverna vid Liv- och lustdag, luciafirande, teaterföreläsningar, Brukspo-

kalen m.m. Vi har i så stor utsträckning som möjligt försökt möjliggöra för nyanlända elever att läsa delar av eller hela nationella program.

Vuxenutbildningen

Lärcentrum

Under hösten 2018 blev vuxenutbildningen beviljad medel för att vidareutveckla ett redan befintligt Lärcentrum. Detta statsbidrag söktes tillsammans med Tierp. Bruksgymnasiets har ett mycket fint bibliotek med en inbjudande studiemiljö, en idealisk lokal för ett Lärcentrum. Lärcentrum bemannas utifrån en halvtid, samt förstärks genom befintlig bibliotekarie. Målgruppen är alla elever som behöver en lugn studiemiljö där en erfaren pedagog finns till hands för att handla i studierna. För våra nyanlända elever ser vi att denna satsning har varit stärkande och att det skapas nya förutsättningar för att lyckas med de egna studierna.

Sfi-lotsar

Denna verksamhet har funnits på plats sedan 2017 och bemannas av extratjänster via EAS. Lotsverksamheten bedrivs utifrån en informationsdisk, centralt belägen vid Stora torget/kafeterian. Här kan våra nyanlända få stöd och hjälp på sitt modersmål (lotsarna pratar arabiska, persiska och dari). Hos informationsdisken kan eleven få hjälp med att få myndighetsbrev översatta, hjälp med diverse ansökningar osv. Lotsarna hjälper våra nyanlända att lösa individproblem samt att närma sig och förstå vårt samhällssystem.

Extratjänster

Kommer till oss via EAS. Extratjänster bemannar informationsdisken och finns också ute i vår undervisning där de fungerar som språkstöd. Forskning visar att språkinläringen förbättras

om individen får ta stöd av sitt modersmål i undervisningen. Vi har språkstödare på arabiska, persiska, dari, engelska, tigrinja.

Introgrupp

Denna grupp finns för att skapa en introduktion till elever på studieväg två och tre. Tanken är att eleven under några intensiva veckor tillägnar sig baskunskaper i det svenska språket och en förståelse som sedan tar eleven vidare i en snabbare takt. Vi ser detta som mycket lyckosamt och det skapar också ett jämnare flöde upp på B- och C-nivå.

Kultur- och fritidsnämnden

Kommunens bibliotek erbjuder litteratur, tidningar och tidskrifter på flera språk vilket ger nyanlända och utrikesfödda möjlighet att hålla kontakt med sitt modersmål. Biblioteken erbjuder dessutom medier på lättläst svenska. En person har under våren haft placering vid bibliotekens språkhjälp, på arabiska och kurdiska vilket varit uppskattat av besökarna. Flera personer på väg in i samhället har fått möjlighet att ha praktik/extratjänst vid biblioteket i Östhammar.

KoF är projektägare och deltar aktivt i styrgruppen för integrationsprojektet Föreningsmatchning. Projektet drivs i samverkan med Svenska Kyrkan i Östhammar och finansieras av Länsstyrelsen.

Syfte med projektet är att matcha nyanlända till befintliga föreningar med ledning av intresse och önskemål och genom det stärkas språkinläringen, förståelsen för samhället och knytandet av nya kontakter.

KoF har under 2018 haft en filmregissör anställd i extratjänst som en del av integrations- och arbetsmarknadsprojektet Konsten att delta, ett samarbete mellan Region Uppsala, KRO och Arbetsförmed-

lingen. 60% av tjänsten utgörs av regissörens egna filmprojekt och 40% av olika filmprojekt inom SFI och för ungdomar på Gimofritidsgård. Anställningen fortlöper under 2019.

På ungdomssidan arbetar KoF aktivt med att ungdomar ska integreras. Förvaltningen har deltagit i kommunens integrationsnätverk under året. Personal med utländskt ursprung har anställts på ungdomsgårdarna, varav en projektanställd (nämnd ovan) genomförde ett filmprojekt om att vara nyanländ.

Socialnämnden

I Socialnämndens uppdrag återfinns bland annat mottagande av ensamkommande barn och att bistå nyanlända utanför arbetsmarknaden med stöd och hjälp till egen försörjning. Inflödet av ensamkommande barn har i stort sett upphört. Därmed så minskar antalet barn som Östhammars kommun har ansvar för i snabb takt. Detta skapar stora utmaningar i att anpassa verksamheten så att en effektiv och trivsamt boendesituation kan anordnas för kvarvarande.

Socialnämnden har under det gångna året arbetat med de strategiska områdena, språk och utbildning, som särskilt viktiga för en lyckad integration. På våra boenden erbjuds läxhjälp dagligen och ungdomarna uppmuntras att träna på att uttrycka sig på svenska såväl muntligt som skriftligt. De erbjuds även samhällsinformation på månatliga gemensamma möten.

Tekniska kontoret

En viktig del för en bra integration i det svenska samhället är ett arbete. Möjligheterna för att göra praktik för att kunna arbeta extra och kanske få möjlighet till ett längre vikariat eller en tillsvidare anställning, är stora inom

måltidsenheten. Under praktiken finns det stora möjligheter att öva det svenska språket i ord och skrift samt att lära sig en del av hantverket som köksbiträde. Under hösten 2018 har vi haft möjlighet att ta emot fler yrkes- och språkpraktikanter.

Arbetsmarknad och företagande

Barn- och utbildningsnämnden

Samhällsvecka, PRAO och studiebesök - grundskola.

Barn- och utbildningsförvaltningen har som mål att varje läsår anordna en Samhällsvecka för eleverna i åk 8. Syftet med veckan är att vi vill ge våra ungdomar möjlighet att se och uppleva vad vår kommun kan erbjuda i form av utbildning, arbete och fritid. De ska få en inblick i vad ett bra lokalsamhälle och en attraktiv arbetsgivare är samt hur man kan vara med och utveckla vår kommun. De ska även få fundera kring olika yrkesval och vad som påverkar oss när vi väljer framtid. Skolutvecklingsenheten ansvarar för planering, innehåll och logistik för den veckan. Utvärderingen av veckan visar att samtliga inblandade överlag är väldigt nöjda och att veckan fyller sitt syfte. Under vt 2018 genomfördes en utökad pilot med fler skolor.

För övrigt på grundskolan är studiebesök på företag vanligt, samt PRAO i åk 8 och 9.

Arbetsplatsförlagt lärande (apl)

På Bruksgymnasiet får eleven tillgång till spännande och utvecklande praktikplatser och ett arbetsplatsförlagt lärande som skapar kontakter för framtiden. Delar av kurser ges på apl för elever i årskurs 2 och 3.

Miljöpraktik

På de högskoleförberedande programmens sker inte något traditionellt arbetsplatsförlagt lärande i form av apl som Skolverket beskriver det. På Bruksgymnasiet har eleverna på ekonomi, natur och samhällsprogrammet haft miljöpraktik vilket bidragit till en starkare koppling mellan skolans mål och det omgivande samhället. Miljöpraktik erbjuds elever på externa företag, universitet samt inom kommunen på olika förvaltningar.

Samverkan och samarbete med näringsliv och högskola

Bruksgymnasiet samarbetar med näringsliv och högskola. Bland annat har elever och lärare fältarbetat tillsammans med forskare från Stockholms Universitet på Islay i Skottland i för gymnasiearbetet. Ingenjörer utan Gränser har föreläst och hållit i "case" för ungdomar i syfte att få dem mer intresserade av ingenjörstudier och ingenjörsyrket.

Jobb- och utbildningsmässor/arbetsmarknadsdag

En halvdag kring arbetsmarknad anordnades av vuxenutbildningens och Bruksgymnasiets SYV-grupp i samarbete med arbetsförmedlingen, näringslivskontoret och andra aktörer där eleverna samt besökare fick möjlighet att möta framtidens utbildningar och arbetsgivare.

Bruksgymnasiet samarbetar sedan många år med Ung Företagsamhet (UF) och erbjuder en möjlighet att driva eget företag i utbildningssyfte som en del av gymnasie studierna.

Vård- och omsorgscollege

Bruksgymnasiet och Vuxenutbildningens vårdutbildningar ingår i Vård- och omsorgscollege (VOC) som är en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningar. Syftet är att tillsammans skapa attraktiva och moderna

verksamheter med hög kvalitet. Samverkan finns på lokal och regional nivå, och utgår från tio kvalitetskriterier.

Erasmus+ mobilitet yrkesutbildning

Bruksgymnasiets harsökt och blivit beviljad medel från Universitets och högskolerådet, Erasmus+ mobilitet yrkesutbildning. Det huvudsakliga målet med Erasmus+ mobilitet yrkesutbildning är att öka kompetens, yrkesskicklighet och anställningsbarhet för de som deltar samt att höja intresset för yrkesutbildning. Tre yrkeslärare från Bruksgymnasiet besökte ADC College i London för att diskutera ett eventuellt framtida samarbete och för att besöka arbetsplatser där elever från HA, RL och VO eventuellt skulle komma att göra apl. Ansökan blev godkänd med vissa justeringar enligt våra önskemål och planer är att elever från våra tre program ska göra apl i Dublin. Projektet kommer att flytta fram projektperioden till läsåret 2019/20, men vi börjar förbereda eleverna redan i år.

Validering

Vuxenutbildningen har ett validerande uppdrag. I nuläget validerar verksamheten fem personer mot att bli undersköterskor. Bristen på utbildad arbetskraft inom flertalet områden gör att behovet av validering kommer att öka under 2019.

Utbildningskonceptet ETG

Bruksgymnasiets El- och energiprogram är ETG-partnerdär lärlingsutbildningen är integrerad i den 3-åriga gymnasieskolan vilket innebär att de som klarar utbildningen får ett yrkescertifikat. Det gör att de kan anställas som elektriker direkt efter studenten.

Yrkesvux

För att möta kommunens och samhällets utma-

ningar gällande anställningsbarhet inom flera bristyrken har vuxenutbildningen samarbetat med gymnasiet som har skapat en uppbyggnad och utbyggnad för yrkesvux på plats i Gimo. Idag utbildar vi undersköterskor, vårdbiträden, kockar och till hösten 2019 även installationselektriker. I planeringen finns även att kunna starta en barnskötarutbildning, ev. redan till hösten 2019.

YH-utbildning

Sedan hösten 2018 har Vuxenutbildningen en processteknisk utbildning inom yrkeshögskolan igång och i oktober 2019 planeras nästa start. Detta är en mycket kvalitativ utbildningsinsats som i hög grad leder till anställning inom utpekade bristyrken i regionen. I denna satsning har vi med oss flera av kommunens och regionens industrisektorer. YH-utbildningen ingår i Teknik College. Utbildningen arrangeras i samarbete med Gimo Utbildnings AB.

Kraft, Värme och Ventilationslaboratoriet

Vuxenutbildningen har ett uppdrag att driva Kraft, Värme och Ventilationslaboratoriet. För att kunna möta kundernas behov till ett rimligt pris har vuxenutbildningen satsat på att anställa en utbildad person för drift och utbildning i labbet. Tidigare köptes dessa tjänster in till en betydligt högre kostnad.

Forsmarks skola

Forsmarks skola ägs och drivs av Forsmarks Kraftgrupp AB (FKA) i entreprenadform med Östhammars kommun som huvudman. Forsmarks skolas huvuduppgift är att bedriva skolverksamhet för elever med en tydlig ambition att kopplingen till ägarens verksamhet ska vara stark. Det rör sig om högskoleförberedande program som även är anpassat till företagets och koncernens behov av arbetskraft. Forsmarks

Skola ingår i Teknik College.

Socialnämnden

Socialförvaltningen har deltagit i kommunens övergripande arbete med handlingsplanen från den arbetsmarknadspolitiska överenskommelsen mellan Arbetsförmedlingen och Östhammars kommun. Utöver detta finns ett väl fungerande samarbete med försäkringskassan, arbetsförmedlingen och primärvården för att aktivt hjälpa personer som är beroende av försörjningsstöd till egen utkomst.

Under år 2018 har ca 40- 50 personer erbjudits arbete inom ramen för Samhalls uppdrag inom socialförvaltningens verksamheter.

Kultur- och Fritidsnämnden

Biblioteken har under 2018 kunnat erbjuda extratjänster, praktik, arbetsträning, PRAO och Operation dagsverke till personer i behov av arbetslivsträning. Dessutom har ett flertal vikariat ordnats åt studenter, arbetssökande och pensionärer.

Tekniska kontoret

Vi arbetar på flera nivåer och former för den lokala företagsutvecklingen i Östhammars kommun. Med upphandlingsenheten har vi olika möten med företagare om kommande upphandlingar och även riktade möten om en specifik upphandling. Tillsammans med företag i samverkan medverkar tekniska med information om vår verksamhet och vad vi kan göra för att förbättra företagsklimatet. Gata Fastighet tar även in när det finns möjligheter praktikanter för att prova på hur det är att jobba i en offentlig organisation. Måltidsenhetens mål har varit att möjliggöra för fler närproducenter att sälja

livsmedel till vår kommun. Vi har från nov 2017 till april 2018 genomfört ett projekt med Roslagsmjölk. Detta projekt har varit ett led i dialogen för att öka vår förståelse för varandra. Allt, utifrån de krav vi ställer i upphandling och på de villkor den lokala producenten kan leverera. Tillsammans med upphandlarrepresentant från lokal producent samt måltidsenheten har vi utvärderat projektet och diskuterat de krav eventuellt framtida samarbete ställer. Ytterligare uppföljnings- / dialogmöte planeras ske i mars 2019.

Tillsammans med Östhammars har haft pågående projekt under hela 2018. Projektet drivs av Enheten för arbete och sysselsättning men medfinansieras till hälften av Arbetsförmedlingen. Projektet har arbetat med både nyanlända och ungdomar med funktionsvariationer. Samtliga i projektet blev erbjudna en praktikplats och ett flertal fick även anställningar.

Ekologisk hållbarhet

Ett ekologisk hållbart samhälle utvecklas med vetenskapen om hur vi tar hänsyn till resurser och naturens kapital. För Östhammars kommun har vi beslutat att vårt handlande ska utgå från;

Planetär gränser Viska förhållande till naturens förmåga att producera varor och tjänster sätter gränserna för hur vi kan ta resurser i anspråk samt ta hänsyn till en rättvis fördelning av dessa. Vi inser att ekosystemtjänster är en viktig del av samhällsekonomin.

Försiktighetsprincipen Det är ofta svårt att identifiera fullständiga konsekvenser av vår handlande. Vi ska därför förebygga både tänkbara och möjliga skador och försämringar för människor och hälsa i miljön.

Resurshushållning Vi ska i våra beslut ta hänsyn till vilka resurser som tas i anspråk och minska användningen av naturresurserna. Kommunens i sitt arbete minska användningen av material och naturresurser, effektivisera energianvändningen och minska påverkan på naturmiljöer.

Kretsloppsprincipen Det som utvinns ur naturen ska på ett uthålligt sätt kunna användas, återanvändas, återvinnas som material eller energi, eller slutligt omhändertas med minst möjliga resursförbrukning och utan att naturen skadas.

I syfte att bevara och utveckla goda miljöer för både människa, växter och djur nu och i framtiden ska vi ta hänsyn till natur- och kulturvärden samt värden för friluftsliv och folkhälsa. Kommunens skapa fysiska och sociala förutsättningar för miljöanpassat beteende och ha miljökrav som aktivt instrument i alla upphandlingar och inköp. Denna text är hämtad ur kommunens hållbarhetspolicy, där delen för ekologisk hållbarhet antogs av kommunfullmäktige hösten 2016.

tt bevara och utveckla goda miljöer för både människa, växter och djur nu och i framtiden ska vi ta hänsyn till natur- och kulturvärdens samt värden för friluftsliv och folkhälsa. Kommunen ska skapa fysiska och sociala förutsättningar för miljöanpassat beteende och ha miljökrav som aktivt instrument i alla upphandlingar och inköp. Denna text är hämtad ur kommunens hållbarhetspolicy, där delen för ekologisk hållbarhet antogs av kommunfullmäktige hösten 2016.

Vattenkvalitet (kust, sjöar, vattendrag och grundvatten)

Inom området friskare vatten ska kommunen fokusera på att minska utsläpp av övergödande ämnen, åtgärder för att förbättra vattenkvalite-

ten i våra sjöar, vattendrag och kustvatten, arbeta aktivt med vattenfrågan i strategisk planering och detaljplanering samt tillgängliggöra kommunens vatten för boende och besökare.

Dricksvatten och spillvatten

Vatten är en viktig del i den strategiska planeringen och utvecklingen av kommunen, i form av vatten-tillgång/ dricksvatten som tillväxtfaktor, behovet av genomtänkta vatten- och avloppslösningar och inte minst vattenmiljöer som en viktig kvalitet för boende och besökare.

Under 2018 har kommunen satsat på att tillsammans med Gästrike vatten öka kunskapen om vårt grundvatten, våra dricksvattentäkter och möjligheter att utveckla kommunen med planering för framtiden. Efter ett antal gemensamma workshops och utredningsarbete togs en Vattenförsörjningsplan fram under året. Kommunen deltar också i arbetet med att ta fram en regional vattenförsörjningsplan. Under året påbörjades en utredning kring möjligheterna att dra en vattenledning från Örbyhus till Alunda och inleda ett samarbete med Tierps kommun för att stärka robustheten och tillgången i dricksvattenförsörjningen. Östhammar Direkt hjälper löpande kunder att komma i kontakt med Gästrike vatten om de vänt sig till kommunen.

Östhammars kommun beviljar intestöd till arrangemang som riskerar att påverka vattenkvaliteten i kommunen negativt. Ett exempel på det är att hänsyn måste tas till grundvattennivån under vintern när många önskar spola is, fylla pooler, använda vatten till bevattning av anläggningar, parker etc. Under 2018 har flera av kommunens förvaltningar uppmärksammat frågan och börja arbeta på alternativa lösningar, både för kommunala verksamheter och föreningsdrivna anläggningar.

Den torra sommaren gjorde att frågan om dricksvatten kom upp högt på agendan och det krävdes gemensamma insatser från alla invånare, besökare och företag att spara så mycket vatten som möjligt, både det kommunala och det enskilda vattnet.

Kommunikationsenheten bistod Gästrike Vatten med spridning av information om kommunens vattenläge vid vattenbristen under försommaren och sommaren 2018. Det var tydligt att många minskade sitt vattenuttag vilket hjälpte situationen något. Under vintern är dock fortfarande grundvattennivåerna låga. Utmaningen i Östhammars kommun är att grundvattenmagasinen är små. Sommaren 2018 märktes också på sjöar och vattendrag, där vattennivåerna var lägre än normalt.

Gällande enskilda avlopps lösningar ställer kommunen krav på system som anpassas till känsligheten i recipienten. Kraven kan innefatta slutna tankar, gemensamhetsanläggningar och snålspolande toaletter.

I detaljplaner och översiktsplaner måste kommunen se till att inte vattenkvaliteten påverkas negativt av exploatering. Det gör vi genom att kräva provpumpning efter dricksvatten i känsliga områden, att göra vatten-/avlopps- och dagvattenutredningar. Som en följd av resultatet från utredningarna kan detaljplaner anpassas så att vattenkvaliteten i recipienten inte ska påverkas negativt.

Minskad övergödning och bättre vattenkvalitet

En av kommunens stora utmaningar i arbetet för ett friskare vatten är att minska övergödningen. Både sjöar och kustvatten har näringshalter som inte klassas som god status enligt vattendirektivet. Vissa områden kan också ha föroreningar i sedimenten.

Östhammars kommun har under 2018 fokuserat på två områden som uppvisar effekter på övergöd-

ning; Östhammarsfjärden/Granfjärdens samt Fyris östra källor/området runt Österbybruk och Dannemorasjön. Inom uppdraget att jobba med Fyris Östra källor har tekniska förvaltningen påbörjat en hydraulisk modell över sjöar och vattendrag runt Österbybruk för att skapa ett verktyg där vattenhushållningen i vattensystemet kan studeras. Syftet är att se hur vattentillgången påverkas av regleringen av sjöarna, samt vilken påverkan det ger i fall Dannemorasjön skulle höjas. Vi har tillsammans med Vattenrådet i området åkt på gemensamt studiebesök till Linköpings kommun för att lära oss hur de arbetat med att restaurera tätortsnära sjöar och våtmarker. I arbetet har vi nära kontakt med Fyrisåns vattenförbund och Uppsala kommun. Arbetet fortgår under 2019.

Under 2018 inleddes ett samarbete med stiftelsen Baltic Sea 2020 kring Granfjärden. I april/maj sattes med byalagens/samfälligheternas tillstånd en försöksstation ut i Granfjärden. Det är ett så kallat inneslutningsförsök där man testar om det är möjligt att binda fosfor med järn för att minska övergödning från sedimenten. Det är en liknande metod som används i många sjöar och även använts i Björnöfjärden på Värmdö, men då med aluminium som bindare. Baserat på Granfjärdens kemi och morfometri kan järn vara ett alternativ. Försöket fortgår under 2019. Kommunen har också startat ett samarbetsprojekt med Gästrike Vatten AB Gällande Karövåtmark där rening i Östhammarsfjärden är en viktig parameter, men även grundvattenförutsättningar och rekreationsmöjligheter vid våtmark belyses. Tillsammans söktes bidrag från Lokalanaturvårdsmedel, där delar av dem beviljats under början av 2019.

En solig dag i slutet av maj genomfördes Östhammarsfjärdens dag vid Krutudden med ca 120 skolbarn i årskurs 4-6 och allmänhet, som alla fick lära

sig om fisk, vattenkvalitet, enskilda avlopp, fåglar med mera som har med fjärdarnas vattenkvalitet att göra.

Under 2018 har kommunen fortsatt arbetet med att inventera enskilda avlopp med fokus längs kusten. Även lantbrukstillsynen prioriteras utifrån områden med sämre vattenkvalitet. Ett av kommunens mål är att en större andel av nya vattentoaletter ska ha kretsloppslösning. Detta följs upp genom vilka avloppstillstånd som ges. Under 2018 hade en mindre andel av tillstånden kretsloppslösning än 2017. Målet är 75 %, vilket gör att målet inte nåtts och att det behöver sättas in ytterligare insatser för att få fler kretsloppslösningar. Orsaken till den långsamma ökningen i områden med hög skyddsnivå bedöms vara att det för sluten tank krävs snålspolande toalett, vilket ännu kan uppfattas som en ovan teknisk lösning. Detta trots att minireningsverk är dyrare lösning vid nybyggnation.

Utvecklingsprojekt och samarbeten med andra aktörer

Flera utvecklingsprojekt drivs inom vattenområdet och kommunen är aktiv i att söka medel för att i samverkan arbeta för friskare vatten. Under 2018 har projekten främst varit kopplade till Fyris östrakällor, Östhammarsfjärden/Granfjärden och kunskapshöjande åtgärder om vatten. Upplandsstiftelsen ansökte tillsammans med Östhammars kommun medel för att restaurera Lortfjärden utanför Öregrund. Ansökan blev beviljad och under senhösten inlededes arbetet med att fräsa och röja i och kring fjärden, med syfte att öppna upp landskapet och vattenspegeln och förbättra området för fisklek.

Ett flerårigt projekt som handlar om utveckling och planering av kust och skärgård avslutades under 2018. Resultatet från projektet har utmynnat i ett antal noder längs kusten som kan utvecklas för

besöksnäring och turism, men också i ett underlag för bedömning av naturvärden i grundavvikar. Som ett resultat från projektet har kommunens beviljats medel från regionstyrelsen för att utveckla tillgänglighet vid Äspskär på södra Gräsö, som en av moderna längs kusten.

Kommunen är medlem i Svealands kustvatten- vårdsförbund, Fyrisåns vattenförbund, organisationen Mälaren en sjö för miljoner och samarbetar inom länets vattenvårdsgrupp med grannkommuner, Upplandsstiftelsen, Uppsala universitet, SLU, Länsstyrelsen, region Uppsala med fler regionala aktörer.

Naturvård och friluftsliv

Östhammars kommun har som målsättning att arbeta med naturvård både för att bevara och utveckla biologisk mångfald och som en viktig del av stadsplanering, rekreation och friluftsliv.

Grönstruktur i planeringen

Under året har en omfattande inventering av kommunens markgällandenaturvärden och friluftsvärden avslutats. Kommunen har genom bidrag från Lokala naturvårdsmedel givit Upplandsstiftelsen i uppdrag att inventera all kommunal tätortsnära mark. Syftet med detta är att få ett planeringsunderlag och i tidigare skede kunna avgöra vilka områden som är lämpliga att bevara och utveckla som naturmark, park och friluftsområden, och vilka områden som är lämpliga att bebyggas.

För områden som ska detaljplaneras är naturvärdesinventeringar ett viktigt underlag. Under de senaste åren har planenheten tillsammans med miljö- och skogssektorn utarbetat en rutin för att handla upp, tolka och omsätta resultatet från dessa inventeringar av naturvärden in i planarbetet, med möjlighet att anpassa planer så att växter, djur och miljöer

bevaras men så att områden också kan bebyggas med bostäder med tillgång till tätortsnära natur.

Under hösten påbörjades ett arbete med att inventera naturområden som används av skola och förskola. Arbetet inleddes i Östhammar i Klämsnäs, Öregrund och på Gräsö. Syftet är att få en samlad bild av områden som används för pedagogik och lek och som kan utvecklas så att skolor och förskolor får tillgång till platser och miljöer som kan användas i undervisningen.

Tillgängliggörande av natur

Östhammars kommuns samarbete med lokala föreningar och Upplandsstiftelsen i både naturvårds- och friluftslivsfrågor. Kulturoch Fritidsförvaltningen har ett stort uppdrag att stärka förenings- och friluftsliv, miljöskunnighet och ett stort uppdrag att söka medel och utveckla naturvärden i kommunen och Tekniska förvaltningen har ett stort uppdrag i att sköta natur och markinnehav.

Tekniska förvaltningen har i sitt uppdrag att vårda skog och mark som är i kommunalt ägande, det innebär att upprätta skogsvårdsplaner för att omhand skog i rätt tid och skapa miljöer för friluftsliv. På uppdrag av Kultur- och fritidsförvaltningen utför tekniska förvaltningen förbättringar vid befintliga friluftsområden och anlägger nytt. Under 2018 har ett samarbetsprojekt mellan förvaltningarna påbörjats i att skriva gemensamma skötselplaner för kommunens friluftsbad inklusive omgivande natur- och friluftsområden. Syftet är att se till att flera aspekter tas med i löpande skötsel och utveckling.

Under 2018 har kommunen deltagit i EU:s Central Baltic-projekt S:t Olav Waterway, världens första pilgrimsled över havet. Den del av rutten som kommer att gå genom Östhammars kommun kallas Vikingaleden och knyter befintliga Upplandsle-

den från Grisslehamn. Projektet leds av Åbo Akademi och KoF sitter med i styrgruppen. Invigning av leden sker i Maj-Juni 2019.

Kulturoch Fritidsförvaltningen delar årligen ut stöd i olika former till föreningar som på olika sätt verkar inom friluftslivet. Under lovet och även under övriga året genomförs uteaktiviteter på fritidsgårdarna. Kommunen har inom flera områden också samarbeten med Upplandsstiftelsen, bland annat genom arbetet med Smultronställen som syftar till att kartlägga särskilt fina områden att vistas i i naturen. I augusti 2018 genomfördes Lokala naturvårdens dag i samverkan med Upplandsstiftelsen och i del av föreningar, både i Tallparken/Yttre Hummelfjärd och vid Gimodammen/Upplandsleden.

Kommunens natur och koppling till livsmedel

Östhammars kommun har som mål att 25 % av inköpta livsmedel ska vara ekologiska. Många kommuner har en högre målsättning. Målet är dock för kommunen satt i den nivån för att parallellt arbeta med att öka andelen närproducerade livsmedel, som inte alltid är ekologiska. Måltidsenhetens mål har varit att möjliggöra för fler närproducenter att sälja livsmedel till vår kommun. Från november 2017 till och med april 2018 har kommunen genomfört ett projekt med Roslagsmjölk. Detta projekt har varit ett led i dialogen för att öka vår förståelse för varandra. Allt, utifrån de krav vi ställer i upphandling och på de villkor den lokala producenten kan leverera. Tillsammans med upphandlar, representant från lokal producent samt måltidsenheten har vi utvärderat projektet och diskuterat de krav och framtida samarbeten. Ytterligare uppföljnings-/dialogmöte planeras ske i mars 2019.

Utifrån Östhammars kommuns livsmedelspolicy har vi endast delvis nått våra inriktningsmål. Vi har genom att ställa de krav på livsmedel, som är jäm-

bördigamed dedjurskyddskrav som ställs i Sverige, ökat andelen svenska livsmedel. Vi har ännu ej nått intentionen att öka andelen närproducerade livsmedel. Detta trots goda ambitioner hos både upphandlings- och måltidsenheten men vi behöver genom dialog med närproducenter strukturera och analysera hur vi ska upphandla för nå det politiska målet. Genom årliga möten med gröna näringar arrangerade av kommunen och Företag i samverkan, hoppas vi få ytterligare underlag för att kunna öka andelen närproducerade livsmedel.

Samarbeten med andra aktörer

Stora delar av kommunens naturvårdsarbete innefattar samarbete med andra aktörer. Det starkaste samarbetet har kommunen med Upplandsstiftelsen/region Uppsala och lokala föreningar. I övrigt ingår kommunen i den regionala Gröna gruppen med grannkommuner, universitet, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen. Kommunen ingår också i flera friluftsgupper med föreningslivet och större markägare, samt är en part i stiftelsen Gräsöfonden

Energi och klimat

Kommunens energi- och klimatarbete syftar till att minska vår organisations utsläpp av klimatpåverkande gaser genom att minska och effektivisera vår energianvändning samt genom att styra om mot förnybara energikällor. Kommunen arbetar även, främst genom energi- och klimatrådgivningen, utåtriktat mot företag, organisationen och privatpersoner i samma syfte.

Lokaler och verksamheter

I varje projekt som tekniska förvaltningen genomför tittar man även på vad som kan göras för att energieffektivisera fastigheten men även att

material och system väljs som påverkar miljö så lite som möjligt. Energikonverteringar har gjorts på Alundabrandstation från elpanna till värmepump. På källan har konverterats från elpanna till fjärrvärme. Vid renoveringen av biblioteket i Österbybruks nya lokaler har värmesystemet setts över och nytt radiatorsystem har dragits in. Fönstren har också förbättrats avsevärt. Den sammantagna målsättningen att minska energianvändningen per m² lokalyta med 20 % 2014-2018 har dock ej kunnat nås, vilket framöver måste analyseras.

Under 2016 togs nya miljömål, med bl.a. en målsättning om flersolcellsinstallationer på kommunägda fastigheter. Nu har vi en installerad effekt på 53 kW fördelat på två byggnader, kommunhuset sedan tidigare samt nysolcellsinstallation på Alma förskola som färdigställdes under 2018. En utredning om var vi kan placera fler solceller på våra fastigheter har slutförts med en flerårsplan som nu ligger för politiskt beslut 2019. Sedan flera år tillbaka är all el som kommunen köper in för vår verksamhet uteslutande Bra Miljöval-märkt el. De anläggningar kultur och fritidsförvaltningen förfogar över har under året uppdaterats på flera sätt för att minska klimatpåverkan. Arbetet med att se över fler anläggningar, t ex ishallar, pågår. Medarbetarna väljer i första hand att åka kommunalt. På biblioteket finns information kring energi- och klimatfrågor.

Måltidsenheten har arbetat fram en modell för minskat matsvinnet kallad "Östhammarsmodellen" som är en modell för hur vi kan påverka och åtgärda matsvinnet i vår verksamhet.

Transporter

Östhammars kommun arbetar för att minska klimatbelastningen från våra transporter och har 2018 ca: 40 elbilar och laddhybrider, med ambitionen att byta ut samtliga fossilbränsle drivna bilar

närmarknaden kan erbjuda fungerande alternativ. I kommunens bilpool är nu 5 av 7 fordon laddbara. Östhammar Direkt hjälper tjänstemännen med att ge service vid utlåning av dessa och vara behjälpliga vid problem och osäkerheter som kan uppstå när man är ovan att köra elfordon. Satsningen på elbilar i poolen har mottagits väl och med utbyggnad av laddare för övriga verksamheter kan denna satsning på sikt ge kraftigt minskade CO₂-utsläpp. Vi ser också för första gången en minskning av totala utsläpp från kommunen tjänstebilar, från 438 ton 2017 till 394 ton 2018. För att öka intresset också bland allmänheten erbjuder vi provkörning av kommunens elbilar.

För att minska växthusgasutsläppen från våra resor krävs förutom satsningen som görs på elfordon att vi i hela organisationen har ytterligare fokus på att ersätta tjänsteresor med bil med kollektiva färdmedel. En ny resepolicy med riktlinjer kring hur vi reser har tagits fram och antogs av kommunfullmäktige 2018. För att öka kännedomen om denna har även en informationsfilm gjorts.

Under året har kommunen tillsammans med UL genomfört en resvaneundersökning bland anställda och vi har även erbjudit anställda som bilpendlar att kostnadsfritt prova på att resa kollektivt under en månad, att bli så kallad testresenär. Detta har tidigare fallit väl ut, 2018 års aktivitet är inte utvärderad ännu. Kommunen har också färdigställt ny gång- och cykelväg i Gimo och arbetat med trafik-säkerhetshöjande åtgärder för oskyddade trafikanter på flera tätorter samt säkerhets- och tillgänglighetsåtgärder för busspåstigningsplatser.

Utåtriktad verksamhet

Även under 2018 har Östhammars kommun arbetat mycket med informationsinsatser inom solenergi. Vi har sett ett kraftigt ökat intresse och rådfrå-

ningar till energi- och klimatrådgivningen kring dessa frågor. Det finns målsättningar nationellt för solceller och vi deltar i Insatsprojekt sol som leds av Energimyndigheten där syftet är att få till fler investeringar i solcellsanläggningar bland företag, föreningar och allmänhet. Positivt är att vi nu i kommunen har två lokala leverantörer av solcellsprodukter.

Under året har vi även ordnat studiebesök, föreläsningar, visat kommunkontorets egen solcellsanläggning och deltagit som utställare på Svenska solelmässan i Uppsala. Vi har också fokuserat på att sprida information på välbesökta evenemang som Albrektsmässan, Fallens dag men även Framtidsveckan där vi visat solceller och berättat om förutsättningarna, men också erbjudit provkörning av kommunens elbilar, i syfte att få fler att satsa på fossilfria fordon.

I slutet av mars hölls den världsomspännande klimatmanifestationen Earth Hour. Östhammars kommun stödde manifestationen bl.a. genom en tävling där klasser och förskoleavdelningar i kommunen deltog med olika aktiviteter. Klasserna arbetade bl.a. med WWF:s material och funderade kring hur man kan göra för att minska energianvändningen och utsläppen av klimatpåverkande gaser. Klasserna som engagerade sig deltog i utlottningen av 10 priser á 1000 kr att användas på valfritt sätt av klassen.

Under 2018 har kommunen instiftat ett miljöpris för föreningar, företag och invånare som gjort insatser för miljö och klimat. Detta första år vann gruppen Klimatvråarna för sitt engagemang i klimatfrågan.

Kemikalier och hälsa

Arbetet med att minska kemikaliehantering är ett omfattande område som kräver både inter-

nationella och nationella krav och lagar för att vi ska kunna hantera alla kemikalier som finns i vårt samhälle. Men i det lokala kan vi arbeta med de områden vi har rådighet över, och Östhammars kommun har därför valt att fokusera på några områden.

Giftfri skola och förskola

Östhammars kommun har tagit fram en handlingsplan för giftfri förskola, som nu används på samtliga förskolor. Syftet är att minska riskerna för våra barn att utsättas för onödiga kemikalier i sin vardag på förskolan. Åtgärderna omfattar utbyte av vissa produkter och säkrat material vid renovering och nybyggnation. Kommunfullmäktige har också satt upp mål att motsvarande inventering ska påbörjas i skolor. Detta arbete har påbörjats under 2018 med syfte att även skolmiljöerna ska vara sundare och friskare för våra barn.

Tekniska förvaltningen har samarbetat med förskolorna i Östhammar kommun om målsättningar för att minska användningen av plast i våra förskolekök. I arbetet med att ta fram målsättningar och tidsplaner för minskning och/eller utslussning av vissa material/redskap har samtliga köckspersoner på förskoleenheterna medverkat. Arbetet har medvetandegjort köckarnas arbete med ständiga utvärderingar och förbättringar i sitt arbete.

Ekologiska livsmedel och mer närproducerat

Andelen ekologiska livsmedel inom kommunal verksamhet ska vara 25% enligt kommunfullmäktiges mål. Redan under 2017 nåddes målet och målet för 2018 har varit att hålla den nivån genom avrop och krav i nya upphandlingar. Kommunen arbetar parallellt med att ge större möjligheter för lokala livsmedelsproducenter att lägga anbud till kommunens upphandling av livsmedel. Då ligger fokus

på lokala naturvärden, minskade transporter och ommöjligt, även ekologiska livsmedel som är lokalt producerade.

Kemikaliekrav i upphandling och inköp

Kommunfullmäktige har som mål att all material och inredning ska vara giftfri vid inköp. Särskilt fokus läggs på förskola och skola. Under 2018 har tjänstemän från kommunen deltagit i en kompetensutveckling arrangerad av Kemikalieinspektionen och Upphandlingsmyndigheten för att utveckla metoderna att ställa relevanta miljökrav i upphandlingar med fokus på plast. I flera upphandlingar under 2018 har kommunen ställt miljökrav. Den nya upphandlingsorganisationen inom kommunen kommer också arbeta med metodutveckling för att kunna göra bättre uppföljningar av inköp och upphandlingar, en av grundförutsättningarna för att se till att våra kemikalie- och andra miljökrav på upphandlingar gör nytta och efterlevs.

I alla vår nybyggnadsprojekt bygger vi enligt Sweden Green Building Council certifiering miljöklass silver, som Tekniska förvaltningen anser är en rimlig nivå utifrån miljö och kostnadseffektivitet. Stadenhetens målsättning är att minska kemikalier inom kommunens verksamhetslokaler, det innebär att kemikalier endast används där andra alternativ inte finns att tillgå och under 2018 har kemikalieförbrukningen minskat avsevärt.

Samarbeten med andra aktörer

Kommunen deltar i Uppsala kemikalienätverk tillsammans med region Uppsala, länets övriga kommuner och Länsstyrelsen, i syfte att samverka och öka kompetensen inom kemikalieområdet och arbeta med gemensamma fokusområden

Styrtal beslutade av fullmäktige Styrtal beslutade av fullmäktige

STYRTAL BESLUTADE AV FULLMÄKTIGE				
	Basår 2014	År 2017	År 2018	Mål 2018
Andel av befolkningen som är ansluten till kommunens allmänna spillvattenförande ledningsnät	68%	66%	65%	71%
Flera utbyggnader av det kommunala ledningsnätet är på gång för att kunna ansluta nya detaljplanerade områden i både Östhammar och Alunda, men under 2018 har fokus legat på att ta fram underlag för dricksvattenförsörjningen genom en kommunal Vattenförsörjningsplan. Denna kommer tillsammans med VA-plan vara en viktig del i att prioritera områden för utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp.				
Rening av kväve genom Karö våtmark	0%	40%	40%	50%
Under 2013-2015 anlades en teknisk våtmark i området. I projekteringen ingick också beskrivning av en kompletterande naturnära våtmark som en viktig del i helheten för att skapa ytterligare vattenrening och så många mervärden som möjligt gällande biologisk mångfald och rekreation men även hålla vatten kvar i landskapet. Utifrån de mätningar som görs i fjärden utanför utloppet idag, beräknas ca 40 % av kvävet i utgående vatten från Östhammars reningsverk renas genom våtmarken. Vi har under början av 2019 fått beviljat Lokalt naturvårdsbidrag för att anlägga en provtagningsstation för att kunna mäta resultatet med högre precision.				
Andel av nya avloppstillstånd med vattentoalett som har kretslopps-lösning	50%	39%	23%	75%
Andelen av nya avloppstillstånd med vattentoalett som har kretsloppslösning fortsätter att minska. Från Bygg- och Miljönämndes sida har åtgärder vidtagits i form av avgiftsreducering för vattentoalett som har kretsloppslösning. Det har dock inte haft någon påverkan. Inom normal skyddsnivå är det naturligt att kunderna hellre väljer infiltrationsanläggningar eftersom dessa anses vara de enklaste och billigaste lösningarna. Inom hög skyddsnivå brukar valet stå mellan slutna tank i kombination med en BDT-anläggning (hanterar grävatten), eller ett minireningsverk. Allt fler väljer det senare alternativet. Nämnden kan ännu inte ställa krav på kretsloppslösning eftersom hygieniseringsanläggningen för slam från slutna tankar ännu inte är i drift. Många av de avlopp som anlagts under året har gjorts efter att det gamla avloppet utdömts i samband med avloppsinventering. Många fastighetsägare tycker att det är krångligt att installera slutna tank i befintliga hus eftersom det kväver dels toalettbyte, dels separata rör ut ur huset vilket kan innebära ingrepp i husgrunden. Man väljer då gärna ett minireningsverk så att inga förändringar behöver göras i huset.				
Andel kommunala vattentäkter med skyddsområde	45 %	50 %	50 %	100 %
Gästrike vatten och Östhammars kommun har under året arbetat fram en vattenförsörjningsplan. Som en resultat av det arbetet pågår en prioritering kring vilka av vattenskyddsområdena som inte har skydd eller gamla skydd, som ska ligga först på tur för utarbetande av skyddsområde.				
Energianvändning i kommunens lokaler	192kwh / m2		250kwh/ m2	-20 %
Från 2014 påbörjades det en sänkning av energianvändningen med att ändra på drifttider på ventilationen och att i vissa fall stänga av nattetid. I en del verksamhetslokaler sänktes även temperaturer för att med det spara på energi. Effekten av dessa åtgärder blev väldigt dåliga arbetsmiljöer och negativa effekter på huset. Idag har vi gått tillbaka till normala driftinställningar för att få bra arbetsmiljöer men med en öka energianvändning. Idag arbetar vi med andra insatser för att sänka energiförbrukningen med att byta värmesystem, byta fönster, belysning mm. Energianvändningen måste även ta hänsyn till arbetsmiljöer och förutsättningen i en fastighet att sänka energiförbrukningen.				

STYRTAL BESLUTADE AV FULLMÄKTIGE				
	Basår 2014	År 2017	År 2018	Mål 2018
Andel kommunala vattentäkter med aktuella skyddsföreskrifter, efter 1980	20 %	6 %	6 %	100 %
Gästrike vatten och Östhammars kommun har under året arbetat fram en vattenförsörjningsplan. Som en resultat av det arbetet pågår en prioritering kring vilka av vattenskyddsområdena som inte har skydd eller gamla skydd, som ska ligga först på tur för utarbetande av skyddsområde				
Utsläpp av växthusgaser från tjänsteresor med bil totalt	412 ton CO2- ekv	438 ton CO2- ekv	394 ton CO2-ekv	-20 %
Vi har under perioden 2014-2018 ej minskat med 20% men med 4,5 %. Glädjande är att 2018 är första året vi kan se en tydlig minskning. Anledningen bedömer vi är en kombination av att vi inlett en övergång till elbilar och laddhybrider i kombination med ny resepolicy som tydliggör att vi ska resa mer kollektivt i tjänsten.				
Area installerade solceller för elproduktion i kommunens drift	70 m2	70 m2	320 m2	500 m2
Målsättningen 500 m2 har ej nåtts, utfallet blev 320 m2 eller 53 kW installerat effekt. Flerårsplan för utökning av antalet solcellsanläggningar på kommunala byggnader har dock tagits fram under 2018, för antagande under 2019.				
Skötselplaner/ skydd av naturområden vid skolor	0 st	0 st	0 st	5 st
Under 2018 har en inventering inletts av vilka naturområden som används av kommunens skolor och förskolor. Under 2018 färdigställdes också arbetet med en grönstrukturplan som beskriver naturvärden och friluftsvärden samt skötselförslag på kommunalägd mark i alla fem större tätorter. Arbetet har bedrivits genom ett Lokalt Naturvårdsprojekt i samverkan mellan Östhammars kommun och Upplandsstiftelsen. Det finns ännu inga färdiga skötselplaner för dessa områden kopplat till värden och hur de används, men båda dessa inventeringar ger en god grund för att upprätta så kallade skolskogar, det vill säga områden som bör bevaras och skötas med syfte att fungera som en utvidgning av skolgårdar för pedagogik och lek, samt fungerar som friluftsområden för allmänheten. Trots att skötselplaner inte upprättats bedömer vi att en viktig del av grunderna för målet är uppnått.				
Andel förskolor med påbörjad kartläggning av material och inredning	0%	100%	100%	50%
Handlingsplanen följs och checklista används för utfasning för en giftfri förskola. Barn- och utbildningsförvaltningen samarbetar med tekniska förvaltningen, måltidsenheten och lokalvård deltar i arbetet. Förvaltningen har skrivit ett funktionsprogram för när vi ska bygga nya förskolor eller renovera, hur det ska gå till när det gäller till exempel materialval. Personalen fasar ut materiel allteftersom.				
Andel förskolor med påbörjad kartläggning av material och inredning	0%	0%	20%	20%
Vi har under året påbörjat kartläggningen och kommer att skriva ihop dokumentet handlingsplan giftfri förskola med giftfri skola. Handlingsplanen beräknas vara färdig första kvartalet 2019				
Andel av material och inredning som är giftfri vid inköp	0%	-	-	100 %
Styrtalet är mycket svårt att följa upp. En bedömning är att vi ställer miljökrav i 20-50 % av upphandlingar och inköp, men vi använder i flera fall också oss av Kommentus, där miljökrav redan ställt. Arbetet inom giftfri förskola och ekologisk mat samt miljöklass silver i byggnationer ligger alla i linje med styrtalet. Innan den nya upphandlingsenheten hunnit arbeta fram metoder för uppföljning av krav i upphandlingar kommer vi ha svårt att mäta denna typ av styrtalet.				
Andel ekologiska livsmedel	0 %	25%	29%	100 %
Inköp ekologiska livsmedel är mätt i svenska kronor. Resultatet har viss påverkan från beslutet om att enbart svenska köttprodukter skulle handlas upp under hösten, eftersom en del av de upphandlade svenska produkterna var även ekologiska vilket ökade andelen både svenskt och ekologiskt.				

Resultaträkning

mnkr		Kommunen 2017	Kommunen 2018	Koncernen 2017	Koncernen 2018
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER					
Verksamhetens intäkter	Not 1	350,1	317,7	524,4	518,9
Verksamhetens kostnader	Not 2	-1 465,2	-1 489,9	-1 573,8	-1 622,1
Avskrivningar	Not 3	-59,8	-62,2	-96,3	-102,4
Summa verksamhetens nettokostnader		-1 175,0	-1 234,3	-1 145,7	-1 205,7
SKATTEINTÄKTER MM					
Skatteintäkter	Not 4	1 026,8	1 029,5	1 026,8	1 029,5
Generella Statsbidrag o utjämning	Not 5	171,0	204,7	171,0	204,7
Finansiella intäkter	Not 6	1,6	2,1	1,7	1,1
Finansiella kostnader	Not 7	-1,0	-0,9	-9,1	-7,8
Summa skatteintäkter mm		1 198,4	1 235,4	1 190,4	1 227,5
Resultat före extraordinära poster och skatter		23,5	1,1	44,8	21,8
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0	0,0
Bokslutsdispositioner	Not 8	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatter	Not 8	0,0	0,0	-7,9	-0,4
Summa extraordinära poster mm		0,0	0,0	-7,9	-0,4
ÅRETS RESULTAT		23,5	1,1	36,9	21,5

Kassaflödesanalys

mnkr		Kommunen 2017	Kommunen 2018	Koncernen 2017	Koncernen 2018
DEN LÖPANDEVERKSAMHETEN					
Årets resultat		23,5	1,1	36,9	21,5
Ökning (+) /minskning (-) av avsättningar	Not 17	0,4	0,4	6,4	-4,9
Rearesultat avyttring av anläggningstillgångar		0,0	-3,0	0,0	0,0
Justering för bokslutsdispositioner o skatt	Not 8	0,0	0,0	-7,9	-0,4
Koncernmässig justering		0,0	1,1	0,0	0,0
Justering för av- och nedskrivningar	Not 3	59,8	62,2	96,3	102,4
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		83,7	61,8	131,7	118,7
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	Not 14	25,1	11,4	-13,1	1,4
Ökning (-)/minskning (+) förråd mm	Not 13	0,0	0,1	0,0	0,1
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	Not 19	36,5	-17,3	10,9	103,2
Medel från den löpande verksamheten		145,3	55,9	129,5	223,4
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Förvärv av immateriella anläggningstillgångar	Not 9	-12,0	-2,2	-12,0	-2,2
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	Not 10,11	-114,7	-134,2	-360,8	-196,1
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	Not 12	-30,1	-11,2	-10,0	-11,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	Not 10,11	166,9	0,0	171,2	
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	Not 12	0,0	0,0	0,0	0,0
Omfört till omsättningstillgångar (expl.fastighet,tomt)	Not 13	0,0	0,0	0,0	0,0
Medel från investeringsverksamheten		10,1	-147,6	-211,6	-209,6
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning (+)/minskning (-) av övriga långfristiga skulder	Not 18	-24,1	-3,9	241,3	-103,5
Ökning (-)/minskning (+) av långfristiga fordringar		0,0	0,0	0,0	0,0
Medel från finansieringsverksamheten		-24,1	-3,9	241,3	-103,5
ÅRETS KASSAFLÖDE					
Likvida medel vid årets början	Not 15	131,3	-95,7	159,2	-89,7
Likvida medel vid periodens slut		230,8	135,1	258,7	157,5

Balansräkning

mnkr		Kommunen 2017	Kommunen 2018	Koncernen 2017	Koncernen 2018
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	not 9	18,1	16,4	18,1	16,4
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	not 10	978,9	1 055,7	2 003,2	2 114,1
- varav pågående byggnadsproduktion		130,4	171,7	190,2	142,9
Maskiner o inventarier	not 11	68,4	65,1	88,9	85,0
Finansiella anläggningstillgångar	Not 12	57,8	73,6	6,2	14,0
Summa anläggningstillgångar		1 123,2	1 210,8	2 116,5	2 229,4
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd/exploatering	not 13	1,0	0,9	1,0	0,9
Kortfristiga fordringar	not 14	151,2	139,9	160,7	159,3
Kassa och bank	not 15	230,8	135,1	247,1	155,6
Summa omsättningstillgångar		383,1	275,9	408,9	315,8
Summa tillgångar		1 506,3	1 486,6	2 525,4	2 545,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	not 16	734,7	735,8	897,6	922,6
- varav resultatutjämningsreserv		22,3	22,3	22,3	22,3
- varav årets resultat		23,5	1,1	36,9	21,5
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pension och likn. förpliktelser	not 17	28,2	28,3	28,2	28,3
Uppskjuten skatt		-	-	37,7	32,1
Övriga avsättningar		14,8	15,2	15,0	15,6
Summa avsättningar		42,9	43,5	80,8	75,9
SKULDER					
Långfristiga skulder	not 18	440,2	436,2	1 159,5	1 056,0
Kortfristiga skulder	not 19	288,5	271,2	387,5	490,7
Summa skulder		728,7	707,4	1 547,0	1 546,6
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 506,3	1 486,7	2 525,4	2 545,2
BORGEN OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Borgensåtaganden	Not 20	710,1	724,4		
Pensionsförpliktelser äldre än 1998, inkl löneskatt	Not 21	467,1	456,8		
Avtalade leasingkontrakt	Not 22	9,6			
Externa hyresavtal	Not 22	450,2			

Noter

mnkr	Kommunen 2017	Kommunen 2018	Koncernen 2017	Koncernen 2018
NOT 1 VERKSAMHETENS INTÄKTER				
Verksamhetens intäkter enligt driftredovisningen	726,8	675,2	567,7	568,1
- varav reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	0,0	3,0		3,0
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	-376,7	-357,4	-43,3	-49,2
Summa verksamhetens intäkter	350,1	317,7	524,4	518,9
NOT 2 VERKSAMHETENS KOSTNADER				
Verksamhetens kostnader enligt driftredovisningen	-1 842,0	-1 847,3	-1 617,1	-1 671,3
-varav reaförlust vid avyttring av anläggningstillgångar	-	0,0		
Interna poster kommunen/elimineringar inom koncernen	376,7	357,4	43,3	49,2
Summa verksamhetens kostnader	-1 465,3	-1 489,9	-1 573,8	-1 622,1
NOT 3 AVSKRIVNINGAR				
Planenliga avskrivningar	-58,4	-62,2	-94,9	-102,4
Nedskrivningar av anl.tillgångar	-1,4	0,0	-1,4	0,0
Summa avskrivningar	-59,8	-62,19	-96,3	-102,4
NOT 4 SKATTEINTÄKTER				
Preliminära skatteintäkter	1 024,8	1 034,1	1 024,8	1 034,1
Slutavräkning föregående år	-0,6	-3,2	-0,6	-3,2
Slutavräkning innevarande år, prognos	2,7	-1,3	2,7	-1,3
Mellankommunal utjämning	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa skatteintäkter	1 026,8	1 029,5	1 026,8	1 029,5
NOT 5 GENERELLA STATSBIIDRAG OCH UTJÄMNING				
Utjämningsbidrag för inkomstutjämning	152,0	169,2	152,0	169,2
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Regleringsbidrag	-0,2	3,5	-0,2	3,5
Generella bidrag	9,4	8,6	9,4	8,6
Regleringsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunal fastighetsavgift	51,7	58,8	51,7	58,8
Kostnadsutjämningsbidrag	-19,0	-9,9	-19,0	-9,9
Avgift för LSS utjämning	-22,8	-25,4	-22,8	-25,4
Summa generella bidrag och utjämning	171,0	204,7	171,0	204,7
NOT 6 FINANSIELLA INTÄKTER				
Ränteintäkter	1,6	2,1	1,7	1,1
Utdelning aktier och andelar	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella intäkter	1,6	2,1	1,7	1,1

Noter

mnkr	Kommunen 2017	Kommunen 2018	Koncernen 2017	Koncernen 2018
NOT 7 FINANSIELLA KOSTNADER				
Räntekostnader	-0,8	-0,4	-8,9	-7,4
Övriga finansiella kostnader	-0,2	-0,4	-0,2	-0,4
Nedskrivning av finansiell anläggningstillgång	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekostnader pensionsavsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	-1,0	-0,9	-9,1	-7,8
NOT 8 SKATTER OCH BOKSLUTSDISPOSITIONER				
Avsättning till periodiseringsfond			0,0	0,0
Uttag från periodiseringsfond			0,0	0,0
Skatt på årets resultat			-7,3	1,1
Justering obeskattade reserver			-0,6	-1,4
Summa skatter			-7,9	-0,3
NOT 9 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Redovisat värde vid årets början	5,1	18,1	5,1	18,1
Årets investeringar	12,0	2,2	12,0	2,2
Värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillg.	0,0	-0,4		-0,4
Årets avskrivningar	-2,4	-4,2	-2,4	-4,2
Överföring från eller till annat slag av tillgång	3,4	0,6	3,4	0,6
Redovisat värde vid årets slut	18,1	16,4	18,1	16,4
Avskrivningstid	3-5 år	3-5 år	3-5 år	3-5 år
Linjär avskrivningstid för alla immateriella tillgångar				
NOT 10 MARK, BYGGNADER, TEKNISKA ANLÄGGNINGAR				
Anskaffningsvärde	1 680,3	1 798,4	3 112,3	3 323,4
Ackumulerade av- och nedskrivningar	-701,4	-742,6	-1 109,0	-1 209,3
Bokfört värde	978,9	1 055,7	2 003,2	2 114,1
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år	10-100 år	10-100 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar				
Redovisat värde vid årets början	1 090,6	978,9	1 892,0	2 014,7
Direktbokning mot eget kapital	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringar	102,1	122,961	360,8	183,8
Värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillg.	-166,9	0,0	-170,1	-0,3
Avskrivningar	-42,5	-41,2	-75,1	-78,9
Överföring från eller till annat slag av tillgång	-4,3	-4,9	-4,3	-5,3
Redovisat värde vid årets slut	978,9	1 055,7	2 003,2	2 114,1

Noter

mnkr	Kommunen 2017	Kommunen 2018	Koncernen 2017	Koncernen 2018
NOT 11 MASKINER OCH INVENTARIER				
Anskaffningsvärde	192,3	201,2	234,4	247,1
Ackumulerade av- och nedskrivningar	-123,9	-136,1	-145,4	-162,2
Bokfört värde	68,4	65,1	88,9	85,0
Avskrivningstider	3-20 år	3-20 år	3-20 år	3-20 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgång				
Redovisat värde vid årets början	69,9	68,4	76,0	89,5
Investeringar	12,6	11,208	29,0	12,2
Värde av avyttringar och utrangerade anläggningstillg.	-0,6	-6,6	-1,1	-6,6
Avskrivningar	-13,5	-12,2	-15,0	-14,4
Överföring från eller till annat slag av tillgång	0,0	4,3	0,0	4,3
Redovisat värde vid årets slut	68,4	65,1	88,9	85,0
NOT 12 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Aktier och andelar koncernföretag				
Östhammars Industrifastigheter AB	0,6	0,6	-	-
Östhammars Vård och Omsorg AB	1,0	1,0	-	-
Hargs Hamn AB	36,0	44,6	-	-
Östhammars Vatten AB	10,0	10,0	-	-
Grundfondskapital Östhammarshem	4,3	4,3	-	-
Summa aktier och andelar koncernföretag	51,9	60,5	0,0	0,0
Aktier och andelar				
Gästrike Vatten AB	0,5	0,5	0,5	0,5
SKL företag	0,0	0,0	0	0
Kommuninvest	1,3	8,5	1,3	8,5
Visit Östhammar AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga	0,1	0,1	0,4	1,0
Summa aktier och andelar	2,0	9,2	2,3	10,1
Förlagsbevis Kommuninvest	3,8	3,8	3,8	3,8
Bostadsrätter	0,1	0,1	0,1	0,1
Långfristiga fordringar				
Ideella föreningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Dannemora Förvaltning AB	-	-	0,0	0,0
Summa långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa finansiella anläggningstillgångar	57,8	73,6	6,2	14,0

Noter

mnkr	Kommunen 2017	Kommunen 2018	Koncernen 2017	Koncernen 2018
NOT 13 FÖRRÅD				
Exploatering bostadstomter	1,0	0,9	1,0	0,9
Övriga förråd och lager	-	-	-	-
Summa förråd	1,0	0,9	1,0	0,9
NOT 14 KORTFRISTIGA FORDRINGAR				
Kundfordringar	14,1	17,6	24,2	34,5
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	67,7	82,2	71,6	83,6
Övriga kortfristiga fordringar	69,4	40,0	80,2	41,4
Summa kortfristiga fordringar	151,2	139,9	160,7	159,3
NOT 15 KASSA OCH BANK				
Plusgiro	0,0	0,0	16,3	13,8
Bank	230,8	135,1	230,8	141,8
Summa kassa och bank	230,8	135,1	247,1	155,6
NOT 16 EGET KAPITAL				
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	711,2	734,7	857,9	897,6
- varav resultatutjämningsreserv	22,3	22,3	22,3	22,3
Eliminering internt aktieinnehav			2,0	-9,6
Eliminering obeskattade reserver BR			-2,1	13,1
Resultatöverföring VA till Östhammar vatten			2,1	0,0
Korrigerig Östhammar vatten			0,8	0,0
Årets resultat	23,5	1,1	36,9	21,4
Summa eget kapital	734,7	735,8	897,6	922,6
NOT 17 AVSÄTTNINGAR				
Avsättning till pensioner				
Ingående avsättning	28,1	28,2	28,1	28,2
Pensionsutbetalningar	-1,2	-1,3	-1,2	-1,3
Nyintjänad pension	-1,6	-1,3	-1,6	-1,3
Ränte- och basbeloppsuppräknings	0,6	0,4	0,6	0,4
Förändring löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	2,3	2,3	2,3	2,3
Summa utgående avsättning till pensioner	28,1	28,3	28,1	28,3
- varav löneskatt	-5,5	5,5	-5,5	-5,5
Del av avsättningen som tryggats genom försäkring	22,1		22,1	
Övriga avsättningar				
Återställande av deponi ingående värde	14,4	14,8	14,4	14,8
Nya avsättningar	0,4	0,4	0,6	0,4
Utgående avsättning deponi	14,8	15,2	15,0	15,2

Noter

mnkr	Kommunen 2017	Kommunen 2018	Koncernen 2017	Koncernen 2018
Avsättning obeskattade reserver och uppskjuten skatt				
Redovisat värde vid årets början	-	-	31,6	37,7
Tidigare års ej eliminerade obeskattade reserver	-	-		
Nya avsättningar	-	-	6,1	-5,2
Utgående avsättning	0,0	0,0	37,7	32,5
Summa övriga avsättningar	14,8	15,2	52,6	47,7
NOT 18 LÅNGFRISTIGA SKULDER				
Lån i banker och kreditinstitut	420,0	420,0	1 014,8	1 014,8
Anslutningsavgifter och investeringsbidrag	14,6	13,3	39,4	38,3
Medfinansiering Citybanan	0,6	0,0	0,6	0,0
Medfinansiering Hargshamnsbanan	2,0	0,0	2,0	0,0
Övriga långfristiga skulder	2,9	2,9	2,9	2,9
Summa långfristiga skulder	440,2	436,2	1 059,6	1 056,0
NOT 19 KORTFRISTIGA SKULDER				
Leverantörsskulder	109,2	103,3	128,6	126,9
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	156,3	146,9	170,2	162,4
Övriga kortfristiga skulder	23,1	21,0	88,8	201,5
- varav VA-verksamheten	-			
- varav Renhållningsverksamheten	1,0	1,5	1,0	2,0
Summa kortfristiga skulder	288,5	271,2	387,4	490,6
NOT 20 BORGENSÅTAGANDEN				
Stiftelsen Östhammarshem	539,2	539,2	539,2	539,2
Östhammar vatten AB	140,9	137,4	140,9	137,4
Hargs Hamn AB	25,0	42,9	25,0	42,9
S:a kommunägda företag	705,1	719,4	705,1	719,4
Egna hem och småhus	0,2	0,2	0,2	0,2
Föreningar	4,8	4,8	4,8	4,8
Summa borgensåtaganden	710,1	724,4	710,1	724,4

"Östhammars kommun har i juni 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 278 kommuner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Östhammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804 079 439 kronor och totala tillgångar till 406 323 006 299 kronor. Östhammars andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 285 822 905 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 292 338 757 kronor.

Noter

mnkr	Kommunen 2017	Kommunen 2018	Koncernen 2017	Koncernen 2018
NOT 21 PENSIONS FÖRPLIKTELSE				
Ingående ansvarsförbindelse	480,1	467,1	480,1	467,1
Pensionsutbetalningar	-18,5	-19,4	-18,5	-19,4
Nyintjänad pension	-0,7	8,3	-0,7	8,3
Ränte- och basbeloppsuppräknig	9,5	7,2	9,5	7,2
Förändring av löneskatten	-2,5	-2,0	-2,5	-2,0
Ändring av försäkringstekniska grunder	3,8	0,0	3,8	0,0
Övrigt	-4,5	-4,4	-4,5	-4,4
Summa utgående ansvarsförbindelse	467,1	456,8	467,1	456,8
varav löneskatt	91,2	89,2	91,2	89,2
Del av ansvarsförbindelsen som tryggats genom försäkring	0	1,9	0	1,9
Utredningsgrad	96%	96%	96%	96%
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	3	3	3	3
Tjänstemän				
NOT 22 FÖRPLIKTELSE OPERATIONELL LEASING				
Årets avgifter				
Leasing	4,1	4,5		
Serviceavtal	0,0	0,0		
Externa hyresavtal kostnader	49,9	54,2		
Summa årets avgifter	54,0	58,6		
Framtida avgifter				
Leasing	9,6	5,4		
- varav förfaller inom ett år	4,3	3,4		
- varav förfaller senare än ett år men inom fem år	5,2	2,0		
- varav förfaller senare än fem år	0,0	0,0		
Serviceavtal	0,0	0,0		
- varav förfaller inom ett år	0,0	0,0		
- varav förfaller senare än ett år men inom fem år	0,0	0,0		
- varav förfaller senare än fem år	0,0	0,0		
Externa hyresavtal	450,2	433,8		
- varav förfaller inom ett år	47,0	54,2		
- varav förfaller senare än ett år men inom fem år	147,1	150,5		
- varav förfaller senare än fem år	256,1	229,1		
Summa framtida avgifter	459,8	439,1		

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Intäkter har bokförts i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och att de kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Tillgångar och skulder har upptagit stillansaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har gjorts.

Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen syftar till att ge en sammanställd bild av kommunens och bolagens ekonomi och verksamhet. I den sammanställda redovisningen ingår samtliga bolag där kommunen har ett avgörande inflytande. Stiftelsen Östhammarshem är formellt sett självbestämmande men då kommunen står som borgenär för stiftelsens lån bedöms kommunen ha ett avgörande inflytande över verksamheten. Ingående i sammanställd redovisning är förutom kommunen, Östhammarshem, Hargshamn, Östhammar vatten och Dannemora gruvfastighet.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter är SKL:s decemberprognos. Det innebär att kommunen i bokslutet har intäktsfört den definitiva slutavräkningen för 2017 och den preliminära slutavräkningen för 2018.

Kassa och bank

I kassaflödesanalysen är samtliga kommunkoncernens likvida medel medtagna. Den del av kommunkoncernens likvida medel som finns i bolaget Östhammar vatten AB är dock inte placerade i kommunens koncernkonto i banken. Östhammars vattens likvida medel återfinns hos Gävle kommun eftersom det är genom deras koncernkonto som Östhammars vattens likvida medel hanteras. Detta gör att kassa enligt balansräkning och likvida medel i kassaflödesanalysen inte överensstämmer med faktiskt banktillgodohavande enligt kontoutdrag från banken.

Pensioner

Pensioner är redovisade enligt blandmodellen. Pensioner intjänade före 31 december 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Pensionsåtaganden som intjänats under 2018 har kostnadsförts under året. Det gäller både den premiebestämda delen på 4,5 procent upp till 7,5 basbelopp och den förmånsbestämda delen överstigande 7,5 basbelopp. Pensionsutbetalningar avseende pensioner som redovisats som ansvarsförbindelse har kostnadsförts med fakturabeloppet som fakturerats kommunen under året. Detta skiljer sig från lämnad prognos från pensionsadministratören. Pensioner för förtroendevalda är redovisade.

Östhammars kommun

Stångörsgatan 10, Box 66 • 74221 Östhammar

Tel: 0173-860 00 • E-post: osthammardirekt@osthammar.se

Hemsida: www.osthammar.se • Orgnr: 212000-0290

Markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsanläggning i mark (markkabel) Avtalet innebär inte att upplåtaren tagit ställning till behovet av ledningen.

Belastad fastighet		
Fastighet (fastighetsägarens)		Kontaktperson (namn, adress, telefon)
Gimo 8:89		Östhammars kommun
Kommun	Län	Att: Carina Hemlin Karlsson
Östhammar	Uppsala	Box 66
Fastighetsägare (namn, personnummer/organisationsnummer)		742 21 Östhammar
Östhammars Kommun (212000-0290)		0173-861 81
<i>Vid fler delägare se separat delägarbilaga</i>		<i>Originalavtalet skickas till kontaktpersonen</i>
Förmånsfastighet		
Fastighet (ledningsägarens)		Projektnamn:
Fullerö 18:45		ÄLS2 Gimo-Harg
Kommun	Län	Projektnummer (NIS):
Uppsala	Uppsala	NIS 226072
Ledningsägare (namn, organisationsnummer)		Ledningslittera:
Vattenfall Eldistribution AB, Org.nr 556417-0800		ÄLS2
		Koncessionslöpnr:
		2017-102434
		Ansvarig Projektledare:
		Sven Kullander
Ersättning		
Total ersättning enligt bifogat värderingsprotokoll:		19 775 kr
Utanordning	Datum	Signatur

* Särskild ersättning vid överenskommelse utgår med maximalt 9 300 kr vilket motsvarar tjugo (20) procent av aktuellt prisbasbelopp.

** Om ersättningens totalsumma ej överstiger tre (3) procent av aktuellt prisbasbelopp erhålls minimiersättning på totalt 1 395 kr.

§ 1 Upplåtelsens omfattning

- Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att anlägga och för all framtid bibehålla samt att vid behov förnya elektrisk starkströmsledning (markkabel) med en systemspänning av högst **145 kV**, jämte tillhörande anordningar samt övriga säkerhetsanordningar och driftrelaterad kommunikationsutrustning, allt nedan benämnt ledningen, från **Gimo till Harg** i den sträckning som ledningen redovisas på bifogad kartsnitt och/eller blivit utstakad på marken.
- Fastighetsägaren upplåter för ledningen ett utrymme om **10 m** horisontell bredd i skogsmark (skogsgata) samt **10 m** i övrig mark.
För ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, får vid varje tillfälle erforderligt område nyttjas.
- Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att på egendomen nu och framdeles fälla eller kvista träd och vegetation som är eller kan bli hinderlig för ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation, förnyelse och drift. Åtgärderna får utföras med intervall som är anpassade till ett rationellt underhåll. Fällda träd och fälld vegetation förblir fastighetsägarens egendom.
- Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att i erforderlig omfattning äga tillträde till egendomen för ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, varvid ledningsägaren har rätt i den mån detta kan ske utan väsentlig olägenhet, iakta av fastighetsägaren givna anvisningar beträffande rätten att ta väg.

§ 2 Föreskrifter

- Ledningsägaren ska utöva rättigheterna så att egendomen inte betungas mer än nödvändigt.
- Markkabel ska i åker- och betesmark förläggas på sådant sätt att bruksmetoder av åkermark som är normala vid tidpunkten för ledningens anläggande efter anläggandet ska kunna utövas ovanför markkabeln.

Markkabel ska i skogsmark förläggas på sådant sätt att normala skogsbruksmetoder vid tidpunkten för ledningens anläggande efter anläggandet ska kunna utövas invid markkabeln och normala transporter ska kunna ske över markkabeln. Då besvärliga markförhållanden i kombination med skogsbruksåtgärder såsom tunga transporter innebär att markkabeln uppenbart riskerar att skadas ska dock åtgärderna omedelbart avbrytas och ledningsägaren kontaktas.

Markkabel ska inom vägområde för enskild väg förläggas på sådant sätt att normalt nyttjande och underhåll av vägen efter anläggandet inte försvåras.

- c) Byggnad eller annan anläggning får inte utan ledningsägarens medgivande och lämnade instruktioner uppföras på närmare avstånd än **5 m** från markkabeln. Inte heller får utan ledningsägarens medgivande upplag eller liknande anordnas eller marknivån ändras ovanför markkabeln så att reparation och underhåll försvåras.
- d) Fastighetsägaren får inte utan ledningsägarens i god tid inhämtade medgivande vidta åtgärd som kan medföra fara för ledningen eller som medför att ledningen kan vålla skada på person eller egendom. Exempel på sådan åtgärd är att spränga, gräva, schakta eller på annat sätt ändra marknivån. Vid utförande av sådan åtgärd åligger det ledningsägaren att redovisa ledningens sträckning och att genom sakkunnig personal anvisa eller vidta lämpliga skyddsåtgärder.

Om fastighetsägarens åtgärd ryms inom oförändrad markanvändning och inte avser tomtmark ska skyddsåtgärder anvisas eller vidtas av ledningsägaren utan kostnad för fastighetsägaren. Ledningsägaren svarar då även för de merkostnader som uppkommer till följd av de anvisade skyddsåtgärderna.

§ 3 Tillträde

Ledningsägaren får omedelbart ta i anspråk de i enlighet med § 1 upplåtna rättigheterna. Tillträde anses ha skett då anläggande av eller avverkning för ledningen påbörjats. Med avverkning ska dock inte förstås borttagande av enstaka träd och vegetation i samband med staknings- och mättningsarbeten.

§ 4 Ersättning

- a) Ersättning till följd av upplåtelsen och föreskrifterna i detta avtal ska betalas som intrångsersättning och annan ersättning enligt grunderna i expropriationslagen. Ersättningen är en engångsersättning som ska beräknas med de värderingsmetoder för ledningsintrång som allmänt tillämpas vid tidpunkten för tillträde.

Ersättningen ska, såvida inte lagfarts- eller inteckningsförhållandena i egendomen utgör hinder, utbetalas senast tre månader efter det att överenskommelse om ersättning träffats och erforderlig koncession och övriga tillstånd erhållits.

Har tillträde ägt rum innan ersättningen erläggs, ska ersättning för intrång uppräknas enligt 4 kap 4 § expropriationslagen från den dag tillträdet skedde enligt definitionen i § 3 till tidpunkten för träffande av överenskommelse om ersättningen. Därtill ska ränta enligt expropriationslagen utgå på det uppräknade beloppet från och med tillträdesdagen till och med betalningsdagen.

- b) För skador som kan uppkomma vid och som följd av ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, och som inte omfattas av engångsersättning, ska ersättning betalas i varje särskilt fall. Skador ska regleras snarast efter skadans uppkomst.

Ersättning för förtidig avverkning ska betalas för träd som fälls utanför engångsersatt skogsgata.

- c) Uppkommer fråga om ersättning för skada som visar sig först efter engångsersättningens slutliga bestämmande och som därvid inte kunnat förutses ska denna fråga på fastighetsägarens begäran upptas till förhandling. Eventuella skador till följd av elektromagnetiska fält ska behandlas enligt detta stycke.
- d) Är egendomen eller del därav som berörs av upplåtelsen belastad av arrende/nyttjanderätt/servitut, ska särskild överenskommelse träffas med rättighetshavaren för bestämmande av den ersättning som denne är berättigad till.
- e) Kan överenskommelse om ersättning inte träffas, ska tvisten avgöras vid ledningsförrättning om sådan pågår eller av domstol.

§ 5 Virkeshantering mm.

Ledningsägaren ska, om inte särskilda skäl föranleder annat, lämna information till fastighetsägaren om förestående avverkning i samband med nyanläggning och underhåll. Ledningsägaren ska även, om så kan ske enligt dennes bedömning, erbjuda fastighetsägaren att inom skälig tid svara för avverkningen.

Om ledningsägaren inte lämnar erbjudande om avverkning eller om fastighetsägaren inte åtar sig att svara för avverkningen svarar ledningsägaren för avverkningen. Ledningsägaren får även svara för tillvaratagandet av virket. Ledningsägaren ska därvid, innan avverkningen utförs, lämna erbjudande om köp av virket. Vid underhållsröjning ska dock sådant erbjudande lämnas endast för träd som fälls utanför engångsersatt skogsgata.

När ledningsägaren utför avverkningen åligger det denne att tillse att virke och avverkningsrester inte kvarlämnas inom fastigheten så att fara för insektsangrepp, hinder för virkestransporter eller mer än obetydlig olägenhet för pågående markanvändning uppstår.

§ 6 Ledningsförrättning mm.

Detta avtal får läggas till grund för beslut om ledningsrätt såsom överenskommelse enligt 14 § första stycket ledningsrättslagen. Avtalet får alternativt inskrivas som servitut. Innan ledningsbeslutet vunnit laga kraft eller avtalet inskrivits är fastighetsägaren skyldig att vid överlåtelse eller upplåtelse av egendomen eller av ledningen berörd del därav göra förbehåll om detta avtals bestånd.

Om ledningsägaren med stöd av denna bestämmelse ansöker om ledningsrätt biträder fastighetsägaren-/rättighetshavaren ansökan.

§ 7 Överlåtelse av ledningen

Ledningsägaren har rätt och skyldighet att vid överlåtelse av ledningen sätta den nye ägaren i sitt ställe beträffande rättigheter och skyldigheter i detta avtal.

§ 8 Borttagande av ledning

Om ledningen permanent tagits ur drift, åtar sig ledningsägaren att på sin bekostnad tillse att egendomen befrias från i laga ordning meddelade rättigheter avseende ledningen. Om det behövs från allmän eller enskild synpunkt ska ledningsägaren i samband härmed tillse att ledningen med tillhörande anordningar tas bort.

§ 9 Särskilda bestämmelser

§ 10 Förekomst av arrende/nyttjanderätt/servitut

Är egendomen eller del därav som berörs av ledningen eller av annan anläggning som omfattas av detta avtal utarrenderad eller upplåten på annat sätt?

Ja ☐Nej ☒

Såsom arrendator/rättighetshavare av ovan nämnda egendom godkänner jag/vi förestående avtal till alla delar i den omfattning min/vår rätt berörs.

Arrendators/rättighetshavares **namnteckning**

Arrendators/rättighetshavares **namnförtydligande**

Av detta avtal har två likalydande exemplar upprättats och utväxlats mellan parterna.

Ledningsägare

Ort:

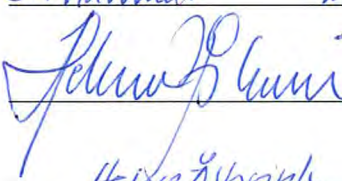
Datum:

Underskrift

Namnförtydligande**Markägare**

Ort:

Datum:

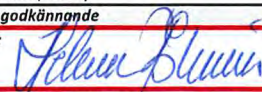
Östhammar 20190307

Helena Åsbrink

VÄRDERINGSPROTOKOLL

FASTIGHET / SAMFÄLLIGHET samt PROJEKTINFORMATION		Version 2019 (2018.12.20)	
Fastighetsbeteckning:	Gimo 8:89	Projektnummer:	NIS 226072
Kommun:	Östhammar	Ledning:	ÄLS2 Gimo-Harg
Fastighetsnummer:		Koncessionslöpnr:	2017-102434
Kontaktperson & adress:	Östhammars kommun, Carina Hemlin Karlsson Box 66, 742 21 Östhammar	Värderingstidpunkt:	2019-02-01
		Värderingsman & företag:	Olle Wiklund, Svefa AB
1. SCHABLONERSÄTTNING FÖR MARKLEDNING I ÅKER, BETE, IMPEDIMENT (Ej skogsimpediment)			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Längd	Bredd	Ersättning
Jordkabel	490 m	1 m	1 955 kr
Summa:			1 955 kr
2. SCHABLONERSÄTTNING FÖR NÄTSTATIONER OCH KABELSKÅP (Ej inom detaljplan)			
Beskrivning (typ, placering, yta, etc)	Typ och markslag	Antal	Ersättning
Summa:			- kr
3. ERSÄTTNING FÖR HINDER I ÅKERMARK - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)			Ersättning
Summa:			- kr
4 a. ERSÄTTNING FÖR LEDNING I SKOGSMARK - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)			Ersättning
Jordkabel i skogsmark			11 228 kr
Summa:			11 228 kr
4 b. ROTNETTO (Ersätts separat) - För ersättningsberäkning se bilaga			
Används för beräkning av påslag (25% enligt expropriationslagen samt 20% särskild ersättning för överenskommelse)			
Totalt rotnetto enligt bilaga:		Ersättning för rotnetto regleras i bilaga	
5. ERSÄTTNING FÖR ÖVRIGT INTRÅNG - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)			Ersättning
Summa:			- kr
6 a. ERSÄTTNING FÖR LEDNING I SKOGSMARK ENLIGT STORSKOGSBRUKSAVTALET			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Område:	Längd	Bredd
Summa:			- kr
6 b. ERSÄTTNING FÖR INTRÅNG INOM VÄGANLÄGGNING ENLIGT STORSKOGSBRUKSAVTALET			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Längd	Zon	Ersättning
Summa:			- kr
7. SAMMANSTÄLLNING			
		Tillägg enligt expropriationslagen:	3 296 kr
		Särskild ersättning för överenskommelse:	3 296 kr
		Tillägg för minimiersättning:	- kr
		TOTAL ERSÄTTNING	19 775 kr

Fastighetsägare bör beakta möjligheten att erhålla hjälp av ledningsägarers personal med avverkning som kan medföra risker på grund av närhet till spänningsförande ledningar. Sker utbetalning senare än tre månader efter att samtliga fastighetsägares godkännande kommit ledningsägaren tillhanda, utgår ränta enligt 6 § räntelagen. Tillfälliga skador regleras vid skadetillfället.

Ovanstående godkänns och ersättning sätts in på följande konto (övriga delägare redovisas på följande sida/sidor)

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
Östhammars kommun (212000-0290)	1	19 775,00 kr	Underskrift/Datum: 190307
Banknamn: Swedbank	Clearingnr: 233-1361		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer: 073-186 00		E-post: telunish@osthammar.se

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

* För att kunna göra en utbetalning till utländskt konto behövs IBAN-nummer och bankens SWIFT-kod.

SKOGSNORMEN
Tillväxtområde 4A

Bilaga

2

FÖRUTSÄTTNINGAR

	P30-pris	Prisrel
Tall	298	0,7
Gran	342	0,7
Löv	219	0,8

Objekt:

Fastighet

Gimo 8:89

Fältinv:

Utskrift: 2019-02-27

Värd av: Olle Wiklund

Be- stånd	Areal ha	Sl	Ålder	Förråd	m ³ sk	Trädslagsblandning %			Korr fakt	Stam/ ha
				per ha	totalt	Tall	Gran	Löv		
1	0,60	T24	-1							
2	0,16	G26	-1							
Summa	0,76	ha skogsmark				m ³ sk				

ERSÄTTNING

Be- stånd	Mark		Förtidig avverkn		Storm o torkskador 75 % av P30-priset			Summa	Anm
	kr/ha	kr tot	kr/ha	kr tot	m ³ sk	kr/m ³ sk	kr tot		
1	12 288	7 373						7 373 kr	
2	19 202	3 072						3 072 kr	
Summa	13 744	10 445				#####		10 445 kr	

Ers för fördyrad avverkn
 Ers för kantträd utanför
 skogsgatan

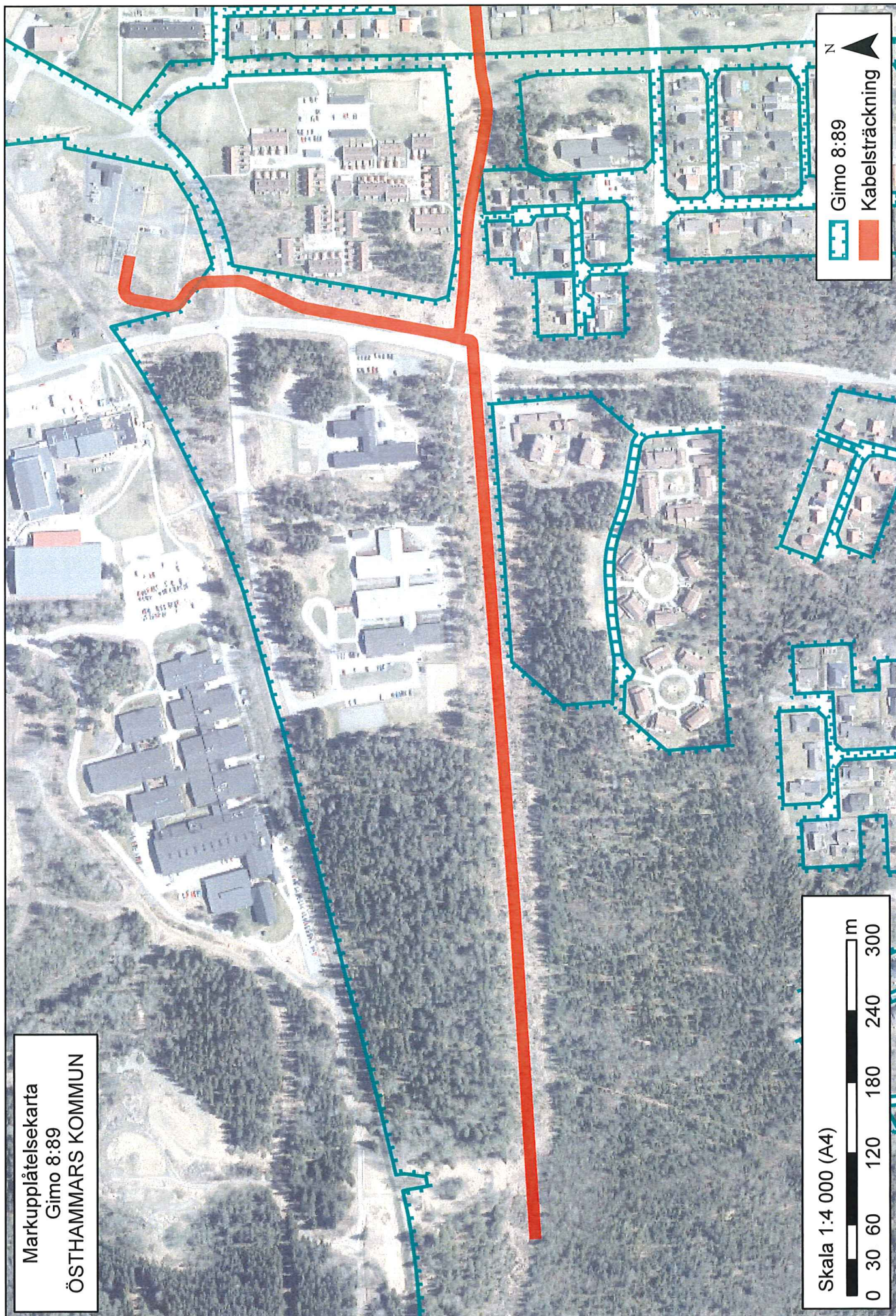
m³sk ám³sk

TOTAL ERSÄTTNING

783 kr

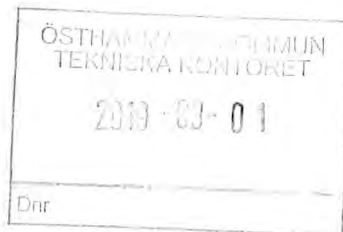
11 228 kr

Markupplåtelsekarta
Gimo 8:89
ÖSTHAMMARS KOMMUN

N
Gimo 8:89
Kabelsträckning

Markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsanläggning i mark (markkabel) Avtalet innebär inte att upplåtaren tagit ställning till behovet av ledningen.

Belastad fastighet		
Fastighet (fastighetsägarens)		Kontaktperson (namn, adress, telefon)
Skäthammar 7:306		Östhammars kommun
Kommun	Län	Att: Carina Hemlin Karlsson
Östhammar	Uppsala	Box 66
Fastighetsägare (namn, personnummer/organisationsnummer)		742 21 Östhammar
Östhammars Kommun (212000-0290)		0173-861 81
Vid fler delägare se separat delägarbilaga		Originalavtalet skickas till kontaktpersonen
Förmånsfastighet		
Fastighet (ledningsägarens)		Projektsinformation
Fullerö 18:45		Projektnamn: ÄL2S2 Gimo-Harg
Kommun	Län	Projektnummer (NIS): NIS 226072
Uppsala	Uppsala	Ledningslittera: ÄL2S2
Ledningsägare (namn, organisationsnummer)		Koncessionslöpnr: 2017-102434
Vattenfall Eldistribution AB, Org.nr 556417-0800		Ansvarig Projektledare: Sven Kullander
Ersättning		
Total ersättning enligt bifogat värderingsprotokoll:		6 585 kr
Utanordning	Datum	Signatur

* Särskild ersättning vid överenskommelse utgår med maximalt 9 300 kr vilket motsvarar tjugo (20) procent av aktuellt prisbasbelopp.

** Om ersättningens totalsumma ej överstiger tre (3) procent av aktuellt prisbasbelopp erhålls minimiersättning på totalt 1 395 kr.

§ 1 Upplåtelsens omfattning

- Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att anlägga och för all framtid bibehålla samt att vid behov förnya elektrisk starkströmsledning (markkabel) med en systemspänning av högst **145 kV**, jämte tillhörande anordningar samt övriga säkerhetsanordningar och driftrelaterad kommunikationsutrustning, allt nedan benämnt ledningen, från **Gimo** till **Harg** i den sträckning som ledningen redovisas på bifogad kartskiss och/eller blivit utstakad på marken.
- Fastighetsägaren upplåter för ledningen ett utrymme om **10 m** horisontell bredd i skogsmark (skogsgata) samt **10 m** i övrig mark.
För ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, får vid varje tillfälle erforderligt område nyttjas.
- Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att på egendomen nu och framdeles fälla eller kvista träd och vegetation som är eller kan bli hinderlig för ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation, förnyelse och drift. Åtgärderna får utföras med intervall som är anpassade till ett rationellt underhåll. Fällda träd och fälld vegetation förblir fastighetsägarens egendom.
- Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att i erforderlig omfattning äga tillträde till egendomen för ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, varvid ledningsägaren har att i den mån detta kan ske utan väsentlig olägenhet, iakttä av fastighetsägaren givna anvisningar beträffande rätten att ta väg.

§ 2 Föreskrifter

- Ledningsägaren ska utöva rättigheterna så att egendomen inte betungas mer än nödvändigt.
- Markkabel ska i åker- och betesmark förläggas på sådant sätt att bruksmetoder av åkermark som är normala vid tidpunkten för ledningens anläggande efter anläggandet ska kunna utövas ovanför markkabeln.

Markkabel ska i skogsmark förläggas på sådant sätt att normala skogsbruksmetoder vid tidpunkten för ledningens anläggande efter anläggandet ska kunna utövas invid markkabeln och normala transporter ska kunna ske över markkabeln. Då besvärsliga markförhållanden i kombination med skogsbruksåtgärder såsom tunga transporter innebär att markkabeln uppenbart riskerar att skadas ska dock åtgärderna omedelbart avbrytas och ledningsägaren kontaktas.

Markkabel ska inom vägområde för enskild väg förläggas på sådant sätt att normalt nyttjande och underhåll av vägen efter anläggandet inte försvåras.

- c) Byggnad eller annan anläggning får inte utan ledningsägarens medgivande och lämnade instruktioner uppföras på närmare avstånd än **5 m** från markkabeln. Inte heller får utan ledningsägarens medgivande upplag eller liknande anordnas eller marknivån ändras ovanför markkabeln så att reparation och underhåll försvåras.
- d) Fastighetsägaren får inte utan ledningsägarens i god tid inhämtade medgivande vidta åtgärd som kan medföra fara för ledningen eller som medför att ledningen kan vålla skada på person eller egendom. Exempel på sådan åtgärd är att spränga, gräva, schakta eller på annat sätt ändra marknivån. Vid utförande av sådan åtgärd åligger det ledningsägaren att redovisa ledningens sträckning och att genom sakkunnig personal anvisa eller vidta lämpliga skyddsåtgärder.

Om fastighetsägarens åtgärd ryms inom oförändrad markanvändning och inte avser tomtmark ska skyddsåtgärder anvisas eller vidtas av ledningsägaren utan kostnad för fastighetsägaren. Ledningsägaren svarar då även för de merkostnader som uppkommer till följd av de anvisade skyddsåtgärderna.

§ 3 Tillträde

Ledningsägaren får omedelbart ta i anspråk de i enlighet med § 1 upplåtna rättigheterna. Tillträde anses ha skett då anläggande av eller avverkning för ledningen påbörjats. Med avverkning ska dock inte förstås borttagande av enstaka träd och vegetation i samband med staknings- och mättningsarbeten.

§ 4 Ersättning

- a) Ersättning till följd av upplåtelsen och föreskrifterna i detta avtal ska betalas som intrångsersättning och annan ersättning enligt grunderna i expropriationslagen. Ersättningen är en engångsersättning som ska beräknas med de värderingsmetoder för ledningsintrång som allmänt tillämpas vid tidpunkten för tillträde.

Ersättningen ska, såvida inte lagfarts- eller inteckningsförhållandena i egendomen utgör hinder, utbetalas senast tre månader efter det att överenskommelse om ersättning träffats och erforderlig koncession och övriga tillstånd erhållits.

Har tillträde ägt rum innan ersättningen erläggs, ska ersättning för intrång uppräknas enligt 4 kap 4 § expropriationslagen från den dag tillträdet skedde enligt definitionen i § 3 till tidpunkten för träffande av överenskommelse om ersättningen. Därtill ska ränta enligt expropriationslagen utgå på det uppräknade beloppet från och med tillträdesdagen till och med betalningsdagen.

- b) För skador som kan uppkomma vid och som följd av ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, och som inte omfattas av engångsersättning, ska ersättning betalas i varje särskilt fall. Skador ska regleras snarast efter skadans uppkomst.

Ersättning för förtidig avverkning ska betalas för träd som fälls utanför engångsersatt skogsgata.

- c) Uppkommer fråga om ersättning för skada som visar sig först efter engångsersättningens slutliga bestämmande och som därvid inte kunnat förutses ska denna fråga på fastighetsägarens begäran upptas till förhandling. Eventuella skador till följd av elektromagnetiska fält ska behandlas enligt detta stycke.
- d) Är egendomen eller del därav som berörs av upplåtelsen belastad av arrende/nyttjanderätt/servitut, ska särskild överenskommelse träffas med rättighetshavaren för bestämmande av den ersättning som denne är berättigad till.
- e) Kan överenskommelse om ersättning inte träffas, ska tvisten avgöras vid ledningsförrättning om sådan pågår eller av domstol.

§ 5 Virkeshantering mm.

Ledningsägaren ska, om inte särskilda skäl föranleder annat, lämna information till fastighetsägaren om förestående avverkning i samband med nyanläggning och underhåll. Ledningsägaren ska även, om så kan ske enligt dennes bedömning, erbjuda fastighetsägaren att inom skälig tid svara för avverkningen.

Om ledningsägaren inte lämnar erbjudande om avverkning eller om fastighetsägaren inte åtar sig att svara för avverkningen svarar ledningsägaren för avverkningen. Ledningsägaren får även svara för tillvaratagandet av virket. Ledningsägaren ska därvid, innan avverkningen utförs, lämna erbjudande om köp av virket. Vid underhållsröjning ska dock sådant erbjudande lämnas endast för träd som fälls utanför engångsersatt skogsgata.

När ledningsägaren utför avverkningen åligger det denne att tillse att virke och avverkningsrester inte kvarlämnas inom fastigheten så att fara för insektsangrepp, hinder för virkestransporter eller mer än obetydlig olägenhet för pågående markanvändning uppstår.

§ 6 Ledningsförrättning mm.

Detta avtal får läggas till grund för beslut om ledningsrätt såsom överenskommelse enligt 14 § första stycket ledningsrättslagen. Avtalet får alternativt inskrivas som servitut. Innan ledningsbeslutet vunnit laga kraft eller avtalet inskrivits är fastighetsägaren skyldig att vid överlåtelse eller upplåtelse av egendomen eller av ledningen berörd del därav göra förbehåll om detta avtals bestånd.

Om ledningsägaren med stöd av denna bestämmelse ansöker om ledningsrätt biträder fastighetsägaren-/rättighetshavaren ansökan.

§ 7 Överlåtelse av ledningen

Ledningsägaren har rätt och skyldighet att vid överlåtelse av ledningen sätta den nye ägaren i sitt ställe beträffande rättigheter och skyldigheter i detta avtal.

§ 8 Borttagande av ledning

Om ledningen permanent tagits ur drift, åtar sig ledningsägaren att på sin bekostnad tillse att egendomen befrias från i laga ordning meddelade rättigheter avseende ledningen. Om det behövs från allmän eller enskild synpunkt ska ledningsägaren i samband härmed tillse att ledningen med tillhörande anordningar tas bort.

§ 9 Särskilda bestämmelser

§ 10 Förekomst av arrende/nyttjanderätt/servitut

Är egendomen eller del därav som berörs av ledningen eller av annan anläggning som omfattas av detta avtal utarrenderad eller upplåten på annat sätt?

Ja ☐ Nej ☐

Såsom arrendator/rättighetshavare av ovan nämnda egendom godkänner jag/vi förestående avtal till alla delar i den omfattning min/vår rätt berörs.

Arrendators/rättighetshavares **namnteckning**

Arrendators/rättighetshavares **namnförtydligande**

Av detta avtal har två likalydande exemplar upprättats och utväxlats mellan parterna.

Ledningsägare

Ort:

Datum:

Underskrift

Namnförtydligande

Markägare

Ort:

Datum:

Östhammar 190307

Johan Blumén

VÄRDERINGSPROTOKOLL

FASTIGHET / SAMFÄLLIGHET samt PROJEKTINFORMATION		Version 2019 (2018.12.20)	
Fastighetsbeteckning:	Skäfthammar 7:306	Projektnummer:	NIS 226072
Kommun:	Östhammar	Ledning:	ÅL2S2 Gimo-Harg
Fastighetsnummer:		Koncessionslöpnr:	2017-102434
Kontaktperson & adress:	Östhammars kommun, Carina Hemlin Karlsson Box 66, 742 21 Östhammar	Värderingstidpunkt:	2019-02-01
		Värderingsman & företag:	Olle Wiklund, Svefa AB
1. SCHABLONERSÄTTNING FÖR MARKLEDNING I ÅKER, BETE, IMPEDIMENT (Ej skogsimpediment)			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Längd	Bredd	Ersättning
Jordkabel	1100 m	1 m	4 390 kr
Summa:			4 390 kr
2. SCHABLONERSÄTTNING FÖR NÄTSTATIONER OCH KABELSKÅP (Ej inom detaljplan)			
Beskrivning (typ, placering, yta, etc)	Typ och markslag	Antal	Ersättning
Summa:			- kr
3. ERSÄTTNING FÖR HINDER I ÅKERMARK - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)			Ersättning
Summa:			- kr
4 a. ERSÄTTNING FÖR LEDNING I SKOGSMARK - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)			Ersättning
Summa:			- kr
4 b. ROTNETTO (Ersätts separat) - För ersättningsberäkning se bilaga			
Används för beräkning av påslag (25% enligt expropriationslagen samt 20% särskild ersättning för överenskommelse)			
Totalt rotnetto enligt bilaga:		Ersättning för rotnetto regleras i bilaga	
5. ERSÄTTNING FÖR ÖVRIGT INTRÄNG - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)			Ersättning
Summa:			- kr
6 a. ERSÄTTNING FÖR LEDNING I SKOGSMARK ENLIGT STORSKOGSBRUKSAVTALET			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Område:	Längd	Bredd
Summa:			- kr
6 b. ERSÄTTNING FÖR INTRÄNG INOM VÄGANLÄGGNING ENLIGT STORSKOGSBRUKSAVTALET			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Längd	Zon	Ersättning
Summa:			- kr
7. SAMMANSTÄLLNING			
Tillägg enligt expropriationslagen:			1 097 kr
Särskild ersättning för överenskommelse:			1 097 kr
Tillägg för minimiersättning:			- kr
TOTAL ERSÄTTNING			6 585 kr

Fastighetsägare bör beakta möjligheten att erhålla hjälp av ledningsägarens personal med avverkning som kan medföra risker på grund av närhet till spänningsförande ledningar. Sker utbetalning senare än tre månader efter att samtliga fastighetsägares godkännande kommit ledningsägaren tillhanda, utgår ränta enligt 6 § räntelagen. Tillfälliga skador regleras vid skadetillfället.

Ovanstående godkänns och ersättning sätts in på följande konto (övriga delägare redovisas på följande sida/sidor)

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
Östhammars kommun (212000-0290)	1	6 585,00 kr	Underskrift/Datum:
Banknamn: <i>Svebank</i>	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *: <i>233-11361</i>
Referens:	Telefonnummer: <i>0173-186 00</i>		E-post: <i>tekniska@osthammar.se</i>

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

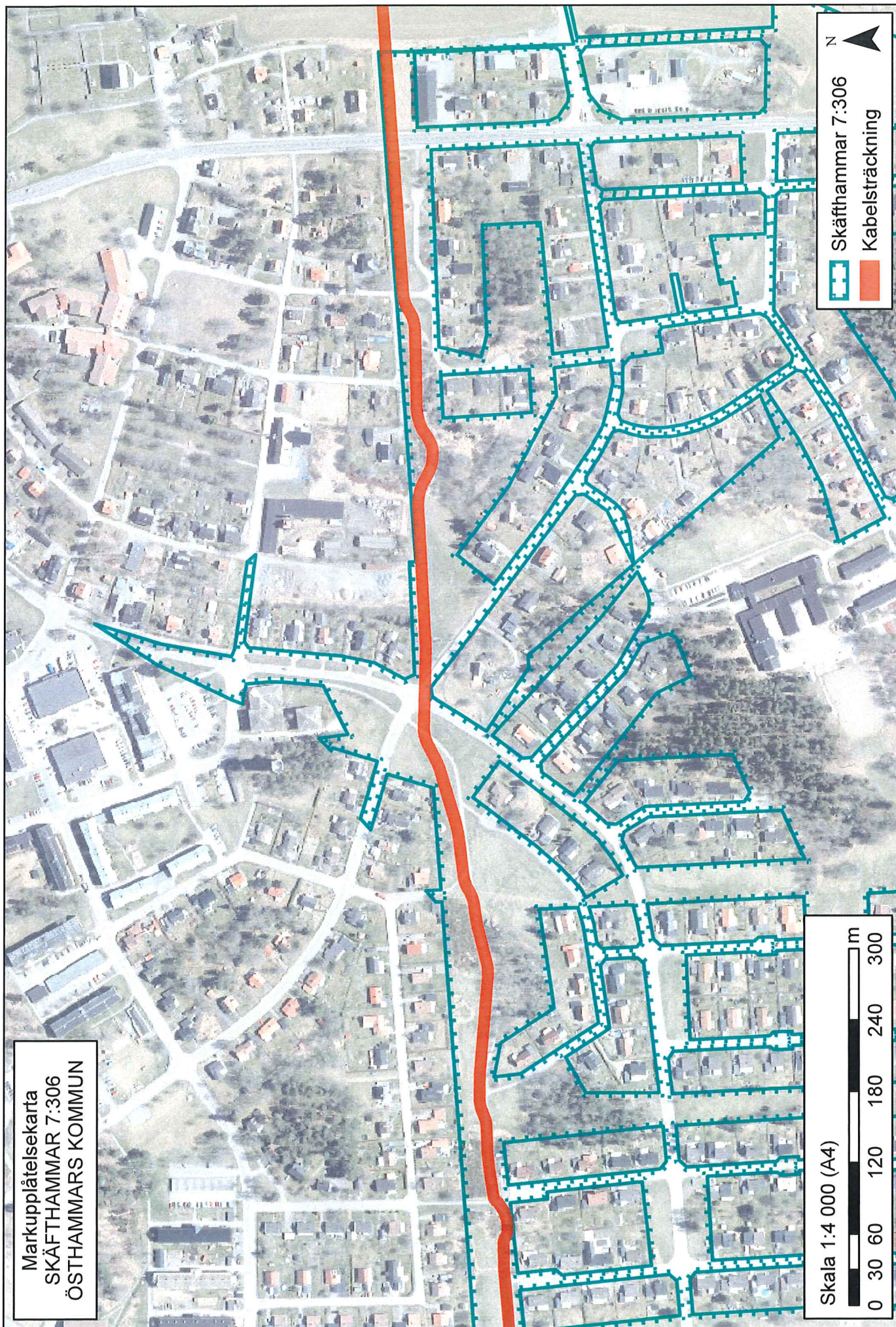
Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

* För att kunna göra en utbetalning till utländskt konto behövs IBAN-nummer och bankens SWIFT-kod.

Markupplåtelsekarta
SKÅFTHAMMAR 7:306
ÖSTHAMMARS KOMMUN

Markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsanläggning i mark (markkabel) Avtalet innebär inte att upplåtaren tagit ställning till behovet av ledningen.

Belastad fastighet		
Fastighet (fastighetsägarens)		Kontaktperson (namn, adress, telefon)
Långsunda 2:21		Östhammars kommun
Kommun	Län	Att: Carina Hemlin Karlsson
Östhammar	Uppsala	Box 66
Fastighetsägare (namn, personnummer/organisationsnummer)		742 21 Östhammar
Östhammars Kommun (212000-0290)		0173-861 81
<i>Vid fler delägare se separat delägarbilaga</i>		<i>Originalavtalet skickas till kontaktpersonen</i>
Förmånsfastighet		
Fastighet (ledningsägarens)		Projektnamn: ÄL2S2 Gimo-Harg
Fullerö 18:45		Projektnummer (NIS): NIS 226072
Kommun	Län	Ledningslittera: ÄL2S2
Uppsala	Uppsala	Koncessionslöpnr: 2017-102434
Ledningsägare (namn, organisationsnummer)		Ansvarig Projektledare: Sven Kullander
Vattenfall Eldistribution AB, Org.nr 556417-0800		
Ersättning		
Total ersättning enligt bifogat värderingsprotokoll:		1 395 kr
Utanordning	Datum	Signatur

* Särskild ersättning vid överenskommelse utgår med maximalt 9 300 kr vilket motsvarar tjugo (20) procent av aktuellt prisbasbelopp.

** Om ersättningens totalsumma ej överstiger tre (3) procent av aktuellt prisbasbelopp erhålls minimiersättning på totalt 1 395 kr.

§ 1 Upplåtelsens omfattning

- Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att anlägga och för all framtid bibehålla samt att vid behov förnya elektrisk starkströmsledning (markkabel) med en systemspänning av högst **145 kV**, jämte tillhörande anordningar samt övriga säkerhetsanordningar och driftrelaterad kommunikationsutrustning, allt nedan benämnt ledningen, från **Gimo** till **Harg** i den sträckning som ledningen redovisas på bifogad kartsnitt och/eller blivit utstakad på marken.
- Fastighetsägaren upplåter för ledningen ett utrymme om **10 m** horisontell bredd i skogsmark (skogsgata) samt **10 m** i övrig mark. För ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, får vid varje tillfälle erforderligt område nyttjas.
- Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att på egendomen nu och framdeles fälla eller kvista träd och vegetation som är eller kan bli hinderlig för ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation, förnyelse och drift. Åtgärderna får utföras med intervall som är anpassade till ett rationellt underhåll. Fällda träd och fälld vegetation förblir fastighetsägarens egendom.
- Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att i erforderlig omfattning äga tillträde till egendomen för ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, varvid ledningsägaren har att i den mån detta kan ske utan väsentlig olägenhet, iakttä av fastighetsägaren givna anvisningar beträffande rätten att ta väg.

§ 2 Föreskrifter

- Ledningsägaren ska utöva rättigheterna så att egendomen inte belungas mer än nödvändigt.
- Markkabel ska i åker- och betesmark förläggas på sådant sätt att brukningsmetoder av åkermark som är normala vid tidpunkten för ledningens anläggande efter anläggandet ska kunna utövas ovanför markkabeln.

Markkabel ska i skogsmark förläggas på sådant sätt att normala skogsbruksmetoder vid tidpunkten för ledningens anläggande efter anläggandet ska kunna utövas invid markkabeln och normala transporter ska kunna ske över markkabeln. Då besvärliga markförhållanden i kombination med skogsbruksåtgärder såsom tunga transporter innebär att markkabeln uppenbart riskerar att skadas ska dock åtgärderna omedelbart avbrytas och ledningsägaren kontaktas.

Markkabel ska inom vägområde för enskild väg förläggas på sådant sätt att normalt nyttjande och underhåll av vägen efter anläggandet inte försvåras.

- c) Byggnad eller annan anläggning får inte utan ledningsägarens medgivande och lämnade instruktioner uppföras på närmare avstånd än **5 m** från markkabeln. Inte heller får utan ledningsägarens medgivande upplag eller liknande anordnas eller marknivån ändras ovanför markkabeln så att reparation och underhåll försvåras.
- d) Fastighetsägaren får inte utan ledningsägarens i god tid inhämtade medgivande vidta åtgärd som kan medföra fara för ledningen eller som medför att ledningen kan vålla skada på person eller egendom. Exempel på sådan åtgärd är att spränga, gräva, schakta eller på annat sätt ändra marknivån. Vid utförande av sådan åtgärd åligger det ledningsägaren att redovisa ledningens sträckning och att genom sakkunnig personal anvisa eller vidta lämpliga skyddsåtgärder.

Om fastighetsägarens åtgärd ryms inom oförändrad markanvändning och inte avser tomtmark ska skyddsåtgärder anvisas eller vidtas av ledningsägaren utan kostnad för fastighetsägaren. Ledningsägaren svarar då även för de merkostnader som uppkommer till följd av de anvisade skyddsåtgärderna.

§ 3 Tillträde

Ledningsägaren får omedelbart ta i anspråk de i enlighet med § 1 upplåtna rättigheterna. Tillträde anses ha skett då anläggande av eller avverkning för ledningen påbörjats. Med avverkning ska dock inte förstås borttagande av enstaka träd och vegetation i samband med staknings- och mättningsarbeten.

§ 4 Ersättning

- a) Ersättning till följd av upplåtelsen och föreskrifterna i detta avtal ska betalas som intrångsersättning och annan ersättning enligt grunderna i expropriationslagen. Ersättningen är en engångsersättning som ska beräknas med de värderingsmetoder för ledningsintrång som allmänt tillämpas vid tidpunkten för tillträde.

Ersättningen ska, såvida inte lagfarts- eller inteckningsförhållandena i egendomen utgör hinder, utbetalas senast tre månader efter det att överenskommelse om ersättning träffats och erforderlig koncession och övriga tillstånd erhållits.

Har tillträde ägt rum innan ersättningen erläggs, ska ersättning för intrång uppräknas enligt 4 kap 4 § expropriationslagen från den dag tillträdet skedde enligt definitionen i § 3 till tidpunkten för träffande av överenskommelse om ersättningen. Därtill ska ränta enligt expropriationslagen utgå på det uppräknade beloppet från och med tillträdesdagen till och med betalningsdagen.

- b) För skador som kan uppkomma vid och som följd av ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, och som inte omfattas av engångsersättning, ska ersättning betalas i varje särskilt fall. Skador ska regleras snarast efter skadans uppkomst.

Ersättning för förtidig avverkning ska betalas för träd som fälls utanför engångsersatt skogsgata.

- c) Uppkommer fråga om ersättning för skada som visar sig först efter engångsersättningens slutliga bestämmande och som därvid inte kunnat förutses ska denna fråga på fastighetsägarens begäran upptas till förhandling. Eventuella skador till följd av elektromagnetiska fält ska behandlas enligt detta stycke.
- d) Är egendomen eller del därav som berörs av upplåtelsen belastad av arrende/nyttjanderätt/servitut, ska särskild överenskommelse träffas med rättighetshavaren för bestämmande av den ersättning som denne är berättigad till.
- e) Kan överenskommelse om ersättning inte träffas, ska tvisten avgöras vid ledningsförrättning om sådan pågår eller av domstol.

§ 5 Virkeshantering mm.

Ledningsägaren ska, om inte särskilda skäl föranleder annat, lämna information till fastighetsägaren om förestående avverkning i samband med nyanläggning och underhåll. Ledningsägaren ska även, om så kan ske enligt dennes bedömning, erbjuda fastighetsägaren att inom skälig tid svara för avverkningen.

Om ledningsägaren inte lämnar erbjudande om avverkning eller om fastighetsägaren inte åtar sig att svara för avverkningen svarar ledningsägaren för avverkningen. Ledningsägaren får även svara för tillvaratagandet av virket. Ledningsägaren ska därvid, innan avverkningen utförs, lämna erbjudande om köp av virket. Vid underhållsröjning ska dock sådant erbjudande lämnas endast för träd som fälls utanför engångsersatt skogsgata.

När ledningsägaren utför avverkningen åligger det denne att tillse att virke och avverkningsrester inte kvarlämnas inom fastigheten så att fara för insektsangrepp, hinder för virkestransporter eller mer än obetydlig olägenhet för pågående markanvändning uppstår.

§ 6 Ledningsförrättning mm.

Detta avtal får läggas till grund för beslut om ledningsrätt såsom överenskommelse enligt 14 § första stycket ledningsrättslagen. Avtalet får alternativt inskrivas som servitut. Innan ledningsbeslutet vunnit laga kraft eller avtalet inskrivits är fastighetsägaren skyldig att vid överlåtelse eller upplåtelse av egendomen eller av ledningen berörd del därav göra förbehåll om detta avtals bestånd.

Om ledningsägaren med stöd av denna bestämmelse ansöker om ledningsrätt biträder fastighetsägaren-/rättighetshavaren ansökan.

§ 7 Överlåtelse av ledningen

Ledningsägaren har rätt och skyldighet att vid överlåtelse av ledningen sätta den nye ägaren i sitt ställe beträffande rättigheter och skyldigheter i detta avtal.

§ 8 Borttagande av ledning

Om ledningen permanent tagits ur drift, åtar sig ledningsägaren att på sin bekostnad tillse att egendomen befrias från i laga ordning meddelade rättigheter avseende ledningen. Om det behövs från allmän eller enskild synpunkt ska ledningsägaren i samband härmed tillse att ledningen med tillhörande anordningar tas bort.

§ 9 Särskilda bestämmelser

§ 10 Förekomst av arrende/nyttjanderätt/servitut

Är egendomen eller del därav som berörs av ledningen eller av annan anläggning som omfattas av detta avtal utarrenderad eller upplåten på annat sätt?

Ja ☐Nej ☐

Såsom arrendator/rättighetshavare av ovan nämnda egendom godkänner jag/vi förestående avtal till alla delar i den omfattning min/vår rätt berörs.

Arrendators/rättighetshavares **namnteckning**

Arrendators/rättighetshavares **namnförtydligande**

Av detta avtal har två likalydande exemplar upprättats och utväxlats mellan parterna.

Ledningsägare

Ort:

Datum:

Underskrift

Namnförtydligande**Markägare**

Ort:

Datum:

Östhammar 190307

VÄRDERINGSPROTOKOLL

FASTIGHET / SAMFÄLLIGHET samt PROJEKTINFORMATION		Version 2019 (2018.12.20)	
Fastighetsbeteckning:	Långsunda 2:21	Projektnummer:	NIS 226072
Kommun:	Östhammar	Ledning:	ÅL2S2 Gimo-Harg
Fastighetsnummer:		Koncessionslöpnr:	2017-102434
Kontaktperson & adress:	Östhammars kommun, Carina Hemlin Karlsson Box 66, 742 21 Östhammar	Värderingstidpunkt:	2019-02-01
		Värderingsman & företag:	Olle Wiklund, Svefa AB
1. SCHABLONERSÄTTNING FÖR MARKLEDNING I ÅKER, BETE, IMPEDIMENT (Ej skogsimpediment)			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Längd	Bredd	Ersättning
Jordkabel i åkermark	90 m	1 m	359 kr
Summa:			359 kr
2. SCHABLONERSÄTTNING FÖR NÄTSTATIONER OCH KABELSKÅP (Ej inom detaljplan)			
Beskrivning (typ, placering, yta, etc)	Typ och markslag	Antal	Ersättning
Summa:			- kr
3. ERSÄTTNING FÖR HINDER I ÅKERMARK - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)			Ersättning
Summa:			- kr
4 a. ERSÄTTNING FÖR LEDNING I SKOGSMARK - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)			Ersättning
Summa:			- kr
4 b. ROTNETTO (Ersätts separat) - För ersättningsberäkning se bilaga			
Används för beräkning av påslag (25% enligt expropriationslagen samt 20% särskild ersättning för överenskommelse)			
Totalt rotnetto enligt bilaga:		Ersättning för rotnetto regleras i bilaga	
5. ERSÄTTNING FÖR ÖVRIGT INTRÄNG - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)			Ersättning
Summa:			- kr
6 a. ERSÄTTNING FÖR LEDNING I SKOGSMARK ENLIGT STORSKOGSBRUKSAVTALET			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Område:	Längd	Bredd
Summa:			- kr
6 b. ERSÄTTNING FÖR INTRÄNG INOM VÄGANLÄGGNING ENLIGT STORSKOGSBRUKSAVTALET			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Längd	Zon	Ersättning
Summa:			- kr
7. SAMMANSTÄLLNING			
		Tillägg enligt expropriationslagen:	90 kr
		Särskild ersättning för överenskommelse:	90 kr
		Tillägg för minimiersättning:	856 kr
		TOTAL ERSÄTTNING	1 395 kr

Fastighetsägare bör beakta möjligheten att erhålla hjälp av ledningsägarers personal med avverkning som kan medföra risker på grund av närhet till spänningsförande ledningar. Sker utbetalning senare än tre månader efter att samtliga fastighetsägares godkännande kommit ledningsägaren tillhanda, utgår ränta enligt 6 § räntelagen. Tillfälliga skador regleras vid skadetillfället.

Ovanstående godkänns och ersättning sätts in på följande konto (övriga delägare redovisas på följande sida/sidor)

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
Östhammars kommun (212000-0290)	1	1 395,00 kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:	Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:	
Svebank		233-1361	
Referens:	Telefonnummer:	E-post:	
	0773-186 00	tekniska@osthammar.se	

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

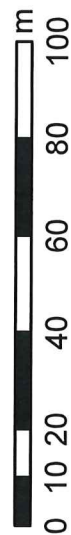
Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

* För att kunna göra en utbetalning till utländskt konto behövs IBAN-nummer och bankens SWIFT-kod.

Markupplåtelsekarta
LÅNGSUNDA 2:21
ÖSTHAMMARS KOMMUN

Skala 1:1 500 (A4)

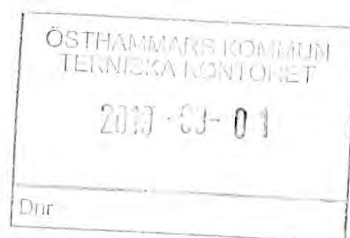

Långsunda 2:21

Kabelsträckning

Markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsanläggning i luft (luftledning)

Avtalet innebär inte att upplåtaren tagit ställning till behovet av ledningen.

Belastad fastighet		
Fastighet (fastighetsägarens)		Kontaktperson (namn, adress, telefon)
Långsunda 2:21		Östhammars kommun
Kommun	Län	Att: Carina Hemlin Karlsson
Östhammar	Uppsala	Box 66
Fastighetsägare (namn, personnummer/organisationsnummer)		742 21 Östhammar
Östhammars kommun (212000-0290)		0173-861 81
<i>Vid fler delägare se separat delägarbilaga</i>		<i>Originalavtalet skickas till kontaktpersonen</i>
Förmånsfastighet		
Fastighet (ledningsägarens)		Projektnamn: ÄLS2 Gimo-Harg
Fullerö 18:45		Projektnummer (NIS): NIS 226072
Kommun	Län	Ledningslittera: ÄLS2
Uppsala	Uppsala	Koncessionslöpnr: 2017-102434
Ledningsägare (namn, organisationsnummer)		Ansvarig Projektledare: Sven Kullander
Vattenfall Eldistribution AB, Org.nr 556417-0800		
Ersättning		
Total ersättning enligt bifogat värderingsprotokoll:		1 395 kr
Utanordning	Datum	Signatur

* Särskild ersättning vid överenskommelse utgår med maximalt 9 300 kr vilket motsvarar tjugo (20) procent av aktuellt prisbasbelopp.

** Om ersättningens totalsumma ej överstiger tre (3) procent av aktuellt prisbasbelopp erhålls minimiersättning på totalt 1 395 kr.

§ 1 Upplåtelsens omfattning

- a) Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att anlägga och för all framtid bibehålla samt att vid behov förnya elektrisk starkströmsledning (luftledning) med en systemspänning av högst **145 kV**, jämte tillhörande anordningar såsom stolpar, stag, linor och jordtag samt övriga säkerhetsanordningar och driftrelaterad kommunikationsutrustning, allt nedan benämnt ledningen, från **Gimo till Harg** i den sträckning som ledningen redovisas på bifogad kartsnitt och/eller blivit utstakad på marken.
- b) Fastighetsägaren upplåter för ledningen ett utrymme om **40 m** horisontell bredd i skogsmark (skogsgata) samt erforderligt utrymme i övrig mark.

För ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, får vid varje tillfälle erforderligt område nyttjas.

- c) Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att på egendomen nu och framdeles fälla, kvista och toppa träd och vegetation som är eller kan bli hinderlig för ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation, förnyelse och drift eller som kan medföra att ledningen förorsakar skada på person eller egendom. Åtgärderna får utföras med intervall som är anpassade till ett rationellt underhåll. Fällda träd och fälld vegetation förblir fastighetsägarens egendom.

Inom tomt eller trädgård ska träd och buskar beskåras och toppas i stället för att fällas, om fastighetsägaren begär detta och om det kan ske utan väsentlig olägenhet för ledningsägaren.

- d) Fastighetsägaren medger ledningsägaren rätt att i erforderlig omfattning äga tillträde till egendomen för ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, varvid ledningsägaren har att i den mån detta kan ske utan väsentlig olägenhet, iaktta av fastighetsägaren givna anvisningar beträffande rätten att ta väg.

§ 2 Föreskrifter

- a) Ledningsägaren ska utöva rättigheterna så att egendomen inte betungas mer än nödvändigt.
- b) Fastighetsägaren får inte ändra markanvändningen, uppföra byggnad eller annan anläggning, anordna upplag eller liknande, schakta eller på annat sätt ändra marknivå, så att ledningens bibehållande enligt vid varje tidpunkt gällande säkerhetsföreskrifter äventyras. Enligt vid tidpunkten för detta avtals tecknande gällande säkerhetsföreskrifter ska det horisontella avståndet mellan ledningens yttersta faslinor och närmaste byggnadsdel uppgå till minst **20 m**.
- c) Fastighetsägaren får inte utan ledningsägarens i god tid inhämtade medgivande vidta åtgärd som kan medföra fara för ledningen eller som medför att ledningen kan vålla skada på person eller egendom. Exempel på sådan åtgärd är att fälla träd, spränga, gräva,

schakta eller på annat sätt ändra marknivån. Vid utförande av sådan åtgärd åligger det ledningsägaren att genom sakkunnig personal anvisa eller vidta lämpliga skyddsåtgärder.

Om fastighetsägarens åtgärd ryms inom oförändrad markanvändning och inte avser tomtmark ska skyddsåtgärder anvisas eller vidtas av ledningsägaren utan kostnad för fastighetsägaren. Ledningsägaren svarar då även för de merkostnader som uppkommer till följd av de anvisade skyddsåtgärderna.

§ 3 Tillträde

Ledningsägaren får omedelbart ta i anspråk de i enlighet med § 1 upplåtna rättigheterna. Tillträde anses ha skett då anläggande av eller avverkning för ledningen påbörjats. Med avverkning ska dock inte förstås borttagande av enstaka träd och vegetation i samband med staknings- och mättningsarbeten.

§ 4 Ersättning

- a) Ersättning till följd av upplåtelsen och föreskrifterna i detta avtal ska betalas som inträngsersättning och annan ersättning enligt grunderna i expropriationslagen. Ersättningen är en engångsersättning som ska beräknas med de värderingsmetoder för ledningsintrång som allmänt tillämpas vid tidpunkten för tillträde.

Ersättningen ska, såvida inte lagfarts- eller inteckningsförhållandena i egendomen utgör hinder, utbetalas senast tre månader efter det att överenskommelse om ersättning träffats och erforderlig koncession och övriga tillstånd erhållits.

Har tillträde ägt rum innan ersättningen erläggs, ska ersättning för intrång uppräknas enligt 4 kap 4 § expropriationslagen från den dag tillträdet skedde enligt definitionen i § 3 till tidpunkten för träffande av överenskommelse om ersättningen. Därtill ska ränta enligt expropriationslagen utgå på det uppräknade beloppet från och med tillträdesdagen till och med betalningsdagen.

- b) För skador som kan uppkomma vid och som följd av ledningens anläggande, tillsyn, underhåll, reparation och förnyelse, och som inte omfattas av engångsersättning, ska ersättning betalas i varje särskilt fall. Skador ska regleras snarast efter skadans uppkomst.

Ersättning för förtidig avverkning ska betalas för träd som fälls utanför engångsersatt skogsgata.

- c) Uppkommer fråga om ersättning för skada som visar sig först efter engångsersättningens slutliga bestämmande och som därvid inte kunnat förutses ska denna fråga på fastighetsägarens begäran upptas till förhandling. Eventuella skador till följd av elektromagnetiska fält ska behandlas enligt detta stycke.
- d) Är egendomen eller del därav som berörs av upplåtelsen belastad av arrende/nyttjanderätt/servitut, ska särskild överenskommelse träffas med rättighetshavaren för bestämmande av den ersättning som denne är berättigad till.
- e) Kan överenskommelse om ersättning inte träffas, ska tvisten avgöras vid ledningsförrättning om sådan pågår eller av domstol.

§ 5 Virkeshantering mm.

Ledningsägaren ska, om inte särskilda skäl föranleder annat, lämna information till fastighetsägaren om förestående avverkning i samband med nyanläggning och underhåll. Ledningsägaren ska även, om så kan ske enligt dennes bedömning, erbjuda fastighetsägaren att inom skälig tid svara för avverkningen.

Om ledningsägaren inte lämnar erbjudande om avverkning eller om fastighetsägaren inte åtar sig att svara för avverkningen svarar ledningsägaren för avverkningen. Ledningsägaren får även svara för tillvaratagandet av virket. Ledningsägaren ska därvid, innan avverkningen utförs, lämna erbjudande om köp av virket. Vid underhållsröjning ska dock sådant erbjudande lämnas endast för träd som fälls utanför engångsersatt skogsgata.

När ledningsägaren utför avverkningen åligger det denne att tillse att virke och avverkningsrester inte kvarlämnas inom fastigheten så att fara för insektsangrepp, hinder för virkestransporter eller mer än obetydlig olägenhet för pågående markanvändning uppstår.

§ 6 Ledningsförrättning mm.

Detta avtal får läggas till grund för beslut om ledningsrätt såsom överenskommelse enligt 14 § första stycket ledningsrättslagen. Avtalet får alternativt inskrivas som servitut. Innan ledningsbeslutet vunnit laga kraft eller avtalet inskrivits är fastighetsägaren skyldig att vid överlåtelse eller upplåtelse av egendomen eller av ledningen berörd del därav göra förbehåll om detta avtals bestånd.

Om ledningsägaren med stöd av denna bestämmelse ansöker om ledningsrätt biträder fastighetsägaren-/rättighetshavaren ansökan.

§ 7 Överlåtelse av ledningen

Ledningsägaren har rätt och skyldighet att vid överlåtelse av ledningen sätta den nye ägaren i sitt ställe beträffande rättigheter och skyldigheter i detta avtal.

§ 8 Borttagande av ledning

Om ledningen permanent tagits ur drift, ska ledningsägaren tillse att ledningen med tillhörande anordningar tas bort, att håll i marken fylls igen och att av ledningsägaren upplagd sten tas bort. Ledningsägaren åtar sig i samband härmed att på sin bekostnad tillse att egendomen befrias från i laga ordning meddelade rättigheter avseende ledningen.

§ 9 Särskilda bestämmelser

§ 10 Förekomst av arrende/nyttjanderätt/servitut

Är egendomen eller del därav som berörs av ledningen eller av annan anläggning som omfattas av detta avtal utarrenderad eller upplåten på annat sätt?

Ja ☐Nej ☒

Såsom arrendator/rättighetshavare av ovan nämnda egendom godkänner jag/vi förestående avtal till alla delar i den omfattning min/vår rätt berörs.

Arrendators/rättighetshavares namnteckning

Arrendators/rättighetshavares namnförtydligande

Av detta avtal har två likalydande exemplar upprättats och utväxlats mellan parterna.

Ledningsägare
Ort:

Datum:

Underskrift

Namnförtydligande

Markägare
Ort:

Datum:

Östergötland 20190307
Markägare

VÄRDERINGSPROTOKOLL

FASTIGHET / SAMFÄLLIGHET samt PROJEKTINFORMATION		Version 2019 (2018.12.20)	
Fastighetsbeteckning: Långsunda 2:21 Kommun: Östhammar Fastighetsnummer: Kontaktperson & adress: Östhammars kommun, Carina Hemlin Karlsson Box 66, 742 21 Östhammar	Projektnummer: NIS 226072 Ledning: ÅL252 Gimo-Harg Koncessionslöpnr: 2017-102434 Värderingstidpunkt: 2019-02-01 Värderingsman & företag: Olle Wiklund, Svefa AB		
1. SCHABLONERSÄTTNING FÖR MARKLEDNING I ÅKER, BETE, IMPEDIMENT (Ej skogsimpediment)			
Beskrivning (typ, placering, etc) Luftledning i åkermark	Längd	Bredd	Ersättning
	84 m	1 m	335 kr
Summa:			335 kr
2. SCHABLONERSÄTTNING FÖR NÄTSTATIONER OCH KABELSKÅP (Ej inom detaljplan)			
Beskrivning (typ, placering, yta, etc)	Typ och markslag	Antal	Ersättning
Summa:			- kr
3. ERSÄTTNING FÖR HINDER I ÅKERMARK - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Ersättning		
Summa:			- kr
4 a. ERSÄTTNING FÖR LEDNING I SKOGSMARK - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Ersättning		
Summa:			- kr
4 b. ROTNETTO (Ersätts separat) - För ersättningsberäkning se bilaga			
<i>Används för beräkning av påslag (25% enligt expropriationslagen samt 20% särskild ersättning för överenskommelse)</i>			
Totalt rotnetto enligt bilaga:		Ersättning för rotnetto regleras i bilaga	
5. ERSÄTTNING FÖR ÖVRIGT INTRÅNG - För ersättningsberäkning se bilaga			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Ersättning		
Summa:			- kr
6 a. ERSÄTTNING FÖR LEDNING I SKOGSMARK ENLIGT STORSKOGSBRUKSAVTALET			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Område:	Längd	Ersättning
Summa:			- kr
6 b. ERSÄTTNING FÖR INTRÅNG INOM VÄGANLÄGGNING ENLIGT STORSKOGSBRUKSAVTALET			
Beskrivning (typ, placering, etc)	Längd	Zon	Ersättning
Summa:			- kr
7. SAMMANSTÄLLNING			
Tillägg enligt expropriationslagen:			84 kr
Särskild ersättning för överenskommelse:			84 kr
Tillägg för minimiersättning:			892 kr
TOTAL ERSÄTTNING			1 395 kr

Fastighetsägare bör beakta möjligheten att erhålla hjälp av ledningsägarens personal med avverkning som kan medföra risker på grund av närhet till spänningsförande ledningar. Sker utbetalning senare än tre månader efter att samtliga fastighetsägares godkännande kommit ledningsägaren tillhanda, utgår ränta enligt 6 § räntelagen. Tillfälliga skador regleras vid skadetillfället.

Ovanstående godkänns och ersättning sätts in på följande konto (övriga delägare redovisas på följande sida/sidor)

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
Östhammars kommun (212000-0290)	1	1 395,00 kr	Underskrift/Datum: 190307
Banknamn: Svebank	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT*: 233-11361
Referens:	Telefonnummer: 0173-18600		E-post: felnicia@osthammar.se

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

Fastighetsägare (födelsedatum/org.nr)	Ägd andel	Ersättning	Fastighetsägarens godkännande
		- kr	Underskrift/Datum:
Banknamn:	Clearingnr:		Kontonummer, Pg/Bg, IBAN & SWIFT *:
Referens:	Telefonnummer:		E-post:

* För att kunna göra en utbetalning till utländskt konto behövs IBAN-nummer och bankens SWIFT-kod.

Skala 1:2 500 (A4)

0 20 40 80 120 160 200 m

Ledningsgata ny 130 kV-luftledning

Långsunda 2:21

Datum

2019-03-14

Diariernr (åberopas)

A 114.055/2019

Sak.nr

483

Polismyndigheten
Lokalpolisområde Norduppland
Kjell-Åke Ederyd

REMISSYTTRANDE AVSEENDE TID DÅ MAN FÅR ANVÄNDA ICKE TILLSTÅNDSPLIKTIGA PYROTEKNISKA VAROR I ÖSTHAMMARS KOMMUN

Yttrande

Lokalpolisområde Norduppland ser en fördel med att likrikta de lokala ordningsföreskrifterna för de fyra kommuner som utgör vårt lokalpolisområde, beträffande användning av pyrotekniska varor. Aktuella kommuner är Tierps kommun, Älvkarleby kommun, Heby kommun och Östhammars kommun.

Förslag: Användning av pyrotekniska varor tillåts bara från kl.12.00 på påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton samt därpå följande dag till kl.02-00. Under övriga tider på året krävs tillstånd av polismyndigheten

POLISMYNDIGHETEN

Kjell-Åke Ederyd
Polisinspektör
Tel: 010-56 76 732, 070-63 73 041
kjell-ake.ederyd@polisen.se

BESLUT
2018-12-13

Internkontrollplan för barn- och utbildningsnämnden 2019

Rutin/System	Kontrollmoment	Kontrollansvar	Metod	Frekvens/ Klart när	Rapport till	Risk ¹	Konsekvens ²
Direktupphandling	Att rutiner följs	Ekonomihandläggare	Komplett på utvalda enheter	Två gånger per år	Förvaltningschef	4	3
Skolpliktsbevakning	Att samtliga elever folkbokförda i kommunen har en säkerställd skolplacering i grundskolan	Ekonomihandläggare	Komplett	Två gånger per år i anslutning till terminsstart	Förvaltningschef	1	4
Skolpliktsbevakning	Rutiner för åtgärder när eleverna är frånvarande från skolan och att dessa följs	Särskolestrateg	Komplett	Löpande under året	Förvaltningschef	3	4
Representation	Att kommunens reglemente vid gåvor och representation följs. Att attestreglementet följs.	Ekonomihandläggare	Stickprov	Två gånger per år	Förvaltningschef	3	4
Interkommunal ersättning	Att tillförlitliga kontrollrutiner finns i hela beslutskedjan och följs	Förvaltningsekonom	Stickprov	Två gånger per år	Förvaltningschef	2	4
Delegation och beslut	Att beslut fattas i enlighet med gällande lagstiftning, delegationsordningar och dokumentationskrav	Nämndsekreterare	Komplett	Löpande under året	Förvaltningschef	4	4
Diskriminering, kränkande behandling och trakasserier	Att tillförlitliga kontrollrutiner finns i hela beslutskedjan och att dessa följs	Nämndsekreterare	Komplett	Löpande under året	Förvaltningschef	3	4

¹ Med risk avses en bedömning av sannolikhet (mycket sannolik/sannolik/mindre sannolik/osannolik) för att fel ska inträffa. Risken graderas sedan från en skala där högsta värdet 4 betyder att det är mycket sannolikt att fel inträffar.

² Med konsekvens avses bedömning av vilka konsekvenser (mycket allvarlig/allvarlig/lindrig/försumbar) det får för verksamheten om fel uppstår. Konsekvensen graderas från en skala där högsta värdet 4 betyder att det får mycket allvarliga konsekvenser för verksamheten.

Kultur- och fritidsnämnd

Dnr KFN-2018-5

§ 7. Uppföljning av intern kontrollplan för kultur- och fritidsnämnden 2018

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner uppföljningen. (Bilaga 3)

Ärendebeskrivning

Vid uppföljningen av kontrollmomenten för intern kontroll 2018 har inga anmärkningar noterats.

Beslutsunderlag

- Intern kontrollplan för kultur- och fritidsnämnden 2018 med uppföljning.

Ärendets behandling

Internkontrollplanen antogs av nämnden 2018-01-25, § 6.

Beslutet skickas till

- Revision
- Kommunstyrelsen

Intern kontrollplan

Kultur- och fritidsnämnden 2018 – uppföljning

Process (rutin/system)	Kontrollmoment	Kontrollansvar	Frekvens	Metod	Rapportering till	Uppföljning
Diarieföring	Att inkomna handlingar diarieförs i enlighet med gällande lagstiftning och rutin	Ekonomiassistent	Månadsvis	Stickprov	Förvaltningschef	Ingen avvikelse
Föreningsstöd	Att föreningsstöd beslutas och betalas ut enligt gällande bidragsnormer	Ekonomiassistent	2 gånger per år i maj och december	Stickprov	Förvaltningschef	Ingen avvikelse
Delegation och beslut	Att beslut fattas i enlighet med gällande lagstiftning, delegationsordningar och dokumentationskrav	Nämndsekreterare	Löpande	Stickprov ur diarium samt återrapporterade delegationsbeslut	Förvaltningschef	Ingen avvikelse
Attestrutiner	Att beslutade rutiner följs	Assistent	2 gånger per år i maj och december	Stickprov	Förvaltningschef	Ingen avvikelse
Representation	Att lagstiftning och kommunens representationspolicy följs	Assistent	2 gånger per år i maj och december	Stickprov	Förvaltningschef	Ingen avvikelse
Fakturering	Att fakturering är utförd enligt beslutsunderlag	Ekonomiassistent	Löpande	Komplett	Förvaltningschef	Ingen avvikelse

Socialförvaltningen
Oskar Johansson

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Datum
2018-01-18

Dnr
SN-2017-258

Sid
1 (4)

Socialnämnden

Slutrapport 2018 års internkontroll

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner slutrapport för 2018 års internkontroll och överlämnar den till kommunstyrelsen och kommunens revisorer

Beslutsfattare/delegat: Socialnämnden

Sammanfattning av ärendet

I kommunallagen anges att nämnderna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Socialnämnden antar årligen en internkontrollplan där kontrollområden och kontrollfrekvens anges.

Socialförvaltningen har löpande under året redovisat granskningsrapporter till socialnämnden utifrån genomförda internkontroller. Resultatet från årets internkontroller visar på ett antal brister både inom handläggning och administration där åtgärder krävs. Nedan följer en sammanfattning från årets internkontroller tillsammans med beslutade åtgärder utifrån den senast utförda kontrollen.

Familjehem 2018

Kontrollen visar på brister inom uppföljningen av familjehem. Övervägande ska ske var 6e månad. Övervägande har i tre fall skett inom rätt tid, i två fall har det skett med en liten försening och i tre fall med en större försening. Socialtjänsten bör träffa barnen minst fyra gånger per år. I två av ärendena har fyra eller fler besök gjorts medan det i 6 ärenden har skett färre än fyra. Familjehemsplacementar rör barn och unga i utsatta situationer och därför är de påvisade bristerna att betrakta som alvarliga.

Åtgärder

- Vi kommer att genomföra information på APT.
- Vi kommer via verksamhetsutvecklaren och samordnaren på Barn -& Ungdoms sektionen ha regelbundna genomgångar var tredje månad för att belysa vikten av att man träffar den unge och att göra regelbundna uppföljning-
ar/överväganden inom stipulerad tid.

Barn- och utbildningsnämnden

Dnr BUN-2019-013

§ 36. Motion angående utökning av årskurs på Ekebyskolan

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden avslår motionen.

Barn- och utbildningsnämnden bedömer att elevunderlaget kommer att vara för litet för att ge budgettäckning för de lärare som behövs för att driva en kvalitativ undervisning i den föreslagna utökade årskursen på Ekeby skola. Ekeby skola har också ett stort renoveringsbehov och innan beslut är fattat om den långsiktiga planen för skolan är det inte aktuellt att utöka årskurserna.

Barn- och utbildningsnämnden konstaterar att det inte är möjligt att ge vissa elever i kommunen kostnadsfri skolskjuts till två skolor i kommunen eftersom alla kommunens medborgare, enligt kommunallagen, ska behandlas lika. Fri skolskjuts till alla skolor i kommunen måste i så fall erbjudas till alla elever, vilket skulle bli mycket kostsamt. Att utvidga skolupptagningsområdet för Ekeby skola planeras inte.

Barn- och utbildningsnämnden arbetar för att utveckla alla kommunens skolor pedagogiskt.

Reservationer

Christer Lindström (M), Sabina Stål (KD), Maria Arvidsson (L) och Filip Uthammar (M) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Kristdemokraterna har lämnat en motion angående utökning av årskurs på Ekebyskolan. I motionen skrivs följande:

Vi ser en ökning av antalet elever på Olandsskolan, vilket ger ett högre tryck på lärare och på lokaler.

Det kommer att påverka elevernas rätt till studiero och en acceptabel arbetsmiljö. Detta i en tid av sämre skolresultat och där antalet elever med godkänt i alla ämnen sjunker.

Då anser vi att det skulle vara fullt möjligt att låta ytterligare en årskurs vara kvar på Ekebyskolan från och med HT -19. På Ekebyskolan kan eleverna erbjudas att arbeta i en lugnare miljö och ett mindre sammanhang. Vilket många elever gagnas av.

Detta skulle öka valfriheten för elever och föräldrar. En valfrihet som kan öka elevers trivsel och på sikt elevernas kunskapsnivåer. Det går skolskjuts som möjliggör för elever att även åka till Ekebyskolan från Alunda och närområdet på ett tryggt och säkert sätt, detta redan från förskoleklass om så önskas.

Vi Kristdemokrater yrkar:

Barn- och utbildningsnämnden

- att Ekebyskolan behåller ytterligare en årskurs från HT-19.
- att de elever som önskar gå på Ekebyskolan får skolbusskort.
- att Östhammars kommun arbetar aktivt med att utveckla våra byskolor och möjliggör för en utökning av årskurser.

Beslutsunderlag

Förslag till motionssvar.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Ekonom Sara Ersund föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Barn- och utbildningsnämnden

Motion angående utökning av årskurs på Ekebyskolan

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden avslår motionen.

Barn- och utbildningsnämnden bedömer att elevunderlaget kommer att vara för litet för att ge budgettäckning för de lärartjänster som behövs för att driva en kvalitativ undervisning i den föreslagna utökade årskursen på Ekeby skola. Ekeby skola har också ett stort renoveringsbehov och innan beslut är fattat om den långsiktiga planen för skolan är det inte aktuellt att utöka årskurserna.

Barn- och utbildningsnämnden konstaterar att det inte är möjligt att ge vissa elever i kommunen kostnadsfri skolskjuts till två skolor i kommunen eftersom alla kommunens medborgare, enligt kommunallagen, ska behandlas lika. Fri skolskjuts till alla skolor i kommunen måste i så fall erbjudas till alla elever, vilket skulle bli mycket kostsamt. Att utvidga skolupptagningsområdet för Ekeby skola planeras inte.

Barn- och utbildningsnämnden arbetar för att utveckla alla kommunens skolor pedagogiskt.

Ärendebeskrivning

Det har kommit in en motion från Kristdemokraterna angående utökning av årskurs på Ekebyskolan. I motionen yrkas:

- att Ekebyskolan behåller ytterligare en årskurs från HT-19.
- att de elever som önskar gå på Ekebyskolan får skolbusskort.
- att Östhammars kommun arbetar aktivt med att utveckla våra byskolor och möjliggör för en utökning av årskurser.

Barn- och utbildningsnämnden

Beslutsunderlag

Elevunderlag

Ekeby skola har i dagsläget ca 30 elever i årskurser Förskoleklass till 3. Det föds/flyttar in i genomsnitt 8 barn per år i upptagningsområdet. Något eller några elever i varje årskurs väljer annan skola än Ekeby skola, framförallt Olandsskolan, Tuna skola och Stavby skola, vilket minskar elevunderlaget. De sista åren har dock några elever från Olandsskolans upptagningsområde valt Ekeby skola vilket gjort att elevantalet bibehållits kring 30 elever. Barn- och utbildningsförvaltningens bedömning är att elevantalet kommer att ligga mellan 25-35 elever kommande år om skolan har 4 årskurser (F-3) och 28-42 elever om skolan skulle ha 5 årskurser (F-4) och skolupptagningsområdet är detsamma som idag.

Elevpeng

För att driva en grundskola i Östhammars kommun tilldelas skolan en elevpeng per barn. Elevpengen, som ska täcka undervisning och läromedel, är 2019 i genomsnitt 32 000 kr per år för en elev i åk F-3. Ekeby skola tilldelas en budgetram om 925 000 kr år 2019. En lärarlön kostar i genomsnitt 570 000 kr per år, budgettilldelningen räcker till 1,6 tjänster. Det är mycket svårt att genomföra en kvalitativ undervisning för 30 elever som är 6-9 år med den bemanningen, elevantalet är för litet för att ge täckning för tillräckligt många lärartjänster. För att de minsta grundskolorna i Östhammars kommun ska kunna lägga en fungerande budget har barn- och utbildningsnämnden beslutat om en extra budgettilldelning till dem, totalt 1 023 000 kr 2019 kr varav Ekeby skola tilldelas 550 000 kr extra (19 300 kr i extra elevpeng per elev och år). Den extra budgeten kommer av att övriga skolor får en lägre tilldelning, dvs eleverna på övriga grundskolor i kommunen har fått en lägre elevpeng på grund av driften av de minsta grundskolorna. Detta kan vara problematiskt i perspektivet att alla medborgare ska ha behandlas lika¹ och diskuteras därför regelbundet av nämnden.

Skulle Ekeby skola utökas med åk 4, ytterligare ca 8 elever, skulle budgeten öka med drygt 350 000 kr (en elev i åk 4 i genomsnitt 44 000 kr år 2019), detta skulle inte ens räckta till en tjänst. Skolan skulle fortfarande behöva extra budget för att kunna lägga en fungerande organisation, troligtvis även i större omfattning än idag. Detta beroende på hur klasserna kan slås samman och organiseras och eftersom undervisning i andra ämnen än kärnämnen ökar i mellanstadiet och skolan måste ha legitimerade lärare även i dessa ämnen.

¹ Kommunallagen 2 kap § 3, "Likställighetsprincipen. Kommuner och landsting ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat."

Barn- och utbildningsnämnden

Kompetensförsörjning

En liten skola har en mycket sårbar och personberoende organisation. Lärarnas möjlighet till hela tjänster, kollegialt utbyte och lärande, karriärmöjligheter och möjligheter till särskilda uppdrag minskar vilket kan göra tjänsterna på en liten skola mindre attraktiva.

När elever börjar i mellanstadiet (åk 4-6) ökar undervisningstimmarerna inom ämnena idrott, musik, slöjd och bild förutom kärnämnen. Det innebär större krav på att skolan har legitimerad personal även inom dessa ämnen. På en liten skola kan det vara svårt att hitta personal som har exakt rätt ämnesbehörighet för att de tillsammans ska kunna undervisa i alla ämnen.

Övriga kostnader

Förutom kostnaden för undervisning och läromedel så kostar också en skola pengar i form av skolledning (rektor) och elevhälsa (skolsköterska, specialpedagog, kurator och studie- och yrkesvägledare), hyra, måltider och skolskjuts med mera. Barn- och utbildningsnämnden tillämpar metoden att dessa kostnader betalas från en central budgetpost, oavsett hur många elever en skola har.

Skolledning och elevhälsa

Ekeby skola delar elevhälsa och skolledning med Olandsskolan vilket innebär restid mellan de båda skolorna för dessa medarbetare. Vid en ev utökning av årskurser på Ekeby skola så kan man anta att resorna blir fler då fler elever och personal behöver stöd och ledning. Fler resor innebär att mindre tid kan läggas på faktiskt arbete med eleverna på Ekeby skola och Olandsskolan.

Lokalkostnader

Hyran, inklusive städ och underhåll, för Ekeby skola är för närvarande ca 1,1 mkr per år (Ekeby skola och förskola kostar 1,5 mkr varav barn- och utbildningsförvaltningen tillämpar schablonen att skola och fritids kostar 1,1 mkr), dvs ca 37 000 kr per elev och år.

Hyreskostnaden kan jämföras med genomsnittet i kommunen som ligger på ca 22 200 kr per elev och år.

Ekeby skola har ett stort renoveringsbehov, tekniska förvaltningen kommer att genomföra en statusbesiktning av skolan våren 2019. Något av det som måste åtgärdas är fuktskador i källaren, styrsystem, värme och ventilation, ytskikt och belysning. En skadedjursutredning behöver göras. Vidare är skolan inte tillgänglighetsanpassad och dricksvattenkapaciteten behöver utredas. En första bedömning från tekniska förvaltningen är att renoveringskostnaden kan komma att uppgå till 15 mkr under en 10-årsperiod. När renoveringar, om kommunen beslutar om detta, är genomförda kommer hyran att öka vilket ger en ökad kostnad per elev om inte elevantalet ökar.

Barn- och utbildningsnämnden

Måltidskostnad

Ekeby skola och förskola har ett tillagningskök, dvs maten lagas på plats till ca 30 förskolebarn, 30 skolbarn och personal. Måltidsorganisationen inom tekniska förvaltningen har fått ett uppdrag att redovisa vad varje kök kostar i fast kostnad och rörlig kostnad, per idag har inte barn- och utbildningsförvaltningen dessa uppgifter. Måltidskostnaden betalas idag med en summa för alla måltider under ett år (26,5 mkr under 2019 för samtliga förskolor, grundskolor och gymnasieskola). Ett tillagningskök kräver i stort sett samma köksutrustning och till viss del bemanning oavsett hur många portioner som tillagas varför man kan anta att kostnaden per portion inkl fast kostnad i form av köksutrustning är dyrare vid en liten skolenhet än en större. Skulle årskurserna utökas på Ekeby skola så skulle måltidskostnaden sannolikt inte öka markant då köket har kapacitet att laga mer mat utan att behöva mer utrustning och personal.

Skolskjuts

Alla elever i Sverige har rätt att fritt välja den grundskola de önskar, kommunal skola eller friskola². Blir eleven mottagen ska hemkommunen, den kommun där eleven är folkbokförd stå för kostnaden för utbildningen, elevpengen³. Det fria skolvalet betyder dock inte att alla elever har rätt till fri skolskjuts till den skola de önskar utan eleven har rätt till fri skolskjuts till den skola där kommunen placerar honom eller henne, vanligtvis den närmaste skolan. Om det inte innebär en ekonomisk eller organisatorisk svårighet ska kommunen bevilja fri skolskjuts även till andra skolor än den där kommunen annars skulle ha placerat eleven.⁴ Lagstiftningen innebär att kommunen planerar sin skolskjutsorganisation så kostnadseffektivt som möjligt med buss eller taxi till den för eleven närmaste skolan. Kommunen har ingen skyldighet att planera så att alla elever kan ta sig till alla skolor i kommunen eller utanför kommunen. Detta skulle bli mycket kostsamt. Man kan inte enbart låta vissa elever, t ex de i Ekeby skolas och Olandsskolans upptagningsområden, välja skola och ge fri skolskjuts till båda skolorna, då detta är problematiskt i perspektivet att alla medborgare ska behandlas lika. Ekeby skola och Olandsskolan ligger geografiskt för långt ifrån varandra för att kunna anses vara samma skolenhet⁵ och en elev kan inte placeras vid två skolenheter. Skolorna måste därför ha varsitt upptagningsområde. Att förändra ett upptagningsområde för en skola är möjligt men kräver ett stort förarbete, inte minst en undersökning kring vad alla vårdnadshavare har för inställning till en eventuell förändring.

² Skollagen 10 kap §§ 25-36. Olika regler finns för vilka rättigheter en elev har att bli mottagen i kommunal skola, annan kommuns kommunala skola och friskolor

³ Skollagen 10 kap §§ 34, 37-39

⁴ Skollagen 10 kap §§ 32-33, 40

⁵ Skollagen 1 kap § 3

Barn- och utbildningsnämnden

Med nuvarande skolskjutsavtal så är det ingen ekonomisk svårighet för kommunen att låta en elev som är beviljad busskort använda detta busskort för att ta sig till annan skola än den som kommunen annars skulle ha placerat honom eller henne vid. För Ekeby skola betyder detta att om en elev i Olandsskolans upptagningsområde, eller annans skolas upptagningsområde, är beviljad busskort, då kan eleven istället välja att använda busskortet för att ta sig till Ekeby skola med befintlig busstrafik. Ingen annan särskild skolskjuts sätts dock in.

Motion från Kristdemokraterna angåendeutökning av årskurs på
Ekebyskolan.

Vi ser en ökning av antalet elever på Olandsskolan, vilket ger ett högre tryck på lärare och på lokaler.

Det kommer att påverka elevernas rätt till studiero och en acceptabel arbetsmiljö. Detta i en tid av
sämre skolresultat och där antalet elever med godkänt i alla ämnen sjunker.

Då anser vi att det skulle vara fullt möjligt att låta ytterligare en årskurs vara kvar på Ekebyskolan från
och med HT -19. På Ekebyskolan kan eleverna erbjudas att arbeta i en lugnare miljö och ett mindre
sammanhang. Vilket många elever gagnas av.

Detta skulle öka valfriheten för elever och föräldrar. En valfrihet som kan öka elevers trivsel och på
sikt elevernas kunskapsnivåer.

Det går skolskjuts som möjliggör för elever att även åka till Ekebyskolan från Alunda och närområdet
på ett tryggt och säkert sätt, detta redan från förskoleklass om så önskas.

Vi Kristdemokrater yrkar:

-att Ekebyskolan behåller ytterligare en årskurs från HT-19.

-att de elever som önskar gå på Ekebyskolan får skolbusskort.

-att Östhammars kommun arbetar aktivt med att utveckla våra byskolor och möjliggör för en
utökning av årskurser.

Österbybruk 2018-12-12

Kristdemokraterna i Östhammar

Protokoll från styrelsemöte

Protokollet avser Styrelsemöte Gästrike Vatten AB
Sammanträdesdatum 2019-03-07
Plats Duvbackens reningsverk, Sältavägen 9 Gävle
Tid Kl 09:00-11:45

Sekreterare

Gunilla Boström

Ordförande

Ola Nilsson

Justerare

Lars-Göran Ståhl

Ledamöter

Ola Nilsson, Ordförande
Inga-Lil Tegelberg, Vice ordförande
Lars-Göran Ståhl, Ledamot
Torbjörn Jansson, Ledamot
Lars-Erik Wickberg, Ledamot
Bo Janzon, Ledamot
Pär-Olof Olsson, Ledamot
Margareta Widén Berggren, Ersättare
Tord Horn, Ersättare
Lena Blad, VD

Frånvarande

Jacob Spangenberg, Ledamot
Magnus Jonsson, Ledamot
Hans Larsson, Ledamot

Övriga närvarande

Benny Söderlund, VISION
Jan Nordlöf, Ledamot Gävle Vatten
Mari Rasjö, Ledamot Gävle Vatten
Alexander Olers, Ledamot Ockelbo Vatten, deltog §6-8
Mats Linder, Produktionschef, deltog §4
Annelie Westin, Chef Kund & verksamhet, deltog §1-5
Emil Myrberg, Enhetschef, Ekonomi, deltog §1-5
Gunilla Boström, Sekreterare

Frånvarande

Eskil Säll, Ledamot Hofors Vatten
Susanna Wintherhamre, Ledamot Hofors Vatten
Björn Karlsson, Ledamot Älvkarleby Vatten
Ann-Sofie Stensson, Adj. Ledamot Ockelbo Vatten
David Hedman, Adj. Ledamot Ockelbo Vatten
Jonas Svensson, Ledamot Östhammar Vatten
Tomas Bendiksen, Ledamot Östhammar Vatten

Mötet öppnades

Ordförande hälsade de närvarande välkomna och förklarade sammanträdet öppnat.

§1

Val av justerare

Till justerare valdes Lars-Göran Ståhl.

§2

Fastställande av föredragslista

Föredragningslistan fastställdes.

§3

Protokoll från föregående möte

Föregående protokoll justerat. Protokollet läggs till handlingarna.

Informationsärenden

§4

Verksamhetsuppföljning 2018

Information gavs om:

- 2018 års miljörapporter och miljöredovisningar för avloppsreningsverk samt redovisning för vattentäkter och vattenverk inom Gästrike Vatten koncernen
- 2018 års internkontrollrapport, årsbokslut för Gästrike Vatten koncernen
- 2018 års årsredovisningar och bolagsstyrningsrapporter samt verksamhetsrapport för Gästrike Vatten koncernen
- resultat från styrelseenkät

§5

Verksamhetsinformation

Information gavs om:

- medarbetarstatus
- drifthändelser och pågående ärenden
- nyinstallation av ärendehanteringssystem Lime som genomförts
- status och resultat från aktiviteter och projekt

§6

Verksamhetsplanering

Information gavs om:

- tydlig prioritering på internt fokus under våren
- det pågående arbetet med översyn av styrande dokument inklusive delegationsordning
- arvodesreglementen
- arbete med ramar, taxoplaner och aktiviteter kommande år
- aktiviteter hos ägarkommuner, regionalt, nationellt och inom inom EU som påverkan verksamheten

Beslutsärenden

§7

Delges
KS/KF**Gästrike Vatten AB internkontrollrapport årsbokslut 2018****Ärendenr 107108****Ärendebeskrivning**

Kontroller är genomförda i enlighet med fastställd internkontrollplan för året.

Utveckling av bolagets internkontroll pågår löpande genom att säkerställa system och rutiner för att ge organisationen en god internkontroll.

Beslut

Styrelsen beslutade

- att godkänna internkontrollrapporten för perioden januari till december 2018.

§8
Delges
KS/KF**Årsredovisning jämte bolagsstyrningsrapport 2018 Gästrike
Vatten AB****Ärendenr 110313****Ärendebeskrivning**

Gästrike Vatten AB äger och förvaltar aktier i dotterbolagen inom koncernen, svarar för administration och ekonomi samt drift och underhåll av VA-anläggningar i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammars kommuner samt driver därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska tillsammans med dotterbolagen svara för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna.

Beslut

Styrelsen beslutade

- att godkänna framlagd årsredovisning för Gästrike Vatten AB
- att överlämna framlagd årsredovisning till ägarkommunerna
- att uppdra till VD att godkänna smärre justeringar i bifogad årsredovisning
- att framlägga årsredovisningen till bolagsstämman för beslut
- att godkänna framlagd bolagsstyrningsrapport
- att överlämna beslutad bolagsstyrningsrapport till ägarkommunerna

Mötet avslutas

Nästa styrelsemöte:

Datum: 24 april

Typ av möte: Konstituerande möte

Plats: Scandic Väst, Gävle

Styrelsen Gästrike Vatten AB

Årsredovisning jämte bolagsstyrningsrapport 2018 Gästrike Vatten AB

Förslag på beslut

Styrelsen beslutar

- att godkänna framlagd delårsrapport för Gästrike Vatten AB
- att överlämna framlagd delårsrapport till ägarkommunerna
- att uppdra till VD att godkänna smärre justeringar i bifogad årsredovisning
- att framlägga årsredovisningen till bolagsstämman för beslut
- att godkänna framlagd bolagsstyrningsrapport
- att överlämna beslutad bolagsstyrningsrapport till ägarkommunerna

Ärendebeskrivning

Gästrike Vatten AB äger och förvaltar akter i dotterbolagen inom koncernen, svarar för administration och ekonomi samt drift och underhåll av VA-anläggningar i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammars kommuner samt driver därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska tillsammans med dotterbolagen svara för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna.

Beslutsunderlag

Beslutsunderlaget för Gästrike Vatten AB utgörs av:

- Verksamhetsrapport 2018 Gästrike Vatten AB med dotterbolag
- Årsredovisning för räkenskapsåret 2018 Gästrike Vatten AB
- Bolagsstyrningsrapport 2018 för Gästrike Vatten AB

Föredragande i ärendet är Lena Blad, VD.

Lena Blad, VD

Verksamhetsrapport

2018

Gästrike Vatten AB med dotterbolag

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Målanalys	4
3 Resultat och investeringar	9
4 Sammanfattning av de viktigaste händelserna	17
5 Utvecklingsområden	21
6 Framtida intäkts- och kostnadsutveckling	22
7 För verksamheten viktiga statistik	24

1 Inledning

Verksamhetsrapporten för år 2018 är gemensam för alla bolag i Gästrike Vatten koncernen. I Gästrike Vatten koncernen ingår förutom moderbolaget Gästrike Vatten AB följande dotterbolag:

- Gävle Vatten AB
- Hofors Vatten AB
- Ockelbo Vatten AB
- Älvkarleby Vatten AB
- Östhammar Vatten AB

Rapporten ger en övergripande sammanställning över verksamheten under året samt belyser utveckling under kommande år

Kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar äger gemensamt Gästrike Vatten AB. Gästrike Vatten AB bildades och startade sin verksamhet 2008, under 2017 kom Östhammar in i VA-samverkan.

Dotterbolagen inom Gästrike Vatten koncernen svarar för driften av den kommunala vattenförsörjningen och avloppshanteringen i ägarkommunerna. En viktig del av Gästrike Vatten koncernens arbete är att delta aktivt i kommunernas och regionernas samhällsplanering för att möta morgondagens behov av VA-tjänster och bidra till en hållbar tillväxt. Investeringsplanerna ska bygga på såväl förnyelsebehov som anpassning av VA-systemet för att bidra till ett hållbart samhälle. Genom nära samarbete med kommunen inhämtas och avlämnas information i tidiga skeden för att kunna göra rätt prioriteringar.

Alla medarbetare är anställda i Gästrike Vatten AB. Även system, mobil utrustning inklusive fordon som krävs för VA-verksamheten finns hos Gästrike Vatten AB.

Varje VA-kollektiv (kunder anslutna till det kommunala VA-nätet i respektive kommun) bär sina egna kostnader. Det är förutsättningarna för VA-försörjningen i respektive kommun som styr hur hög eller låg avgiften är i respektive kommun.

Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning från sina dotterbolag. Kostnader av gemensam karaktär har fördelats utifrån fastställd fördelningsnyckel: Gävle Vatten AB 71 %, Hofors Vatten AB 7 %, Ockelbo Vatten AB 3 %, Älvkarleby Vatten AB 7 % och Östhammar Vatten AB 12 %.

2 Målanalys

2.1 Invånare och kunder har förtroende för våra VA-tjänster

Målet innebär att vi har en driftsäker VA-försörjning och säkra leveranser av god kvalitet till invånare och kunder i samtliga kommuner. Även en hög tillgänglighet och tydlig information för att ge en god service.

Ett stort antal driftstörningar på ledningsnätet, både akuta och planerade, har inneburit leveransavbrott till kunderna. I majoriteten av de akuta läckorna har våra kunder fått tillbaka vattnet inom 12 timmar och i de få fall där det tagit längre tid har det gällt ett färre antal kunder. Vid avbrott i leverans informerar vi berörda kunder genom sms/hemsida för att underlätta deras planering för den avbrutna leveransen och därmed mildra effekterna. Det har även bedrivits ett prioriterat arbete med läcksökning och lagningar som ger effekt i form av minskad vattenproduktion och ökat förebyggande arbete

Flera åtgärder har skett under året för att öka vår service och information om verksamheten till kunderna. Ett exempel på detta är tjänsten kundtekniker, med fokus på rådgivning och åtgärder ute hos kund. Ett annat exempel är genomförandet av ett stort antal informationsmöten och deltagande vid kommunala evenemang. Andra exempel är samarbete med skolor för att öka barns kunskap om VA-området.

Mätning av nöjd kundindex har tidigare skett under hösten och är grunden för målvärdet till indikatorn. Det har dock visat sig att tidigare sammanställningar av enkätsvaren inte varit något reellt stöd i arbetet med att utläsa vilka insatser som behöver göras för ökad kundnöjdhet och därför har beslut tagits att inte göra fler övergripande enkätundersökningar. Istället pågår arbete med att ta fram andra indikatorer som kan mäta kundnöjdhet.

Analys av indikatorerna

Mätning av nöjd kundindex har inte skett under 2018, men med stöd av de åtgärder som gjorts så bedöms målet för kundnöjdhet uppfyllas för helåret.

Uppföljning av kvalitet på dricksvatten har genomförts enligt fastställd plan i egenkontrollprogrammet. I kontrollprogrammet för dricksvatten mäter vi flera kvalitetsparametrar både kemiska och mikrobiella, kraven på parametrarna är fastställda av Livsmedelsverket i föreskriften för dricksvatten. Då det inte finns några bekräftade otjänliga prover så är målet gällande hälsomässigt säkert vatten uppfyllt.

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Nöjd kundindex	Gästrike Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Gävle Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Hofors Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Ockelbo Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Älvkarleby Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås
Nöjd kundindex	Östhammar Vatten AB		3,5	Ok	Uppnås

Hälsomässigt säkert vatten	Gästrike Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Gävle Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Hofors Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Ockelbo Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Älvkarleby Vatten AB	100		>99%	Uppnås
Hälsomässigt säkert vatten	Östhammar Vatten AB	100		>99%	Uppnås

2.2 Gästrike Vatten är en attraktiv arbetsgivare

Målet innebär att vi har en god organisatorisk och social arbetsmiljö där medarbetare trivs och kan utvecklas. Förutsättningar finns för ett aktivt ledarskap och medarbetarskap.

Den nya organisationen som trädde i kraft 1 april 2018 är helt implementerad och samtliga enhetschefer är tillsatta. Arbetet med att tydliggöra ansvarsområden och roller fortsätter efter hand liksom att forma de nya enheterna. Under året har arton rekryteringar slutförts, varav tio är en utökning, detta är i enlighet med plan.

Flera medarbetare ligger på en hög övertid, främst inom avdelning Produktion. Övertiden beror främst på flera stora driftstörningar och att medarbetare går dubbelt på beredskap som en del av sin introduktion. Åtgärder har genomförts där planering, prioritering och ändrat arbetssätt i verksamheten har till viss del gett resultat. Trots detta har sex medarbetare överskridit 200 övertidstimmar. Detta innebär att arbetet och åtgärderna måste analyseras ytterligare för att intensifiera åtgärderna.

Då vi firat att Gästrike Vatten fyllt 10 år har vi genomfört fler gemensamma aktiviteter än tidigare år med syfte att ge våra medarbetare möjlighet att lära känna varandra och umgås i en avslappnad miljö och under trivsamma former. I april genomförde vi en lunch till lunchkonferens med fokus "vem gör vad" för den nya organisationen. Under sensommaren bjöd vi in till en uppskattad medarbetardag i Furuviksparken och året avslutades med en gemensam förmiddag innan juluppehållet med tema "Gästrike Vatten 2008-2018". Aktiviteter har även arrangerats av och för medarbetarna genom personalklubben Poolarna.

Analys av indikatorerna

Under året har vi genomfört tre Må Bra-enkäter och en Medarbetarenkät. Genom det arbete som gjordes 2017 och 2018 vad gäller att förstärka medarbetarkåren och organisationen kan vi nu se i enkäterna att den tidigare höga andelen medarbetare som upplevde en alltför stor arbetsbelastning har reducerats och ligger nu på en betydligt bättre nivå. Analysen styrker att nu när alla chefstjänster är tillsatta så ser vi en förbättring i struktur och planering som i sin tur gör att belastningen minskar hos medarbetarna.

Vi arbetar kontinuerligt med vår företagskultur med fokus på en positiv och trygg arbetsmiljö. Med närmare fyrtiofem nya medarbetare på två år och flera nya chefer är det ett arbete som fortsatt behöver prioriteras.

Vårt mål för sjukfrånvaron är att inte överstiga 3 %, ett mål som vi uppnår trots betydligt högre frånvaro på grund av långtidssjukdom än något tidigare år.

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Nöjd medarbetarindex	Gästrike Vatten AB	3,2	 =>3,2		Uppnås
Sjukfrånvaro	Gästrike Vatten AB	3,0 %	 =<3		Uppnås

2.3 Gästrik Vatten har en långsiktigt hållbar VA-försörjning

Målet innebär att vi har en låg miljöpåverkan, god hushållning av resurser och en robust vattenförsörjning. Vi tillgodoser dagens behov och kan möta tillväxt utan att äventyra kommande generationers möjligheter.

Fortsatt arbete har skett med att få vattenkiosker på plats och i drift. Arbetet har inte skett enligt tidplan. Vattenkioskerna är viktiga då de ger oss kontroll på vattenuttag och säkerställer en god hygien vid hanteringen av vatten. De förenklar även entreprenörers uttag. Ytterligare vattenposter har även plomberats, vilket skapar bättre kontroll på uttagen och minskar risken för kontaminering.

Som en del av vårt arbete för måluppfyllnad installeras ytterligare flödesmätare för ökad kontroll på vattenanvändningen. Under året ligger fokus på Gävle, Älvkarleby och Ockelbo kommuner.

Under året har vi ökat våra insatser för planering och projektering av ledningsnätsförnyelse. Med hjälp av ökad mängd indata samt analyser av vattnets flöde från produktion, leverans till kund och mottagande samt rening kommer vår behovsprecision förbättras och därigenom optimerar vi våra åtgärdsplaner vilket på sikt ska öka nyttjandet av det vatten som produceras.

Analys av indikatorerna

Med stöd av pågående aktiviteter så bedöms indikatorn att kontrollen på vattenanvändningen ska öka att uppfyllas i samtliga dotterbolag.

Uppföljning av tillstånd, miljödomar för vattenuttag och tillstånd/villkor för avloppsreningsverk, har skett och visar att indikatorn inte nås i Östhammar och i Hofors. Detta då kraven i gränsvärdet för Alunda reningsverk inte klaras samt att vi har överskridit vattendomen för Hammardammen.

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Kontroll på vattenanvändning	Gävle Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelser
Kontroll på vattenanvändning	Hofors Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelser
Kontroll på vattenanvändning	Ockelbo Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelser
Kontroll på vattenanvändning	Älvkarleby Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelser

Indikator	Enhet	Utfall	Målvärde	Status	Prognos Helår
Kontroll på vattenanvändning	Östhammar Vatten AB		70 %	Ok	Mindre avvikelse
God tillståndshantering	Gävle Vatten AB		>99 %	Ok	Uppnås
God tillståndshantering	Hofors Vatten AB		>99 %	Större avvikelse	Uppnås ej
God tillståndshantering	Ockelbo Vatten AB		>99 %	Ok	Uppnås
God tillståndshantering	Älvkarleby Vatten AB		>99 %	Ok	Uppnås
God tillståndshantering	Östhammar Vatten AB		>99 %	Större avvikelse	Uppnås ej

2.4 Verksamheten har en ekonomi i balans

Målet innebär att vi har rätt nivå på bruksavgift och anläggningsavgift utifrån ett 5-årsperspektiv.

Under året har arbete skett för att utveckla verksamhetsplaneringen inom koncernen. Det arbetet har initierats då ytterligare en kommun (Östhammar) kom in i koncernen under 2017 vilket påverkar såväl resursbehov (fler projekt, utredningar, remisser och driftstörningar) som utfall från de gemensamma kostnaderna (totalt sett högre kostnad på grund av fler kunder och medarbetare men kan bli lägre per dotterbolag då fler delar på kostnaden). Även en översyn av gränsdragningen mellan underhåll och investeringar har skett. Detta har gjort att det redan vid uppföljningen vid tertiäl 1 visat att budget inte var realistiskt utan arbete har under året skett mot prognosen från tertiäl 1.

Analys av indikatorerna

Indikatorerna nedan påvisar i de flesta fallen en obalans, utfallet är generellt lägre än budgeterat vilket är förväntat. Främst är det lägre kostnader i Gästrike Vatten i förhållandet till budget som slår igenom i samtliga bolag samt att personalresurserna inte var anpassade till den budget som lagts.

Lägre kostnader är budgeterat i kombination med i flera fall högre intäkter än budgeterat gör att resultatet i dotterbolagen generellt blir högre än budgeterat. Ekonomisk uppföljning sker löpande och långsiktiga planer finns för alla bolagen vilket gör att ekonomin bedöms vara i balans över tid.

Indikator	Enhet	Utfall		Målvärde	Status	Prognos Helår
Kostnader vs budget	Gävle Vatten AB	-6 %		+-5 %		Uppnås delvis
Kostnader vs budget	Hofors Vatten AB	-2 %		+-5 %		Uppnås
Kostnader vs budget	Ockelbo Vatten AB	-9 %		+-5 %		Uppnås delvis
Kostnader vs budget	Älvkarleby Vatten AB	1 %		+5 %		Uppnås
Kostnader vs budget	Östhammar Vatten AB	-9 %		+5 %		Uppnås delvis
Personalkostnader vs rörelsekostnader (MB)	Gästrike Vatten AB	-28 %		+-3 %		Uppnås ej
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Gävle Vatten AB	-12 %		+4 %		Uppnås ej
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Hofors Vatten AB	-45 %		+-4 %		Uppnås ej
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Ockelbo Vatten AB	-7 %		+4 %		Uppnås delvis
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Älvkarleby Vatten AB	-28 %		+-4 %		Uppnås ej
Verksamhetskostnader vs rörelsekostnader	Östhammar Vatten AB	-7 %		+4 %		Uppnås delvis

3 Resultat och investeringar

3.1 Gästrik Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse utfall- budget 2018
Rörelsens totala intäkter	105 858	94 082	113 400	104 457	-7 542
Rörelsens kostnader	-28 377	-28 115	-29 530	-27 005	1 153
Personalkostnader	-74 098	-62 697	-80 408	-74 220	6 310
Avskrivningar	-3 041	-3 132	-3 362	-3 012	321
Rörelseresultat före fin.	342	138	100	220	242
Finansiella intäkter	0		0	0	0
Finansiella kostnader*	-208	-96	-100	-220	-108
Resultat efter finansiella poster	134	42	0	0	134
Bokslutsdispositioner	0	0	0	0	0
Resultat före skatt	134	42	0	0	134
Skatt	-134	-42	0		-134
Periodens resultat	0	0	0	0	0
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2 017	Årsbudget 2 018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall- budget 2018 0
Investeringar	1 702	1 087	1 000	1 975	702
Totalt investeringar	1 702	1 087	1 000	1 975	702

Årets utfall gällande kostnader är lägre än budgeterat. Avvikelsen beror till största del av lägre personalkostnader delvis på grund av vakanser samt lägre kostnader för resor och transportmedel. Detta uppmärksammades redan vid T1 och avvikelsen mot prognos avspeglar detta. De lägre kostnaderna påverkar samtliga dotterbolag. Eftersom samtliga kostnader faktureras dotterbolagen så innebär det att även intäkterna är lägre än budget.

Årets investeringar är över budget vilket är främst hänförbart till komplettering och anpassning av kontorsutrymmen.

3.2 Gävle Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse utfall- budget 2018
<i>Över (-)/underuttag (+)</i>					
<i>Periodiserade anslutningsintäkter</i>	8 458	21 739	12 600	8 000	-4 142
<i>"Investeringsfond" återföring</i>	2 988	2 454	3 600	3 600	-612
Rörelsens totala intäkter	141 862	144 207	139 100	139 892	2 762
Rörelsens kostnader	-135 025	-137 050	-136 800	-136 800	1 775
Större underhåll	-11 694	-17 128	-20 000	-12 804	8 306
Avskrivningar	-24 048	-20 853	-25 200	-24 000	1 152
Rörelseresultat före fin.	-17 459	-6 631	-26 700	-22 112	9 240
Finansiella intäkter	138	88	100	150	38
Finansiella kostnader*	-4 960	-3 338	-5 500	-4 800	540
Resultat efter finansiella poster	-22 281	-9 881	-32 100	-26 762	9 819
Bokslutsdispositioner	0	0	0	0	0
Resultat före skatt	-22 281	-9 881	-32 100	-26 762	9 819
Skatt	-78	477	-300	-300	222
Periodens resultat	-22 359	-9 404	-32 400	-27 062	10 041
	0				
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2 017	Årsbudget 2 018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall- budget 2018 0
Investeringar	41 290	50 562	62 211	55 300	-20 921
Exploateringar	18 714	27 955	34 200	31 600	-15 486
Totalt investeringar	60 005	78 517	96 411	86 900	-36 406

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Akkumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	19 807	- 2 551

Årets utfall visar på ett lägre underskott än budgeterat. Totala intäkter under året är högre än budgeterat vilket främst beror på en sen avläsning av en storkund vilket innebär att kundens ökning för 2017 har debiterats under 2018 vilket tydliggjordes redan vid prognosen för T1. Årets anslutningsavgifter är också något högre än budgeterat.

Rörelsens kostnader är lägre än budgeterat främst på grund av lägre kostnader i Gästrik Vatten, vilket har redovisats vid prognos för både T1 och T2. Även kostnader för större underhåll är lägre än budgeterat vilket förklaras av att större underhåll på VA-ledningar inte når upp till budget det beror både på ändrad klassificering mellan underhåll och investeringar samt prioritering av mer akuta åtgärder inom koncernen. Årets avskrivningar når inte heller upp till budget vilket bland annat förklaras av att de planerade investeringarna och exploateringarna som slutförts och aktiverats under året inte har uppnåtts vilket slår igenom på årets avskrivningar.

Årets resultat (underuttag) är ca -22,4 mnkr vilket leder till att tidigare års överuttag nu är förbrukat och en fordran på VA-kollektivet på ca 2,5 mnkr redovisas.

Hofors Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse budget - utfall 2018
Över (-)/underuttag (+)					
Rörelsens totala intäkter	29 665	30 103	27 800	28 661	1 865
Rörelsens kostnader	-18 917	-20 728	-22 399	-21 338	3 482
Större underhåll	-7 520	-1 675	-5 000	-7 000	-2 520
Avskrivningar	-5 632	-5 374	-5 501	-5 621	-130
Rörelseresultat före fin.	-2 403	2 326	-5 100	-5 298	2 697
Finansiella intäkter	2	4	0	0	2
Finansiella kostnader	-949	-688	-900	-900	-49
Resultat efter finansiella poster	-3 351	1 642	-6 000	-6 198	-2 649
Bokslutsdispositioner	0	0	0	0	0
Resultat före skatt	-3 351	1 642	-6 000	-6 198	-198
Skatt	16	-13	0	0	-16
Periodens resultat	-3 335	1 629	-6 000	-6 198	2 665
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse budget - utfall 2018
Investeringar	6 897	2 636	7 300	10 200	403
Exploateringar	0	0	0	0	0
Totalt investeringar	6 897	2 636	7 300	10 200	403

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Akkumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	16 571	13 236

Årets utfall visar på ett lägre underskott än budgeterat. Utfallet för årets intäkter är högre än budget främst på grund av att en storkund haft högre förbrukning än budget och prognos. Årets totala kostnader är totalt sett lägre än budgeterat, de största förklaringarna till det är lägre kostnader i Gästrik Vatten, lägre kostnader för ledningsrätter och inköp av tjänster. Kostnader för större underhåll är högre än budgeterat för året vilket kompenserar något för de lägre kostnaderna generellt. Årets investeringar når i stort upp till budgeten. Vid T1 lades en prognos med ökning på 3 mnkr mot budget som avsåg entreprenadkostnaderna för omläggning av ledningar i Råbacka. Då arbetet inte är klart kommer utfall inte förrän 2019.

3.3 Ockelbo Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall	Utfall	Årsbudget	Årsprognos	Avvikelse utfall- budget 2018
	2 018	2 017	2018	2018	
Över (-)/underuttag (+)					
Rörelsens totala intäkter	17 587	16 569	17 950	17 400	-363
Rörelsens kostnader	-13 553	-11 426	-12 050	-12 544	-1 503
Större underhåll	-566	-2 490	-3 700	-1 206	3 134
Avskrivningar	-2 750	-2 719	-2 800	-2 800	50
Rörelseresultat före fin.	718	-66	-600	850	1 318
Finansiella intäkter	2	2	0	0	2
Finansiella kostnader	-433	-384	-500	-440	67
Resultat efter finansiella poster	287	-448	-1 100	410	1 387
Bokslutsdispositioner	0	0	0	0	0
Resultat före skatt	287	-448	-1 100	410	1 387
Skatt	-59	-44	0	0	-59
Periodens resultat	229	-492	-1 100	410	1 329
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall	Utfall	Årsbudget	Årsprognos	Avvikelse utfall- budget 2018
	2 018	2 017	2018	2018	0
Investeringar	2 639	2 048	4 500	1 935	-1 861
Exploateringar	0	2	0	0	0
Totalt investeringar	2 639	2 050	4 500	1 935	-1 861

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Akkumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	10	240

Årets utfall visar på ett högre resultat än budgeterat, en förlust var budgeterad på -1,1 mnkr men årets resultat blir en vinst på 0,23 mnkr. Intäkterna för året är något lägre än budgeterat vilket förklaras av en storkund som minskat sin förbrukning under året vilket tydliggjordes redan i T1.

När det gäller rörelsens kostnader är dessa högre än budgeterat på grund av bland annat högre kostnader för snöröjning och läckor. Även kostnaderna från Gästrike Vatten är något högre än budgeterat på grund av högre användning av resurser. Totalt sett blir dock kostnaderna lägre än budget på grund av större underhåll som inte når upp till budget, främsta förklaringen där är att renovering av Rabo högreservoar flyttas till 2019 och kommer redovisas som en investering vilket leder till högre utfall på investeringar än

budget. Även större underhåll på befintliga VA-ledningar och VA-anläggningar har ett utfall lägre än budgeterat.

3.4 Älvkarleby Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017	Årsbudget 2018	Årsprognos 2018	Avvikelse utfall -budget 2018
Över (-)/underuttag (+)					0
Rörelsens totala intäkter	32 068	32 846	32 000	31 500	68
Rörelsens kostnader	-22 743	-22 508	-24 286	-23 400	1 543
Större underhåll	-5 604	-2 307	-3 500	-5 500	-2 104
Avskrivningar	-4 834	-4 624	-5 000	-5 000	166
Rörelseresultat före fin.	-1 112	3 407	-786	-2 400	-1 614
Finansiella intäkter	4	5			4
Finansiella kostnader*	-821	-698	-900	-900	79
Resultat efter finansiella poster	-1 930	2 714	-1 686	-3 300	-1 531
Bokslutsdispositioner		0	0	0	0
Resultat före skatt	-1 930	2 714	-1 686	-3 300	-1 531
Skatt	-23	-96	0	0	23
Periodens resultat	-1 952	2 618	-1 686	-3 300	-266
Investeringar & Exploateringar (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2 017	Årsbudget 2 018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall -budget 2018
Investeringar	529	6 125	4 000	2 500	3 471
Exploateringar		0		8 500	8 500
Totalt investeringar	529	6 125	4 000	11 000	11 971

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Ackumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	11 949	9 997

Årets utfall hamnar i princip på budgeterat resultat, -1,95 mnkr mot budgeterat -1,7 mnkr. Rörelsens kostnader är lägre än budgeterat främst på grund av lägre kostnader i Gästrik Vatten, i övrigt är det små avvikelser med kostnader som hamnar under budget. Satsningen på större underhåll i Älvkarleby gör att årets större underhållsåtgärder överskrider budget i enlighet med prognos.

Efter bokslutet 2018 finns ett överuttag på ca 10 mnkr i skuld till VA-kollektivet. Det ska utredas om möjligheten att sätta av 3 mnkr till en investeringsfond utifrån det beslut som togs under 2018 om en gemensam systemlösning för dricksvattenförsörjning i Älvkarleby och Gävle kommuner.

Årets investeringar når inte upp till budget främst på grund av att man fokuserat på större underhåll. Vid prognosen för T1 flaggades för ökning pga av Exploatering av bostadsområdet Liljebacken, utförandet sker med start 2019.

3.5 Östhammar Vatten AB

Ekonomisk rapport

Resultaträkning (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017 maj-dec	Årsbudget 2018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall- budget 2018
Över (-)/underuttag (+)					
Rörelsens totala intäkter	50 598	27 850	48 311	47 500	2 287
Rörelsens kostnader	-41 154	-24 412	-44 707	-43 442	3 553
Större underhåll	-1 989	0	-2 960	-2 960	971
Avskrivningar	-5 925	-5 721	-6 700	-5 900	775
Rörelseresultat före fin.	1 530	-2 282	-6 056	-4 802	7 586
Finansiella intäkter	2	2	0	0	2
Finansiella kostnader	-982	-343	-700	-875	-282
Resultat efter finansiella poster	550	-2 623	-6 756	-5 677	7 306
Bokslutsdispositioner	0		0	0	0
Resultat före skatt	550	-2 623	-6 756	-5 677	7 306
Skatt	-41		0	0	-41
Periodens resultat	508	-2 623	-6 756	-5 677	7 265
Investeringar & Exploatering (tkr)	Utfall 2 018	Utfall 2017 maj-dec	Årsbudget 2018	Årsprognos 2 018	Avvikelse utfall- budget 2018
Investeringar	4 929	1 738	6 575	6 115	1 646
Exploatering	0	0	0	0	0
Totalt investeringar	4 929	1 738	6 575	6 115	-1 646

(Positivt resultat = Överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Tkr	2017	2018
Akkumulerad kort skuld (+) /fordran (-) till VA kollektivet	0	508

Årets utfall hamnar på ett överskott på ca 0,5 mnkr mot en budgeterad förlust på ca - 6,8 mnkr. Överskottet bokas som en skuld till VA-kollektivet.

Avvikelsen förklaras av högre intäkter och lägre kostnader än budgeterat. Intäkterna är högre än budget främst på grund av avgifter för placering av antenner på anläggningarna som avser 2017 har blivit debiterade för 2018 samt att intäkterna från anslutningsavgifter är högre än budgeterat. Årets rörelsekostnader är lägre än budgeterat och den största enskilda posten är kostnader från Gästrik Vatten som är lägre än budgeterat på grund av utfallet i Gästrik Vatten och användandet av resurser. Även större underhåll ligger något under budget på grund av att arbete avseende ledningsnätsförnyelse inte har hunnit påbörjas och generellt lägre kostnader på projekt än budgeterat. Dessutom har abonnemang för kommunikation av tekniknätet setts över, vilket lett till lägre kostnader.

Även avskrivningarna är lägre än budgeterat vilket bland annat förklaras av den lägre investeringstakten som beror på att arbete med att åtgärda akuta driftstörningar och åtgärder för att klara gällande tillstånd/villkor prioriterats.

4 Sammanfattning av de viktigaste händelserna

4.1 Gästrike Vatten AB

- Den varma och torra sommaren påverkade vattenanvändningen vilket ledde till uppmaning om sparsamhet i flertalet kommuner. Blixtnedslag orsakade strömbavbrott och i sin tur driftstopp på verken och den extrema torkan förändrade jordens struktur vilket ökade antalet läckor och skapade ovanligt många driftstörningar genom avbruten vattenleverans. Dessa händelser har i sin tur lett till ökad övertid för medarbetarna.
- Stora problem med kommunikationsstörningar mellan våra styrenheter lokalt på anläggningarna (PLC) och servern centralt (SCADA) under perioden har även det resulterat i övertid för medarbetarna eftersom anläggningarna då måste kontrolleras och styras på plats till åtgärd är utförd.
- Periodisk besiktning av extern part har skett för våra reningsverk med gott resultat. HACCP (livsmedelsriskanalys) för vattenverk är utförda enligt nytt lagkrav från 2017.
- Processen för verksamhetsplanering har i samråd med styrelsen utvecklats. Även dokumentation och utveckling av arbetssätt och verksamhetsprocesser fortlöper. I detta arbete innefattas även utveckling av ärendesystemet.
- Åtgärder för ökad säkerhet och skalskydd fortlöper. Det nationella säkerhetsläget följs löpande och deltagande har skett i nationell säkerhetsutbildning med fokus på dricksvattenförsörjning. Verksamheten har påbörjat ett arbete med säkerhetsskyddsanalys. Samordning sker med kommunernas planering av uppdatering av risk- och sårbarhetsanalys (RSA).
- Under året har antalet medarbetare ökat. Detta har gjort att kontorsutrymmen anpassats och kompletterats, detta arbete fortlöper under 2019.
- I juli höll vi tillsammans med SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet) och Uppsala VA ett uppskattat föredrag om vattenförsörjning kontra tillväxt i Almedalen inom ramen för Vattenforum.
- Under året har en ny rutin för hantering och godkännande av sprinkleranläggningar tagits fram. Direkt sprinkler från det allmänna ledningsnätet tillåts inte för att säkerställa kvalitet och leverans till våra kunder.
- Ett inriktningsbeslut har fattats rörande tillåtelse av antenner på VA-anläggning om förutsättningarna tillåter det.

4.2 Gävle Vatten AB

- Ett nytt tillstånd för Duvbackens reningsverk har givits av Miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen Dalarna. Tillståndet innebär att reningsverket får en utökning på inkommande belastning på upp till 120 000 pe. Utifrån att även kraven har förändrats har vi överklagat beslutet.
- Den torra sommaren har troligen påverkat slamhanteringen på Duvbackens reningsverk. I och med detta har gasproduktionen och leveransen till gasuppgraderingen minskat under det sista tertialet.
- Filteranläggningen som förstärker mängden grundvatten i Gävle-Valboåsen är mycket värdefull. Detta blev väldigt tydligt under årets varma och torra sommarperiod och ses även under vintertid då filteranläggningen stängs på grund av låga temperaturer i Gävleån.
- Under året har beredningen vid Totra vattenverk som försörjer Hamrångeområdet utökats med ett kloreringssteg för att kunna säkerställa rätt desinfektion vid försämrad råvattenkvalitet.

Kloreringen tillsammans med UV-ljus utgör nu de två mikrobiella barriärerna på vattenverket.

- En ny brunn i Valbo har anlagts som en av flera åtgärder för att säkerställa dricksvattnets kvalitet och öka mängden. Idag är vattentillgången ansträngd och det beror bland annat på grundvattenkvalitet, beredning i vattenverket och brunnstekniska aspekter samt tillgången på grundvatten. Genom två brunnar kan vattenuttaget fördelas.
- Kommunfullmäktige i såväl Gävle som Älvkarleby fattade i juni beslut om en gemensam systemlösning för dricksvattenförsörjning som skapar en säker vattenleverans och ger möjlighet till tillväxt i regionen.
- Utbyggnad av VA i enlighet med utbyggnadsplan och exploateringsplan fortlöper. Under året har utbyggnad bl.a. skett till Sälgsjön, Hemlingby och Lindbacka västra. Förberedelse för utbyggnad i Heliga Landet vid Storsjön har startat. Även förberedelse för utbyggnad till nya etableringar har påbörjats.
- Ett exempel på större underhållsarbete som genomförts under året är utbyte av styrsystem (PLC:er) på ett tiotal avloppspumpstationer samt tryckstegringar och vattentorn.

4.3 Hofors Vatten AB

- Arbetet med processoptimering av Hofors vattenverk har under året fortsatt enligt plan. Under hösten renoverades tre av sex st. kolfilter och nytt kol fylldes. Detta kommer att ge en bättre reduktion och lukt och smakämnen på dricksvattnet. Råvattnet från Hyen har under sommar och tidig höst påvisat höga färgtal (brunfärgat). Beredningen i vattenverket har dock haft god kapacitet så att vi har klarat kvalitetskraven på utgående dricksvatten.
- Flertalet läckor i Torsåker samtidigt som leveranskapaciteten var ansträngd pga av hög förbrukning hos våra kunder skapade driftstörningar under sommarmånaderna.
- Under maj till augusti har bräddning skett från Hofors reningsverk. Detta har berott på hydraulisk överbelastning vid stora nederbördsmängder.
- Ledningsnätsförnyelsen i Råbacka fortlöper. Arbetet är försenat på grund av besvärliga markförhållanden vilket även leder till fördröjning.

4.4 Ockelbo Vatten AB

- Stort fokus under året har legat på åtgärder och utredningar för att säkerställa leverans av dricksvatten. Bland annat har klorering skett under sommaren och hösten på grund av grumligt och färgat råvatten i Lingbo och vid ett av de fyra vattenverken i Ockelbo tätort, Rabo. Vid ett annat av de fyra vattenverken i Ockelbo tätort, Kyrkan, har byte av kol i filtren skett för att säkerställa att dricksvattnet inte har rester från äldre bekämpningsmedel. Projektering har påbörjats för en bättre beredning vid Källängets vattenverk. Genomförande och driftsättning är planerat till 2019. Arbetet fortlöper inför utförande av vattenledning mellan Mobyheden och Ockelbo tätort. Entreprenadarbetet startar under våren 2019 och arbetet beräknas vara klart under 2020.
- Brutet vatten har installerats på Lingbo och Åmot reningsverk för att uppfylla gällande regelverk.

4.5 Älvkarleby Vatten AB

- Ett omfattande underhållsarbete på pumpstationer har genomförts under hösten, det har innefattat såväl rust och utbyte av maskinutrustning som fastighetsunderhåll.
- Projektering av VA-ledningar inför exploatering av bostadsområdet Liljebacken har påbörjats inom ramen för kommunens projektering. Utförande sker under kommande år.
- Under året har dialogen med Econova avseende omhändertagande av slammängder i Dragmossens återvinningsanläggning avslutats via förlikning.
- Kommunfullmäktige i såväl Älvkarleby som Gävle fattade i juni beslut om en gemensam systemlösning för dricksvattenförsörjning som skapar en säker vattenleverans och ger möjlighet till tillväxt i regionen.

4.6 Östhammar Vatten AB

- Under året har ett omfattande arbete skett för att säkra vattenleverans till kunder och omhändertagandet av avloppsvatten för en god vattenmiljö både genom åtgärder och förändrat arbetssätt. Många åtgärder har även till syfte att öka kundservicen samt säkerställa en god arbetsmiljö och uppfylla gällande regler och lagkrav.
- I början på året uppkom en stor läcka på matarledningen från Film till Österbybruks vattenverk, läckan var svår att åtgärda och omfattande åtgärder för akut vattenförsörjning fick vidtas.
- Tack vare ett effektivt läcksökningsarbete och uppmärksammas önskan om sparsamhet har vattenproduktionen sett över hela kommunen minskat med 20 % i jämförelse mot 2017.
- Några exempel på åtgärder inom dricksvatten är installation av nya barriärsteg (UV-ljus för desinfektion) på Norrskedika, Alunda, Östhammar, Öregrund och Österbybruks vattenverk. Nytt skalskydd (lås och larm) är installerat på samtliga högreservoarer. På Östhammar och Österbybruks vattenverk har golven åtgärdats för att uppfylla hygienkraven för livsmedelsanläggning. Inspektioner och rengöringar av högreservoarer och lågreservoarer har påbörjats och arbetet fortsätter under 2019. Brandposter har kontrollerats och plomberats. Ansökan om reviderat vattenskyddsområde med föreskrifter för Börstil vattentäkt har inlämnats till länsstyrelsen i Uppsala. En vattenförsörjningsplan för den kommunala VA-försörjningen har arbetats fram och fastställts. Grundvattenutredningar har fortlöpt och startats upp.
- Några exempel på åtgärder inom avlopp är ombyggnation av flöden för internbelastning för att ge förutsättningar för att kunna kontrollera processparametrarna i provtagningspunkter samt driftoptimering och utredning om belastningen för Östhammars reningsverk. Åtgärder har vidtagits för förbättrad process vid Alunda reningsverk, utifrån uttaget behöver ytterligare åtgärder vidtas. Utredningar och projektering för åtgärder av slamhanteringen vid Gimo reningsverk har utförts.
- Arbete med att digitalisera och mäta in ledningsnätet samt ta fram brandskyddsdokumentation har fortlöpt under året. Avtal har tecknats för en lokal för att skapa en gemensam arbetsplats för medarbetare som utgår från Östhammars kommun. Delar av verksamheten har flyttat in i lokalen.
- Tillsammans med Östhammar kommun har en ansökan om LONA-bidrag för en stationär mätstation på Karö våtmark lämnats in till länsstyrelsen i Uppsala.
- Arbete inför anläggande av en överföringsledning från Örbyhus i Tierp till Österbybruk och Alunda fortlöper.
- En inriktning för kommunens VA-utveckling inklusive förslag till åtgärder för beslut av

kommunfullmäktige har tagits fram utifrån nuvarande kunskap. I enlighet med kommunfullmäktiges beslut har utredningar startat för att ta fram förslag till möjlig teknisk lösning för att möjliggöra att spillvatten kan transporteras från Östhammar tätorts ledningsnät till Gimo, ta fram en förstudie för nytt avloppsreningsverk för Östhammar tätort samt Öregrund och ta fram en förstudie för ett avsaltningsverk för dricksvatten för de östra delarna av Östhammars kommun.

- VA-taxans bruksavgift höjdes under 2018.
- Ett stort arbete med att byta ut vattenmätare hos kunderna inom hela kommunen ska ske och första steget är testa eventuell felvisning på mätarna. Regeln är att om felvisning är över 6% så måste mätarna bytas efter fem år. Testerna har dock visat på under 4% felvisning vilket leder till att de mätare som sätts upp inte behöver bytas förrän efter 10 år vilket gör att den tidplan som tagits fram för byten kan följas.

5 Utvecklingsområden

Ökade krav på beredning och robusthet för vattenleverans samt reningskrav för avlopp och dagvatten kommer att påverka inriktning och kostnader. Under planperioden kommer det därför vara stort fokus på ökad statuskontroll genom ökad mätning och uppföljning. På så sätt ökar möjligheterna till att genomföra mångfacetterade analyser och därmed skapa förutsättningar för att leverera beslutsunderlag av hög kvalitet inför framtida åtgärder och prioritering mellan olika åtgärder.

Planering för en stark tillväxt tillsammans med de behov som dagens VA-verksamhet kräver för att fullgöra uppdraget ställer stora krav på verksamheten. Värdefulla styrkor är att det finns ett stort förtroende hos kunder, invånare och kommunernas tjänstemän och politiker. Inom organisationen är medarbetarnas nytänkande, engagemang och kompetensnivå högt vilket även skapar goda möjligheter till fortsatt rekrytering. Gästrike Vatten är en självklar samhällsviktig aktör och omfattande samverkan och samarbeten finns både lokalt, regionalt och nationellt.

För att på bästa sätt arbeta för att nå bolagets samtliga strategiska målsättningar är det avgörande att ägare och styrelser är delaktiga i såväl strategiska diskussioner som beslut. Det innebär att det är viktigt att hitta en givande struktur för ägar- och styrelsedialog. Arbeta är påbörjat för att tillsammans med styrelserna ta fram en bild av nuläget, både internt i bolaget och också externt, för att därefter fortsätta arbetet med en tydlig strategisk inriktning för kommande utveckling.

Genom den samverkan som finns genom Gästrike Vatten och de idag ingående fem kommunerna finns stora möjligheter att göra gemensamma satsningar och att göra delutredningar som fler än ett projekt/dotterbolag/region har nytta av. Genom samverkan är även kompetensbasen större vilket ger ökade möjligheter att möta framtida krav genom innovation inom såväl kundvård som reningsprocesser.

6 Framtida intäkts- och kostnadsutveckling

6.1 Gästrike Vatten AB

Att leverera tjänster som för oss i Sverige anses så självklara kan bli en svaghet då det är lätt att ta VA-tjänsterna för givna. Utredningar av vattnets flöden kräver årscyklar och att anpassa, utveckla och bygga ut VA-infrastrukturen är tidskrävande aktiviteter. Detta kan medföra att VA-utvecklingen blir en flaskhals vid hög tillväxt och i en snabb samhällsförändring. Förändringar och nya behov, både av när i tid samt omfattning av och därmed kostnader för investeringar och exploateringar ökar komplexiteten. Genom tydliga prioriteringar och riskhantering tillsammans med ägarkommunerna i de långsiktiga planerna, fler personella resurser samt en hög flexibilitet skapas förutsättningar för att hantera den ökade komplexiteten. Att flera stora nyinvesteringar och exploateringar i samtliga dotterbolag sammanfaller är en utmaning och kan innebära att reinvesteringar behöver skjutas fram.

Stora investeringar innebär höjda taxor vilket påverkar kunderna, det påverkar även ägarkommunens totala borgensutrymme för kommunens investeringsbehov. Detta gör att en översyn av verksamhetsplaneringen för ökad renodling och transparens kommer att ske. Utbyggnad av VA-tjänster i befintliga områden ställer höga krav på verksamheten och påverkar fastighetsägarna i stor omfattning genom krav på att betala anläggningsavgift, för anslutning tillkommer grävning på egen fastighet. Affärsbankernas hårdare bedömningar gör att fler fastighetsägare inte medges att ta lån för anläggningsavgiften vilket ger verksamheten svårigheter i såväl ekonomisk som kundhantering.

Då Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning genom sina dotterbolag är det av stor vikt att vi aktivt arbetar för en enkel men effektiv verksamhet som inte skapar onödiga kostnader i dotterbolagen. Det ingår även att arbeta aktivt med låneportföljen och respektive dotterbolags förutsättningar för att minimera ränterisken så långt det är möjligt.

6.2 Gävle Vatten AB

Verksamhetskostnaderna bedöms öka. Då även investerings- och exploateringsbehovet är stort med nya vattenverk och reningsverk till följd ger det ökade kapitalkostnader, och därmed ett behov av att öka intäkterna. Detta gör även att verksamheten blir mer räntekänslig.

Behovet av ökade intäkter för planperioden täcks delvis genom intäkter från anläggningsavgifter och ökade intäkter från brukningstaxan. Då detta endast kommer att motsvara del av de ökade kostnaderna är taxehöjningar nödvändiga. Arbetet pågår med att se över både omfattning och tidplan för investeringar och exploateringar kommande 15 år för att skapa en realistisk tidplan. En långsiktig plan krävs även för att kunna hitta en stabil nivå för brukningstaxan. Genom att överväga alternativa finansieringsformer och nyttja möjligheter till avsättning kan taxejusteringarna hållas nere. Betydande taxehöjningar av brukningstaxan kommer ändå att krävas under planperioden.

6.3 Hofors Vatten AB

Kunddialog visar att den största kunden har ett minskat behov av vattenmängder, detta kommer påverka intäkterna för Hofors Vatten AB. Det tillsammans med viss kostnadsökning till följd av avveckling av

anläggningar gör att tidigare års överuttag kommer att återföras till VA-kollektivet genom underfinansiering i ekonomisk plan. Då det finns flera osäkra parametrar sker en fördjupad analys.

6.4 Ockelbo Vatten AB

Utöver generella kostnadsökningar, ökar kostnaderna som en följd av investeringar dels ökat behov av resurser för den långsiktiga VA-planeringen. Det krävs ett helhetsgrepp ur ett samhällsekonomiskt perspektiv för en god VA-försörjning som är hållbar. Åtgärder för en bättre och mer robust vattenleverans pågår. Ytterligare åtgärder och även behov av ökad rening av avloppsvatten föreligger. Detta gör att utredningar och åtgärder fortlöper under många år framåt.

Taxejusteringar kan behövas under planperioden för att inte verksamheten ska vara underfinansierad. Detta kommer att utredas närmare.

6.5 Älvkarleby Vatten AB

Tidigare års överuttag återförs till verksamheten genom underfinansiering av den löpande verksamheten. De generella kostnadsökningar som sker under planperioden, är hänförliga till generella kostnadsökningar, effekt av genomförda investeringar samt förväntad utveckling av räntenivåer. Kommunens arbete med ny översiktsplan tillsammans med antagande av nya detaljplaner medför att flera exploateringar kan förväntas ske under kommande år.

6.6 Östhammar Vatten AB

Då bolaget är relativt nytt fokuseras arbetet fortfarande på att dokumentera status inom samtliga delar i Östhammar Vatten AB samt identifiera nuvarande och kommande behov. Framtagna utredningar och sammanställningar visar på stora behov. Behov både för att klara dagens leverans och tillstånd men också för att möta kommande behov och tillväxt.

7 För verksamheten viktig statistik

Gävle Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018
Mottagen mängd (m3)	12 482 560	12 931 768	13 869 838	14 147 369	13 193 548
Producerad mängd (m3)	9 662 095	9 810 135	9 676 283	9 436 914	9 511 806
Försåld mängd VA i (m3)	6 292 711	6 171 065	6 601 891	6 421 846	6 644 047
Antal vattenläckor	48	44	47	55	74
Antal avloppsstoppar	114	125	117	103	110

Hofors Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018
Mottagen mängd (m3)	1 213 568	1 602 135	1 460 408	1 438 712	1 650 185
Producerad mängd (m3)	1 093 476	1 110 099	1 211 902	1 223 240	1 239 104
Försåld mängd VA i (m3)	752 371	762 122	666 388	676 005	746 551
Antal vattenläckor	16	13	14	16	11
Antal avloppsstoppar	14	36	25	21	38

*värdet för T1 2015 är högre än för tidigare år. Under 2014 åtgärdades nivåmätare på reningsverket som gav felaktiga mätvärden.

Ockelbo Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018
Mottagen mängd (m3)	660 966	665 457	626 067	676 933	774 480
Producerad mängd (m3)	369 343	406 161	365 906	400 994	435 589
Försåld mängd VA i (m3)	253 796	268 990	277 820	277 735	269 594
Antal vattenläckor	4	8	6	7	6
Antal avloppsstoppar	26	23	18	18	20

Älvkarleby Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	2017	2018
Mottagen mängd (m3)	1 058 175*	1 214 645	1 319 170	1 385 116	1 347 090
Producerad mängd (m3)	1 319 390	1 460 566	1 465 585	1 190 651	1 264 128
Försåld mängd VA i (m3)	783 837	777 647	698 677	912 663	839 741
Antal vattenläckor	15	15	19	29	23
Antal avloppsstoppar	98	59	54	47	65

* Värdet för mottagna mängder år 2014 är osäker på grund av instabilitet i övervakningssystemet med vissa överföringsproblem av värden.

Östhammar Vatten AB

Nyckeltal	2014	2015	2016	T2-T3 2017	2018
Mottagen mängd (m3)				2 113 959	1 895 162
Producerad mängd (m3)				1 245 530	1 139 791
Försåld mängd VA i (m3)				536 096	994 506
Antal vattenläckor				25	41
Antal avloppsstoppar				13	48

För perioden 2014- T1 2017 var bolaget inte verksamt

Personalstruktur

Antal årsarbetare

	2018-12-31			2017-12-31			2016-12-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	30,6	73,8	104,4	25,8	68,8	94,6	20,6	55,8	76,4
Visstid	6	3	9	4	5	9	2	4	6
Totalt	36,6	76,8	113,4	29,8	73,8	103,6	22,6	59,8	82,4

Antal anställda

	2018-12-31			2017-12-31			2016-12-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	31	74	105	26	69	95	21	56	77
Visstid	6	3	9	4	5	9	2	4	6
Totalt	37	77	114	30	74	104	23	60	83

Analys

Vi har fortsatt att anpassa och stärka organisationen med fler medarbetare och breddat vår kompetens i företaget under 2018. Antalet medarbetare har under året ökat till 113,6 årsarbetare.

Ålder

Åldersfördelning

	Kön	Upp t.o.m. 29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år eller äldre
Tillsvidare	Kvinnor	0	12	10	3	6
	Män	9	10	23	21	11
	Totalt	9	22	33	24	17
Visstid	Kvinnor	2	1	1	2	0
	Män	2	1	0	0	0
	Totalt	4	2	1	2	0
Totalt	Kvinnor	2	12	11	5	6
	Män	11	10	23	21	11
	Totalt	13	22	34	26	17

Genomsnittlig ålder

	Kön	2018-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Tillsvidare	Kvinnor	44,6	44,5	43,9
	Män	46,4	47,6	46,6
	Totalt	45,9	46,0	45,4
Visstid	Kvinnor	41,00	48,3	35,0
	Män	30,3	31,0	41,3
	Totalt	37,4	39,7	39,2
Totalt	Kvinnor	44,10	45,0	43,1
	Män	45,8	46,5	46,2
	Totalt	45,2	45,8	45,4

Analys

Åldersfördelningen är jämt fördelad mellan åldersgrupperna. Pensionsavgångar inom 5 år, åldersgruppen 60 år eller äldre motsvarar drygt 15 % vilket gör att förnygring bör ske naturligt vid återrekrytering.

Övertid

	Kön	2018-12-31			2017-12-31		
		Antal timmar	Utbetald ersättning	Beräknad kostnad för övertid i tid	Antal timmar	Utbetald ersättning	Beräknad kostnad för övertid i tid
Fyllnadstid	Kvinnor	152	49679	489	163	52198	
	Män	144	37009	0	76	19500	
	Totalt	296	86688	489	239	71698	
Enkel övertid	Kvinnor	373	60531	116135	483	228303	50563
	Män	1383	50816	482324	1539	584926	399949
	Totalt	1756	111347	598459	2022	813229	450512
Kvalificerad övertid	Kvinnor	526	204766	140896	557	314837	90577
	Män	5897	2660212	88260	5293	2415469	771307
	Totalt	6423	2864978	229156	5850	2730306	861884
Totalt	Kvinnor	1051	314976	257520	1203	595338	141140
	Män	7425	3179545	139076	6908	3019895	1171256
	Totalt	8476	3494522	396596	8111	3615233	1312396

Analys

Övertidssaldot har ökat motsvarande övertiden för ytterligare en kommun. Vi kan dock se att vissa enheter

är mer belastade än andra och ett arbete med syfte att se över arbetsuppgifters förläggning, prioritering och fördelning påbörjades 2018 och fortsätter under 2019.

Rekrytering och personalförsörjning

Nyttillsättningar

	2018-12-31			2017-12-31			2016-12-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	7	7	14	4	17	21	4	8	12
Visstid	4	3	7	5	7	12	4	6	10
Totalt	11	10	21	9	24	33	8	14	22

Avgångar

	2018-12-31			2017-12-31			2016-12-31		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Tillsvidare	3	3	6	1	5	6	2	4	6
Visstid	1	2	3		3	3	2	1	3
Totalt	4	5	9	1	8	9	4	5	9
- varav pension		2	2		1	1	1	2	3
- varav sjukersättning									
- varav SAP-Ö									

Sysselsättningsgrad

Genomsnittlig sysselsättningsgrad

	Kön	2018-12-31 (%)	2017-12-31 (%)	2016-12-31 (%)
Tillsvidare	Kvinnor	98,7	99,0	98,1
	Män	99,7	99,7	99,6
	Totalt	99,4	99,4	99,2
Visstid	Kvinnor	100	100	100
	Män	100	100	100
	Totalt	100	100	100

Gästrike Vatten AB
Org nr 556751-1661

Årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2018

Styrelsen och verkställande direktören avger följande årsredovisning och koncernredovisning.

Innehåll	Sida
- förvaltningsberättelse	2
- koncernresultaträkning	8
- koncernbalansräkning	9
- kassaflödesanalys för koncernen	11
- moderbolagets resultaträkning	12
- moderbolagets balansräkning	13
- kassaflödesanalys för moderbolaget	15
- noter, gemensamma för moderbolag och koncern	16

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Bolaget bildades och startade sin verksamhet 2008 och ska enligt gällande bolagsordning äga och förvalta aktier i dotterbolag, svara för administration och ekonomi samt drift och underhåll av VA-anläggningar i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammars kommuner samt driva därmed förenlig verksamhet. Bolaget ska vidare bedriva konsultverksamhet i VA-frågor och tillsammans med dotterbolagen svara för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunerna.

Koncernen

I Gästrike Vatten koncernen ingår förutom moderbolaget Gästrike Vatten AB följande dotterbolag:

Gävle Vatten AB
Hofors Vatten AB
Ockelbo Vatten AB
Älvkarleby Vatten AB
Östhammar Vatten AB

Gästrike Vatten AB har sitt säte i Gävle kommun, Gävleborgs län.

Ägarförhållanden

Kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar äger gemensamt Gästrike Vatten AB. Gävle kommun är majoritetsägare och äger 60 % av bolaget och övriga fyra kommuner äger 10 % vardera. Anläggningsbolagen är dotterbolag till Gästrike Vatten AB. De ägs till 99 % av Gästrike Vatten AB och den resterande procenten innehas av respektive kommun. Varje kommun styr 100 % av rösterna i dotterbolaget.

Verksamheten samt väsentliga händelser i koncernen

Dotterbolagen inom Gästrike Vatten koncernen producerar och distribuerar dricksvatten samt omhändertar och renar avloppsvatten.

Alla medarbetare är anställda i Gästrike Vatten AB. Även system, mobil utrustning inklusive fordon som krävs för VA-verksamheten finns hos Gästrike Vatten AB.

Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning från sina dotterbolag. Kostnader av gemensam karaktär har fördelats utifrån fördelningsnyckel fastställd av styrelsen: Gävle Vatten AB 71 %, Hofors Vatten AB 7 %, Ockelbo Vatten AB 3 %, Älvkarleby Vatten AB 7 % och Östhammar Vatten AB 12 %.

Den varma och torra sommaren påverkade såväl vattenanvändning vilket ledde till uppmaning om sparsamhet i flertalet kommuner. Även åskoväder och den torra marken ledde till många driftstörningar i form av driftstopp på verken på grund av strömavbrott samt avbruten vattenleverans vid brott på ledningar. Dessa händelser har i sin tur lett till ökad övertid för medarbetarna.

Stora problem med kommunikationsstörningar mellan våra styrenhet lokalt på anläggningarna (PLC) och servern centralt (SCADA) under perioden har även det resulterat i övertid för medarbetarna eftersom anläggningarna då måste kontrolleras och styras på plats till åtgärd är utförd.

Periodisk besiktning av extern part har skett för våra reningsverk med gott resultat. HACCP (livsmedelsriskanalys) för vattenverk är utförda enligt nytt lagkrav från 2017.

Processen för verksamhetsplanering har i samråd med styrelsen utvecklats. Även dokumentation och utveckling av arbetssätt och verksamhetsprocesser fortlöper. I detta arbete innefattas även utveckling av ärendesystemet.

Åtgärder för ökad säkerhet och skalskydd fortlöper. Det nationella säkerhetsläget följs löpande och deltagande har skett i nationell säkerhetsutbildning med fokus på dricksvattenförsörjning. Verksamheten har påbörjat ett arbete med säkerhetsskyddsanalys. Samordning sker med kommunernas planering av uppdatering av risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

Under året har antalet medarbetare ökat. Detta har gjort att kontorsutrymmen anpassats och kompletterats, detta arbete fortlöper under 2019.

I juli höll vi tillsammans med SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet) och Uppsala VA ett uppskattat föredrag om vattenförsörjning kontra tillväxt i Almedalen inom ramen för Vattenforum.

Under året har en ny rutin för hantering och godkännande av sprinkleranläggningar tagits fram. Direkt sprinkler från det allmänna ledningsnätet tillåts inte för att säkerställa kvalitet och leverans till våra kunder. Ett inriktningsbeslut har fattats rörande tillåtelse av antenner på VA-anläggning om förutsättningarna tillåter det.

Hållbarhetsupplysningar

En stor del av Gästrike Vattens kärnverksamhet är inriktad på hållbarhet inom miljöområdet. Arbete för att få in ett bredare perspektiv inom såväl miljö som ekonomi och socialt ansvar utvecklas kontinuerligt.

Medarbetare

Den nya organisationen som trädde i kraft 1 april 2018 är helt implementerad och samtliga enhetschefer är tillsatta. Arbetet med att tydliggöra ansvarsområden och roller fortsätter efter hand liksom att forma de nya avdelningarna. Under året har tolv rekryteringar slutförts i enlighet med plan.

Arbetsmiljö

En god och säker arbetsmiljö är högt prioriterad inom Gästrike Vatten och ett kontinuerligt förbättringsarbete sker. Personalen utbildas efter behov inom bland annat miljö, kvalitet och säkerhet. Krav ställs på leverantörer och de erbjuds utbildning inom områden som är VA-specifika.

Miljöansvar

Verksamheten genomsyras av ett långsiktigt kretsloppstänkande, där hänsyn tas till kommande generationers behov av en bra VA-försörjning. På så sätt kan vårt vatten hanteras, bevaras och brukas på ett miljövänligt sätt.

Dricksvatten är klassificerat som livsmedel och vattenkvaliteten kontrolleras kontinuerligt genom provtagningar i enlighet med fastställt kontrollprogram. Kvaliteten är god och uppfyller Livsmedelsverkets krav.

Enligt miljöbalken är avloppsreningsverken i dotterbolagen tillståndspliktiga. För varje tillståndspliktigt reningsverk upprättas ett särskilt miljöbokslut. Alla utom ett av de tillståndspliktiga reningsverken har resultat inom gällande villkor.

Flerårsjämförelse

I nettoomsättningen nedan ingår över/underuttag.

	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
<u>Nettoomsättning, mnkr</u>					
Gävle Vatten AB	169,8	168,4	151,8	137,8	125,5
Hofors Vatten AB	32,0	28,4	27,6	26,5	27,2
Ockelbo Vatten AB	17,2	17,0	15,2	13,8	13,9
Älvkarleby Vatten AB	33,9	30,1	29,4	30,2	26,4
Östhammar Vatten AB	48,7	27,6			
Gästrike Vatten AB	105,3	89,7	80,3	72,3	61,2
Elimineringar	-108,6	-93,4	-83,3	-74,6	-64,7
Summa nettoomsättning	298,3	267,8	221,0	206,0	189,5
<u>Investeringar, mnkr</u>					
Gävle Vatten AB	60,0	78,5	121,6	130,8	89,8
Hofors Vatten AB	6,9	2,6	7,2	4,6	3,6
Ockelbo Vatten AB	2,6	2,0	3,6	3,2	4,4
Älvkarleby Vatten AB	0,5	6,1	5,5	5,9	3,9
Östhammar Vatten AB	4,9	168,6			
Gästrike Vatten AB	1,7	1,1	1,0	2,0	5,9
Summa investeringar	76,6	258,9	138,9	146,5	107,6
<u>Balansomslutning, mnkr</u>					
Gävle Vatten AB	649,0	572,5	557,2	411,1	300,0
Hofors Vatten AB	101,6	104,8	105,8	104,8	108,6
Ockelbo Vatten AB	35,1	34,8	35,8	34,9	34,1
Älvkarleby Vatten AB	80,1	85,6	84,4	78,5	78,4
Östhammar Vatten AB	180,1	183,3			
Gästrike Vatten AB	24,3	18,0	25,2	27,4	27,4
Elimineringar	-8,6	-3,2	-3,1	-25,5	-29,8
Summa balansomslutning	1 061,6	995,8	805,3	631,2	518,7

Risker och osäkerhetsfaktorer

Ökade krav på beredning och robusthet för vattenleverans samt reningskrav för avlopp och dagvatten kommer att påverka inriktning och kostnader. Under planperioden kommer det därför vara ett stort fokus på ökad kontroll av dagens status genom ökad mätning och uppföljning. På så sätt ökar möjligheterna till att genomföra mångfacetterade analyser och därmed skapa förutsättningar för att leverera beslutsunderlag av hög kvalitet inför framtida åtgärder och prioritering mellan olika åtgärder.

Planering för en stark tillväxt tillsammans med de behov som dagens VA-verksamhet kräver för att fullgöra uppdraget ställer stora krav på verksamheten. Värdefulla styrkor är att det finns ett stort förtroende hos kunder, invånare och kommunernas tjänstemän och politiker. Inom organisationen är medarbetarnas nytänkande, engagemang och kompetensnivå högt vilket även skapar goda möjligheter till fortsatt rekrytering. Gästrike Vatten är en självklar samhällsviktig aktör och omfattande samverkan och samarbeten finns både lokalt, regionalt och nationellt.

Att leverera tjänster som för oss i Sverige anses så självklara kan bli en svaghet då det är lätt att ta VA-tjänsterna för givna. Utredningar av vattnets flöden kräver årscykler och att anpassa, utveckla och bygga ut VA-infrastrukturen är tidskrävande aktiviteter. Detta kan medföra att VA-utvecklingen blir en flaskhals vid hög tillväxt och i en snabb samhällsförändring. Förändringar och nya behov, både av när i tid samt omfattning av och därmed kostnader för investeringar och exploateringar skapar osäkerheter. Osäkerheterna avspeglas både i svårighet att prioritera och att resursplanera inom koncernen både gällande ekonomiskt och personella resurser men även i prognostisering av intäkter från befintliga och nya kunder och därmed taxenivåer. Att flera stora projekt i samtliga dotterbolag sammanfaller är en utmaning och kan innebära att reinvesteringar behöver skjutas fram.

Stora investeringar innebär höjda taxor vilket påverkar kunderna, det påverkar även ägarkommunens totala borgensutrymme för kommunens investeringsbehov. Detta gör att en översyn av verksamhetsplaneringen för ökad renodling och transparens kommer att ske. Utbyggnad av VA-tjänster i befintliga områden ställer höga krav på verksamheten och påverkar fastighetsägarna i stor omfattning genom krav på att betala anläggningsavgift, för anslutning tillkommer grävning på egen fastighet. Affärsbankernas hårdare bedömningar gör att fler fastighetsägare inte medges att ta lån för anläggningsavgiften vilket ger verksamheten svårigheter i såväl ekonomisk som kundhantering.

För att på bästa sätt arbeta för att nå bolagets samtliga strategiska målsättningar är det avgörande att ägare och styrelser är delaktiga i såväl strategiska diskussioner som beslut. Det innebär att det är viktigt att hitta en givande struktur för ägar- och styrelsedialog. Arbeta är påbörjat för att tillsammans med styrelserna ta fram en bild av nuläget, både internt i bolaget och också externt, för att därefter fortsätta arbetet med en tydlig strategisk inriktning för kommande utveckling.

Genom den samverkan som finns genom Gästrike Vatten och de idag ingående fem kommunerna finns stora möjligheter att göra gemensamma satsningar och att göra delutredningar som fler än ett projekt/dotterbolag/region har nytta av. Genom samverkan är även kompetensbasen större vilket ger ökade möjligheter att möta framtida krav genom innovation inom tex såväl kundvård som reningsprocesser.

Känslighetsanalys

Då Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning genom sina dotterbolag är det av stor vikt att vi aktivt arbetar för en enkel men effektiv verksamhet som inte skapar onödiga kostnader i dotterbolagen. Det ingår även att arbeta aktivt med låneportföljen utifrån fastställd finanspolicy och respektive dotterbolags förutsättningar för att minimera ränterisken så långt det är möjligt.

Koncernen påförs en inlåningsavgift i samband med positiva saldon på banktillgodohavanden överstigande 50 mnkr i koncernen. Inlåningsavgiften beräknas på saldot per månad som det överstiger 50 mnkr med ett genomsnitt av 1W stibor för aktuell månad (Riksbanken).

Förändring av eget kapital

<u>Koncernen</u>	<u>Aktie- kapital</u>	<u>Minoritets- intresse</u>	<u>Annat eget kapital och årets resultat</u>	<u>Totalt eget kapital</u>
Eget kapital 2018-01-01	5 000 000	5 000	57 439 122	62 444 122
Årets resultat	—	—	—	—
Eget kapital 2018-12-31	5 000 000	5 000	57 439 122	62 444 122

Villkorlig återbetalningsskyldighet för aktieägartillskott uppgick till totalt 51 000 000 kr (41 000 000 kr) fördelat på Gävle Vatten AB 40 000 000 kr, Älvkarleby Vatten AB 1 000 000 kr och Östhammar Vatten AB 10 000 000 kr. Av Östhammar Vattens aktieägartillskott kvarstår dock 9 892 575 kr eftersom 107 425 kr har använts för att möta redovisat underskott i bolaget. Dessutom uppgick ovillkorat aktieägartillskott till Ockelbo Vatten AB till 979 613 kr.

<u>Moderbolaget</u>	<u>Aktie- kapital</u>	<u>Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat</u>	<u>Summa eget kapital</u>
Eget kapital 2018-01-01	5 000 000	—	5 000 000
Årets resultat	—	—	—
Eget kapital 2018-12-31	5 000 000	0	5 000 000

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande i moderbolaget finns inga vinstmedel att disponera

Balanserat resultat	-
Årets resultat	-
	-
kronor	<u>0</u>

Vad beträffar företagets resultat och ställning övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

Koncernresultaträkning	Not	2018	2017
Nettoomsättning	2	299 271 789	267 829 553
Övriga intäkter		6 127 614	11 782 335
		305 399 403	279 611 888
Rörelsens kostnader			
Produktionskostnader		-90 303 548	-92 749 252
Övriga externa kostnader	3, 4	-85 987 620	-78 772 576
Personalkostnader	5	-74 098 219	-62 696 695
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-46 229 031	-42 423 136
Övriga rörelsekostnader		-256 218	-442 662
Summa rörelsens kostnader		-296 874 636	-277 084 321
Rörelseresultat		8 524 767	2 527 567
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	147 106	101 193
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-8 353 110	-5 546 871
Summa resultat från finansiella poster		-8 206 004	-5 445 678
Resultat efter finansiella poster		318 763	-2 918 111
Övriga resultatposter			
Skatt på årets resultat	8	-318 763	859 423
Årets resultat		0	-2 058 688
Hänförligt till moderbolagets aktieägare		-	-2 058 688
Minoritetsintresse		-	-

Koncernbalansräkning	Not	2018-12-31	2017-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Byggnader, mark och markanläggningar	9	63 705 661	67 884 269
Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier	10	793 829 924	794 103 231
Fordon	11	529 799	550 381
Pågående nyanläggningar och materiella anläggningstillgångar	12	99 427 609	64 747 963
		957 492 993	927 285 844
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Uppskjutna skattefordringar	13	5 795 742	3 804 924
Summa anläggningstillgångar		963 288 735	931 090 768
Omsättningstillgångar			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar		21 284 528	21 411 237
Fordran Gävle kommun		73 603 011	1 149 417
Övriga kortfristiga fordringar		1 783 416	38 926 292
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 555 923	1 612 281
		98 226 878	63 099 227
<u>Kassa och Bank</u>			
Kassa och bank	15	-	-
		0	0
Summa omsättningstillgångar		98 226 878	63 099 227
Summa tillgångar		1 061 515 613	994 189 995

Koncernbalansräkning	Not	2018-12-31	2017-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Aktiekapital		5 000 000	5 000 000
Balanserat resultat inkl. årets resultat		57 439 122	57 439 122
Minoritetsintresse		5 000	5 000
Summa eget kapital		62 444 122	62 444 122
Avsättningar			
Övriga avsättningar	16	2 918 067	2 654 017
Summa avsättningar		2 918 067	2 654 017
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	17	297 238 748	308 623 748
Skulder till Gävle kommun	17	330 900 000	236 680 000
Övriga långfristiga skulder	18	275 211 936	268 235 292
Summa långfristiga skulder		903 350 684	813 539 040
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	17	9 982 000	7 649 000
Leverantörsskulder		30 865 480	34 170 302
Checkräkningskredit hos Gävle kommun	15	1 533 164	-
Skulder till Gävle kommun	17	-	-
Skulder till övriga kommuner		420 490	181 614
Skatteskulder		2 371 946	277 786
Övriga kortfristiga skulder		9 177 251	8 507 775
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	38 452 409	64 766 339
Summa kortfristiga skulder		92 802 740	115 552 816
Summa eget kapital och skulder		1 061 515 613	994 189 995

Kassaflödesanalys för koncernen	2018	2017
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat före finansiella poster	8 524 767	2 527 567
Erhållen ränta	147 106	101 193
Erlagd ränta	-8 353 110	-5 546 871
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	46 493 081	44 465 660
Betald skatt	-215 420	-1 420 949
	46 596 424	40 126 600
Ökning/minskning rörelsefordringar	1 212 153	-7 376 106
Ökning/minskning rörelseskulder	-12 827 617	89 261 125
Kassaflöde från den löpande verksamheten	34 980 960	122 011 619
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-76 436 180	-259 013 805
Sålda materiella anläggningstillgångar	-	70 000
Investeringar i dotterbolag	-	-99 000
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-76 436 180	-259 042 805
Finansieringsverksamheten		
Upptagna lån	149 767 014	148 888 748
Amortering av skuld	-64 599 014	-60 112 624
Erhållna aktieägartillskott	-	13 018 232
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	85 168 000	101 794 356
Årets kassaflöde	43 712 779	-35 237 519
Likvida medel vid årets början	37 263 207	72 500 726
Likvida medel vid årets slut	80 975 986	37 263 207
Likvida medel består av tillgodohavande på koncernkonto hos Gävle kommun.		
<u>Justering för poster som inte ingår i kassaflödet</u>		
Årets avskrivningar	46 229 031	42 423 136
Realisationsresultat	-	392 662
Övriga avsättningar	264 050	1 649 862
	46 493 081	44 465 660

Moderbolagets resultaträkning	Not	2018	2017
Nettoomsättning	2	105 258 747	89 678 956
Övriga intäkter		598 909	4 402 600
		105 857 656	94 081 556
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3, 4	-28 376 595	-27 672 310
Personalkostnader	5	-74 098 219	-62 696 695
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-3 040 673	-3 132 188
Övriga rörelsekostnader		-	-442 662
Summa rörelsens kostnader		-105 515 487	-93 943 855
Rörelseresultat		342 169	137 701
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	-	367
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-208 476	-95 879
Summa resultat från finansiella poster		-208 476	-95 512
Resultat efter finansiella poster		133 693	42 189
Skatt på årets resultat	8	-133 693	-42 189
Årets resultat		<u>0</u>	<u>0</u>

Moderbolagets balansräkning	Not	2018-12-31	2017-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier	10	4 829 138	6 758 265
Fordon	11	529 799	550 381
Pågående nyanläggningar och materiella anläggningstillgångar	12	610 654	-
		<u>5 969 591</u>	<u>7 308 646</u>
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Andelar i koncernföretag	14	495 000	495 000
		<u>495 000</u>	<u>495 000</u>
Summa anläggningstillgångar		<u>6 464 591</u>	<u>7 803 646</u>
Omsättningstillgångar			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Kundfordringar		120 576	80 445
Fordringar hos koncernföretag	20	-	2 005 289
Fordringar hos Gävle Kommun koncern	20	16 228 795	5 105 855
Övriga kortfristiga fordringar		249 117	172 095
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 244 882	982 169
		<u>17 843 370</u>	<u>8 345 853</u>
<u>Kassa och bank</u>	15	-	-
Summa omsättningstillgångar		<u>17 843 370</u>	<u>8 345 853</u>
Summa tillgångar		<u>24 307 961</u>	<u>16 149 499</u>

Moderbolagets balansräkning	Not	2018-12-31	2017-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<u>Bundet eget kapital</u>			
Aktiekapital	21	5 000 000	5 000 000
<u>Fritt eget kapital</u>	22		
Årets resultat		-	-
		0	0
Summa eget kapital		5 000 000	5 000 000
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2 917 139	2 458 604
Skulder till koncernföretag	20	5 478 009	-
Aktuella skatteskulder		474 222	449 211
Övriga kortfristiga skulder		6 992 973	4 202 214
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	3 445 618	4 039 470
Summa kortfristiga skulder		19 307 961	11 149 499
Summa eget kapital och skulder		24 307 961	16 149 499

Kassaflödesanalys för moderbolaget	2018	2017
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat före finansiella poster	342 169	137 701
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, mm	3 040 673	3 524 851
Erhållen ränta	-	367
Erlagd ränta	-208 476	-95 879
Betald inkomstskatt	-108 682	-759 748
	<u>3 065 684</u>	<u>2 807 292</u>
Ökning/minskning rörelsefordringar	1 625 423	-571 241
Ökning/minskning rörelseskulder	8 044 909	1 763 739
	<u>12 736 016</u>	<u>3 999 790</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten	12 736 016	3 999 790
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 701 618	-1 086 978
Sålda materiella anläggningstillgångar	-	70 000
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	-	-99 000
	<u>-1 701 618</u>	<u>-1 115 978</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 701 618	-1 115 978
Finansieringsverksamheten		
Amortering av skuld	-	-9 000 000
	<u>0</u>	<u>-9 000 000</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	-9 000 000
Årets kassaflöde	11 034 398	-6 116 188
Likvida medel vid årets början	5 559 027	11 675 215
	<u>16 593 425</u>	<u>5 559 027</u>
Likvida medel vid årets slut	16 593 425	5 559 027
Likvida medel består av tillgodohavande på koncernkonto hos Gävle kommun.		
<u>Specifikation av poster som inte ingår i kassaflödet</u>		
Årets avskrivningar	3 040 673	3 132 189
Realisationsresultat	-	392 662
	<u>3 040 673</u>	<u>3 524 851</u>
Summa	3 040 673	3 524 851

Noter, gemensamma för moderbolag och koncern

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Koncernredovisningen/årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Koncernredovisning

Koncernredovisningen är upprättad enligt Redovisningsrådets rekommendation 1 om koncernredovisning. I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderbolaget direkt eller indirekt innehar mer än 50% av rösterna, eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande. Koncernens bokslut är upprättat enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens egna kapital vid förvärvet, fastställt som skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas verkliga värden, elimineras i sin helhet. I koncernens egna kapital ingår härigenom endast den del av dotterbolagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet. Minoritetsintresse föreligger då respektive kommun äger 1 % av sitt anläggningsbolag. Minoritetsintresset utgör ett oväsentligt belopp varför det inte har redovisats separat.

Intäkter

Bolagen följer BFNAR 2003:3 som anger att en inkomst redovisas som intäkt först då det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som företaget ska få av transaktionen kommer att tillfalla företaget.

I enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) får avgifterna inte överskrida det som behövs för att täcka kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen. Eventuella överuttag/underuttag bör återföras/belasta abonnentkollektivet inom tre år från det att dessa uppstått genom återbetalning eller som taxesänkning alternativt taxehöjning för att uppnå kostnadstäckning. Om inkomsterna från avgifterna överskrider kostnaderna föreligger följaktligen en legal förpliktelse.

I enlighet med VA-lagen redovisas överuttag som en skuld och det överuttag som skett för framtida investeringar redovisas som långfristig skuld och löses upp i den takt som anläggningen skrivs av.

Anläggningsavgifter

Anläggningsavgiften är en engångsavgift som ska betalas när fastigheten ansluts till kommunalt VA. Anläggningsavgiften ska täcka kostnaderna för att ansluta en fastighet vilket innebär att den ska täcka kostnader för nyinvesteringar i anläggningen samt del av huvudanläggningen, administration (fakturerings, kommunikation, inspektion m m) och räntekostnader för nyanläggning i ledningsnätet och del av huvudanläggning.

Anläggningsavgiften intäktsförs i dotterbolagen enligt matchningsprincipen vilket innebär att den möter kapitalkostnaderna som är hänförliga till anslutningsavgiften enligt nedanstående.

År 1 10 % för administrationskostnader och 1/33 av resterande 90 %.

År 2-33 1/33 av resterande 90 %.

Brukningsavgifter

Brukningsavgiften är en periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän va-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift. Brukningsavgiften faktureras löpande till alla kunder.

Gemensamma intäkter och kostnader

Gemensamma kostnader från moderbolaget har fördelats utifrån olika fördelningsnycklar: Personalkostnader har fördelats från moderbolaget till dotterbolagen utifrån tidredovisning. Direkta kostnader hänförliga till dotterbolagen har debiterats dotterbolagen i sin helhet. Övriga kostnader fördelas utifrån fördelningsnyckel fastställd av styrelsen i Gästrik Vatten AB.

Lån

Varje enskild kommun har borgensåtagande för finansiering av investeringar i sitt respektive anläggningsbolag. För moderbolaget samt för Gävle Vatten AB sker upptagning av lån externt hos kreditinstitut genom Gävle kommun mot reverser som löper med ränta och amortering överensstämmande med det externa lånet för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar som inte är internt finansierade. För de övriga dotterbolagen sker upptagning lån externt hos kreditinstitut mot reverser som löper med ränta och amortering för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar som inte är internt finansierade.

Skatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år och justeringar avseende tidigare års aktuella skatt. Skatteskulder/-fordringar värderas till vad som enligt företagets bedömning skall betala till eller erhållas från skatteverket. Bedömningen görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. För poster som redovisas i resultaträkningen, redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Uppskjuten skatt avseende framtida skatteeffekter redovisas i resultat- och balansräkningarna hos dotterbolagen. Från och med 2018 redovisas beräknad löneskatt under Aktuella skatteskulder/fordringar, berörda jämförelsesiffror för 2017 har även justerats.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. När en komponent i en anläggning byts ut, utrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar och eventuella ned/uppskrivningar. Avskrivningar på anläggningstillgångar redovisas i resultaträkningen och belastar rörelseresultatet med avskrivningar enligt plan från anskaffningstillfället.

Följande avskrivningstider har tillämpats

	<u>År</u>
Inventarier	3-10
Fordon	5
Tekniska anläggningar *	10-33
VA-ledningar **	33-50

* Som tekniska anläggningar räknas exempelvis; pumpstationer, tryckstegringar, högreservoarer, brunnar, infiltrationsanläggningar

** VA-ledningar är en tekniska anläggning och avskrivningstiden är beroende av om det är en; huvudledning, servisledning, områdesledning samt om mark eller sjöförlagd ledning.

Byggnader * (vattenverk och avloppsreningsverk)

Delas upp i komponenter i enlighet med K3; tak, stomme, grund, byggnadsanläggning. Anläggningens huvudsakliga funktion styr om anläggningen är att betrakta som en byggnad eller en produktionsanläggning. Syftet med byggnaden vid en produktionsanläggning är ett skal/skydd för att skydda produktionen, den tekniska anläggningen och utgör därmed byggnadsanläggning.

	<u>År*</u>	<u>andel i %</u>
- tak	25	10-50
- stomme	50	5-35
- grund	50	5-20
- byggnadsanläggning	10-25	40-80

* Avskrivningstiden för byggnader övertagna från kommunen har anpassats till återstående nyttjandeperiod från tidpunkten vid övertagandet.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal, oavsett om de är finansiella eller operationella, redovisas som hyresavtal (operationella leasingavtal). Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden. Fr.om 2016 redovisar vi leasingkostnader för fordon enligt K3 Operationell leasing.

Fordringar

Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar. Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

Not 2 Nettoomsättning

	<u>Koncernen</u>		<u>Moderbolaget</u>	
	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Fakturerade kostnader dotterbolag	-	-	105 258 746	89 678 956
Anslutningsavgifter	10 008 815	22 542 898	-	-
Konsumtionsavgifter	262 355 574	239 650 294	-	-
Över (-)/underuttag (+)				
VA-kollektivet *	26 907 400	5 636 361	-	-
Summa	<u>299 271 789</u>	<u>267 829 553</u>	<u>105 258 746</u>	<u>89 678 956</u>

* Underuttag i Gävle Vatten AB med 22,4 (9,4) mnkr, i Hofors Vatten AB med 3,3 (-1,7) och i Älvkarleby Vatten AB med 2,0 (-2,6) mnkr. Överuttag Ockelbo Vatten AB med -0,2 (0,5) mnkr och i Östhammar Vatten AB med -0,5 (-) mnkr.

Not 3 Ersättning till revisorerna

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
<u>KPMG AB</u>				
Revision	211 581	229 860	42 481	53 835
Andra uppdrag än revisionsuppdraget	14 520	5 600	-	5 600
Summa	<u>226 101</u>	<u>235 460</u>	<u>42 481</u>	<u>59 435</u>

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförande av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

Not 4 Leasingkostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Leasingkostnader (exkl hyra för lokaler)	<u>2 661 022</u>	<u>2 270 868</u>	<u>2 661 022</u>	<u>2 270 868</u>

2018

**Operationell leasing
Reg. fordon**

Leasingavgifter periodens kostnad

Minimileaseavgifter innevarande period 1 827 280

Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:

Inom 1 år 2 713 997

Senare än 1 år men inom 5 år 6 013 982

Senare än 5 år 0

8 727 979

Not 5 Personal

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Medelantalet anställda				
Män	74	65	74	65
Kvinnor	30	25	30	25
Totalt	<u>104</u>	<u>90</u>	<u>104</u>	<u>90</u>
Löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader				
Löner och ersättningar till styrelsen och verkställande direktören*	2 296 010	2 140 098	2 296 010	2 140 098
Löner och ersättningar till övriga anställda	49 625 101	41 007 708	49 625 101	41 007 708
	<u>51 921 111</u>	<u>43 147 806</u>	<u>51 921 111</u>	<u>43 147 806</u>
Sociala avgifter enligt lag och avtal	17 151 237	14 420 190	17 151 237	14 420 190
Pensionskostnader för styrelsen och verkställande direktören	753 877	640 100	753 877	640 100
Pensionskostnader för övriga anställda	3 358 502	3 336 147	3 358 502	3 336 147
Totalt	<u>73 184 727</u>	<u>61 544 243</u>	<u>73 184 727</u>	<u>61 544 243</u>

* Total kostnad för styrelsearvoden i Gästrike Vatten koncernen är 1 044 900 kr, av dessa utgör 816 286 kr kostnad för moderbolagets styrelse.

Avtal om uppsägningstider och pension

För verkställande direktören, tillika koncernchefen, gäller för pension att anställning upphör utan uppsägning vid 65 år. Utöver pension enligt lag åtar sig bolaget att för VD erlagga premie för ITP-försäkring. I övrigt ska företaget teckna och vidmakthålla avtalsförsäkringar vid arbetsskada (TFA) samt gruppliv (TGL). Vid uppsägning av annat skäl än påkallande av pension, gäller 12 månader från bolagets sida och sex månader från verkställande direktörens sida.

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

Antal styrelseledamöter på balansdagen				
Kvinnor	5	5	1	1
Män	24	24	9	9
Totalt	<u>29</u>	<u>29</u>	<u>10</u>	<u>10</u>
Antal verkställande direktörer och andra ledande befattningshavare				
Kvinnor	2	2	2	2
Män	3	3	3	3
Totalt	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>

Not 6 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ränteintäkter, övriga	147 106	101 193	-	367
Summa	147 106	101 193	0	367

Not 7 Räntekostnader och liknande resultatposter

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Räntekostnader till Gävle kommun	4 018 498	2 444 477	193 294	94 935
Räntekostnader till kreditinstitut	2 400 501	1 628 840	-	-
Borgensavgifter till Gävle kommun	1 126 771	969 748	-	-4 550
Borgensavgifter till övriga kommuner	777 792	477 506	-	-
Räntekostnader, övriga	29 548	26 300	15 182	5 494
	8 353 110	5 546 871	208 476	95 879

Not 8 Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aktuell skatt	-2 309 581	-153 277	-133 693	-42 189
Uppskjuten skatt	1 990 818	1 012 700	-	-
Skatt på årets resultat	<u>-318 763</u>	<u>859 423</u>	<u>-133 693</u>	<u>-42 189</u>
Redovisat resultat före skatt	318 763	-2 918 111	133 693	42 189
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22 %)	-70 126	641 983	-29 412	-9 282
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	-558 429	-159 121	-104 281	-32 988
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	16 343	335 358	-	81
Skattemässig justering av bokfört resultat för avskrivning på byggnader	-207 948	-139 207	-	-
Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader på byggnader	1 828 773	138 976	-	-
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	-	42 399	-	-
Utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottavdrag	93 057	-965	-	-
Skatt hänförlig till tidigare års redovisat resultat	<u>-1 420 433</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Redovisad skattekostnad	<u>-318 763</u>	<u>859 423</u>	<u>-133 693</u>	<u>-42 189</u>
Effektiv skatt %	100	-29	100	100

Not 9 Byggnader och mark

	Koncernen	
	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	117 177 040	94 216 015
Inköp	3 050 000	22 987 067
Årets försäljningar och utrangeringar	-	-26 042
Omklassificering	-1 400 000	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	118 827 040	117 177 040
Ingående avskrivningar	-49 292 770	-43 782 474
Försäljningar och utrangeringar	-	26 042
Avskrivningar	-5 828 609	-5 536 338
Utgående ackumulerade avskrivningar	-55 121 379	-49 292 770
Utgående restvärde enligt plan	<u>63 705 661</u>	<u>67 884 270</u>
Bokfört värde byggnader	49 119 485	56 348 095
Bokfört värde mark	14 586 176	11 536 175
Summa:	63 705 661	67 884 270

Not 10 Maskiner, tekniska anläggningar och inventarier

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	965 815 875	716 847 214	19 232 926	19 083 062
Inköp	4 702 455	151 353 407	622 185	335 000
Försäljning/utrangeringar	-	-1 153 136	-	-1 153 136
Omföring från pågående projekt	35 271 352	98 768 390	336 050	968 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 005 789 682	965 815 875	20 191 161	19 232 926
Ingående avskrivningar	-171 712 643	-135 708 189	-12 474 661	-10 224 816
Utrangeringar	-	769 751	-	769 751
Avskrivningar	-40 247 115	-36 774 205	-2 887 363	-3 019 596
Utgående ackumulerade avskrivningar	-211 959 758	-171 712 643	-15 362 024	-12 474 661
Utgående restvärde enligt plan	<u>793 829 924</u>	<u>794 103 232</u>	<u>4 829 137</u>	<u>6 758 265</u>

Not 11 Fordon

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	756 192	434 174	756 192	434 174
Inköp	132 728	461 578	132 728	461 578
Försäljning/utrangeringar	-	-139 560	-	-139 560
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	888 920	756 192	888 920	756 192
Ingående avskrivningar	-205 811	-153 501	-205 811	-153 501
Försäljning/utrangeringar	-	60 282	-	60 282
Avskrivning	-153 310	-112 592	-153 310	-112 592
Utgående ackumulerade avskrivningar	-359 121	-205 811	-359 121	-205 811
Utgående restvärde enligt plan	<u>529 799</u>	<u>550 381</u>	<u>529 799</u>	<u>550 381</u>

Not 12 Pågående nyanläggningar materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärde	64 747 963	79 304 600	-	677 600
Inköp	68 551 000	84 211 752	946 705	290 400
Under året genomförda omfördelningar	-33 871 354	-98 768 389	-336 051	-968 000
Utgående anskaffningsvärde	<u>99 427 609</u>	<u>64 747 963</u>	<u>610 654</u>	<u>0</u>

Not 13 Uppskjutna skattefordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
De uppskjutna skattefordringarna hänför sig till följande poster:				
Byggnader	5 363 544	2 618 300	-	-
Underskottsavdrag	432 198	1 186 624	-	-
	5 795 742	3 804 924	0	0

Not 14 Andelar i dotterföretag

<u>Moderbolaget</u>	<u>Org nr</u>	<u>Säte</u>
Gävle Vatten AB	556751-1646	Gävle
Ockelbo Vatten AB	556751-6454	Ockelbo
Hofors Vatten AB	556751-2289	Hofors
Älvkarleby Vatten AB	556751-2248	Älvkarleby
Östhammar Vatten AB	559099-4447	Östhammar

<u>Moderbolaget</u>	<u>Kapitalandel %</u>	<u>Andel röster %</u>	<u>Bokfört värde 2018-12-31</u>
Gävle Vatten AB	99	1	99 000
Ockelbo Vatten AB	99	1	99 000
Hofors Vatten AB	99	1	99 000
Älvkarleby Vatten AB	99	1	99 000
Östhammar Vatten AB	99	1	99 000
Summa			<u>495 000</u>

Respektive kommun styr resterande 99 % av rösterna.

	<u>Moderbolaget 2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	495 000	396 000
Inköp av andelar	-	99 000
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	495 000	495 000
Utgående redovisat värde	<u>495 000</u>	<u>495 000</u>

Not 15 Checkräkningskredit

Beviljat belopp på checkräkningskredit hos Gävle kommun uppgår till 110 mnkr totalt för Gästrik Vattenkoncernen. Eventuellt saldo redovisas som kortfristig fordran/skuld. Gävle kommun är kontohavare mot banken.

Not 16 Övriga avsättningar

	Koncernen	
	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Beräknade skadeståndsanspråk där VA-huvudmannen har strikt ansvar	2 918 067	2 004 017
Tvist med leverantör	-	650 000
Summa	<u>2 918 067</u>	<u>2 654 017</u>

Beräknade skadeståndsanspråk avser skador som uppkommit från 2008-09-01 till 2018-12-31.

Not 17 Upplåning

	Koncernen	
	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
<u>Räntebärande skulder</u>		
<u>Långfristiga skulder</u>		
Skulder internt förmedlade externa lån från Gävle kommun	330 900 000	236 680 000
Skulder till kreditinstitut	297 238 748	308 623 748
Summa	<u>628 138 748</u>	<u>545 303 748</u>
<u>Korta skulder, räntebärande</u>		
Skulder internt förmedlade externa lån från Gävle kommun	5 780 000	5 780 000
Skulder till kreditinstitut	9 982 000	7 649 000
Summa	<u>15 762 000</u>	<u>13 429 000</u>
Summa räntebärande skulder	<u>643 900 748</u>	<u>558 732 748</u>

Förfallotider

<u>Den del av långfristiga skulder som förfaller till betalning senare än fem år efter balansdagen</u>		
Skulder internt förmedlade externa lån från Gävle kommun	100 000 000	-
Skulder till kreditinstitut	61 747 361	53 688 361
Summa	<u>161 747 361</u>	<u>53 688 361</u>

Not 18 Övriga långfristiga skulder

	Koncernen	
	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Skuld avseende investeringar i VA-anläggning Åbyvallen Valbo	18 404 624	20 756 336
Skuld avseende framtida investering för säkerställande av vattenförsörjning i Gävle	8 663 145	9 897 165
Skuld för periodisering av investeringsbidrag Karö Våtmark	170 438	179 735
Redovisat värde:	<u>27 238 207</u>	<u>30 833 236</u>
Periodiserade anslutningsavgifter		
Ingående balans	237 402 057	141 390 175
Årets förändring	10 571 672	96 011 881
Redovisat värde:	<u>247 973 729</u>	<u>237 402 056</u>
Summa övriga långfristiga skulder:	<u>275 211 936</u>	<u>268 235 292</u>

Intäkter från anslutningsavgifter intäktsförs med ca 13 % det första året och därefter ca 3 % per år.

Not 19 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>	<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
Upplupna löner	-	91 743	-	91 743
Upplupna semesterlöner	2 559 627	2 446 170	2 559 627	2 446 170
Upplupna sociala avgifter	804 235	768 587	804 235	768 587
Upplupna pensionskostnader	-	392 082	-	392 082
Kortfristig skuld till VA-kollektivet *	21 429 752	48 337 152	-	-
Upplupna räntekostnader	1 546 655	1 286 954	-	-
Övriga upplupna kostnader	12 112 140	11 443 651	81 756	340 888
Summa	<u>38 452 409</u>	<u>64 766 339</u>	<u>3 445 618</u>	<u>4 039 470</u>

* Överuttag från VA-kollektivet i Gävle Vatten AB med -2,5 mnkr (19,8), Hofors Vatten AB med 13,2 mnkr (16,6), Ockelbo Vatten AB med 0,2 mnkr (0,0), Älvkarleby Vatten AB med 10,0 mnkr (11,9) samt Östhammar Vatten AB med 0,5 (-).

Not 20 Transaktioner med koncernföretag

Moderbolaget
2018-12-31 2017-12-31

Uppgifter om moderföretaget

Moderföretag där Gästrike Vatten AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas är Gävle kommun, 212000-2338.

Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Andel av årets inköp och försäljning avseende företag inom Gästrike Vattenkoncernen.

Inköp	(%)	7	9
Försäljning	(%)	99	95

Fordringar (+) / Skulder (-) avseende närstående

Gävle Vatten AB	-3 936 049	979 778
Hofors Vatten AB	-390 076	230 053
Ockelbo Vatten AB	-167 176	184 134
Älvkarleby Vatten AB	-390 076	183 042
Östhammar Vatten AB	-594 632	428 283

Summa Gästrike Vattenkoncernen	<u>-5 478 009</u>	<u>2 005 290</u>
---------------------------------------	-------------------	------------------

Gävle Energi	-102 193	-
Gävle kommun	-262 437	-453 172
Checkräkning Gävle kommun	16 593 425	5 559 027

Summa Gävle kommunkoncernen	<u>16 228 795</u>	<u>5 105 855</u>
------------------------------------	-------------------	------------------

Not 21 Aktiekapital

Aktiekapitalet består av 5 000 st aktier med kvotvärde 1 000 kr.

Not 22 Förslag till disposition av resultatet

Moderbolaget
2018-12-31

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

—
0

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att

—
0

Resultat- och balansräkningarna kommer att föreläggas årsstämman den 24 april 2019 för fastställelse.

2019-03-07

Ola Nilsson
Ordförande

Ingalill Tegelberg

Lars-Göran Stål

Bo Janzon

Magnus Jonsson

Lars Erik Vikberg

Torbjörn Jansson

Hans Larsson

Jacob Spangenberg

Pär-Olof Olsson

Lena Blad
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2019-

KPMG AB

Margareta Sandberg
Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport 2018 Gästrike Vatten AB

Innehåll

Inledning	2
Ägarstyrning	2
Uppfyllelse av bolagsordning och ägardirektiv	2
Styrelsens och verkställande direktörens arbete	2
Styrelsearbetet	2
Intern kontroll	3
Riskhantering	3
Kommunikation med revisorer och lekmannarevisorer	3
Ärenden som bolaget överlämnat till kommunerna	3

Inledning

Gästrike Vatten AB, 556751-1661, lämnar härmed rapport hur bolagsstyrningen bedrivits under året.

Ägarstyrning

Gästrike Vatten AB ägs gemensamt av kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar. Bolaget utgör moderbolag med ett dotterbolag för respektive ägarkommun.

Förutsättningar för bolagets verksamhet är bolagsordning, aktieägaravtal, ägardirektiv och samarbetsavtal. Styrelsen gör bedömningen att bolaget efterlevt dessa styrdokument under året. Bolagets styrning baseras även på lagar och regler såsom i första hand aktiebolagslagen, kommunallagen och lagen om allmänna vattentjänster. På årsstämma beslutas om väsentliga frågor som disposition av bolagets resultat. Ändringar i bolagsordning, styrelsens sammansättning och beslut av principiell karaktär beslutas av samtliga ägarkommuners kommunfullmäktige.

Uppfyllelse av bolagsordning och ägardirektiv

Bolagets verksamhet bedrivs inom de ramar som har fastställts i bolagsordningen. Bolaget ägardirektiv utgör i tillämpliga delar även ägardirektiv för dotterbolagen i koncernen. Bolagets målsättning är att förvalta respektive VA-kollektivs pengar på bästa sätt. Bolaget ska i största möjliga mån verka för att samordna sin verksamhet med ägarkommunerna och inom koncernen så att så effektivt resursutnyttjande som möjligt åstadkommes. Detta bedöms vara uppfyllt.

Styrelsens och verkställande direktörens arbete

Styrelsen har under 2018 bestått av tio ledamöter varav en är ordförande och en är vice ordförande, samt fem suppleanter. Två ledamöter från respektive ägarkommun utses av respektive ägarkommuns kommunfullmäktige. Vd är Vd för samtliga bolag som ingår i VA-koncernen.

Med syfte att effektivisera styrelsearbetet och öka transparensen inom koncernen är samtliga styrelseledamöter inom koncernen inbjudna att delta under Gästrike Vattens styrelsemöten under informationspunkterna.

En utvärdering av styrelsens och VDs arbete har skett och dokumenterats. Sammantaget är det samlade omdömet gott både gällande styrelsens och VDs arbete.

Styrelsearbetet

Under året har styrelsen haft fem styrelsemöten varav ett konstituerande möte. Styrelsens arbete följer en årlig plan. Frågor som har behandlats under året är verksamhetsplaner, budget, delårsrapporter och årsredovisning. Under året har en mötesserie för samtliga fem ordföranden startat för att tillsammans med Vd och andra medarbetare i bolaget arbeta igenom strategiska utvecklingsfrågor.

Intern kontroll

Styrelsen ansvarar enligt Aktiebolagslagen för bolagets interna kontroll vilken syftar till att säkerställa att den finansiella rapporteringen är tillförlitlig, att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt samt att lagar, förordningar och interna regelverk efterlevs.

Utvärdering sker årligen utifrån COSO-ramverkets komponenter; kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Varje kontrollmoment bedöms och förstärkningsområden identifieras. Utvärderingen av föregående års iakttagelser utgör tillsammans med genomförda riskanalyser grund för kommande års internkontrollplan.

Riskhantering

Rapporteringen av den interna kontrollen visar att den interna kontrollen över lag är god men att det finns brister, åtgärder vidtas för dessa och uppföljning av åtgärderna sker.

Kommunikation med revisorer och lekmannarevisorer

Kommunfullmäktige i samtliga ägarkommuner har utsett en lekmannarevisor med suppleant i bolaget. Till auktoriserad revisor KPMG AB utsedd.

Ordförande i bolaget har tillsammans med övriga ordförande inom Gästrike Vatten koncernen samt bolagets ledning haft två möten, höst samt vår, med revisorerna för att informera om viktiga strategiska händelser samt erhållit rapportering från revisorerna av väsentliga iakttagelser från genomförd granskning.

Ärenden som bolaget överlämnar till kommunen

Frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska beredas kommunfullmäktige tillfälle att ta ställning till. Bolaget har under året inte hanterat något sådant ärende varmed inget sådant ärende har lyfts till kommunfullmäktige.

Bolagsordning fastställd vid ordinarie bolagsstämma 2019-xx-xx

BOLAGSORDNING FÖR HARGS HAMN AB

§1

Firma

Bolagets Firma är Hargs Hamn AB.

§2

Säte

Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Östhammars kommun, Uppsala län.

§3

Verksamhet

Bolaget skall äga och förvalta fastigheter, bedriva hamnrörelse samt därmed förenlig verksamhet.

§4

Ändamålet med bolagets verksamhet

Ändamålet med bolagets verksamhet är att äga, driva och utveckla Hargs Hamn AB för godshantering samt att genom hamnrörelsen skapa goda förutsättningar för näringslivet i Östhammars kommun och därmed positiva effekter för kommunens och regionens sysselsättning.

Bolaget ska drivas på affärsmässig grund. Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla ägarna.

Förvaltningens kommentar: Enligt KL 10:3 ska ändamålet med verksamheten skrivas in i bolagsordningen liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten. Man måste från fall till fall avgöra om principerna gäller när man avfattar en bolagsordning Här; ex lokaliseringsprincipen. KL 10:3 gäller helägda bolag, men enligt KL 10:4 ska delägda bolag omfattas av samma bestämmelser i rimlig omfattning, se nedan:

KL 10:4 1 st Innan skötseln av en kommunal angelägenhet lämnas över till ett delägt kommunalt bolag, ska fullmäktige se till att bolaget blir bundet av de villkor som avses i 3§ i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt

§5

Fullmäktiges rätt att ta ställning

Bolaget ska bereda kommunfullmäktige i Östhammars kommun möjlighet att ta ställning innan beslut fattas i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt.

Förvaltningens kommentar: Enligt 10:3 1st 4p KL ska denna bestämmelse numera skrivas in i bolagsordningen.

§6

Aktiekapital

Aktiekapitalet skall utgöra lägst sju miljoner (7 000 000) kronor och högst tjugoåtta miljoner (28 000 000) kronor.

§7

Antalet aktier

Antalet aktier ska vara lägst 70 000 och högst 280 000.

§8

Styrelse

Styrelsen skall bestå av 3-9 ledamöter med motsvarande antal suppleanter. Ledamöter och suppleanter väljs årligen på ordinarie bolagsstämma för tiden intill slutet av nästa ordinarie bolagsstämma.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun utser 3 ledamöter däribland ordförande och lika många suppleanter.

Förvaltningens kommentar: Den här § påverkas inte av lagändringarna. Om delar av styrelsen ska utses på annat sätt än på bolagsstämma ska det anges i bolagsordningen 8:8 ABL.

§9

Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, utses årligen på ordinarie bolagsstämma för tiden intill slutet av nästa ordinarie bolagsstämma minst en revisor med eller utan suppleant som båda ska vara auktoriserade revisorer eller registrerat revisionsbolag.

§10

Lekmannarevisorer

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisorer ska kommunfullmäktige i Östhammars kommun utse en lekmannarevisor med suppleant.

Förvaltningens kommentar: Detta följer av KL 10:5

§11

Räkenskapsår

Bolagets räkenskapsår är kalenderår.

§12

Ärenden på bolagsstämma

På ordinarie bolagsstämma skall följande förekomma till behandling:

- a. Val av ordförande vid stämma.
- b. Upprättande och godkännande av röstlängd.
- c. Godkännande av förslag till dagordning.
- d. Val av minst en justeringsman.
- e. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad.
- f. Framläggande av årsredovisningen och revisionsberättelsen.
- g. Beslut om fastställande av resultaträkningen och balansräkningen.
- h. Beslut om dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen.
- i. Beslut om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktören.
- j. Fastställande av arvoden åt styrelsen och revisorn.
- k. Bestämmande av antalet styrelseledamöter och styrelsesuppleanter.
- l. Val av styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, revisor, ev revisorssuppleant samt lekmannarevisor.
- m. Annat ärende som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen eller bolagsordningen.

§13

Röst

Vid bolagsstämman må envar röstberättigad rösta för fulla antalet av honom/henne företrädde aktier.

§14

Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma, även som andra meddelande till aktieägarna, skall ske per post och e-post från styrelsen till samtliga i aktieboken antecknade aktieägare. Kallelse skall skickas tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman.

§15

Lösen av aktie

Har en aktie övergått till en person som inte är aktieägare i bolaget har övriga aktieägare rätt att lösa aktien. Lösningrätten kan utnyttjas även för ett mindre antal aktier än det antal som övergått till ny ägare. Den nye ägaren ska genast skriftligen anmäla övergången till aktiebolagets styrelse. Han ska också visa på vilket sätt han har fått äganderätten till aktien. När anmälan om akties övergång har gjorts ska styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad vars postadress är känd av styrelsen. Styrelsen ska uppmana de lösningsberättigade att skriftligen framställa lösningsanspråk hos aktiebolaget, senast inom två månader räknat från anmälan hos styrelsen om övergången.

Anmäler sig fler än en lösningsberättigad ska samtliga aktier, så långt det är möjligt, fördelas mellan de lösningsberättigade i förhållande till deras tidigare innehav av aktier i bolaget. Återstående aktier fördelas genom lottning av aktiebolagets styrelse, eller om någon av de lösningsberättigade begär det, av notarius publicus.

Har en aktie som är underkastad lösningsrätt överlåtits mot vederlag ska lösenbeloppet motsvara vederlaget om inte särskilda skäl föranleder annat. Lösenbeloppet ska erläggas inom en månad från den tidpunkt lösenbeloppet blev bestämt.

Talan i fråga om hembud måste väckas inom två månader från den dag då lösningsanspråket framställdes hos bolaget.

§ 16

Firmateckning

Styrelsen får ej bemyndiga annan än styrelseledamot eller VD att teckna bolagets firma. Sådant bemyndigande får endast avse två personer i förening.

§ 17

Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i Östhammars kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

Förvaltningens kommentar: Den här bestämmelsen har regelmässigt funnits i kommunala bolagsordningar. Med tanke på kontrollkriteriet har den blivit ännu viktigare att ta med nu.

§ 18

Ändring av bolagsordningen

Denna bolagsordning får ej ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Östhammars kommun.

Förvaltningens kommentar: Ändring av bolagsordning är i grunden en ägarfråga eftersom beslut måste fattas på bolagsstämma. Vilket organ hos ägaren som fattar det interna beslutet är egentligen en kommunalrättslig fråga, utan betydelse för kontrollkriteriet. Med den här bestämmelsen säkerställer man dock att fullmäktige alltid tar beslutet att genomdriva en ändring av bolagsordningen. Nackdelen med att ta in bestämmelsen är att även bagatellartade ändringar i bolagsordningen t.ex. ändrad benämning på ett i sak oförändrat lagrum, måste tas av fullmäktige och inte av kommunstyrelsen.

§ 19

Tvist

Skulle tvist uppkomma mellan företaget och styrelsen, styrelseledamot, verkställande direktör, likvidator eller aktieägare ska den hänskjutas till avgörande av skiljemän i enlighet med lagen (1999:116) om skiljeförfarande.

Kommunala företag (bolag), styrning, bolagsordning, ägardirektiv mm**Bakgrund**

Den 1 januari 2013 trädde nya regler i kommunallagen (KL) i kraft innebärande att den kommunala kompetensen utgör en avgörande förutsättning för verksamheten i ett kommunalt aktiebolag.

Lagstiftaren har ansett det vara en brist att tidigare regler saknat uttryckliga krav på att bolagsordningen ska innehålla de kommunala befogenheter (de kommunalrättsliga principer) som är tillämpliga för den aktuella verksamheten.

De kommunala befogenheterna ska därför anges i bolagsordningen för kommunala aktiebolag. Motsvarande gäller för det kommunala ändamålet med verksamheten (vad bolagets verksamhet syftar till att åstadkomma) liksom att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Det kommunala ändamålet ska vara kommunalrättsligt kompetensenligt enligt lag och praxis. De kommunala befogenheter som utgör ramen för verksamheten anger vilka kommunalrättsliga principer som gäller för den specifika verksamheten. Det kan vara såväl de kompetensbegränsande principerna, exempelvis lokaliseringsprincipen, som de principer som begränsar hur kompetensenlig verksamhet får bedrivas, till exempel självkostnads- och likställighetsprincipen.

Revidering av bolagsordningarna och ägardirektiven pågår och är föranledda av de beskrivna lagändringarna och är nödvändiga för att uppnå förenlighet med kommunallagens bestämmelser.

Ägarens styrning

I helägda bolag – direkt eller indirekt ska fullmäktige

- Fastställa ändamålet med verksamheten och se till att ändamålet och de kommunal befogenheterna anges i bolagsordningen
- Utse samtliga styrelseledamöter och minst en lekmannarevisor/revisor
- Se till att fullmäktige får ta ställning innan beslut av principiell beskaffenhet eller av större vikt fattas.

I KL 3:17 anges de villkor som uppställs för kommunala aktiebolag och stiftelser som kommunen bildat ensam.

Andra kommunala företag dvs delägda aktiebolag bl a regleras i KL 3:18 som reglerar samverkansfallen.

I bestämmelsen regleras kraven på kommuner och landsting att se till att kraven som framgår av [KL 3:17](#) ska bli tillämpliga i delägda aktiebolag eller i föreningar eller stiftelser som bildas tillsammans med någon annan.

Kravet på att se till att kraven i KL 3:17 ska bli uppfyllda blir beroende på andelförhållande, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. **Ju större ägarandel desto större blir kraven på att se till att kraven i KL 3:17 uppfylls.**

Fullmäktiges ställningstagande

Avsikten med kravet på ställningstagande är enligt förarbetena att det så långt som möjligt skapas garantier för att fullmäktige tar ställning i sakfrågan och att kommunernas ställningstagande grundas på tillräckligt noggranna överväganden rörande de faktiska förhållandena i det enskilda fallet.

Fullmäktiges ställningstagande blir inte bindande för bolagsstyrelsen. Enligt förarbetena är det dock inte sannolikt att bolagsstyrelsen skulle gå emot fullmäktiges uppfattning i en principiellt viktig fråga.

En oklar fråga är i vilka fall lagen kräver att ställningstagande inhämtas. **De ursprungliga förarbetena nämner som exempel : ändring av bolagsordning, ändring av aktiekapitalet, fusion av företag, bildande av dotterföretag, förvärv/försäljning av fastighet samt förvärv av aktier i ett annat företag.**

Skulle det i något fall råda osäkerhet om en fråga är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt anförs det att det är naturligt att föra upp frågan till fullmäktige för ställningstagande. Det ligger också inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt enligt KL 6:1 2 st att följa företagets handlande inom detta område.

Reglerna i KL 3:17-18 gäller även stiftelser bildade efter 1 januari 2013. Äldre stiftelser berörs inte.